

ADRIS GRUPA d. d.
Rovinj

GODIŠNJE IZVJEŠĆE I
IZVJEŠĆE NEOVISNOG REVIZORA
31. PROSINCA 2020.

ZAJEDNO S DODATNIM DOKUMENTIMA

Sadržaj

	Stranica
GODIŠNJE IZVJEŠĆE I IZVJEŠĆE NEOVISNOG REVIZORA 31. PROSINCA 2020.	1-201
IZJAVA ODGOVORNIH OSOBA ZA SASTAVLJANJE GODIŠNJIH IZVJEŠTAJA	202
ODLUKE NADLEŽNIH ORGANA IZDAVATELJA O UTVRĐIVANJU GODIŠNJIH FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA TE PRIJEDLOG ODLUKE O UPOTREBI DOBITI	203-205

ADRIS GRUPA d. d.
Rovinj

GODIŠNJE IZVJEŠĆE I
IZVJEŠĆE NEOVISNOG REVIZORA
31. PROSINCA 2020.

Sadržaj

IZVJEŠĆE POSLOVODSTVA ZA 2020. GODINU	3
1. OSNOVNA DJELATNOST DRUŠTVA	4
2. POVEZANA DRUŠTVA	4
3. REZULTATI POSLOVANJA I POLOŽAJ NA TRŽIŠTU TE OČEKIVANI RAZVOJ U BUDUĆNOSTI.....	4
4. RIZICI I UPRAVLJANJE RIZICIMA	9
5. PODACI O STJECANJU I OTPUŠTANJU VLASTITIH DIONICA.....	10
6. AKTIVNOSTI ISTRAŽIVANJA I RAZVOJA	10
7. ZNAČAJNI DOGAĐAJI NAKON ZAVRŠETKA POSLOVNE GODINE.....	10
8. NEFINANCIJSKI IZVJEŠTAJ.....	10
9. TABLICA USKLADE GFI FINANCIJSKOG IZVJEŠTAJA ZA 2020. GODINU I REVIDIRANOG MSFI FINANCIJSKOG IZVJEŠTAJA ZA 2020. GODINU	11
Izvešće neovisnog revizora.....	13
ODGOVORNOST ZA GODIŠNJE IZVJEŠĆE.....	23
KONSOLIDIRANI I NEKONSOLIDIRANI FINANCIJSKI IZVJEŠTAJI 31. PROSINCA 2020.	24
IZJAVA O PRIMJENI KODEKSA KORPORATIVNOG UPRAVLJANJA ZA 2020. GODINU.....	144
NEFINANCIJSKO IZVJEŠĆE ZA 2020. GODINU	148
1. IZJAVA UPRAVE.....	149
2. OPĆENITO.....	150
2.1. Profil	150
2.2. Etika i integritet.....	160
2.3. Upravljanje	160
2.4. Praksa izvještavanja	168
3. MATERIJALNE TEME I DIONICI	169
3.1. Angažman, uključenost interesnih skupina (dionika)	169
3.2. Objašnjenje materijalno značajnih tema i njihove granice	170
4. EKONOMSKE TEME	172
4.1. Ekonomska vrijednost	172
4.2. Prisutnost na tržištu	172
5. OKOLIŠNE TEME	173
5.1. Energija.....	175
5.2. Voda, otpadne vode i otpad	176
5.3. Bioraznolikost.....	179
6. DRUŠTVENE TEME.....	181
6.1. Odnos sa zaposlenicima	181
6.1.1. Zapošljavanje.....	181
6.1.2. Odnos zaposlenika i menadžmenta	184
6.1.3. Zdravlje i sigurnost na radnom mjestu.....	185
6.1.4. Obuka i obrazovanje.....	187
6.1.5. Raznolikost i jednake mogućnosti, nediskriminacija.....	189
6.2. Suradnja s lokalnom zajednicom.....	190
6.3. Usmjerenost na potrošača	192
6.3.1. Odgovornost za proizvod	192
6.3.2. Zdravlje i sigurnost potrošača.....	195

ADRIS GRUPA d. d.
Rovinj

IZVJEŠĆE POSLOVODSTVA
ZA 2020. GODINU

1. OSNOVNA DJELATNOST DRUŠTVA

Osnovna djelatnost društva ADRIS GRUPA d. d. (dalje: „Adris“ ili „Društvo“) jest upravljanje i ulaganje. Cilj Društva, kao korporativnog centra, koordinacija je ulaganja, upravljanja, razvoja i rada cijelog sustava.

Adris čine tri strateške poslovne jedinice: turizam, kojom upravlja MAISTRA d. d., proizvodnja zdrave hrane, kojom upravlja CROMARIS d. d., i osiguranje, kojom upravlja CROATIA osiguranje d. d. (dalje: „Grupa“).

2. POVEZANA DRUŠTVA

Društvo u okviru svog poslovanja izravno djeluje kroz sljedeća povezana društva:

- ABILIA d. o. o., Rovinj, Hrvatska
- MAISTRA d. d., Rovinj, Hrvatska
- CROMARIS d. d., Zadar, Hrvatska
- CROATIA osiguranje d. d., Zagreb, Hrvatska
- EXPERTUS d. o. o., Zagreb, Hrvatska
- HUP-ZAGREB d. d., Zagreb, Hrvatska

Adris je imatelj 100 % udjela u temeljnom kapitalu društava ABILIA d.o.o. i CROMARIS d.d., imatelj 91,28 % udjela u temeljnom kapitalu društva MAISTRA d. d., imatelj 66,39 % udjela u temeljnom kapitalu društva Croatia osiguranje d. d., imatelj 100 % udjela u temeljnom kapitalu društva EXPERTUS d. o. o. (od čega je 22,22 % priznato s osnove Opcijskog sporazuma) te imatelj 40,70 % direktnog udjela u temeljnom kapitalu društva HUP-Zagreb d. d. Tijekom 2019. godine Adrisu je pripojeno 100 % ovisno društvo ADRIA RESORTS d.o.o.

Popis svih povezanih društava naveden je u financijskim izvještajima, u bilješci Opći podaci.

3. REZULTATI POSLOVANJA I POLOŽAJ NA TRŽIŠTU TE OČEKIVANI RAZVOJ U BUDUĆNOSTI

Makroekonomsko okruženje

Pandemija koronavirusa, koja je započela početkom 2020. godine, dovela je do globalne gospodarske krize. Prekinuti su opskrbeni lanci, smanjeno je ili potpuno onemogućeno prekogranično kretanje stanovništva, a neizvjesnost je utjecala i na pad gospodarskog optimizma. Posljedično, smanjena su ili obustavljena kapitalna ulaganja. Svijet se suočio s najvećom globalnom gospodarskom krizom od Drugog svjetskog rata. Detaljnija analiza pokazuje da je turizam jedna od najpogođenijih djelatnosti u 2020. godini, kako u svijetu tako i na Mediteranu, uključujući i Hrvatsku. Hrvatsko gospodarstvo među najjače je pogođenim u Europi epidemiološkom situacijom vezanom uz COVID-19. Pad BDP-a od 8,4 posto nije iznenađujući, ponajprije zbog strukture hrvatskog gospodarstva snažno ovisnog o turizmu. Udio turizma u hrvatskom BDP-u iznosi oko 20 posto, što je najviše u EU. Usto, jaka izloženost Italiji kao najvećem hrvatskom trgovinskom partneru, čije je gospodarstvo također palo za oko deset posto, pridonijela je padu hrvatskog BDP-a. U uvjetima niske razine gospodarske aktivnosti i pada raspoloživog dohotka kućanstava Vlada je nizom mjera ublažila posljedice krize. Ponajprije se to odnosi na potpore za zaposlenike u djelatnostima pogođenima koronom, pri čemu se u fiskalnoj statistici trošak pandemije približava iznosu od oko 30 milijardi kuna. Pad fiskalnih prihoda uz porast zaduženosti doveo je do povijesno najviše razine javnog duga od oko 88 posto. Uz spomenutu gospodarsku krizu Hrvatsku su u 2020. godini pogodila i dva potresa. Prvi je bio u ožujku, jačine 5,5 stupnjeva prema Richteru, i u njemu je najviše stradao glavni grad Zagreb. Drugi se dogodio krajem prosinca, iznosio je 6,4 stupnjeva prema Richteru, a pogođeno je područje Sisačko-moslavačke županije s epicentrom kod Petrinje.

Svi prijašnji izazovi hrvatskog društva i gospodarstva nisu nestali, a neki ključni su: nedostatak kvalificirane radne snage i mogućnost zapošljavanja stranih radnika, opterećenost gospodarstva propisima i efikasnost pravnog

sustava, nesklonost poduzetničkim rizicima te nedovoljan fokus na budućnost. S takvim negativnim trendovima teško će se riješiti suštinski izazovi konkurentnosti. Gospodarska kriza dovela je do otežanog servisiranja kredita u korporativnom sektoru. Suzdržanost banaka od daljnjeg kreditiranja može rezultirati daljnjim tehnološkim zaostajanjem i lošijom konkurentnosti hrvatskih tvrtki. Postoje i elementi optimizma, a to je činjenica da je Hrvatska u razdoblju 2021. – 2027. za gospodarski oporavak, razvoj i jačanje otpornosti gospodarstva osigurala 24,2 milijarde eura europskih sredstava.

Oporavak BDP-a na razine od 2019. godine potrajat će nekoliko godina i neće biti „mehanički”, nego će se navike potrošača u Europi i Hrvatskoj mijenjati. Doći će do pada kupovne moći, rasta prekarog načina rada, odnosno rada na određeno vrijeme, i povećane nesigurnosti oko zadržavanja stalnih radnih mjesta. Posljedično, smanjit će se kupovanje trajnih dobara i porast će ekonomija dijeljenja. Očekuje se promjena strukture distribucijskih kanala u korist *online* kanala i internetske prodaje. Iz tog prijelaznog razdoblja kao pobjednici će izaći oni koji se najbolje prilagode potrošaču i potrošačkim navikama, što znači da će potrošača trebati iznimno dobro poznavati. Tvrtke će, kako bi ostale konkurentne, morati povećati razinu znanja i vještina u skladu s promjenama u okruženju. Osobit je naglasak na području marketinga i digitalnog poslovanja: upravljanje korisničkim iskustvom razvojem personalizirane ponude kao i digitalnim kanalima prodaje.

Što je Adris i kako bira poslove?

Adris je tvrtka za ulaganje i upravljanje naglašene društvene odgovornosti. I u kriznoj 2020. godini jedna od prvih mjera bila je zadržavanje radnih mjesta. Motivirani zaposlenici koji posjeduju znanja i vještine ključ su rasta i razvoja tvrtke. Još jednom je korisno podsjetiti na načela odabira Adrisovih poslova. Prvi je dugoročno rastuća potražnja, što je jedan od ključnih elemenata uspješnog poslovanja. Pokazuje se da u padajućim industrijama tvrtke na dugi rok ne mogu ostvarivati iznadprosječno visoke prinose. Malo domaće tržište i dugoročno ograničena lokalna potražnja zahtijevaju izlazak na strana tržišta i internacionalizaciju poslovanja. Upravo je internacionalizacija bila poluga rasta Cromarisa u posljednjih desetak godina, pri čemu je udio prihoda na stranim tržištima dostigao oko 85 posto. Turizam je još više internacionaliziran i ostvaruje između 90 i 95 posto prihoda na stranim tržištima. Premiumizacija je treći element poslovne politike, a utječe na dugoročnu stabilnost poslovanja. Pokazuje se da su najviši segmenti ponude najotporniji na krize, a potrošači najmanje cjenovno osjetljivi. Uz tri navedena elementa važna je i mogućnost lokalne ili regionalne konsolidacije industrije i dostizanje ekonomije razmjera. Bez ekonomije razmjera nije moguće razvijati snažan brend te imati troškovnu strukturu, koja pak osigurava primjerenu profitabilnost poslovanja.

Adris ima dobro diverzificiran portfolio poslova i u ovoj se krizi pokazalo dobrim što posluje u različitim djelatnostima. Upravo je diverzifikacija poslovanja omogućila da sustav i u uvjetima globalne gospodarske krize ostane stabilan. Osiguranje je stup koji je osigurao pozitivnu konsolidiranu neto dobit Grupe. Zdrava hrana također je pokazala otpornost, ali zasad još nema snagu zarade koja bi kompenzirala padove u drugim dijelovima Grupe. Turizam je zabilježio negativno poslovanje na razini neto dobiti, ali je zadržao likvidnost potrebnu za operativno poslovanje jer je EBITDA turizma u cjelini pozitivna. Strategija ulaganja u najviše segmente hotelske ponude pokazala se dobrom jer je to bio najotporniji segment u krizi. Premiumizacija u Cromarisu pokazala se uspješnom strategijom jer je zabilježen rast prodaje na ključnim izvoznim tržištima u uvjetima stagnacije ili pada potrošnje. Osim što je tržišni lider u Hrvatskoj, Croatia osiguranje postalo je i digitalni lider pokretanjem prvog hrvatskoga digitalnog osiguranja. Na taj način tvrtka je iskoristila ekonomiju razmjera i snagu postojećeg brenda. I, naposljetku, u ostvarivanju svojih ciljeva Adris se oslanja na naglašenu pripadnost tvrtki, otvorenost novim znanjima i uspješnim svjetskim poslovnim praksama.

Osnovna obilježja 2020. godine

U uvjetima gospodarske krize i visoke neizvjesnosti poslovanja sve sastavnice Grupe poduzele su brojne mjere kako bi ublažile posljedice. Poslovne aktivnosti bile su usmjerene na likvidnost i optimalizaciju troškova kako bi se sačuvao financijski potencijal i dugoročna održivost sustava. U skladu s padom prihoda od prodaje roba i usluga smanjen je i upravljiv dio troškova za više od 400 milijuna kuna te uz smanjena ulaganja za više od 200 milijuna kuna sačuvana je likvidnost u iznosu većem od 600 milijuna kuna. S druge strane ubrzani su projekti operativne izvrsnosti i digitalizacije poslovanja, osobito u osiguranju i turizmu. Redefinirani su ulagački prioriteti i ubrzane su investicije koje osiguravaju nastavak rasta te potporu započetim procesima prilagodbe i optimizacije poslovanja. Uz brzu prilagodbu promjenama u okruženju, osobito zbog promjena potrošačkih navika i poslovnih modela, nastavljeno je i ulaganje u razvoj novih znanja i vještina zaposlenika.

U 2020. godini Adris grupa ostvarila je ukupan prihod u iznosu od 4,7 milijardi kuna, što je za 18 posto manje u odnosu na 2019. godinu. Prihod od prodaje robe i usluga iznosio je 4,3 milijarde kuna i za 20 posto je manji u usporedbi s prethodnom godinom.

Konsolidirana dobit prije kamata, poreza i amortizacije (EBITDA) iznosi 586 milijuna kuna, a neto dobit 45 milijuna kuna. Neto gubitak nakon manjinskih interesa iznosi 27 milijuna kuna.

Zadržan je financijski potencijal matice nužan za novi investicijski i razvojni ciklus Grupe. Konsolidirana zaduženost Grupe još je niska i iznosi 0,9 puta EBITDA.

Odrednice važne za usporedivost podataka

U 2019. godini rezervirana su potraživanja na osnovi plasmana prema Agrokoru u tvrtki Adris grupa d.d. Također, u 2019. godini ostvaren je kapitalni dobitak pri otkupu potraživanja u procesu stjecanja hotela Marjan u Splitu. Maistra je pak u 2020. godini povećala poreznu imovinu u skladu s ostvarenim rezultatom poslovne godine. Rezultat na razini Grupe nije do kraja usporediv u dvije spomenute poslovne godine, a ključna razlika u iskazanoj konsolidiranoj neto dobiti posljedica je niže konsolidirane dobiti turističkog posla u 2020. godini.

Istarski dio turizma Grupe pokazao je otpornost u uvjetima gospodarske krize, a najbolji rezultati postignuti su u segmentu luksuznih hotela u Rovinju i kampovima

Protekla 2020. godina bila je najlošija u povijesti s globalnim padom turističkih dolazaka od 74 posto. Europa je, prema izvješću Svjetske turističke organizacije (UNWTO), zabilježila pad turističkih dolazaka od čak 71 posto. Procijenjeni gubitak od izvoznih prihoda turizma iznosi 1300 milijardi američkih dolara (1,3 bilijuna USD), što je više od 11 puta veći gubitak od onog tijekom globalne ekonomske krize 2009. Pandemija je, prema podacima UNWTO-a, ugrozila između 100 i 120 milijuna radnih mjesta u turizmu ili gotovo 35 posto. Hrvatska je pak, s padom broja dolazaka od oko 63 posto i noćenja oko 50 posto, ostvarila najbolji rezultat na Mediteranu. Pad u komercijalnom segmentu iznosi 55 posto.

Kao odgovor na krizu u turističkom dijelu pokrenute su brojne mjere optimalizacije poslovnih procesa i racionalizacije troškova. Planirane investicije u 2020. godini smanjene su za 50 posto s ciljem čuvanja likvidnosti. Ulaganja od 207 milijuna kuna najvećim se dijelom odnose na podizanje kvalitete dodatnih sadržaja u kampovima Koversada/Porto Sole i Amarin. Nastavljene su i pripreme planiranih projekata te ulaganja za razdoblje nakon 2020. godine.

Maistra, uključujući i dubrovački hotel Hilton Imperial, u 2020. godini zabilježila je prodaju od 679 tisuća jedinica, što je 45 posto ostvarenja u istom razdoblju prošle godine. U usporedbi s istim prošlogodišnjim razdobljem ostvareno je 41 posto prihoda od prodaje robe i usluga.

Analiza po segmentima pokazuje da su u 2020. kampovi ostvarili devet postotnih bodova bolje rezultate u broju prodanih jedinica od prosjeka Maistre, a luksuzan hotelski segment jedan postotni bod bolje rezultate. U razdoblju lipanj – rujanj, kada je poslovanje bilo bez znatnijih ograničenja zbog epidemioloških mjera, najbolju prodaju u odnosu na prošlu godinu ostvario je luksuzan hotelski segment u Rovinju, ostvarivši sedam postotnih bodova bolje rezultate od prosjeka Maistre. Rezultati su iskazani indeksom ostvarenja u odnosu na prošlu godinu. HUP-Zagreb u 2020. godini ostvario je 18 posto prodanih jedinica i 20 posto prihoda od prodaje u odnosu na prethodnu 2019. godinu. Konsolidirani prihod od prodaje turističkog segmenta u 2020. godini iznosi 596 milijuna kuna, što je 35 posto ostvarenja prethodne godine. Dobit prije kamata, poreza i amortizacije (EBITDA) iznosi 90 milijuna kuna, a neto gubitak 136 milijuna kuna. Ostvarena pozitivna EBITDA upućuje na činjenicu da je u kriznoj 2020. godini turistički segment ostvario razinu operativne dobiti i likvidnosti dostatnu za redovito operativno poslovanje.

U usporedbi s tvrtkama u okruženju Maistra je pokazala veću otpornost na gospodarsku krizu uzrokovanu globalnom pandemijom. Razlog tomu utemeljen je na nekoliko elemenata. Prvi je premiumizacija poslovanja, odnosno vrhunski proizvodi u najvišim segmentima hotelske ponude. Drugi je razlog proaktivna prodaja kao posljedica razvijenih direktnih kanala prodaje. Treći je operativna efikasnost i brza prilagodba operativnog poslovanja, odnosno pravovremeno otvaranje objekata i učinkovito upravljanje troškovima. Naposljetku, treba istaknuti i sam Rovinj kao turističko odredište u čiju je prepoznatljivost uloženi veliki marketinški napor.

Početak travnja 2019. godine otvoren je Grand Park Hotel Rovinj, ključni proizvod u procesu zaokruživanja vrhunske hotelske ponude u Rovinju. U izazovnoj 2020. godini i tržište i sama industrija prepoznali su taj vrhunski proizvod, što je potvrdila i nagrada *Hotel Property Award 2020* u konkurenciji od 40 hotela iz 12 europskih zemalja. Riječ je o jednoj od najprestižnijih nagrada u industriji koja se dodjeljuje od 2002. godine za originalnost koncepta smještaja, arhitektonsku kvalitetu, integraciju objekta u okruženje, dizajn, inovaciju te profitabilnost.

U uvjetima neizvjesnosti potražnje i brzine oporavka te promjene navika putovanja pripremljena je nova strategija turističkog dijela Grupe za razdoblje 2021. – 2023. Nastavlja se program ubrzane transformacije koji je orijentiran na operativnu izvrsnost u svim segmentima poslovanja. U području marketinga i prodaje naglasak je na upravljanju cijenama upotrebom napredne analitike kao i daljnjem razvoju direktnih kanala prodaje. Program obuhvaća i unaprjeđenje personalizirane ponude, programe lojalnosti i razvoj digitalnog marketinga. Za potpunu digitalizaciju poslovanja nužan je razvoj informacijskog sustava. Nov ciklus rasta i razvoja zahtijeva stjecanje novih znanja i vještina te upravljanje talentima kao najvažnijim resursom tvrtke. I u okolnostima neizvjesnosti Adrisov turistički posao zadržao je ambiciju rasta i razvoja. Razlog je što će pobjednici biti oni koji najspremnije dočekaju fazu oporavka tržišta i potražnje. Redefinirani su ulagački prioriteti, a strategija je kombinirati ulaganja u proizvode s bržim razdobljem povrata, poput kampova u Istri, te one koji nose prepoznatljivost i lidersku poziciju, primjerice hoteli Westin u Zagrebu i Marjan u Splitu. Ukupna očekivana ulaganja u sljedeće tri godine iznositi će oko dvije milijarde kuna, a turistički dio Grupe ima financijski kapacitet dostatan za samostalan rast i razvoj. Pritom zaduženost neće prelaziti tri puta EBITDA.

Cromaris je uz količinski rast od devet posto dostigao granicu od 10.000 tona godišnje prodaje ekvivalenta svježe ribe

U 2013. godini svjetska proizvodnja ribe iz uzgoja dostigla je količinski iznos izlova. U razdoblju od 2013. do 2023. očekivana je prosječna godišnja stopa rasta izlova jedan posto, a ribe iz uzgoja oko šest posto. Analiza europske prodaje u razdoblju 2018. – 2023. godine pokazuje da su najbrže rastući tržišni segment ribe iz uzgoja orada i brancin, prosječno godišnje oko šest posto. Na Italiju, Francusku i Njemačku, Cromarisova ključna izvozna tržišta, odnosi se oko 40 posto ukupnog EU tržišta orade i brancina.

Koronakriza je krajem prvog i tijekom drugog tromjesečja 2020. uzrokovala brojne logističke izazove u distribuciji svježe i prerađene ribe. Zatvaranje ugostiteljskih objekata na ključnim tržištima dovelo je do pomaka prema

maloprodajnim lancima. To je zahtijevalo brzu prilagodbu u prodajnom portfelju te organizaciji proizvodnje i distribucije.

Cromaris je u 2020. godini ostvario prodaju od 10.376 tona ekvivalenta svježe ribe, što je za devet posto više u usporedbi s istim prošlogodišnjim razdobljem. Od lipnja do kolovoza Cromaris je zabilježio tri rekordne mjesečne prodaje s više od 1000 tona ekvivalenta svježe ribe. Prodaja ribljih proizvoda iznosi 9277 tona, što je rast od šest posto u odnosu na 2019. godinu.

Na izvoznim tržištima ostvaren je količinski rast od 17 posto. Cromaris na inozemnim tržištima ostvaruje 84 posto prodanih količina i 86 posto prihoda od prodaje. Prihodi od diferenciranih proizvoda, prije svega svježe očišćene i pakirane ribe – fileta brancina, orade i hame – porasli su za 16 posto. Zabilježen je i rast prosječnih cijena od dva posto. Prihodi od prodaje u 2020. godini iznose 512 milijuna kuna i za osam posto su veći od prošlogodišnjih.

Cromaris je u 2020. godini ostvario neto dobit u iznosu od 9,2 milijuna kuna.

Diferencirani proizvodi trenutačno čine 48 posto udjela u prihodima od prodaje, što je u skladu s Cromarisovom strategijom razlikovnosti u odnosu na konkurenciju. U 2015. godini udio diferenciranih proizvoda iznosio je 19 posto, što pokazuje brzinu provođenja strategije. Vrhunsku kvalitetu Cromarisovih proizvoda prepoznali su i potrošači i struka. To najbolje potvrđuje osvojena nagrada u 2020. za inovaciju godine za filete brancina, orade i hame u *skin* pakiranju, koju na natječaju *Labo de l'innovation* dodjeljuje ugledni francuski specijalizirani časopis *Produit de la Mer*. Prepoznatljivost brenda Cromaris na hrvatskom tržištu jest porasla i krajem 2020. godine iznosila je 72 posto, a istraživanja pokazuju rast poznatosti i u Italiji, ključnom Cromarisovu izvoznom tržištu.

U razdoblju 2021. – 2023. Cromaris će uložiti više od 300 milijuna kuna u rast i razvoj. Za dvoznamenkaste stope rasta količinske prodaje i prihoda nužan je nastavak izgradnje tvornice za preradu ribe. Upravo su proizvodi dodane vrijednosti rastući segment u kojemu je Cromaris jedan od lidera, i u tržišnoj poziciji i u inovacijama.

Unatoč snažnim vanjskim šokovima Croatia osiguranje osnažilo je poziciju na hrvatskom tržištu i ostvarilo dobar financijski rezultat

Hrvatsko tržište osiguranja u petogodišnjem razdoblju prije koronakrize raslo je po godišnjoj stopi za oko četiri posto, tržište neživotnih osiguranja za oko 5,5 posto. U 2020. godini u Hrvatskoj je zabilježen pad prodaje novih automobila od 43 posto, najviše u EU. Očekivan porast nezaposlenosti i nesigurnosti dovest će, u sljedeće tri godine, do smanjene stope rasta hrvatskog tržišta osiguranja. Prijašnje dugoročne projekcije rasta hrvatskog tržišta osiguranja bile su oko pet posto godišnje, dok su sadašnje smanjene na oko tri posto. Usto, i dalje se očekuju niski prinosi na tržištima kapitala. S druge strane postoje prilike u digitalizaciji jer je kriza pokazala da digitalni osiguravatelji ostvaruju brže stope rasta u odnosu na tradicionalne osiguravatelje. Ograničena mobilnost zbog zdravstvene krize dodatno je ubrzala globalno usvajanje digitalnih tehnologija.

Hrvatsko tržište osiguranja u 2020. godini ostvarilo je pad od 2,6 posto, ponajprije zbog snažnog pada segmenta životnih osiguranja. Nakon nekoliko godina stagnacije ili blagog pada tržišnog udjela Croatia osiguranje preokrenulo je trend i u 2020. godini ojačalo poziciju na hrvatskom tržištu. Tržišni je lider s ukupnim udjelom od 26,7 posto, što je za pola postotnog boda više u odnosu na prethodnu godinu. Ukupna bruto zaračunata premija iznosila je 2.674 milijuna kuna. Bruto zaračunata premija na razini CO grupe pak iznosi 3.238 milijuna kuna i za dva posto je manja od prošlogodišnje. Kombinirani omjer iz redovitog poslovanja Grupe, kao jedan od ključnih pokazatelja efikasnosti poslovanja, iznosi 94,8 i za 0,8 postotnih bodova bolji je od prošlogodišnjeg, što upućuje na daljnje poboljšanje troškovne učinkovitosti poslovanja.

U 2020. godini provedeni su brojni projekti unaprjeđenja poslovanja, a uključuju upravljanje cijenama na osnovi upotrebe napredne analitike, optimalizaciju i ukidanje neprofitabilnog dijela portfelja, znatno unaprjeđenje procesa upravljanja štetama, učinkovitije upravljanje troškovima pribave te smanjenje troškova potpornih aktivnosti.

Nastavljen je trend osnaživanja interne prodajne mreže i širenja vanjske prodajne mreže te je otvoren i pozivni centar u Vukovaru.

Velik iskorak učinjen je i u području digitalizacije poslovanja. Kao tržišni i digitalni lider Croatia osiguranje trenutačno ulaže više od 200 milijuna kuna u digitalizaciju i razvoj novih proizvoda.

Početak listopada predstavljen je LAQO – prvo hrvatsko 100 posto digitalno osiguranje, a ostvarena je i suradnja s Fakultetom elektrotehnike i računarstva (FER) na pokretanju specijalističkog studija Proizvodi, digitalne inovacije i tehnologije u osiguranju (Insurtech). Pokretanjem tog proizvoda Hrvatska se pridružuje malom broju europskih zemalja s takvom vrstom osiguranja.

Poslovanje Croatia osiguranja u 2020. godini bilo je opterećeno mnogim jednokratnim stavkama, od kojih su najveći troškovi potresa u ožujku i prosincu te odluka Vrhovnog suda RH o povećanju orijentacijskih kriterija i iznosa za nematerijalne štete. U uvjetima koronakrize smanjeni su i priljevi od dividende i naplate potraživanja. Te negativne učinke dijelom su nadoknadili pozitivni učinci operativnog restrukturiranja tvrtke. Neto učinak spomenutih događaja i aktivnosti negativno je utjecao na rezultat prije poreza za oko 100 milijuna kuna. Unatoč tomu u 2020. godini CO grupa ostvarila je neto dobit u iznosu od 328 milijuna kuna.

I u 2021. godini nastavlja se provoditi transformacijske inicijative s ciljem pronalaska novih izvora rasta i održivosti tvrtke. Nastavlja se i snažna podrška digitalnom brendu LAQO kako bi se uspješno nastavio proces uvođenja pune tržišne afirmacije. Od 2021. do 2023. Croatia osiguranje nastavlja ulagati ponajprije u digitalizaciju poslovanja te će u tom razdoblju investirati više od 300 milijuna kuna, ponajprije u digitalizaciju i digitalnu transformaciju tvrtke.

4. RIZICI I UPRAVLJANJE RIZICIMA

Društvo je izloženo financijskim rizicima (valutnom, kamatnom i kreditnom), kao i tržišnim rizicima koji utječu na osnovnu djelatnost podružnica.

Društvo za upravljanje financijskim rizicima koristi uobičajene financijske instrumente na financijskom tržištu Republike Hrvatske.

S obzirom na značajnu vrijednost financijske imovine kojom Društvo upravlja, posebna pozornost posvećuje se upravo upravljanju financijskim rizicima, praćenju stabilnosti bankarskog sustava i stanja na financijskim tržištima, odnosno plasmanu sredstava kojima se upravlja kroz Odjel riznice.

Početak 2020. godine obilježen je globalnom epidemiološkom krizom uzrokovanom virusom COVID-19, a posljedica je snažan pad gospodarskih aktivnosti kako u svijetu tako i u Republici Hrvatskoj. Drugi val epidemije započeo je krajem trećeg tromjesečja 2020. godine što je ponovo dovelo do zatvaranja HORECA kanala u većem dijelu Europe i posljedično utjecalo na pad potražnje. Otežano je i prekogranično kretanje stanovništva. Posljedično, u turističkom dijelu Grupe smanjena je mogućnost dolaska gostiju u sezoni pri čemu je segment poslovnih događaja i kongresa potpuno zaustavljen. Ovaj trend nastavlja se i u prvom tromjesečju 2021. godine. U segmentu osiguranja rizik i nadalje predstavlja smanjena mogućnost fizičke komunikacije s klijentima, osobito na tržištima regije. Razvijanje on-line kanala i digitalnog branda LAQO te uspostava novih procedura korištenjem informacijske tehnologije model je prevladavanja navedenih teškoća. Očekivanim padom BDP-a i slabljenjem gospodarskih aktivnosti u Republici Hrvatskoj moguće je smanjenje potražnje za uslugama osiguranja i povećan rizik naplate. Negativna kretanja i kolebljivost tržišta kapitala mogu imati utjecaj na sveobuhvatnu dobit iz ulaganja.

5. *PODACI O STJECANJU I OTPUŠTANJU VLASTITIH DIONICA*

Glavna skupština Društva dana 17. lipnja 2014. donijela je Odluku o davanju ovlasti Upravi za stjecanje vlastitih dionica oznake ADRS (ADRS-R-A) i ADRS2 (ADRS-P-A) za razdoblje od pet godina od dana donošenja odluke, radi ponude navedenih dionica na prodaju i/ili za nagrađivanje radnicima Društva i povezanih društava. Na temelju ovlasti i pod uvjetima koje je odredila Glavna skupština Odlukom od 17. lipnja 2014., Uprava Društva izradila je Program raspolaganja vlastitim dionicama, kojeg je usvojio Nadzorni odbor dana 17. listopada 2017., kojim se uređuju način i uvjeti prodaje vlastitih dionica radnicima Društva i radnicima povezanih društava. Taj je program zaključen dana 04. ožujka 2020. posljednjim otpuštanjem i prijenosom dionica.

Glavna skupština Adris grupe d.d. dana 11. lipnja 2019. donijela je novu Odluku o davanju ovlasti Upravi za stjecanje vlastitih dionica oznake ADRS (ADRS-R-A) i ADRS2 (ADRS-P-A) za razdoblje od pet godina od dana donošenja odluke, radi ponude navedenih dionica na prodaju i/ili za nagrađivanje radnicima Društva i povezanih društava, te je dana 18. lipnja 2020. donijet (novi) Program otkupa vlastitih dionica, kojim se ovlašćuje investicijsko društvo Interkapital vrijednosni papiri d.o.o., Masarykova 1, Zagreb, za provedbu procesa kupnje vlastitih dionica Društva na razdoblje od 19. lipnja 2020., te trajanjem do 18. lipnja 2021., budući je prethodni, donijet 18. lipnja 2019. istekao 19. lipnja 2020. godine. Predmetni program objavljen je na internetskim stranicama Zagrebačke burze, Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga i Društva (www.zse.hr; ww.hanfa.hr; www.adris.hr).

Društvo drži i stječe vlastite dionice radi nagrađivanja Uprave i ključnih rukovoditelja Društva i povezanih društava sukladno aktima kojima se reguliraju primitci navedenih osoba. Obzirom da je financijsku godinu obilježilo poslovanje u uvjetima globalne pandemije u 2020., jedna od mjera prilagodbe navedenim neočekivanim okolnostima odnosila se i na primitke Uprave i ključnog rukovodstva Društva i povezanih društava, te istima u 2020. nisu dodijeljene dionice.

U skladu s prethodno navedenim programima, tijekom 2020. Društvo je:

- steklo 11.885 vlastitih dionica roda ADRS (ADRS-R-A), koje čine 0,12 % dionica tog roda, i 93.863 vlastitih dionica roda ADRS2 (ADRS-P-A), koje čine 1,38 % dionica tog roda, odnosno ukupno 105.748 dionica koje čine 0,64 % ukupnog temeljnog kapitala Društva.
- prodalo radnicima Društva i radnicima povezanih društava 6 vlastitih dionica roda ADRS (ADRS-R-A), koje čine 0,00 % dionica tog roda, i 1 vlastitih dionica roda ADRS2 (ADRS-P-A), koje čine 0,00 % dionica tog roda, odnosno ukupno 7 vlastitih dionica koje čine 0,00 % ukupnog temeljnog kapitala Društva.

Na dan 31. prosinca 2020. Društvo je držalo ukupno 114.910 vlastitih dionica roda ADRS što predstavlja 1,19% dionica tog roda i 537.521 vlastitih dionica roda ADRS2, što predstavlja 7,92% dionica tog roda, odnosno ukupno 652.431 vlastitih dionica, što predstavlja 3,97% temeljnog kapitala Društva.

6. *AKTIVNOSTI ISTRAŽIVANJA I RAZVOJA*

Društvo kontinuirano prati događanja u okruženju i ulaže u istraživanje tržišta, usmjerava i podržava aktivnosti povezanih društava koje su u funkciji organskog rasta te prepoznavanja poslovnih prilika i realizacije novih akvizicija.

7. *ZNAČAJNI DOGAĐAJI NAKON ZAVRŠETKA POSLOVNE GODINE*

Društvo je 26. veljače 2021. godine isplatom u novcu pravno steklo preostalih 22,22 % udjela u društvu EXPERTUS d. o. o. temeljem Opcijskog sporazuma.

8. *NEFINANCIJSKI IZVJEŠTAJ*

Nefinancijski izvještaj za izvještajnu godinu prilaže se uz Izvještaj posloводства kao zaseban dokument.

9. TABLICA USKLADE GFI FINANCIJSKOG IZVJEŠTAJA ZA 2020. GODINU I REVIDIRANOG MSFI FINANCIJSKOG IZVJEŠTAJA ZA 2020. GODINU

(u tisućama kuna)

Stavka RDG-a u MSFI	Iznos	Stavka RDG-a u	Iznos	Razlika	Napomena
Poslovni prihodi	4.317.060	Prihodi od prodaje (izvan grupe)	4.317.060	-	
Ostali prihodi	429.429	Ostali poslovni prihodi (izvan grupe)	583.939	1	
Ostali dobici	154.511				
Nastale štete u osiguranju neto od reosiguranja	1.862.541	Ostali vanjski troškovi	2.565.760	-1	
Ukupno vanjske usluge	703.218				
Troškovi zaposlenih	981.896	Troškovi osoblja Rezerviranja za mirovine, otpremnine i slične obveze	947.873 34.023	-	
Amortizacija i vrijednosna usklađenja	527.731	Amortizacija Vrijednosna usklađenja dugotrajne imovine osim financijske imovine	511.112 16.620	-1	
Ostali poslovni rashodi	259.135	Ostali troškovi	231.302	1	
Ostali gubici	60.990	Ostali poslovni rashodi	88.822		

(u tisućama kuna)

Stavka Bilance stanja u MSFI	Iznos	Stavka Bilance stanja u GFI	Iznos	Razlika	Napomena
Nekretnine, postrojenja i oprema	6.367.827				
Ulaganja u nekretnine	1.034.675	Materijalna imovina	7.435.097	-	
Biološka imovina	32.595				
Dugotrajni dužnički VP po amortiziranom trošku	2.058.040				
Dugotrajna financijska imovina po FV kroz OSD	4.703.048				
Dugotrajna financijska imovina po FV kroz RDG	819.784	Dugotrajna financijska imovina	8.036.084	-1	
Ulaganja u pridružena društva i zajedničke poduhvate	88.593				
Dugotrajni depoziti	366.618				
Dugotrajna potraživanja iz poslovanja i ostala potraživanja	283.340	Potraživanja (dugotrajna)	283.338	2	
Kratkotrajna potraživanja iz poslovanja i ostala potraživanja	1.500.591	Potraživanja (kratkotrajna)	1.423.094		
Potraživanja po osnovi poreza na dobit	25.786	Plaćeni troškovi budućeg razdoblja i obračunati prihodi	103.283	-	
Kratkotrajni dužnički VP po amortiziranom trošku	121.414				
Kratkotrajna financijska imovina po FV kroz OSD	157.921	Kratkotrajna financijska imovina	1.975.238	-	
Kratkotrajna financijska imovina po FV kroz RDG	150.349				

Stavka Bilance stanja u MSFI	Iznos	Stavka Bilance stanja u GFI	Iznos	Razlika	Napomena
Depoziti	1.545.554				
Kreditni (dugoročni)	1.570.679	Obveze za zajmove, depozite i slično (dugoročne)	37.685		
		Obveze prema bankama i drugim financijskim institucijama (dugoročne)	1.532.995	-1	
Dugoročna rezerviranja	196.789	Rezerviranja	209.823	-	
Kratkoročna rezerviranja	13.034				
Dugoročne tehničke pričuve	5.029.156				
Dugoročne obveze prema dobavljačima i ostale obveze	168.219	Ostale dugoročne obveze	5.441.735	-	
Ostale financijske obveze (dugoročne)	244.360				
Posudbe (kratkoročne)	90.653	Obveze prema bankama i drugim financijskim institucijama (kratkoročne)	90.653	-	
Obveze prema dobavljačima i ostale obveze (kratkoročne)	825.280	Obveze za predujmove	32.306		
		Obveze prema dobavljačima	102.887		
Ugovorne obveze	29.423	Obveze prema zaposlenicima	59.561		
Obveza za porez na dobit	19.983	Obveze za poreze, doprinose i slična davanja	64.676	-	
		Obveze s osnove udjela u rezultatu	32.414		
Kratkoročne tehničke pričuve	3.006.864	Ostale kratkoročne obveze	3.269.442		
		Odgođeno plaćanje troškova i prihod budućeg razdoblja	320.264		

ADRIS GRUPA d.d.
Rovinj

Marko Remenar
član uprave

Izvešće neovisnih revizora

Dioničarima društva ADRIS GRUPA d.d.

Izvešće o reviziji konsolidiranih i nekonsolidiranih financijskih izvještaja

Naše mišljenje

Prema našem mišljenju, konsolidirani i nekonsolidirani financijski izvještaji fer prezentiraju, u svim značajnim odrednicama, konsolidirani i nekonsolidirani financijski položaj društva ADRIS GRUPA d.d. („Društvo“) i njegovih ovisnih društava (zajedno - „Grupa“) na dan 31. prosinca 2020. i njihovu konsolidiranu i nekonsolidiranu financijsku uspješnost i njihove konsolidirane i nekonsolidirane novčane tokove za tada završenu godinu u skladu s Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja koji su usvojeni u Europskoj uniji.

Naše mišljenje je usklađeno s našim dodatnim izvještajem Revizijskom odboru od 12. travnja 2021. godine.

Što smo revidirali

Konsolidirani i nekonsolidirani financijski izvještaji Grupe i Društva obuhvaćaju:

- konsolidirani i nekonsolidirani izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti za godinu koja je završila 31. prosinca 2020.;
- konsolidirani i nekonsolidirani izvještaj o financijskom položaju na dan 31. prosinca 2020.;
- konsolidirani i nekonsolidirani izvještaj o promjenama dioničke glavnice za tada završenu godinu;
- konsolidirani i nekonsolidirani izvještaj o novčanom toku za tada završenu godinu; i
- bilješke uz konsolidirane i nekonsolidirane financijske izvještaje, uključujući značajne računovodstvene politike i ostale objašnjavajuće informacije.

Osnova za mišljenje

Obavili smo našu reviziju u skladu s Međunarodnim revizijskim standardima (MRevS-ima). Naše odgovornosti prema tim standardima su detaljnije opisane u našem izvješću u odjeljku o Odgovornosti revizora za reviziju konsolidiranih i nekonsolidiranih financijskih izvještaja.

Vjerujemo da su revizijski dokazi koje smo dobili dostatni i primjereni te da čine odgovarajuću osnovu za naše mišljenje.

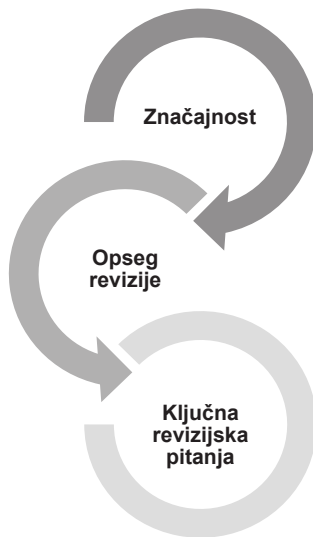
Neovisnost

Neovisni smo od Grupe i Društva u skladu s Međunarodnim kodeksom etike za profesionalne računovođe (uključujući Međunarodne standarde neovisnosti) koji je izdao Odbor za međunarodne standarde etike za računovođe (Kodeks). Ispunili smo naše ostale etičke odgovornosti u skladu s Kodeksom.

Prema našim najboljim saznanjima i uvjerenju, izjavljujemo da nismo pružili nerevizijske usluge koje su zabranjene člankom 5(1) Uredbe (EU) br. 537/2014. te, nadalje, da nismo pružili ostale dozvoljene nerevizijske usluge Grupi i Društvu u razdoblju od 1. siječnja 2020. do 31. prosinca 2020. godine.

Naš pristup reviziji

Pregled

- Značajnost za financijske izvještaje Grupe kao cjelina: 30.000 tisuća kuna, što predstavlja 5% prosječne dobiti prije poreza za posljednjih pet godina, uvećane za umanjenje vrijednosti potraživanja za dane kredite.
 - Značajnost za financijske izvještaje Društva kao cjelina: 18.520 tisuća kuna, što predstavlja 0,25% neto imovine.
-
- Kao zajednički revizori Grupe izvršili smo reviziju 4 izvještajne jedinice u Hrvatskoj, uključujući domaće i inozemne komponente. Reviziju inozemnih ovisnih društava obavili su revizori komponenti koji su društva unutar mreža zajedničkih revizora.
 - Naš revizijski opseg obuhvatio je gotovo 100% prihoda od prodaje Grupe i gotovo 100% apsolutne vrijednosti pripadajuće dobiti prije poreza Grupe.
-
- Grupa – Procjena korisnog vijeka uporabe građevinskih objekata u poslovnom segmentu turizam
 - Grupa – Nadoknativa vrijednost nekretnina, postrojenja i opreme u poslovnom segmentu turizam
 - Grupa – Procjene korištene u izračunu obveza iz ugovora o osiguranju i test adekvatnosti obveza (LAT)
 - Društvo – Nadoknativa vrijednost ulaganja u ovisna društva

Oblikovali smo našu reviziju utvrđujući značajnost i procjenjujući rizike značajnog pogrešnog prikazivanja u konsolidiranim i nekonsolidiranim financijskim izvještajima. Konkretno, razmatrali smo područja subjektivnih procjena uprave; na primjer, značajne računovodstvene procjene koje uključuju pretpostavke i uzimaju u obzir buduće događaje koji su inherentno neizvjesni. Kao i u svim našim revizijama, također smo obavili postupke vezane uz zaobilaženje internih kontrola od strane uprave, uključujući između ostalog i analizu o tome postoje li dokazi koji bi upućivali na pristranost koja predstavlja rizik materijalne pogreške kao posljedicu prijevare.

Značajnost

Na opseg naše revizije utjecala je naša primjena značajnosti. Revizija je oblikovana kako bi se moglo steći razumno uvjerenje o tome jesu li konsolidirani i nekonsolidirani financijski izvještaji bez značajnog pogrešnog prikaza. Pogrešni prikazi mogu nastati kao posljedica prijevare ili pogreške. Smatraju se značajnim ako se razumno može očekivati da, pojedinačno ili u zbroju, utječu na ekonomske odluke korisnika donesene na osnovi tih konsolidiranih i nekonsolidiranih financijskih izvještaja.

Na temelju naše profesionalne prosudbe utvrdili smo određene kvantitativne pragove značajnosti, uključujući značajnost za konsolidirane i nekonsolidirane financijske izvještaje kao cjelina, kako je prikazano u tabeli niže. Oni su nam, zajedno s kvalitativnim razmatranjima, pomogli u određivanju opsega revizije, vrste, vremenskog rasporeda i obujma naših revizijskih postupaka, kao i utvrđivanju utjecaja pogrešnog prikazivanja, ako postoji, pojedinačno i u zbroju na konsolidirane i nekonsolidirane financijske izvještaje kao cjelinu.

Značajnost za financijske izvještaje kao cjelina

Grupa: 30.000 tisuća kuna
Društvo: 18.520 tisuća kuna

Kako smo je utvrdili

Grupa: 5% prosječne dobiti prije poreza za posljednjih pet godina, uvećane za umanjene vrijednosti potraživanja za dane kredite
Društvo: 0,25% neto imovine

Obrazloženje za korišteno odabrano mjerilo

Za Grupu smo odabrali dobit prije poreza kao mjerilo jer smatramo da je ona ključno mjerilo za praćenje uspješnosti Grupe i također predstavlja mjerilo prema kojem dioničari najčešće mjere uspješnost poslovanja Grupe. Zbog varijabilnosti dobiti prije poreza, koristili smo petogodišnji prosjek dobiti prije poreza od 2016. do 2020. godine. Prilagodili smo dobit prije poreza Grupe za jednokratne učinke umanjene vrijednosti potraživanja po danim kreditima. Postotak koji smo odabrali je u skladu s kvantitativnom razinom značajnosti društava orijentiranih na ostvarenje dobiti u relevantnom sektoru.

Za Društvo smo odabrali za mjerilo neto imovinu jer smatramo da kao upravljačkom društvu prihodi i dobit ne predstavljaju ključne pokazatelje uspješnosti Društva, dok neto imovina odražava investicijski potencijal društva i uspješnost upravljanja vlastitim portfeljem.

Ključna revizijska pitanja

Ključna revizijska pitanja su ona pitanja koja su, po našoj profesionalnoj prosudbi, bila od najveće važnosti za našu reviziju konsolidiranih i nekonsolidiranih financijskih izvještaja tekućeg razdoblja. Tim pitanjima smo se bavili u kontekstu naše revizije konsolidiranih i nekonsolidiranih financijskih izvještaja kao cjeline i pri formiranju našeg mišljenja o njima te ne dajemo zasebno mišljenje o tim pitanjima.

Ključno revizijsko pitanje

Grupa – Procjena korisnog vijeka uporabe građevinskih objekata u poslovnom segmentu turizam

Vidjeti bilješku 2.6 (Značajne računovodstvene politike), bilješku 4 (Ključne računovodstvene procjene) i bilješku 17 (Nekretnine, postrojenja i oprema).

Na dan 31. prosinca 2020. godine, u sklopu nekretnina, postrojenja i opreme, Grupa iskazuje građevinske objekte u poslovnom segmentu turizam knjigovodstvene vrijednosti u iznosu od 3.229.915 tisuća kuna te trošak amortizacije za navedenu imovinu u 2020. godini u iznosu 195.481 tisuće kuna.

Građevinski objekti u poslovnom segmentu turizam uglavnom se sastoje od zgrada i povezanih objekata hotela, kampova i turističkih naselja koji su iskazani po povijesnom trošku, umanjenom za akumuliranu amortizaciju i umanjenje vrijednosti ukoliko postoji.

Menadžment godišnje procjenjuje postoje li okolnosti zbog kojih bi se procijenjeni korisni vijek uporabe građevinskih objekata trebao izmijeniti.

Usmjerili smo pozornost na ovo područje zbog značaja ove imovine i zbog toga što je menadžment u 2020. godini izmijenio procjenu korisnog vijeka uporabe pojedinih komponenti unutar građevinskih objekata u poslovnom segmentu turizam, kao što je opisano u bilješci 2.6.a).

Kako smo revidirali ključno revizijsko pitanje

Stekli smo razumijevanje o pristupu menadžmenta u određivanju procijenjenog korisnog vijeka uporabe građevinskih objekata u poslovnom segmentu turizam kao i u izračunu pojedinog korisnog vijeka uporabe za svaku značajnu komponentu i svaki zasebni turistički objekt.

Provjerili smo matematičku točnost izračuna i uskladili ukupne iznose s glavnom knjigom i registrom osnovnih sredstava.

Pregledali smo ključne pretpostavke korištene u izračunu (poput utvrđivanja značajnih komponenti i njihovog korisnog vijeka uporabe) te smo ih usporedili sa internim i eksternim informacijama iz građevinske struke .

Kako bismo procijenili je li korisni vijek uporabe značajnih komponenti primjeren, s menadžmentom smo razgovarali o planovima za obnovu imovine te na temelju uzorka usporedili ih s povijesnom učestalošću adaptacija i budućim odobrenim investicijskim planovima kako bismo potvrdili da je procijenjeni korisni vijek uporabe u skladu s tim planovima.

Također smo provjerili jesu li pretpostavke primjerene usporedbom relativnih veličina značajnih komponenti među turističkim objektima te usporedbom, na temelju uzorka, preostalog korisnog vijeka uporabe sa međusobno povezanim komponentama imovine.

Na temelju uzorka, također smo ponovno izračunali amortizaciju za odabrana osnovna sredstva i njihove komponente.

Potvrdili smo iznos utjecaja promjene procjene korisnog vijeka uporabe građevinskih objekata u poslovnom segmentu turizam i primjerenost objava u bilješkama uz konsolidirane financijske izvještaje.

Ključno revizijsko pitanje

Grupa – Nadoknadiva vrijednost nekretnina, postrojenja i opreme u poslovnom segmentu turizam

Vidjeti bilješku 2.6 (Značajne računovodstvene politike), bilješku 4 (Ključne računovodstvene procjene) i bilješku 17 (Nekretnine, postrojenja i oprema).

Na dan 31. prosinca 2020. godine, Grupa iskazuje nekretnine, postrojenja i opremu u poslovnom segmentu turizam knjigovodstvene vrijednosti u iznosu od 3.951.472 tisuće kuna po povijesnom trošku, umanjenom za akumuliranu amortizaciju i umanjenje vrijednosti.

U 2020. godini pandemija bolesti COVID-19 negativno je utjecala na rezultate poslovanja Grupe u poslovnom segmentu turizam i vezane ekonomske uvjete na tržištu. Kao rezultat toga, menadžment je za svaki turistički objekt (hotel ili kamp ili naselje) izračunao nadoknadivu vrijednost nekretnina, postrojenja i opreme koristeći diskontirane novčane tokove (DCF) na temelju vrijednosti u upotrebi ili na temelju procjena vrijednosti vanjskih procjenitelja. Na temelju navedenih izračuna, u 2020. godini nije utvrđen niti priznat gubitak od umanjenja vrijednosti.

Usmjerili smo pozornost na ovo područje zbog značajnih učinaka pandemije bolesti COVID-19, povezane nesigurnosti i zbog toga što je analiza umanjenja vrijednosti koju provodi menadžment složen postupak u sklopu kojeg se koriste višestruke procjene kako je opisano u bilješci 4.v/.

Kako smo revidirali ključno revizijsko pitanje

Dobili smo izračune vrijednosti u uporabi koje menadžment koristi u određivanju nadoknativih vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme za svaki turistički objekt (hotel, kamp ili naselje) na dan 31. prosinca 2020. godine.

Testirali smo matematičku točnost izračuna vrijednosti u uporabi i usporedili ulazne podatke s financijskim informacijama.

Za dvije ključne pretpostavke korištene u izračunima vrijednosti u uporabi angažirali smo naše stručnjake za procjenu vrijednosti kako bi nam pomogli u procjeni primjerenosti korištenih diskontnih stopa usporedbom sa subjektima sa sličnim profilima rizika i tržišnim informacijama te u procjeni stope preostalog rasta (terminalne vrijednosti) u odnosu na prognoze gospodarskog rasta.

Za preostale ključne pretpostavke korištene u izračunima vrijednosti u uporabi (stope rasta prihoda i bruto EBITDA marža), usporedili smo usklađenost tih pretpostavki među turističkim objektima, uključujući i pretpostavku o tome kada menadžment procjenjuje da bi prihodi od prodaje mogli doseći razinu prihoda prije pandemije.

Na temelju izračuna vrijednosti u uporabi utvrđen je značajno veći iznos vrijednosti u uporabi od knjigovodstvene vrijednosti većine turističkih objekata. Uzimajući u obzir navedenu razliku, vrijednost objekta i pripadajući rizik neizvjesnosti, odabrali smo nekoliko turističkih objekata kako bismo s menadžmentom razgovarali detaljnije o ulaznim podacima (dnevnim cijenama, popunjenost, itd.).

Za turističke objekte u kojima se nadoknadi iznos temelji na fer vrijednosti umanjenoj za troškove prodaje, angažirali smo naše stručnjake za procjenu vrijednosti kako bi pregledali korištenu metodologiju u izvještajima o procjenama vrijednosti vanjskih procjenitelja u usporedbi s tržišnom praksom, te pomogli u procjeni primjerenosti korištenih pretpostavki u usporedbu s neovisnim izvješćima iz istog sektora.

Pregledali smo relevantne objave u konsolidiranim financijskim izvještajima.

Ključno revizijsko pitanje

Grupa – Procjene korištene u izračunu obveza iz ugovora o osiguranje i test adekvatnosti obveza (LAT)

Vidjeti bilješke 2.32 i 2.36 (Sažetak značajnih računovodstvenih politika) i bilješku 34 (Tehničke pričuve).

Na dan 31. prosinca 2020. godine Grupa je iskazala tehničke pričuve u iznosu od 8.036.020 tisuća kuna, što predstavlja 70% ukupnih obveza Grupe. Radi se o području koje uključuje značajnu prosudbu u pogledu neizvjesnih budućih ishoda, uključujući prije svega vrijeme i konačno potpuno podmirenje dugoročnih obveza osiguranika, te smo stoga smatrali da je to ključno revizijsko pitanje u našoj reviziji.

U skladu s praksom u industriji osiguranja, Grupa koristi modele procjene vrijednosti koji služe kao podloga za izračune tehničkih pričuva. Složenost modela može dovesti do pogrešaka, kao rezultat neadekvatnih/nepotpunih podataka, odnosno dizajna ili primjene modela.

Ekonomske pretpostavke kao što su povrat na investiciju i kamatne stope i aktuarske pretpostavke kao što su smrtnost, dugovječnost, ponašanja kupaca, kvota

šteta i kvota troškova su ključni podaci koji se koriste za procjenu tih uglavnom dugoročnih obveza. U postavljanju ovih pretpostavki primjenjuje se značajna prosudba.

Grupa je provela test adekvatnosti obveza sukladno MSFI-jevima kako bi se potvrdilo da su tehničke pričuve bile adekvatne u kontekstu očekivanih budućih novčanih odljeva.

Kako smo revidirali ključno revizijsko pitanje

Koristili smo vlastite aktuarske stručnjake da nam pomognu u obavljanju naših revizijskih postupaka. Naša je revizija osobito bila usmjerena na modele koji se smatraju složenijima i/ili koji zahtijevaju značajnu prosudbu u postavljanju pretpostavki korištenih u izračunu tehničkih pričuva ili obavljanju testa adekvatnosti obveza.

Dobili smo uvid u interni aktuarski proces uključujući utvrđivanje ekonomskih i aktuarskih pretpostavki od strane menadžmenta i proces njihovog odobrenja.

U našim procjenama smo, po potrebi, također i osporavali određene ekonomske i aktuarske pretpostavke s obzirom na obrazloženja menadžmenta u pogledu korištenih aktuarskih prosudbi uz usporedbu s primjenjivim iskustvima iz industrije.

Razmotrili smo primjerenost aktuarskih prosudbi korištenih u modelima, koje mogu varirati ovisno o proizvodu i/ili specifikacijama proizvoda, kao i usklađenost modela s primjenjivim računovodstvenim standardima.

Nadalje, našim ponovnim izračunima utvrdili smo jesu li modeli i sustavi izračunali tehničke pričuve točno i potpuno.

Testirali smo valjanost testiranja adekvatnosti obveza od strane menadžmenta što predstavlja ključni test koji se provodi radi provjere jesu li obveze adekvatne u odnosu na očekivane buduće ugovorne obveze.

Korišteni podaci usklađeni su s računovodstvenim evidencijama.

Naši postupci na testovima adekvatnosti obveza uključivali su ocjenu razumnosti projiciranih novčanih tokova i osporavanje pretpostavki usvojenih od strane Grupe s obzirom na praksu u industriji osiguranja i specifične značajke proizvoda.

Ključno revizijsko pitanje

Društvo – Nadoknadiva vrijednost ulaganja u ovisna društva

Vidjeti bilješku 2.2. (Značajne računovodstvene politike), bilješku 4 (Ključne računovodstvene procjene) i bilješku 21 (Ulaganja u ovisna društva, pridružena društva i zajedničke poduhvate).

Na dan 31. prosinca 2020. godine, ulaganja u ovisna društva iznosila su 5.142.894 tisuće kuna, što predstavlja 67% ukupne imovine u nekonsolidiranim financijskim izvještajima.

Društvo svoja ulaganja u ovisna društva mjeri po trošku umanjenom za akumulirano umanjenje vrijednosti.

U 2020. godini pandemija bolesti COVID-19 negativno je utjecala na rezultate poslovanja nekih ovisnih društva pa je Društvo izračunalo nadoknadivi iznos ulaganja tih ovisnih društva na temelju fer vrijednosti poslovne cjeline primjenom jedne od slijedećih metoda ili putem pondera tih metoda: metodom diskontiranih novčanih tokova, metodom diskontiranih dividendi te metodom usporedivih tržišnih multiplikatora.

Na temelju navedenih izračuna, u 2020. godini nije utvrđen niti priznat gubitak od umanjenja vrijednosti ulaganja.

Usmjerili smo pozornost na ovo područje zbog značajnost ulaganja i pripadajućeg rizika neizvjesnosti koji se odnosi na ključne pretpostavke koje menadžment koristi u određivanju nadoknadive vrijednosti ulaganja u ovisna društva, kako je opisano u bilješci 4.x/.

Kako smo revidirali ključno revizijsko pitanje

Potvrdili smo da je menadžment izračunao nadoknadivi iznos svojih ulaganja za ovisna društva gdje postoji indikatori umanjenja vrijednosti.

Dobili smo izračune vrijednosti kapitala na kojoj se temelji fer vrijednost poslovne cjeline koje je Društvo koristilo u određivanju nadoknadivih iznosa ulaganja u ovisna društva na dan 31. prosinca 2020. godine.

Angažirali smo naše stručnjake za procjenu vrijednosti kako bi nam pomogli sa pregledom metodologije i razumnost primjenjenih pondera različitih metoda korištenih u izračunima u usporedbi s najboljom praksom. Također su nam pomogli u procjeni primjerenosti korištenih diskontnih stopa usporedbom sa subjektima sa sličnim profilima rizika, procjeni stopa preostalog rasta (terminalne vrijednosti) u odnosu na prognoze gospodarskog rasta i usporedbom tržišnih multiplikatora sa neovisnim tržišnim podacima.

Testirali smo matematičku točnost izračuna, usporedili ulazne podatke s financijskim informacijama i uskladili buduće projekcije novčanih tokova s odobrenim strateškim planovima.

Pregledali smo analizu osjetljivosti ključnih pretpostavki kako bismo utvrdili utjecaj takvih promjena na iskazivanje umanjenja vrijednosti ulaganja.

Pregledali smo relevantne objave u nekonsolidiranim financijskim izvještajima.

Kako smo odredili opseg revizije Grupe

Prilagodili smo opseg revizije kako bismo obavili dostatnu razinu posla koja nam omogućava izražavanje mišljenja o konsolidiranim financijskim izvještajima kao cjelini, uzimajući u obzir strukturu Grupe, računovodstvene procese i kontrole te industriju u kojoj Grupa posluje.

Prilikom utvrđivanja našeg sveobuhvatnog pristupa reviziji Grupe, odredili smo vrstu posla koju je bilo potrebno odraditi direktno od strane nas, kao zajednički revizori Grupe ili revizora komponenti čije su procedure obavljene sukladno našim instrukcijama. Tamo gdje je posao obavljen od strane revizora komponenti, odredili smo razinu našeg uključivanja potrebnog za provođenje revizijskog posla nad tim komponentama kako bismo mogli zaključiti da li je prikupljeno dovoljno primjerenih dokaza koji čine osnovu za naše mišljenje o konsolidiranim financijskim izvještajima Grupe kao cjeline.

Identificirali smo 4 izvještajne jedinice koje smo podvrgli našim revizijskim postupcima:

- Adris grupa d.d. (matično društvo) i na konsolidiranoj razini;
- ovisno društvo Maistra d.d. s ovisnim društvima,
- ovisno društvo Cromaris d.d. s ovisnim društvom i
- ovisno društvo Croatia osiguranje d.d. s ovisnim društvima.

Reviziju inozemnih komponenti ovih podgrupa obavili su revizijski timovi društava unutar mreža zajedničkih revizora, prema uputama i pod nadzorom zajedničkih revizora Grupe.

Sve u svemu, naš revizijski opseg obuhvatio je 100% prihoda od prodaje Grupe i 100% apsolutne vrijednosti pripadajuće dobiti prije poreza Grupe.

Provodeći gore navedene postupke na razini svih značajnih komponenti uz dodatne postupke na razini Grupe, prikupili smo dovoljno primjerenih revizijskih dokaza vezano uz financijske informacije Grupe u cjelini, koje daju osnovu za naše mišljenje na konsolidirane financijske izvještaje.

Izveštavanje o ostalim informacijama uključujući Izvješće posloводства

Uprava je odgovorna za ostale informacije. Ostale informacije uključuju Izvješće posloводства i Izjavu o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja, ali ne uključuju konsolidirane i nekonsolidirane financijske izvještaje i naše izvješće revizora o njima.

Naše mišljenje o konsolidiranim i nekonsolidiranim financijskim izvještajima ne obuhvaća ostale informacije.

U vezi s našom revizijom konsolidiranih i nekonsolidiranih financijskih izvještaja, naša je odgovornost pročitati ostale informacije gore navedene, te pri tome razmotriti jesu li ostale informacije značajno proturječne konsolidiranim i nekonsolidiranim financijskim izvještajima ili našim saznanjima stečenim u reviziji ili se na neki drugi način čini da su značajno pogrešno prikazane.

U pogledu Izvješća posloводства i Izjave o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja, obavili smo također postupke propisane odredbama Zakona o računovodstvu Republike Hrvatske. Ti postupci obuhvaćaju provjeru da li je Izvješće posloводства sastavljeno u skladu s člankom 21. i 24. Zakona o računovodstvu, te uključuje li Izjava o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja informacije definirane u članku 22. Zakona o računovodstvu.

Na temelju posla koji smo obavili tijekom revizije, prema našem mišljenju:

- Informacije u Izvješću posloводства i Izjavi o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja za financijsku godinu za koju su sastavljeni konsolidirani i nekonsolidirani financijski izvještaji usklađene su, u svim značajnim odrednicama, s konsolidiranim i nekonsolidiranim financijskim izvještajima;
- Izvješće posloводства sastavljeno je u skladu s člankom 21. i 24. Zakona o računovodstvu; te
- Izjava o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja uključuje informacije definirane u članku 22. Zakona o računovodstvu.

Nadalje, na temelju poznavanja i razumijevanja poslovanja Grupe i Društva i Grupe i njihovih okruženja stečenog u okviru revizije, od nas se zahtijeva da izvijestimo ako zaključimo da postoje značajni pogrešni prikazi u Izvješću posloводства i Izjavi o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja te ostalim informacijama dobivenim prije datuma ovog izvješća revizora. U tom smislu nemamo ništa za izvijestiti.

Odgovornost uprave i onih koji su zaduženi za nadzor za konsolidirane i nekonsolidirane financijske izvještaje

Uprava je odgovorna za sastavljanje i fer prikaz konsolidiranih i nekonsolidiranih financijskih izvještaja u skladu s Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja koji su usvojeni u Europskoj uniji i za one interne kontrole za koje uprava odredi da su potrebne za omogućavanje sastavljanja konsolidiranih i nekonsolidiranih financijskih izvještaja koji su bez značajnog pogrešnog prikaza uslijed prijevare ili pogreške.

U sastavljanju konsolidiranih i nekonsolidiranih financijskih izvještaja, uprava je odgovorna za procjenjivanje sposobnosti Grupe i Društva da nastavi s vremenski neograničenim poslovanjem, za objavljivanje okolnosti vezanih uz vremensku neograničenost poslovanja ako je to primjenjivo te za korištenje računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja, osim ako uprava namjerava likvidirati Grupi i Društvu ili prekinuti poslovanje ili nema realne alternative nego da to učini.

Oni koji su zaduženi za nadzor su odgovorni za nadziranje procesa financijskog izvještavanja Grupe i Društva.

Odgovornost revizora za reviziju konsolidiranih i nekonsolidiranih financijskih izvještaja

Naši ciljevi su steći razumno uvjerenje o tome jesu li konsolidirani i nekonsolidirani financijski izvještaji kao cjelina bez značajnog pogrešnog prikaza uslijed prijevare ili pogreške i izdati izvješće neovisnog revizora koje uključuje naše mišljenje. Razumno uvjerenje je visoka razina uvjerenja, ali nije garancija da će revizija obavljena u skladu s MRevS-ima uvijek otkriti značajno pogrešno prikazivanje kad ono postoji. Pogrešni prikazi mogu nastati uslijed prijevare ili pogreške i smatraju se značajnima ako se razumno može očekivati da, pojedinačno ili u zbroju, utječu na ekonomske odluke korisnika donijete na osnovi tih konsolidiranih i nekonsolidiranih financijskih izvještaja.

Kao sastavni dio revizije u skladu s MRevS-ima, stvaramo profesionalne prosudbe i održavamo profesionalni skepticizam tijekom revizije. Mi također:

- Prepoznamo i procjenjujemo rizike značajnog pogrešnog prikaza konsolidiranih i nekonsolidiranih financijskih izvještaja, zbog prijevare ili pogreške, oblikujemo i obavljamo revizijske postupke kao reakciju na te rizike i pribavljamo revizijske dokaze koji su dostatni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje. Rizik neotkrivanja značajnog pogrešnog prikaza nastalog uslijed prijevare je veći od rizika nastalog uslijed pogreške, jer prijevare može uključiti tajne sporazume, krivotvorenje, namjerno ispuštanje, pogrešno prikazivanje ili zaobilaženje internih kontrola.
- Stječemo razumijevanje internih kontrola relevantnih za reviziju kako bismo osmislili revizijske postupke koji su primjereni u danim okolnostima, ali ne i za svrhu izražavanja mišljenja o učinkovitosti internih kontrola Grupe i Društva.
- Ocjenjujemo primjerenost korištenih računovodstvenih politika i razumnost računovodstvenih procjena i povezanih objava koje je stvorila uprava.
- Zaključujemo o primjerenosti korištene računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja koju koristi uprava i, na temelju pribavljenih revizijskih dokaza, zaključujemo o tome postoji li značajna neizvjesnost u vezi s događajima ili okolnostima koji mogu stvarati značajnu sumnju u sposobnost Grupe i Društva da nastave s vremenski neograničenim poslovanjem. Ako zaključimo da postoji značajna neizvjesnost, od nas se zahtijeva da skrenemo pozornost u našem izvješću neovisnog revizora na povezane objave u konsolidiranim i nekonsolidiranim financijskim izvještajima ili, ako takve objave nisu odgovarajuće, da modificiramo naše mišljenje. Naši zaključci temelje se na revizijskim dokazima pribavljenim sve do datuma našeg izvješća neovisnog revizora. Međutim, budući događaji ili uvjeti mogu uzrokovati da Grupa i Društvo prekinu s vremenski neograničenim poslovanjem.

- Ocjenjujemo cjelokupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj konsolidiranih i nekonsolidiranih financijskih izvještaja, uključujući i objave, kao i odražavaju li konsolidirani i nekonsolidirani financijski izvještaji transakcije i događaje na kojima su zasnovani na način kojim se postiže fer prezentacija.
- Prikupljamo dostatne primjerene revizijske dokaze vezano uz financijske informacije subjekata ili poslovne aktivnosti unutar Grupe kako bismo mogli izraziti mišljenje o konsolidiranim financijskim izvještajima. Odgovorni smo za usmjeravanje, nadzor i provedbu grupne revizije. Samostalno smo odgovorni za naše izvješće neovisnog revizora.

Komuniciramo s onima koji su zaduženi za nadzor, između ostalih pitanja, planirani djelokrug i vremenski raspored revizije i važne revizijske nalaze, uključujući značajne nedostatke u internim kontrolama ako su otkriveni tijekom naše revizije.

Također dajemo izjavu onima koji su zaduženi za nadzor da smo postupili u skladu s relevantnim etičkim zahtjevima u vezi s neovisnošću i da ćemo komunicirati s njima o svim odnosima i drugim pitanjima za koja se može razumno smatrati da utječu na našu neovisnost, kao i, gdje je primjenjivo, o povezanim mjerama zaštite.

Među pitanjima o kojima se komunicira s onima koji su zaduženi za nadzor, određujemo ona pitanja koja su od najveće važnosti u reviziji konsolidiranih i nekonsolidiranih financijskih izvještaja tekućeg razdoblja i stoga predstavljaju ključna revizijska pitanja. Navedena pitanja opisujemo u našem izvješću neovisnog revizora, osim ako zakon ili regulativa sprječava javno objavljivanje pitanja ili kada odlučimo, u iznimno rijetkim okolnostima, da pitanje ne treba priopćiti u našem izvješću neovisnog revizora jer se razumno može očekivati da bi negativne posljedice priopćavanja nadmašile dobrobiti javnog interesa od takve objave.

Izvješće o ostalim zakonskim i regulatornim zahtjevima

Imenovanje

Odlukom skupštine dana 7. srpnja 2020. godine PricewaterhouseCoopers d.o.o. i Grant Thornton revizija d.o.o. imenovani smo kao zajednički revizori Društva za 2020. godinu.

PricewaterhouseCoopers d.o.o. je prvi puta imenovan revizorom Društva od njegovog osnutka i bio je revizor pravnog prethodnika Društva. Ovo imenovanje obnavlja se jednom godišnje odlukom skupštine i predstavlja ukupno neprekinuto razdoblje angažmana od više od 17 godina.

Grant Thornton revizija d.o.o. je prvi put imenovan za revizora Društva 2019. godine i predstavlja ukupno neprekinuto razdoblje angažmana od dvije godine.

Angažirani partneri u reviziji odgovorni za ovo izvješće neovisnih revizora su Tamara Mačašović, PricewaterhouseCoopers d.o.o. i Ivica Smiljan, Grant Thornton revizija d.o.o..

13. travnja 2021.

Tamara Mačašović
Član Uprave i ovlašteni revizor
PricewaterhouseCoopers d.o.o.
Heinzelova 70, Zagreb

Ivica Smiljan
Direktor i ovlašteni revizor
Grant Thornton revizija d.o.o.
Ulica grada Vukovara 284, Zagreb

ODGOVORNOST ZA GODIŠNJE IZVJEŠĆE

Na temelju važećeg hrvatskog Zakona o računovodstvu, Uprava je dužna osigurati da se nekonsolidirana i konsolidirana financijska izvješća za svaku financijsku godinu sastave u skladu s Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja (MSFI) koje je odobrila Europska unija („EU“), tako da daju istinitu i objektivnu sliku financijskog položaja i rezultata poslovanja društva ADRIS GRUPA d. d., Rovinj i ovisnih društava („Grupa“) za to razdoblje.

Uprava razumno očekuje kako Grupa i Društvo imaju odgovarajuća sredstva za nastavak poslovanja u doglednoj budućnosti. Iz navedenog razloga, Uprava i dalje prihvaća načelo neograničenosti vremena poslovanja pri izradi konsolidiranih financijskih izvješća.

Odgovornosti Uprave pri izradi konsolidiranih i nekonsolidiranih financijskih izvješća uključuju osiguravanje:

- odabira i dosljednog primjenjivanja odgovarajućih računovodstvenih politika;
- razumnih i opreznih prosudbi i procjena;
- primjenjivanja važećih računovodstvenih standarda; te
- pripremu konsolidiranih i nekonsolidiranih financijskih izvješća po načelu trajnosti poslovanja, osim ako je neprimjereno pretpostaviti hoće li Grupa i Društvo nastaviti svoje poslovne aktivnosti.

Uprava je odgovorna za vođenje ispravnih računovodstvenih evidencija koje će u bilo koje doba s prihvatljivom točnošću odražavati financijski položaj Grupe i Društva, kao i njegovu usklađenost s važećim hrvatskim Zakonom o računovodstvu. Uprava je također odgovorna za očuvanje imovine Grupe i Društva te stoga i za poduzimanje razumnih mjera radi sprječavanja i otkrivanja pronevjera i ostalih nepravilnosti.

Osim toga, sukladno Zakonu o računovodstvu Uprava je dužna sastaviti i Godišnje izvješće koje obuhvaća financijske izvještaje, izvješće poslovanja i izjavu o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja. Izvješće poslovanja sastavljeno je sukladno zahtjevima članka 21. i 24. Zakona o računovodstvu, a izjava o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja sukladno zahtjevima članka 22. Zakona o računovodstvu.

Godišnje izvješće odobreno je za izdavanje od strane Uprave 13. travnja 2021. godine.

Potpisano od strane Uprave:

ADRS GRUPA d.d.
Rovinj

Marko Remenar
član uprave

ADRIS GRUPA d. d.
Rovinj

KONSOLIDIRANI I
NEKONSOLIDIRANI
FINANCIJSKI IZVJEŠTAJI
31. PROSINCA 2020.

(u tisućama kuna)	Bilješka	Grupa		Društvo	
		2020.	2019.	2020.	2019.
Poslovni prihodi	5	4.317.060	5.383.074	23.442	24.931
Ostali prihodi	6	429.429	373.851	1.790	18.655
Promjena vrijednosti zaliha nedovršene proizvodnje i gotovih proizvoda		57.324	51.083	-	-
Nastale štete u osiguranju neto od reosiguranja	8	(1.862.541)	(1.797.154)	-	-
Troškovi materijala i usluga	7	(1.195.706)	(1.502.115)	(12.595)	(18.446)
Troškovi zaposlenih	9	(981.896)	(1.205.759)	(4.063)	(49.105)
Amortizacija i vrijednosna usklađenja	17, 18, 20	(527.731)	(514.501)	(16.894)	(17.794)
Ostali poslovni rashodi	10	(259.135)	(281.181)	(10.088)	(14.650)
Ostali dobiti	11	154.511	221.965	1.120	144.227
Ostali gubici	12	(60.990)	(91.653)	(7.648)	(90.687)
Dobit iz poslovanja		70.325	637.610	(24.936)	(2.869)
Financijski prihodi	13	9.953	20.862	30.992	43.803
Financijski rashodi	13	(53.606)	(51.721)	(998)	(1.126)
Financijski (rashodi)/prihodi – neto	13	(43.653)	(30.859)	29.994	42.677
Udio u dobiti pridruženih društava i zajedničkih poduhvata	21	10.339	11.947	-	-
Dobit prije oporezivanja		37.011	618.698	5.058	39.808
Porez na dobit	14	7.613	(112.581)	(1.618)	(15.429)
Neto dobit razdoblja		44.624	506.117	3.440	24.379
Ostala sveobuhvatna dobit					
<i>Stavke koje će naknadno biti klasificirane u dobit ili gubitak</i>					
Promjena fer vrijednosti financijske imovine kroz ostalu sveobuhvatnu dobit – neto od odgođenog poreza na dobit		(39.740)	245.286	2.731	14.842
Neto promjena revalorizacijske rezerve (FVPL vlasnički papiri – pristup preklapanja)		2.580	21.094	-	-
Ostalo		3.705	1.937	-	-
Ukupna ostala sveobuhvatna dobit		(33.455)	268.317	2.731	14.842
Ukupna sveobuhvatna dobit za godinu		11.169	774.434	6.171	39.221
Neto dobit za:					
Dioničare Društva		(26.590)	402.199	3.440	24.379
Nekontrolirajuće interese		71.214	103.918	-	-
		44.624	506.117	3.440	24.379
Sveobuhvatna dobit za:					
Dioničare Društva		(47.885)	585.325	6.171	39.221
Nekontrolirajuće interese		59.054	189.109	-	-
		11.169	774.434	6.171	39.221
Osnovna/razrijeđena zarada po dionici koja se odnosi na dioničare Društva (u kunama)	15	(1,68)	25,23	0,22	1,53

(u tisućama kuna)	Bilješka	Grupa			Društvo	
		31. prosinca 2020.	31. prosinca 2019. (prepravljeno)	1. siječnja 2019. (prepravljeno)	31. prosina 2020.	31. prosinca 2019.
IMOVINA						
Dugotrajna imovina						
Nekretnine, postrojenja i oprema	17	6.367.827	6.587.301	6.141.917	541.989	543.933
Ulaganja u nekretnine	18	1.034.675	931.252	901.915	219.434	226.925
Biološka imovina	19	32.595	32.472	32.199	-	-
Nematerijalna imovina	20	984.153	989.617	1.081.946	2.486	2.499
Ulaganja u ovisna društva	21	-	-	-	5.142.894	5.117.339
Dužnički vrijednosni papiri po amortiziranom trošku	22	2.058.040	1.922.205	1.883.079	-	-
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	23	4.703.048	4.561.585	3.792.425	116.556	113.226
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka	29	819.784	719.952	615.526	-	-
Odgodena porezna imovina	26	301.809	243.862	307.774	135.550	137.768
Ulaganja u pridružena društva i zajedničke pothvate	21	88.593	89.590	91.249	-	-
Potraživanja iz poslovanja i ostala potraživanja	25	283.340	359.061	195.511	214.142	316.999
Depoziti	28	366.618	724.859	868.667	-	-
		17.040.482	17.161.756	15.912.208	6.373.051	6.458.689
Kratkotrajna imovina						
Zalihe	27	701.483	649.283	591.159	57	46
Potraživanja iz poslovanja i ostala potraživanja	25	1.500.592	1.250.751	1.704.358	197.081	49.990
Dužnički vrijednosni papiri po amortiziranom trošku	22	121.414	410.152	350.564	-	-
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	23	157.921	225.363	329.383	-	-
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka	29	150.349	199.241	102.371	129.833	160.248
Depoziti	28	1.545.554	1.091.155	1.396.856	1.000.812	742.070
Potraživanja po osnovi poreza na dobit		25.786	20.850	45.195	-	4.549
Novac i novčani ekvivalenti	28	713.509	681.196	633.055	6.076	364.252
		4.916.608	4.527.991	5.152.941	1.333.859	1.321.155
Ukupno imovina		21.957.090	21.689.747	21.065.149	7.706.910	7.779.844

(u tisućama kuna)	Bilješka	Grupa			Društvo	
		31. prosinca 2020.	31. prosinca 2019. (prepravljeno)	1. siječnja 2019. (prepravljeno)	31. prosinca 2020.	31. prosinca 2019.
KAPITAL I OBVEZE						
Kapital i rezerve						
Temeljni kapital		164.000	164.000	164.000	164.000	164.000
Kapitalna dobit		60.724	60.724	56.036	60.724	60.724
Vlastite dionice		(286.391)	(242.093)	(140.277)	(286.391)	(242.093)
Rezerve za vlastite dionice		286.391	242.093	140.277	286.391	242.093
Zakonske pričuve		12.448	12.448	12.448	12.448	12.448
Rezerve fer vrijednosti		322.102	343.419	158.689	55.358	52.627
Statutarne pričuve		7.637.434	7.744.033	8.126.309	7.087.742	7.194.341
Zadržana dobit		695.725	666.603	278.782	30.278	(35.463)
	30	8.892.433	8.991.227	8.796.264	7.410.550	7.448.677
Nekontrolirajući interesi		1.618.320	1.573.593	1.473.522	-	-
Ukupno kapital		10.510.753	10.564.820	10.269.786	7.410.550	7.448.677
OBVEZE						
Dugoročne obveze						
Posudbe	31	1.570.679	1.537.481	885.261	-	-
Rezerviranja	33	196.789	183.527	182.090	67	57
Tehničke pričuve	34	5.029.156	4.989.022	4.888.796	-	-
Obveze prema dobavljačima i ostale obveze	32	168.220	140.270	25.919	-	-
Ostale financijske obveze	35	244.360	236.113	222.675	226.420	223.587
Odgođena porezna obveza	26	251.896	272.537	252.127	-	-
		7.461.100	7.358.950	6.456.868	226.487	223.644
Kratkoročne obveze						
Obveze prema dobavljačima i ostale obveze	32	825.280	927.725	993.630	42.417	78.252
Ugovorne obveze	32	29.423	22.214	23.551	-	-
Obveze za porez na dobit		19.983	38.112	41.978	-	-
Posudbe	31	90.653	51.185	678.262	27.456	29.271
Rezerviranja	33	13.034	22.095	24.367	-	-
Tehničke pričuve	34	3.006.864	2.704.646	2.576.707	-	-
		3.985.237	3.765.977	4.338.495	69.873	107.523
Ukupno obveze		11.446.337	11.124.927	10.795.363	296.360	331.167
Ukupno kapital i obveze		21.957.090	21.689.747	21.065.149	7.706.910	7.779.844

Grupa

<i>(u tisućama kuna)</i>	Bilješke	Glavnica koja se može pripisati dioničarima Društva									
		Temeljni kapital	Kapitalna dobit	Vlastite dionice	Rezerve za vl. dionice	Zakonske pričuve	Rezerve fer vrijednosti	Statutarne pričuve	Zadržana dobit	Nekontrolirajući udjeli	Ukupno
Stanje 1. siječnja 2020.		164.000	60.724	(242.093)	242.093	12.448	343.419	7.744.033	666.603	1.573.593	10.564.820
Dobit za 2020. godinu		-	-	-	-	-	-	-	(26.590)	71.214	44.624
Ostala sveobuhvatna dobit											
Promjena fer vrijednosti financijske imovine kroz ostalu sveobuhvatnu dobit		-	-	-	-	-	(25.467)	-	-	(14.273)	(39.740)
Neto promjena revalorizacijske rezerve (FVPL vlasnički papiri – pristup preklapanja)		-	-	-	-	-	1.713	-	-	867	2.580
Tečajne razlike		-	-	-	-	-	-	-	2.460	1.245	3.705
Ukupna ostala sveobuhvatna dobit		-	-	-	-	-	(23.754)	-	(24.130)	59.053	11.169
Transakcije s vlasnicima											
Otkup od nekontrolirajućih interesa	36	-	-	-	-	-	-	-	(9.081)	(15.745)	(24.826)
Prijenos zadržane dobiti	30 /iv/	-	-	-	-	-	-	24.379	(24.379)	-	-
Prijenos iz Statutarnih pričuva u zadržanu dobit	30 /iv/	-	-	-	-	-	-	(86.680)	86.680	-	-
Objavljena dividenda	30 /v/	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kupnja vlastitih dionica	30 /ii/	-	-	(44.301)	44.301	-	-	(44.301)	-	-	(44.301)
Prodaja vlastitih dionica	30 /ii/	-	-	3	(3)	-	-	3	-	-	3
Ostalo		-	-	-	-	-	2.437	-	32	1.419	3.888
Ukupne transakcije s vlasnicima		-	-	(44.298)	44.298	-	2.437	(106.599)	53.252	(14.326)	(65.236)
Stanje 31. prosinca 2020.		164.000	60.724	(286.391)	286.391	12.448	322.102	7.637.434	695.725	1.618.320	10.510.753

Grupa

<i>(u tisućama kuna)</i>	Bilješke	Glavnica koja se može pripisati dioničarima Društva									Ukupno
		Temeljni kapital	Kapitalna dobit	Vlastite dionice	Rezerve za vl. dionice	Zakonske pričuve	Rezerve fer vrijednosti	Statutarne pričuve	Zadržana dobit	Nekontrolirajući udjeli	
Stanje 1. siječnja 2019.		164.000	56.036	(140.277)	140.277	12.448	158.689	8.126.309	278.782	1.473.522	10.269.786
Dobit za 2019. godinu		-	-	-	-	-	-	-	402.199	103.918	506.117
Ostala sveobuhvatna dobit											
Promjena fer vrijednosti financijske imovine kroz ostalu sveobuhvatnu dobit		-	-	-	-	-	167.836	-	-	77.450	245.286
Neto promjena revalorizacijske rezerve (FVPL vlasnički papiri – pristup preklapanja)		-	-	-	-	-	14.004	-	-	7.090	21.094
Tečajne razlike		-	-	-	-	-	-	1.286	-	651	1.937
Ukupna ostala sveobuhvatna dobit		-	-	-	-	-	181.840	1.286	402.199	189.109	774.434
Transakcije s vlasnicima											
Otkup od nekontrolirajućih interesa	36	-	-	-	-	-	-	-	(11.261)	(89.797)	(101.058)
Prijenos zadržane dobiti	30 /iv/	-	-	-	-	-	-	8.170	(8.170)	-	-
Prijenos iz Statutarnih pričuva u zadržanu dobit	30 /iv/	-	-	-	-	-	-	(305.000)	305.000	-	-
Objavljena dividenda	30 /v/	-	-	-	-	-	-	-	(290.553)	(656)	(291.209)
Kupnja vlastitih dionica	30 /ii/	-	-	(127.472)	127.472	-	-	(127.472)	-	-	(127.472)
Prodaja vlastitih dionica	30 /ii/	-	4.688	25.656	(25.656)	-	-	25.656	-	-	30.344
Ostalo		-	-	-	-	-	2.890	15.084	(9.394)	1.415	9.995
Ukupne transakcije s vlasnicima		-	4.688	(101.816)	101.816	-	2.890	(383.562)	(14.378)	(89.038)	(479.400)
Stanje 31. prosinca 2019.		164.000	60.724	(242.093)	242.093	12.448	343.419	7.744.033	666.603	1.573.593	10.564.820

Društvo

<i>(svi iznosi su u tisućama kuna)</i>	Bilješka	Temeljni kapital	Kapitalna dobit	Vlastite dionice	Rezerve za vl. dionice	Zakonske pričuve	Rezerve fer vrijednosti	Statutarne pričuve	Zadržana dobit	Ukupno
Stanje 1. siječnja 2020.		164.000	60.724	(242.093)	242.093	12.448	52.627	7.194.341	(35.463)	7.448.677
Dobit za 2020. godinu		-	-	-	-	-	-	-	3.440	3.440
Ostala sveobuhvatna dobit										
Promjena fer vrijednosti financijske imovine kroz ostalu sveobuhvatnu dobit		-	-	-	-	-	2.731	-	-	2.731
Ukupna sveobuhvatna dobit		-	-	-	-	-	2.731	-	3.440	6.171
Transakcije s vlasnicima										
Raspodjela zadržane dobiti	30 /iv/	-	-	-	-	-	-	24.379	(24.379)	-
Prijenos iz Statutarnih pričuva u zadržanu dobit	30 /iv/	-	-	-	-	-	-	(86.680)	86.680	-
Objavljena dividenda	30 /v/	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kupnja vlastitih dionica	30 /ii/	-	-	(44.301)	44.301	-	-	(44.301)	-	(44.301)
Prodaja vlastitih dionica	30 /ii/	-	-	3	(3)	-	-	3	-	3
Ukupne transakcije s vlasnicima		-	-	(44.298)	44.298	-	-	(106.599)	62.301	(44.298)
Stanje 31. prosinca 2020.		164.000	60.724	(286.391)	286.391	12.448	55.358	7.087.742	30.278	7.410.550

Društvo

<i>(svi iznosi su u tisućama kuna)</i>	<i>Bilješka</i>	Temeljni kapital	Kapitalna dobit	Vlastite dionice	Rezerve za vl. dionice	Zakonske pričuve	Rezerve fer vrijednosti	Statutarne pričuve	Zadržana dobit	Ukupno
Stanje 1. siječnja 2019.		164.000	56.036	(140.277)	140.277	12.448	37.785	7.592.987	12.151	7.875.407
Dobit za 2019. godinu		-	-	-	-	-	-	-	24.379	24.379
Ostala sveobuhvatna dobit										
Promjena fer vrijednosti financijske imovine kroz ostalu sveobuhvatnu dobit		-	-	-	-	-	14.842	-	-	14.842
Ukupna sveobuhvatna dobit		-	-	-	-	-	14.842	-	24.379	39.221
Transakcije s vlasnicima										
Raspodjela zadržane dobiti	30 /iv/	-	-	-	-	-	-	8.170	(8.170)	-
Prijenos iz Statutarnih pričuva u zadržanu dobit	30 /iv/	-	-	-	-	-	-	(305.000)	305.000	-
Objavljena dividenda	30 /v/	-	-	-	-	-	-	-	(290.553)	(290.553)
Kupnja vlastitih dionica	30 /ii/	-	-	(127.472)	127.472	-	-	(127.472)	-	(127.472)
Prodaja vlastitih dionica	30 /ii/	-	4.688	25.656	(25.656)	-	-	25.656	-	30.344
Utjecaj pripajanja ovisnog društva	41	-	-	-	-	-	-	-	(78.270)	(78.270)
Ukupne transakcije s vlasnicima		-	4.688	(101.816)	101.816	-	-	(398.646)	(71.993)	(465.951)
Stanje 31. prosinca 2019.		164.000	60.724	(242.093)	242.093	12.448	52.627	7.194.341	(35.463)	7.448.677

(u tisućama kuna)	Bilješka	Grupa		Društvo	
		2020.	2019.	2020.	2019.
Novčani tok iz poslovnih aktivnosti:					
Novac generiran poslovanjem	37	243.075	915.479	(10.057)	(94.611)
Povrat poreza / (plaćeni porez) na dobit		(85.669)	(57.574)	4.549	8.975
Plaćena kamata		(25.707)	(54.280)	(978)	(1.123)
Novčani tok iz poslovnih aktivnosti		131.699	803.625	(6.486)	(86.759)
Novčani tok korišten za ulagačke aktivnosti:					
Stjecanje udjela u ovisnim društvima, umanjeno za stečeni novac	21, 35	-	-	(24.826)	(61.673)
Pripajanje ovisnog društva	41	-	-	-	36
Ulaganje u dužničke vrijednosne papire po amortiziranom trošku	22	(207.437)	(387.959)	-	-
Primici od prodaje dužničkih vrijednosnih papira po amortiziranom trošku	22	365.269	283.893	-	-
Ulaganje u financijsku imovinu po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	23	(1.723.544)	(1.807.398)	-	-
Primici od prodaje financijske imovine po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	23	1.646.271	1.279.536	-	-
Ulaganje/(povlačenje) depozita - neto (Izdaci)/primici od ulaganja u vrijednosne papire i obveznice po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka		(42.917)	128.863	27.176	1.446
Nabava materijalne i nematerijalne imovine		(427.097)	(536.862)	(9.454)	(2.471)
Dani krediti		(29.143)	(35.328)	(212.000)	(295.920)
Primici od danih kredita		42.250	36.401	141.000	455.000
Naplaćene kamate		221.912	276.320	13.618	40.931
Primici od prodaje materijalne imovine		84.996	38.401	295	-
Primici od dividendi		10.816	31.180	1.660	18.025
Ostali primitci/(izdatci)		27	26	24	(8)
Novčani tok korišten za ulagačke aktivnosti		(75.680)	(260.520)	(305.261)	816.365
Novčani tok korišten za financijske aktivnosti:					
Kupnja vlastitih dionica	30	(44.301)	(127.472)	(44.301)	(127.472)
Prodaja vlastitih dionica	30	3	30.346	3	30.346
Kupnja nekontrolirajućih interesa		(24.826)	(98.055)	-	-
Plaćanje obveza za najam		(25.321)	(23.366)	-	-
Isplata dividendi		(488)	(289.417)	(331)	(288.644)
Otplata kredita		(159.773)	(219.067)	(1.800)	(4.350)
Primici od kredita		231.000	232.068	-	6.600
Neto ostali izdaci		-	(1)	-	(2)
Novčani tok korišten za financijske aktivnosti		(23.706)	(494.964)	(46.429)	(383.522)
Neto povećanje novca i novčanih ekvivalenata		32.313	48.141	(358.176)	346.084
Novac i novčani ekvivalenti na početku godine		681.196	633.055	364.252	18.168
Novac i novčani ekvivalenti na kraju godine	28	713.509	681.196	6.076	364.252

1. OPĆI PODACI

Adris grupa Rovinj (Grupa) sastoji se od Matice ADRIS GRUPA d. d., Rovinj (Društvo) i ovisnih društava navedenih u nastavku.

Matica je registrirana u Rovinju, Obala Vladimira Nazora 1, Hrvatska i bavi se upravljanjem ulaganjima u povezana društva i ostalim ulaganjima. Grupa se preko nekoliko ovisnih društava bavi turizmom, trgovinom, marikulturom te djelatnošću osiguranja.

Na dan 31. prosinca 2020. i 2019. godine dionice ADRIS GRUPE d. d., Croatia osiguranja d. d. i Maistre d. d. kotiraju na tržištu javnih dioničkih društava na Zagrebačkoj burzi.

ADRIS GRUPA d. d. vlasnik je sljedećih društava koja čine Adris grupu (Grupu):

Naziv ovisnog društva	% vlasništva	
	2020.	2019.
MAISTRA d. d., Rovinj, Hrvatska:	91,28	90,47
- GRAND HOTEL IMPERIAL d. d., Dubrovnik, Hrvatska	74,77	74,10
CROMARIS d. d., Zadar, Hrvatska:	100	100
- Cromaris Italia s.r.l., Treviso, Italija	100	100
EXPERTUS d. o. o., Zagreb, Hrvatska:	100	100
- HUP-ZAGREB d. d., Zagreb, Hrvatska:	100	100
- HOTELI DUBROVAČKA RIVIJERA d. d., Dubrovnik, Hrvatska -pripojeno HUP -u Zagreb s 1.1.2021.	100	100
ABILIA d. o. o., Rovinj, Hrvatska	100	100
CROATIA osiguranje d. d., Zagreb, Hrvatska:	66,39	66,39
- CROATIA PREMIUM d. o. o., Zagreb	66,39	66,39
- Histria Construct d. o. o., Zagreb	66,39	66,39
- Core 1 d. o. o., Zagreb	66,39	66,39
- Razne Usluge d. o. o. – u likvidaciji, Zagreb	66,39	66,39
- CROATIA-Tehnički pregledi d. o. o., Zagreb	66,39	66,39
- STP Pitomača, Pitomača	66,39	66,39
- STP Blato, Blato	66,39	66,39
- Slavonijatrans-Tehnički pregledi d. o. o., Sl. Brod	50,46	50,46
- Autoprijevoz d. d., Otočac	52,53	52,53
- Herz d. d., Požega	66,39	66,39
- AUTO MAKSIMIR VOZILA d. o. o.	66,39	66,39
- CROATIA osiguranje mirovinsko društvo d. o. o., Zagreb	66,39	66,39
- CO Zdravlje d. o. o.	66,39	66,39
- CROATIA Poliklinika, Zagreb	66,39	66,39
- Milenijum osiguranje a.d., Beograd	66,39	66,39
- Croatia osiguranje d. d., Mostar	63,08	63,08
- Crotehna d. o. o., Ljubuški	66,39	66,39
- Ponte d. o. o., Mostar	66,39	66,39
- CROATIA remont d. d., Čapljina	46,33	46,33
- Croauto d. o. o., Mostar	46,33	46,33
- Hotel Hum d. o. o., Ljubuški	66,39	66,39
- CROATIA osiguranje a.d. društvo za osiguranje neživota, Skopje	66,39	66,39
- CROATIA osiguranje a.d., društvo za osiguranje života, Skopje	66,39	66,39
- AK POLICA d. o. o., Varaždin	66,39	66,39
- ASTORIA d. o. o., Zagreb, Hrvatska	66,39	100

*prikazani % udjela se odnosi na konačni udjel ADRIS GRUPE d. d. kao krajnje matice (u izračun % udjela nisu uključene vlastite dionice društava)

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE

Slijedi prikaz značajnih računovodstvenih politika usvojenih za pripremu ovih konsolidiranih i nekonsolidiranih financijskih izvještaja. Ove računovodstvene politike dosljedno su primjenjivane za sva razdoblja uključena u ove izvještaje, osim tamo gdje je drugačije navedeno.

2.1. Osnove sastavljanja

Financijski izvještaji Društva i Grupe sastavljeni su sukladno Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja (MSFI) koji su usvojeni u EU primjenom metode povijesnog troška, koji su promijenjeni inicijalnim priznavanjem financijskih instrumenata koji se iskazuju po fer vrijednosti i naknadnom revalorizacijom financijskih instrumenata koji se mjere po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka te po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit. Ovi financijski izvještaji su odobreni od strane Uprave na dan 13. travnja 2021. godine.

Računovodstvene politike su konzistentne s računovodstvenim politikama iz prethodne financijske godine.

Sastavljanje financijskih izvještaja sukladno MSFI zahtijeva upotrebu određenih ključnih računovodstvenih procjena. Također se od Uprave zahtijeva da se služi prosudbama u procesu primjene računovodstvenih politika Grupe. Područja koja uključuju viši stupanj prosudbe ili složenosti, odnosno područja gdje su pretpostavke i procjene značajne za financijske izvještaje prikazana su u bilješci 4.

a) Novi i dopunjeni standardi koje su Grupa i Društvo usvojili:

Grupa i Društvo su prvi put primijenili sljedeće standarde i dodatke za godišnje izvještajno razdoblje koje počinje 1. siječnja 2020. godine:

- *Olakšice za najmove u kontekstu pandemije bolesti COVID-19 – Dodaci MSFI-ju 16 objavljeni 28. svibnja 2020. godine i na snazi za godišnja razdoblja koja počinju na dan ili nakon 1. lipnja 2020.*
- *Dodaci Konceptualnom okviru financijskog izvještavanja (objavljeni 29. ožujka 2018. godine i na snazi za godišnja razdoblja koja počinju na dan ili nakon 1. siječnja 2020. godine).*
- *Definicija poslovanja – Dodaci MSFI-ju 3 (objavljeni 22. listopada 2018. i na snazi za stjecanja od početka godišnjeg izvještajnog razdoblja koje počinje na dan ili nakon 1. siječnja 2020. godine).*
- *Definicija značajnosti – Dodaci MRS-u 1 i MRS-u 8 (objavljeni 31. listopada 2018. i na snazi za godišnja razdoblja koja počinju na dan ili nakon 1. siječnja 2020. godine).*
- *Reforma referentnih kamatnih stopa - Dodaci MSFI-ju 9, MRS-u 39 i MSFI-ju 7 (objavljeni 26. rujna 2019. godine i na snazi za godišnja razdoblja koja počinju na dan ili nakon 1. siječnja 2020. godine).*

Gore navedeni dodaci nisu imali značajan utjecaj na tekuće razdoblje Društva i Grupe.

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

2.1. Osnove sastavljanja (nastavak)

b) Standardi i tumačenja koja još nisu usvojena:

Objavljeno je nekoliko novih računovodstvenih standarda i tumačenja koji nisu obvezni za izvještajna razdoblja koja završavaju 31. prosinca 2020. godine i koje Grupa i Društvo nisu ranije usvojili. Grupa i Društvo u nastavku procjenjuju utjecaj ovih novih standarda i tumačenja:

- *Prodaja ili unos imovine između investitora i njegovog pridruženog društva ili zajedničkog pothvata – Dodaci MSFI-ju 10 i MRS-u 28 (objavljeni 11. rujna 2014. godine i na snazi za godišnja razdoblja koja počinju na dan ili nakon dana koji će utvrditi IASB)*

Ovim se dodacima rješava nedosljednost između zahtjeva iz MSFI-ja 10 i zahtjeva iz MRS-a 28 koji se odnose na prodaju ili unos imovine između investitora i njegovog pridruženog društva ili zajedničkog pothvata.

Iz dodataka proizlazi da se puni iznos dobitka ili gubitka priznaje kada transakcija uključuje poslovanje. Djelomični iznos dobitka ili gubitka priznaje se kada transakcija uključuje imovinu koja ne predstavlja poslovanje, čak i ako se radi o imovini ovisnog društva.

Grupa i Društvo trenutno procjenjuju utjecaj dodataka na financijske izvještaje.

- *MSFI 17 „Ugovori o osiguranju“ (objavljen 18. svibnja 2017. godine i na snazi za godišnja razdoblja koja počinju na dan ili nakon 1. siječnja 2023. godine)*

MSFI 17 je izdan kao zamjena za MSFI 4 *Ugovori o osiguranju*. Standard zahtijeva model mjerenja koji se bazira na aktualnim najboljim procjenama, pri čemu se procjene ponovno mjere u svakom izvještajnom razdoblju. Ugovori se mjere korištenjem sljedećih parametara:

- ponderirani (na temelju vjerojatnosti) diskontirani novčani tokovi
- izričito iskazano usklađenje za rizik neostvarenja očekivanih novčanih tokova i
- marža ugovorne usluge (contractual service margin – „CSM“) koja predstavlja nezarađenu dobit ugovora koja se priznaje kao prihod tijekom razdoblja trajanja ugovora o osiguranju.

Sukladno standardu, Grupa može odabrati hoće li se promjena u diskontnim stopama priznati u računu dobiti i gubitka ili u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti. Konačni odabir će odražavati način na koji osiguravatelji iskazuju svoju financijsku imovinu sukladno MSFI-ju 9.

Alternativni pojednostavljeni „pristup alokacije premije“ dopušten je za obračun obveze za preostalo pokrće za kratkoročne ugovore, koje često ugovaraju osiguravatelji neživotnih osiguranja.

Predviđena je i varijacija općeg modela mjerenja, pod nazivom „pristup varijabilnih naknada“, koja se može primjenjivati za određene ugovore za životno osiguranje u kojima vlasnici polica osiguranja sudjeluju u povratu iz predmetnih ugovora. Prilikom primjene pristupa varijabilnih naknada, udio osiguratelja u promjenama fer vrijednosti uključen je u maržu ugovorne usluge. Prema tome, rezultati osiguratelja koji koriste ovaj model vjerojatno će biti manje volatilni nego primjenom općeg modela mjerenja.

- *Dodaci MSFI-ju 17 i dodatak MSFI-ju 4 (objavljeni 25. lipnja 2020. godine i na snazi za godišnja razdoblja koja počinju na dan ili nakon 1. siječnja 2023. godine)*

Dodaci sadrže niz pojašnjenja u svrhu olakšanja provedbe MSFI-ja 17, pojednostavljivanja određenih zahtjeva standarda i samog prijelaza na standard. Dodaci obuhvaćaju osam područja MSFI-ja 17, ali njima se ne namjeravaju izmijeniti temeljna načela standarda. MSFI 17 izmijenjen je na sljedeći način:

- *Datum stupanja na snagu:* Datum stupanja na snagu MSFI-ja 17 (zajedno s dodacima) odgođen je za dvije godine i sada se odnosi na godišnja izvještajna razdoblja koja počinju na dan ili nakon 1. siječnja 2023. godine; a fiksni datum isteka privremenog izuzeća od obveze primjene MSFI-ja 9 i MSFI-ja 4 također je odgođen i sada se odnosi na godišnja izvještajna razdoblja koja počinju na dan ili nakon 1. siječnja 2023. godine.
- *Očekivani povrat novčanih tokova od stjecanja osiguranja:* Subjekt je dužan rasporediti dio troškova stjecanja na povezana očekivana obnavljanja ugovora i priznavati te troškove kao imovinu sve dok ne prizna obnavljanje ugovora. Subjekti su dužni procijeniti nadoknadivost imovine na svaki datum izvještavanja i uključiti određene informacije o imovini u bilješke uz financijske izvještaje.

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

2.1. Osnove sastavljanja (nastavak)

- *Marža za ugovorenu uslugu koja se može pripisati investicijskim uslugama:* Potrebno je utvrditi jedinice pokrića, uzimajući u obzir stupanj koristi i očekivano razdoblje pokrića osiguranja i investicijskih usluga, za ugovore sklopljene s varijabilnom naknadom i za ostale ugovore s „uslugom povrata ulaganja“ sklopljene prema općem modelu. Troškove povezane s investicijskim aktivnostima treba uključiti kao novčane tokove u okviru ugovora o osiguranju, ako subjekt obavlja takve aktivnosti kako bi se povećale koristi od pokrića osiguranja za osiguranika.
- *Postojeći ugovori o reosiguranju – nadoknada gubitaka:* Kada subjekt prizna gubitak od početnog priznavanja neprofitabilne skupine osnovnih ugovora o osiguranju ili od uključivanja neprofitabilnih osnovnih ugovora u skupinu ugovora, subjekt bi trebao prilagoditi maržu za ugovorenu uslugu povezanu skupine postojećih ugovora o reosiguranju i priznati dobitak od postojećih ugovora o reosiguranju. Iznos nadoknađenog gubitka po postojećem ugovoru o reosiguranju utvrđuje se množenjem gubitka priznatog na temelju osnovnih ugovora o osiguranju i postotka prijava za naknadu šteta po osnovnim ugovorima o osiguranju čiji iznos subjekt očekuje da će nadoknaditi na temelju postojećeg ugovora o reosiguranju. Ovaj bi se zahtjev primjenjivao samo kada se postojeći ugovor o reosiguranju priznaje prije priznavanja gubitka po osnovnim ugovorima o osiguranju ili istodobno s priznavanjem tog gubitka.
- *Ostale izmjene:* Ostale izmjene uključuju izuzeća iz područja primjene standarda za određene ugovore o kreditnim karticama (ili slične ugovore) i određene ugovore o zajmu; iskazivanje imovine i obveza iz ugovora o osiguranju u izvještaju o financijskom položaju u sklopu portfelja umjesto po skupinama; moguća primjena umanjenja rizika pri ublažavanju financijskih rizika korištenjem postojećih ugovora o reosiguranju i nederivativnih financijskih instrumenata po fer vrijednosti u računu dobiti i gubitka; odabir računovodstvene politike za izmjenu procjena iznesenih u ranijim financijskim izvještajima za međurazdoblje kod primjene MSFI-ja 17; uključivanje plaćanja poreza na dobit i primitaka koji se posebno naplaćuju ugovaratelju osiguranja prema uvjetima ugovora o osiguranju u novčane tokove ispunjenja; te odabrane olakšice pri prelasku na standard i druge manje izmjene.

Grupa je započela projekt implementacije MSFI 17, prati proces ažuriranja MSFI-ja 17 od strane Odbora za međunarodne računovodstvene standarde (IASB) te provodi procjenu učinaka na financijske izvještaje zajedno s procjenom učinaka MSFI-ja 9. Grupa očekuje da će novi standard rezultirati značajnom promjenom računovodstvenih politika za obveze iz ugovora o osiguranju, da će imati utjecaj na dobit i ukupni kapital te da će dovesti do promjena u pogledu prezentacije i objava u financijskim izvještajima. S obzirom na značajni učinak standarda, Grupa je angažirala dodatne resurse u pogledu ljudskih resursa (stručnjaka) te je u postupku razvijanja informacijskih sustava za potrebe uvođenja zahtjeva standarda. Na datum bilance, s obzirom na ranu fazu projekta implementacije potencijalni kombinirani učinak dvaju standarda na financijski položaj i rezultat Grupe nije moguće u ovom trenutku izračunati te će se tijekom sljedećih razdoblja obaviti detaljnije procjene utjecaja standarda na financijske izvještaje. Grupa namjerava usvojiti standard s datumom stupanja na snagu.

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

2.1. Osnove sastavljanja (nastavak)

- *Klasifikacija obveza u kratkoročne ili dugoročne – Dodaci MRS-u 1 (objavljeni 23. siječnja 2020. godine i na snazi za godišnja razdoblja koja počinju na dan ili nakon 1. siječnja 2022. godine, još nisu odobreni od strane Europske unije)*

Ovi dodaci uskog područja primjene pojašnjavaju klasificiranje obveza u kratkoročne ili dugoročne, ovisno o pravima koja postoje na kraju izvještajnog razdoblja. Obveze su dugoročne ako na kraju izvještajnog razdoblja subjekt ima materijalno pravo odgoditi podmirenje za najmanje dvanaest mjeseci. Smjernice više ne zahtijevaju da takvo pravo bude bezuvjetno. Očekivanja uprave hoće li naknadno iskoristiti pravo na odgodu podmirenja ne utječu na klasifikaciju obveza. Pravo na odgodu postoji samo ako subjekt ispuni relevantne uvjete na kraju izvještajnog razdoblja. Obveza se klasificira kao kratkoročna u slučaju povrede uvjeta na dan ili prije datuma izvještavanja, čak i ako se zajmodavac odrekne navedenog uvjeta nakon kraja izvještajnog razdoblja. Suprotno tome, kredit se klasificira kao dugoročan u slučaju povrede odredbi ugovora o kreditu tek nakon datuma izvještavanja. Nadalje, dodaci uključuju pojašnjenje klasifikacijskih zahtjeva duga koji društvo može podmiriti njegovim pretvaranjem u kapital. 'Podmirenje' se definira kao zatvaranje obveze novčanim sredstvima, ostalim resursima koji predstavljaju ekonomske koristi ili vlastitim vlasničkim instrumentima subjekta. Predviđen je izuzetak za konvertibilne instrumente koji se mogu pretvoriti u kapital, ali samo za one instrumente kod kojih je opcija konverzije klasificirana kao vlasnički instrument ako se radi o zasebnoj komponenti složenog financijskog instrumenta. Europska unija još nije odobrila dodatak. Društvo i Grupa trenutno procjenjuju utjecaj dodataka na svoje financijske izvještaje.

- *Klasifikacija obveza u kratkoročne ili dugoročne, odgoda datuma stupanja na snagu – Dodaci MRS-u 1 (objavljeni 15. srpnja 2020. godine i na snazi za godišnja razdoblja koja počinju na dan ili nakon 1. siječnja 2023. godine, još nije odobreno od strane Europske unije)*

Dodatak MRS-u 1 koji se odnosi na klasifikaciju obveza u kratkoročne ili dugoročne objavljen je u siječnju 2020. godine, s izvornim datumom stupanja na snagu 1. siječnja 2022. godine. Međutim, uslijed pandemije bolesti Covid-19, datum stupanja na snagu odgođen je za godinu dana kako bi se subjektima osiguralo dodatno vrijeme za provedbu promjena u klasifikaciji koje proizlaze iz izmijenjenih smjernica. Društvo i Grupa trenutno procjenjuju utjecaj dodataka na svoje financijske izvještaje.

- *Prihodi prije namjeravane uporabe, Štetni ugovori – troškovi ispunjenja ugovora, Upućivanje na Konceptualni okvir - dodaci uskog područja primjene MRS-a 16, MRS-a 37 i MSFI-ja 3 i Godišnja poboljšanja MSFI-jeva za ciklus od 2018. do 2020. godine - dodaci MSFI-ju 1, MSFI-ju 9, MSFI-ju 16 i MRS-u 41 (objavljeni 14. svibnja 2020. godine i na snazi za godišnja razdoblja koja počinju na dan ili nakon 1. siječnja 2022. godine, još nisu odobreni od strane Europske unije)*

Dodacima Dodatkom MRS-u 16 subjektu se zabranjuje da od troškova stavke nekretnina, postrojenja i opreme oduzme prihod ostvaren od prodaje stavki proizvedenih tijekom pripreme imovine za predviđenu uporabu. Prihodi od prodaje takvih stavki, zajedno s troškovima njihove proizvodnje, sada se priznaju u dobiti ili gubitku. Za mjerenje troškova tih stavki subjekt će primjenjivati MRS 2. Trošak neće uključivati amortizaciju imovine koja se ispituje s obzirom na to da nije spremna za predviđenu uporabu. Dodatkom MRS-u 16 također se pojašnjava činjenica da subjekt 'ispituje je li imovina u ispravnom stanju za rad' kada procjenjuje tehničku i fizičku učinkovitost imovine.

Financijska učinkovitost imovine nije bitna za ovu procjenu. Imovina bi stoga mogla biti osposobljena za rad na način na koji to predviđa uprava te bi mogla biti podložna amortizaciji prije nego što dostigne razinu operativne učinkovitosti koju uprava očekuje.

Dodatkom MRS-u 37 pojašnjava se značenje „troškova ispunjenja ugovora“. U dodatku se objašnjava da izravni troškovi ispunjenja ugovora obuhvaćaju dodatne troškove ispunjenja tog ugovora, ali objašnjena je i raspodjela ostalih troškova koji se izravno odnose na ispunjenje. U dodatku se također pojašnjava kako prije formiranja posebnog rezerviranja za štetan ugovor subjekt priznaje gubitak od umanjenja vrijednosti imovine koja je korištena za ispunjenje ugovora, a ne imovine namijenjene tom ugovoru.

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

2.1. Osnove sastavljanja (nastavak)

MSFI 3 je izmijenjen i sada upućuje na Konceptualni okvir za financijsko izvještavanje iz 2018. godine, kako bi se utvrdilo što čini imovinu ili obvezu u sklopu poslovnog spajanja. Prije ovog dodatka MSFI 3 je upućivao na Konceptualni okvir za financijsko izvještavanje iz 2001. godine. Osim toga, MSFI-ju 3 je dodana nova iznimka koja se odnosi na obveze i potencijalne obveze. U skladu s tom iznimkom, za neke vrste obveza i potencijalnih obveza subjekt koji primjenjuje MSFI 3 trebao bi primjenjivati MRS 37 ili Tumačenje (IFRIC) 2, a ne Konceptualni okvir iz 2018. godine. Da nije uvedena ova nova iznimka, subjekt bi u sklopu poslovnog spajanja priznavao neke obveze koje ne bi priznavao prema MRS-u 37. Stoga bi subjekt odmah nakon stjecanja morao prestati priznavati te obveze i priznati dobitak koji ne predstavlja ekonomsku dobit. Također je pojašnjeno kako stjecatelj ne bi trebao priznavati potencijalnu imovinu na datum stjecanja, kako je određeno u MRS-u 37.

Dodatkom MSFI-ju 9 određuje se koje naknade treba podvrgnuti ispitivanju je li došlo do promjene vrijednosti od najmanje 10% kako bi se financijska obveza prestala priznavati. Troškovi ili naknade mogu se isplatiti trećim stranama ili zajmodavcu. U skladu s navedenim dodatkom, troškovi ili naknade isplaćene trećim stranama neće biti podvrgnute ispitivanju je li došlo do promjene vrijednosti od najmanje 10%.

Ilustrativni primjer 13 objavljen uz MSFI 16 izmijenjen je i više ne sadrži primjer plaćanja najmodavca koja se odnose na ulaganja u tuđu imovinu. Primjer je izmijenjen kako bi se uklonili potencijalni nesporazumi oko računovodstvenog iskazivanja poticaja za najam.

MSFI 1 dopušta izuzeće ako ovisno društvo MSFI-jeve usvoji nakon što ih je matično društvo već usvojilo. Ovisno društvo može svoju imovinu i obveze mjeriti po knjigovodstvenim iznosima koji bi bili uključeni u konsolidirane financijske izvještaje matičnog društva uzimajući u obzir datum prelaska matičnog društva na MSFI-jeve, pod uvjetom da nisu provedena usklađenja za postupke konsolidacije i za učinke poslovnog spajanja kojim je matično društvo steklo ovisno društvo. MSFI 1 je izmijenjen kako bi se subjektima koji su iskoristili ovo izuzeće iz MSFI-ja 1 omogućilo mjerenje i kumulativnih tečajnih razlika primjenjujući iznose koje je iskazalo matično društvo, uzimajući u obzir datum prelaska matičnog društva na MSFI-jeve. Dodatkom MSFI-ju 1 navedeno izuzeće proširuje se na kumulativne tečajne razlike kako bi se smanjili troškovi onim subjektima koji MSFI-jeve usvajaju prvi put. Ovaj će se dodatak također primjenjivati na pridružena društva i zajedničke pothvate koji su primjenjivali isto izuzeće predviđeno MSFI-jem 1.

Ukinut je zahtjev prema kojemu su subjekti pri mjerenju fer vrijednosti prema MRS-u 41 morali isključiti novčane tokove za potrebe oporezivanja. Svrha ovog dodatka je usklađivanje sa zahtjevom standarda prema kojemu novčane tokove treba diskontirati nakon oporezivanja. Europska unija još nije odobrila tumačenje. Društvo i Grupa trenutno procjenjuju utjecaj dodatka na svoje financijske izvještaje.

- *Reforma referentnih kamatnih stopa (IBOR-a) – 2. faza, Dodaci MSFI-ju 9, MRS-u 39, MSFI-ju 7, MSFI-ju 4 i MSFI-ju 16 (objavljeni 27. kolovoza 2020. godine i na snazi za godišnja razdoblja koja počinju na dan ili nakon 1. siječnja 2021. godine)*

Dodaci obuhvaćeni 2. fazom odnose se na pitanja koja proizlaze iz provedbe reformi, uključujući zamjenu jedne referentne vrijednosti alternativnom vrijednošću. Dodaci obuhvaćaju sljedeća područja:

- Iskazivanje promjena u osnovi za utvrđivanje ugovornih novčanih tokova koje su nastale kao rezultat reforme IBOR-a: Za instrumente na koje se primjenjuje mjerenje po amortiziranom trošku, dodaci od subjekata zahtijevaju da, kao praktično rješenje, promjenu osnove za utvrđivanje ugovornih novčanih tokova koja je nastala kao rezultat reforme IBOR-a iskažu ažuriranjem efektivne kamatne stope koristeći smjernice iz stavka B5.4.5 MSFI-ja 9. Na temelju navedenog, ne priznaje se neposredni dobitak ili gubitak. Ovo praktično rješenje odnosi se samo na takvu promjenu i samo u mjeri u kojoj je to potrebno kao izravna posljedica reforme IBOR-a, a nova osnova u ekonomskom smislu odgovara prethodnoj osnovi. Osiguravatelji koji primjenjuju privremeno izuzeće prema MSFI-ju 9 također moraju primijeniti isto praktično rješenje. Izmijenjen je i MSFI 16 koji od najmoprimaca sada zahtijeva da koriste slično praktično rješenje kod iskazivanja izmjena najma zbog kojih dolazi do promjene osnove za određivanje budućih plaćanja najma kao rezultat reforme IBOR-a.

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

2.1. Osnove sastavljanja (nastavak)

- Datum završetka primjene olakšica iz 1. faze koje se odnose na komponente rizika koje nisu ugovorom utvrđene u odnosima zaštite: Dodaci 2. faze zahtijevaju od subjekta da u budućnosti prestane primjenjivati olakšice iz 1. faze na komponentu rizika koja nije ugovorom utvrđena u trenutku kada dođe do promjena u komponenti rizika koja nije ugovorom utvrđena ili kada se odnos zaštite završi, ovisno o tome koji datum nastupi ranije. U dodacima 1. faze nije naveden datum završetka primjene olakšica za komponente rizika.
- Dodatna privremena izuzeća od primjene određenih zahtjeva koji se odnose na računovodstvo zaštite: Dodacima 2. faze uvodi se nekoliko dodatnih privremenih oslobođenja od obveze primjene određenih zahtjeva koji se odnose na računovodstvo zaštite iz MRS-a 39 i MSFI-ja 9 na odnose zaštite na koje je izravno utjecala reforma IBOR-a.
- Dodatne objave predviđene MSFI-jem 7 koje se odnose na reformu IBOR-a: Dodaci zahtijevaju objavu: (i) načina na koji subjekt upravlja prelaskom na alternativne referentne stope, tjeka prelaska i rizika koji proizlaze iz navedenog prelaska; (ii) kvantitativnih informacija o derivativnim i nederivativnim instrumentima koje tek očekuje prelazak na navedene stope, razvrstanih prema značajnoj referentnoj kamatnoj stopi; i (iii) opisa svih promjena strategije upravljanja rizicima koje proizlaze iz reforme IBOR-a.

Društvo i Grupa trenutno procjenjuje utjecaj dodataka na financijske izvještaje.

Ne postoje drugi standardi koji još nisu na snazi, a za koje se očekuje da bi mogli imati značajan utjecaj na Društvo i Grupu u sadašnjem ili budućim izvještajnim razdobljima i na buduće transakcije.

C) Utjecaj koronavirusa na poslovanje u 2020. godini:

Godina 2020. bila je najizazovnija godina poslovanja u turističkom sektoru, pandemija bolesti Covid-19 presudno je utjecala na potražnju u industriji. Zatvaranje ekonomija sredinom ožujka te naglo pogoršanje epidemiološke slike krajem kolovoza, odredilo je kretanje performansi poslovanja segmenta Turizam.

Učinci koronavirusa su rezultirali značajnim padom prihoda i finalnog rezultata u segmentu Turizam.

Kao odgovor na krizu pokrenute su brojne mjere optimalizacije poslovnih procesa i racionalizacije troškova kako bi se ublažilo i umanjilo negativne učinke na poslovanje. Planirane investicije u segmentu Turizam u 2020. godini smanjene su za gotovo 50 posto, s ciljem čuvanja likvidnosti. Od samog početka pandemije potenciran je prioritet zaštite zdravlja i sigurnosti zaposlenika i gostiju, kao osnovni preduvjet poslovanja.

Grupa je pripremila i pokrenula sveobuhvatne postupke za upravljanje krizom, kao i postupke za osiguranje likvidnosti i kontinuiteta poslovanja, te uspostavilo transparentnu kontinuiranu komunikaciju sa svim zainteresiranim stranama (gostima, partnerima, zaposlenicima, kreditorima, nadležnim državnim i lokalnim vlastima). Pandemija bolesti Covid-19 nije imala značajnog utjecaja na poslovanje ostalih segmenata Grupe.

Kako bi se nadoknadili negativni novčani trendovi Grupa je poduzela, među ostalim, sljedeće akcije i korake:

- odgodili ili otkazali sve nepotrebne radove na izgradnji i preuređenju hotela u smislu kapitalnih izdataka i ostalih operativnih troškova,
- period otvorenost objekata se regulirao i znatno smanjio zbog smanjenja učinka niskih prihoda,
- dnevna kontrola ukupnih troškova i odobravanje samo nužnih za poslovanja i održavanje nivoa postojeće usluge,
- korekcija razine plaća sukladno angažmanu zaposlenika, uz smanjenje plaća managementu
- dodatno zapošljavanje sukladno razini popunjenja objekata uz zadržavanje ključnih zaposlenika,
- kontinuirani pregovori s partnerima i individualnim gostima vezano uz otkaze smještaja - nudili su se alternativni datumi, prebacivanje rezervacija na 2021. godinu kako bi se zadržala već zaprimljena novčana sredstva,
- korištenje potpora za očuvanje radnih mjesta Hrvatskog Zavoda za Zapošljavanje,
- korištenje moratorija na trenutnu kreditnu liniju.

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

2.2. Konsolidacija

a) Ovisna društva

Ovisna društva su sva društva (uključujući strukturirana društva) koja su pod kontrolom Grupe. Grupa ima kontrolu nad društvom kada je izložena, ili kada ima prava na različite povrate koji proizlaze iz povezanosti s društvom te kada svojom kontrolom nad društvom ima mogućnost utjecati na te povrate. Ovisna društva su u potpunosti konsolidirana od datuma na koji je kontrola stvarno prenesena na Grupi, te isključena iz konsolidacije od dana kad ta kontrola prestane.

Grupa koristi računovodstvenu metodu kupnje za računovodstveni tretman poslovnih spajanja (bilješka 2.10).

Sve transakcije unutar Grupe, stanja i nerealizirani dobiti od transakcija unutar društava Grupe se eliminiraju. Isto tako eliminiraju se i nerealizirani gubici. Prema potrebi, računovodstvene politike ovisnih društava izmijenjene su kako bi se uskladile s politikama koje primjenjuje Grupa.

Ulaganja u ovisna društva u nekonsolidiranom izvještaju iskazuju se po trošku, umanjeno za ispravak vrijednosti. Trošak se usklađuje kako bi odražavao promjene naknade koje proizlaze iz promjena potencijalne naknade.

b) Ulaganja u pridružena društva

Pridruženim društvima smatraju se društva u kojima Grupa ima između 20 % i 50 % glasačkih prava, odnosno u kojima ima značajan utjecaj, ali nema kontrolu. U financijskim izvještajima Grupe navedena ulaganja iskazana su primjenom metode udjela, te su početno priznata po trošku. Ulaganja Grupe u pridružena društva uključuju goodwill utvrđen kod stjecanja (umanjen za akumulirane gubitke od umanjenja).

Udio Grupe u dobitima ili gubicima pridruženih društava nakon stjecanja priznaje se u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti, a udio promjena u pričuvama nakon stjecanja priznaje se u pričuvama.

U nekonsolidiranim financijskim izvještajima Društva, ulaganja u pridružena društva iskazuju se po trošku. Ulaganja u pridružena društva uključuju goodwill identificiran na datum stjecanja, umanjen za akumulirani gubitak od umanjenja vrijednosti.

c) Zajednički pothvati

Grupa primjenjuje MSFI 11 na sve zajedničke poslove. Prema MSFI-ju 11 ulaganja u zajedničke poslove klasificirana su kao zajednička poslovanja ili zajednički pothvati, ovisno o ugovornim pravima i obvezama svakog ulagača. Grupa je ocijenila prirodu svojih zajedničkih poslova i definirala ih je kao zajedničke pothvate. Zajednički pothvati iskazuju se po metodi udjela.

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

2.3. Pripajanje društava pod zajedničkom kontrolom

Metoda knjigovodstvene vrijednosti prednika se upotrebljava za provođenje pripajanja kod društava pod zajedničkom kontrolom. Sadašnja vrijednost imovine i obveza Društava prednika se prenose u Društvo sljednika od datuma pripajanja. Na datum pripajanja, transakcije i stanja između društava, kao i dobiti i gubici u međusobnim transakcijama se poništavaju, a sadašnja vrijednost neto spojene imovine se priznaje u kapitalu.

2.4. Izvještavanje o segmentima

Operativni segmenti su dijelovi subjekta o kojima se izvještava na način koji je konzistentan s internim izvještavanjem koje se prezentira glavnom donositelju poslovnih odluka. Glavni donositelj poslovnih odluka koji je odgovoran za donošenje odluka o resursima koje treba rasporediti na segment i ocijeniti njegovo poslovanje identificiran je kao Uprava Adris grupe koja donosi strateške odluke.

2.5. Strane valute

a) Funkcionalna i izvještajna valuta

Stavke uključene u financijske izvještaje svake pojedine članice Grupe iskazane su u valuti primarnog gospodarskog okruženja u kojem članica Grupe posluje (funkcionalna valuta). Financijski izvještaji Društva i Grupe prikazani su u kunama, što predstavlja funkcionalnu valutu Društva i izvještajnu valutu Grupe.

b) Transakcije i stanja u stranoj valuti

Transakcije u stranim sredstvima plaćanja prevode se u funkcionalnu valutu tako da se iznosi u stranim sredstvima plaćanja preračunavaju po tečaju na dan transakcije. Dobici ili gubici od tečajnih razlika, koji nastaju prilikom podmirenja tih transakcija i preračuna monetarne imovine i obveza izraženih u stranim valutama, priznaju se u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti.

Tečajne razlike nastale na nemonetarnoj imovini u stranoj valuti kao što su glavničke vrijednosnice iskazane po fer vrijednosti u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti iskazane su u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti kao dio njihovih dobitaka ili gubitaka od preračuna na fer vrijednost.

c) Članice Grupe

Rezultati poslovanja i financijsko stanje svih članica Grupe čija se funkcionalna valuta razlikuje od izvještajne valute preračunavaju se u izvještajnu valutu kako slijedi:

- i/ imovina i obveze za svaku bilancu preračunavaju se prema zaključnom tečaju na datum te bilance;
- ii/ prihodi i rashodi za svaki izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti preračunavaju se prema prosječnim tečajevima; i
- iii/ sve nastale tečajne razlike priznaju se u sveobuhvatnoj dobiti.

U konsolidaciji, tečajne razlike nastale preračunom neto ulaganja u inozemna ovisna društva evidentiraju se unutar dioničkog kapitala. Prilikom prodaje inozemnog ovisnog društva, sve tečajne razlike priznaju se u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti kao dio dobitka ili gubitka od prodaje.

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

2.6. *Nekretnine, postrojenja i oprema*

Nekretnine, postrojenja i oprema iskazani su u bilanci po povijesnom trošku umanjenom za akumuliranu amortizaciju. Povijesni trošak uključuje trošak koji je izravno povezan sa stjecanjem imovine.

Naknadni izdaci uključuju se u knjigovodstvenu vrijednost imovine ili se, po potrebi, priznaju kao zasebna imovina jedino ako će Društvo i Grupa imati buduće ekonomske koristi od spomenute imovine, te ako se trošak imovine može pouzdano mjeriti. Svi ostali troškovi investicijskog i tekućeg održavanja terete izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti u financijskom razdoblju u kojem su nastali.

Zemljište i imovina u pripremi se ne amortiziraju. Amortizacija ostalih nekretnina, postrojenja i opreme obračunava se primjenom pravocrtne metode u svrhu alokacije troška te imovine na njenu rezidualnu vrijednost tijekom njenog procijenjenog korisnog vijeka trajanja kako slijedi:

	Korisni vijek trajanja u godinama
Zgrade	2-100
Postrojenja i oprema	1-30

Rezidualna vrijednost imovine predstavlja procijenjeni iznos koji bi Društvo i Grupa trenutno dobili od prodaje imovine umanjenog za procijenjeni trošak prodaje u slučaju da je imovina dosegla starost i stanje koje se očekuje na kraju vijeka trajanja imovine. Rezidualna vrijednost imovine je nula ako Društvo i Grupa očekuju da će ju koristiti do kraja njenog vijeka trajanja. Rezidualna vrijednost imovine i korisni vijek uporabe pregledavaju se na svaki datum bilance i po potrebi usklađuju.

U slučaju da je knjigovodstveni iznos imovine veći od procijenjenog nadoknadivog iznosa, razlika se otpisuje do nadoknadivog iznosa (bilješka 2.11).

Dobici i gubici nastali prodajom određuju se usporedbom prihoda i knjigovodstvene vrijednosti sredstva i uključuju se u ostale dobitke/gubitke u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti.

a) Promjena vijeka trajanja građevinskih objekata – promjena računovodstvene procjene

Grupa je tijekom 2020. godine u segmentu Turizam pregledala vijek trajanja nekretnina, postrojenja i opreme te je temeljem elaborata tehničke službe prilagodila procjenu vijeka trajanja skupine osnovnih sredstava građevinski objekti unutar klase „Zemljišta i građevinski objekti“

Građevinski objekti su temeljem tehničkih specifikacija podijeljeni u kategorije koje sukladno prirodi i uobičajenoj povijesnoj praksi korištenja navedene kategorije sredstva iskustveno ukazuju na sličan vijek trajanja.

Promjena vijeka trajanja materijalne imovine predstavlja promjenu značajne računovodstvene procjene.

Učinak promjene računovodstvene procjene vijeka trajanja materijalne imovine priznaje se uključivanjem u dobit ili gubitak u razdoblju promjene i budućim razdobljima.

Da nije došlo do promjene računovodstvene procjene tj. promjene amortizacijske stope za građevinske objekte, amortizacija građevinskih objekata bi bila 18.326 tisuća kuna veća.

2.7. *Nematerijalna imovina*

a) Licence za softver

Licence za softver kapitaliziraju se na temelju troškova stjecanja i troškova koji nastaju dovođenjem softvera u radno stanje. Ovi troškovi amortiziraju se pravocrtnom metodom tijekom njihovog korisnog vijeka uporabe u razdoblju od 4 godina.

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

2.7. Nematerijalna imovina (nastavak)

b) Zaštitni znakovi i licence

Zaštitni znakovi i licence iskazani su po povijesnom trošku. Zaštitni znakovi i licence imaju ograničen vijek uporabe i iskazuju se po trošku umanjenom za akumuliranu amortizaciju. Amortizacija se obračunava pravocrtnom metodom kako bi se alocirao trošak zaštitnih znakova i licenci tijekom njihovog procijenjenog vijeka uporabe od 5 godina.

c) Brandovi

Brandovi stečeni poslovnim spajanjima iskazuju se po inicijalno utvrđenoj fer vrijednosti (na dan stjecanja) umanjeni za akumuliranu amortizaciju. Amortizacija se obračunava pravocrtnom metodom kako bi se alocirao trošak branda u toku njegovog procijenjenog vijeka uporabe (15 godina).

d) Odnosi s kupcima i dugoročni ugovori iz neživotnih osiguranja

Pojedinačno ostvareni odnosi s kupcima i stečeni dugoročni ugovori i prava iz neživotnih osiguranja iskazuju se po povijesnom trošku u razdoblju kada se pruža usluga. Odnosi s kupcima i dugoročni ugovori iz neživotnih osiguranja stečeni poslovnim spajanjima priznaju se po fer vrijednosti na dan stjecanja. Takvi ugovori i prava imaju ograničen vijek trajanja i iskazuju se po trošku umanjenom za akumuliranu amortizaciju i umanjenje vrijednosti, ako postoji. Amortizacija se obračunava pravocrtnom metodom tijekom procijenjenog trajanja odnosa i ugovora kako bi se alocirao trošak prava u toku njihovog procijenjenog vijeka uporabe (od 6 godina).

e) Vrijednost poslovanja životnih osiguranja

Vrijednost poslovanja životnih osiguranja stečenih poslovnim spajanjima priznaju se po fer vrijednosti na dan stjecanja. Takva imovina ima ograničen vijek trajanja sukladno trajanju dugoročnih ugovora o životnom osiguranju i iskazuje se po trošku umanjenom za akumuliranu amortizaciju i umanjenje vrijednosti, ako postoji. Amortizacija se obračunava pravocrtnom metodom tijekom procijenjenog trajanja odnosa i ugovora kako bi se alocirao trošak prava u toku njihovog procijenjenog vijeka uporabe (od 20 godina).

f) Prava iz potraživanja koja proizlaze iz ugovora o osiguranju

Pojedinačno ostvarena prava koja proizlaze iz ugovora o osiguranju iskazuju se po povijesnom trošku u razdoblju kada se pruža usluga. Prava koja proizlaze iz ugovora o osiguranju stečena poslovnim spajanjima priznaju se po fer vrijednosti na dan stjecanja. Takva prava imaju ograničen vijek trajanja i iskazuju se po trošku umanjenom za akumuliranu amortizaciju i umanjenje vrijednosti, ako postoji. Amortizacija se obračunava pravocrtnom metodom tijekom procijenjenog trajanja odnosa i ugovora kako bi se alocirao trošak prava u toku njihovog procijenjenog vijeka uporabe (od 8 godina).

g) Goodwill

Goodwill predstavlja razliku između fer vrijednosti troška stjecanja i fer vrijednosti udjela Grupe u neto prepoznatljivoj imovini stečenog ovisnog društva na dan stjecanja. Goodwill nastao stjecanjem ovisnog društva iskazuje se u okviru nematerijalne imovine. Zasebno iskazan goodwill godišnje se provjerava zbog umanjenja vrijednosti ili kad god postoje pretpostavke za umanjenje te se iskazuje po trošku stjecanja umanjenom za akumulirane gubitke od umanjenja vrijednosti. Gubici od umanjenja vrijednosti goodwilla se ne ukidaju.

Goodwill se alocira na jedinice stvaranja novca za potrebe testiranja umanjenja vrijednosti. Alokacija se provodi na one jedinice stvaranja novca za koje se očekuje da će imati koristi od poslovnog spajanja u kojem je nastao goodwill (bilješka 2.10).

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

2.7. Nematerijalna imovina (nastavak)

h) Razgraničeni troškovi pribave

Razgraničeni troškovi pribave za neživotna osiguranja odnose se na provizije koje se obračunavaju internoj i vanjskoj prodajnoj mreži nastale pri zaključivanju polica osiguranja tijekom trajanja financijske godine. U ovom smislu, provizija koje se obračunava prodajnoj mreži predstavlja ukupnu pribavnu proviziju za pojedinu policu osiguranja. Indirektni odnosno opći troškovi prodaje se ne razgraničavaju.

Za poslove neživotnih osiguranja, razgraničeni troškovi pribave na datum izvještavanja izračunavaju se metodologijom koja je usporediva s metodom obračuna pričuva za prijenosne premije na datum izvještavanja.

Uvođenjem računovodstvene politike razgraničavanja troškova pribave, Grupa je ujedno uvela i evidentiranje obveze za nedospjelu proviziju. Obveza za nedospjelu proviziju je razlika između ukupne provizije koja se treba obračunati za pojedinu policu osiguranja i obračunate provizije. Osnovica za izračun ukupne provizije predstavlja vrijednost policirane (zaračunate) premije, dok je osnovica za izračun obračunate provizije iznos naplaćene premije po pojedinoj polici.

Nadoknadivi iznos razgraničenih troškova pribave se procjenjuje na svaki datum izvještavanja kao dio testa adekvatnosti obveza neživotnih osiguranja.

2.8. Ulaganja u nekretnine

Ulaganja u nekretnine odnose se uglavnom na poslovne zgrade i skladišta koja se drže u svrhu dugoročnog stjecanja prihoda od najma ili zbog porasta njihove vrijednosti te se Društvo i Grupa njima ne koriste. Ulaganja u nekretnine tretiraju se kao dugotrajna ulaganja, osim ako nisu namijenjena prodaji u sljedećoj godini i kupac je identificiran, u kojem se slučaju svrstavaju u kratkotrajnu imovinu.

Ulaganja u nekretnine iskazuju se po povijesnom trošku umanjenom za akumuliranu amortizaciju. Amortizacija zgrada obračunava se primjenom pravocrtne metode u svrhu alokacije troška tijekom njihovog procijenjenog korisnog vijeka uporabe od 40 godina.

Naknadni izdaci kapitaliziraju se samo kada je vjerojatno da će Društvo i Grupa od toga imati buduće ekonomske koristi i kada se trošak može pouzdano mjeriti. Svi ostali troškovi popravaka i održavanja terete izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti kada nastanu. Ukoliko Društvo i Grupa počnu koristiti imovinu namijenjenu prodaji, ona se reklasificira u nekretnine, postrojenja i opremu te njena knjigovodstvena vrijednost na dan reklasifikacije postaje iznos pretpostavljenog troška koji će se naknadno amortizirati.

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

2.9. Najmovi

Grupa i Društvo su na datum početka najma dužni priznati imovinu s pravom uporabe te obveze po najmu. Na datum početka najma imovina s pravom uporabe mjeri se po trošku, koji obuhvaća sljedeće:.

- iznos početnog mjerenja obveze po najmu,
- sva plaćanja najma izvršena na datum početka najma ili prije tog datuma, umanjena za primljene poticaje za najam,
- sve početne izravne troškove koji nastaju za Grupu i Društvo,
- procjenu troškova koje će najmoprimac snositi pri rastavljanju i uklanjanju odnosno imovine, obnovi mjesta na kojem se imovina nalazi ili vraćanju odnosno imovine u stanje koje se zahtijeva na temelju uvjeta najma, osim ako ti troškovi nastaju pri proizvodnji zaliha. Grupi i Društvu obveza za te troškove nastaje na datum početka najma ili kao posljedica uporabe odnosno imovine tijekom određenog razdoblja.

Nakon datuma počeka najma Grupa i Društvo mjere imovinu s pravom uporabe primjenom modela troška. Pri primjeni modela troška Grupa i Društvo mjere imovinu s pravom uporabe po trošku umanjenom za akumuliranu amortizaciju i sve akumulirane gubitke od umanjenja vrijednosti te usklađenom za ponovno mjerenje obveze po najmu.

Imovina s pravom upotrebe amortizira se linearnom metodom od datuma početka najma do kraja ugovora o najmu (od 4 do 20 godina). Ugovori o najmu sklapaju se na određeno i neodređeno razdoblje. Za najam koji je sklopljen na određeno vrijeme, Grupa i Društvo su procijenili rok najma s obzirom na mogućnost obnavljanja ili raskida, povijesnog trajanja najma ili značajnog troška zamjene imovine u najmu. Isto je vrijedilo i za najmove s fiksnim vremenom najma, te se rok najma provjeravao pojedinačno .

Grupa većinom iznajmljuje pomorsko dobro, građevinske objekte, poslovne prostore, vozila i IT opremu.

Na datum početka najma obveza po najmu mjeri se po sadašnjoj vrijednosti plaćanja najma koja nisu plaćena do tog datuma. Plaćanja najma diskontiraju se primjenom kamatne stope koja proizlazi iz najma, ako je tu stopu moguće izravno utvrditi. Ako se ta stopa ne može izravno utvrditi (većinom u slučaju najma poslovnih prostora), Grupa i Društvo primjenjuju graničnu kamatnu stopu zaduživanja. Grupa i Društvo određuju svoju graničnu kamatnu stopu temeljem javno dostupnih podataka uzimajući u obzir različite faktore poput trajanja najma, vrijednosti imovine koja je predmet najma, ekonomskog okruženja te specifičnosti vezanih za kreditni položaj društva koje je najmoprimac.

Na datum početka najma plaćanja najma uključena u mjerenje obveze po najmu uključuju sljedeća plaćanja za pravo uporabe odnosno imovine tijekom razdoblja najma koja nisu plaćena do datuma početka najma:

- fiksna plaćanja umanjena za primljene poticaje za najam,
- varijabilna plaćanja najma koja ovise o indeksu ili stopi, početno mjerena primjenom indeksa ili stope koji vrijede na datum početka najma,
- iznosi za koje se očekuje da će ih najmoprimac plaćati na temelju jamstava za ostatak vrijednosti,
- cijena izvršenja mogućnosti kupnje, ako je izvjesno da će Grupa i Društvo iskoristiti tu mogućnost,
- plaćanja kazni za raskid najma, ako razdoblje najma odražava da će Grupa i Društvo iskoristiti mogućnost raskida najma.

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

2.9. Najmovi (nastavak)

Nakon datuma početka najma Grupa i Društvo mjere obvezu po najmu kako slijedi:

- povećanjem knjigovodstvene vrijednosti kako bi odražavala kamate na obveze po najmu,
- smanjenjem knjigovodstvene vrijednosti kako bi odražavala izvršena plaćanja najma,
- ponovnim mjerenjem knjigovodstvene vrijednosti kako bi odražavala ponovnu ocjenu ili izmjene najma ili kako bi odražavala revidirana plaćanja najma koja su u biti fiksna.

Kamata na obvezu po najmu u svakom razdoblju tijekom trajanja najma jednaka je iznosu iz kojeg proizlazi stalna periodična kamatna stopa na preostali saldo obveze po najmu. Ta periodična kamatna stopa jednaka je diskontnoj stopi ili, ako je primjenjivo, revidiranoj diskontnoj stopi.

Grupa i Društvo, u ulozi najmoprimca, sukladno MSFI 16, odlučili su ne primjenjivati zahtjeve standarda na:

- kratkoročne najmove (s trajanjem do 12 mjeseci),
- najmove s odnosnom imovinom niske vrijednosti (niže od 35.000 kuna).

U tom slučaju, Grupa i Društvo priznaju plaćanja najma povezana s tim najmovima kao trošak na linearnoj osnovi tijekom razdoblja najma. Navedeni najmovi se u najvećoj mjeri odnose na vozila i opremu.

U izvještaju o financijskom položaju, imovina s pravom uporabe prikazana je unutar linije Nekretnine, postrojenja i oprema dok je obveza za najam prikazana unutar linije Obveze prema dobavljačima i ostale obveze.

Prihodi od najma u kojima su Grupa i Društvo najmodavac priznati su u Izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti prema linearnoj metodi tijekom razdoblja najma. Imovina koja je pod poslovnim najmom prikazana je u izvještaju o financijskom položaju u skladu s prirodom imovine. Grupa nije imala potrebe za bilo kakvim prilagođavanjem za imovinu u kojoj je najmodavac, kao rezultat usvajanja MSFI-ja 16.

2.10. Biološka imovina – matično jato i ribe u uzgajalištu

Biološka imovina koju čine matična jata riba iskazuju se po fer vrijednosti umanjenoj za troškove koji nastaju do točke prodaje. Prihodi ili rashodi nastali s osnove priznavanja biološke imovine mjerene po fer vrijednosti umanjenoj za procijenjene troškove do točke prodaje, kao i prihodi i rashodi nastali kao posljedica promjene fer vrijednosti ove imovine, priznaju se u računu dobiti i gubitka u razdoblju kad su nastali.

Poljoprivredni proizvodi, koje čine ribe u uzgajalištima, iskazuju se po trošku koji obuhvaća hranu, trošak izravnog rada, ostale izravne troškove i pripadajući dio općih troškova. Zalihe ribe u uzgajalištu iskazuju se u financijskim izvještajima u okviru zaliha.

Proizvodni ciklus od nasada riblje mlađi do prosječne težine konzumne ribe traje od 2 do 3 godine. Ukupan broj ribe u uzgajalištu na kraju razdoblja utvrđuje se na temelju nasađenih količina riblje mlađi umanjenih za procijenjeni mortalitet i umanjenih za izlovljene količine. Na osnovu ustanovljene količine ribe u komadima u uzgajalištu, procjenjuje se ukupna biomasa (količina u kg) na način da se procijeni prosječna masa po jedinici ribe i na osnovu ukupnog broja komada izračuna ukupna količina ribe u kg.

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

2.11. Poslovna spajanja

Računovodstvena metoda kupnje upotrebljava se za iskazivanje svih poslovnih spajanja neovisno o tome stječu li se glavnički instrumenti ili druga imovina. Naknada prenesena prilikom stjecanja ovisnog društva sastoji se od:

- fer vrijednosti prenesene imovine
- obveza nastalih prema bivšim vlasnicima stečenog društva
- vlasničkih udjela koje je izdala grupa
- fer vrijednosti svake stavke imovine ili obveza koja je rezultat ugovora o potencijalnoj naknadi i
- fer vrijednosti postojećih vlasničkih udjela u ovisnom društvu.

Stečena prepoznatljiva imovina, obveze i nepredviđene obveze u poslovnom spajanju, pri čemu postoji mali broj iznimaka, početno se mjere po fer vrijednosti na datum stjecanja. Grupa priznaje nekontrolirajuće interese u stečenom društvu po proporcionalnom udjelu nekontrolirajućeg interesa u prepoznatljivoj neto imovini stečenog društva primjenom metode stjecanja u etapama.

Troškovi povezani sa stjecanjem iskazuju se u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti kako nastanu.

Višak

- prenesene naknade,
- iznosa bilo kojeg nekontrolirajućeg interesa u stečenom društvu i
- fer vrijednosti na datum stjecanja bilo kojeg prijašnjeg vlasničkog udjela u stečenom društvu iznad fer vrijednosti prepoznatljive neto imovine stečenog društva iskazuje se kao goodwill. Ako su ti iznosi manji od fer vrijednosti prepoznatljive neto imovine stečenog ovisnog društva, razlika se iskazuje izravno u računu dobiti i gubitka kao kupnja po cijeni nižoj od prodajne.

U slučaju odgođenog podmirivanja bilo kojeg dijela novčane naknade iznosi plativi u budućnosti diskontiraju se na njihovu sadašnju vrijednost na datum razmjene. Korištena diskontna stopa jest stupnjevita kamatna stopa, tj. stopa po kojoj se mogu dobiti slične posudbe od neovisne financijske institucije pod usporedivim uvjetima.

Potencijalna naknada klasificira se kao financijska obveza ili kapital. Iznosi klasificirani kao financijska obveza naknadno se mjere po fer vrijednosti, a sve se promjene u fer vrijednosti iskazuju u računu dobiti i gubitka.

Ako je poslovno spajanje ostvareno u etapama, knjigovodstvena vrijednost postojećih vlasničkih udjela stjecatelja u stečenom društvu na datum stjecanja ponovno se mjeri po fer vrijednosti na datum stjecanja. Svi dobiti i gubici koji proizlaze iz takvog ponovnog mjerenja iskazuju se u računu dobiti i gubitka.

2.12. Umanjenje vrijednosti nefinancijske imovine

Godišnje se ispituje umanjeње vrijednosti za imovinu koja ima neograničen korisni vijek uporabe i koja se ne amortizira (npr. goodwill). Imovina koja se amortizira provjerava se radi mogućeg postojanja umanjeња vrijednosti kad događaji ili promijenjene okolnosti ukazuju na to da knjigovodstvena vrijednost možda nije nadoknativa. Gubitak od umanjeња vrijednosti priznaje se kao razlika između knjigovodstvene vrijednosti imovine i njenog nadoknativog iznosa. Nadoknativni iznos je fer vrijednost imovine umanjena za troškove prodaje ili vrijednost imovine u uporabi, ovisno o tome koji je viši. Za potrebe procjene umanjeња vrijednosti, imovina se grupira na najnižu razinu kako bi se pojedinačno utvrdio novčani tok (jedinice stvaranja novca). Nefinancijska imovina, osim goodwilla, za koju je iskazan gubitak od umanjeња vrijednosti, provjerava se na svaki datum izvještavanja radi mogućeg ukidanja umanjeња vrijednosti.

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

2.13. Financijski instrumenti – dužnički instrumenti

i/ Klasifikacija i priznavanje

Društvo i Grupa klasificiraju financijsku imovinu u sljedeće kategorije s obzirom na metodu vrednovanja: vrednovanje prema metodi amortiziranog troška, vrednovanje po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka i vrednovanje po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit.

Klasifikacija financijske imovine ovisi o poslovnom modelu koji su Društvo i Grupa odabrali za upravljanje financijskom imovinom i ugovorenim novčanim tokovima. Klasifikacija dužničkih instrumenata će se promijeniti, ako i isključivo ako se promijenio poslovni model za upravljanje istima.

ii/ Priznavanje i prestanak priznavanja

Financijska imovina se priznaje u izvještaju o financijskom položaju ako Društvo i Grupa postanu stranka ugovornih odredbi instrumenta. Financijska imovina prestaje u trenutku kada su istekla prava na primitak novčanih tokova od financijske imovine ili su ista prenesena, zajedno sa svim ostalim pravima i odgovornostima.

iii/ Vrednovanje prilikom inicijalnog priznavanja

Prilikom inicijalnog priznavanja, Društvo i Grupa mjere financijsku imovinu po fer vrijednosti uvećano za, u slučaju kada financijska imovina nije klasificirana kao financijska imovina po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka, transakcijske troškove koji se direktno mogu povezati uz stjecanje financijske imovine. Transakcijski troškovi financijske imovine koja se vrednuje po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka priznaju se u račun dobiti i gubitka.

iv/ Naknadno vrednovanje

Dužnički instrumenti – Financijska imovina mjerena po amortiziranom trošku

Dužnički instrumenti koji se drže s ciljem prikupljanja ugovorenih novčanih tokova, kada takvi novčani tokovi predstavljaju plaćanje glavnice i kamata („SPPI“), mjere se po metodi amortiziranog troška.

Prihodi od kamata od takve financijske imovine izračunavaju se uz korištenje metode efektivne kamatne stope te su iskazani u okviru računa dobiti i gubitka unutar pozicije „Financijski prihodi“. Gubici od umanjenja vrijednosti priznaju se sukladno politikama opisanim u Bilješci 2.12 v/ te se iskazuju u okviru pozicije „Ostali poslovni rashodi“.

Društvo i Grupa u spomenutu kategoriju klasificiraju sljedeće oblike imovine:

- potraživanja iz poslovanja i ostala potraživanja
- zajmovi koji zadovoljavaju klasifikaciju prema SPPI testu te koji se drže sukladno definiciji poslovnog modela „držanje s osnove prikupljanja ugovorenih novčanih tokova“,
- obveznice
- novac i novčane ekvivalente
- depozite

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

2.13. Financijski instrumenti – dužnički instrumenti (nastavak)

Dužnički instrumenti – Financijska imovina koja se vrednuje po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit (FVOCI)

Dužnički instrumenti koji se drže s ciljem prikupljanja ugovorenih novčanih tokova i s ciljem prodaje, gdje novčani tokovi predstavljaju plaćanje glavnice i kamata, mjere se po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit. Promjene u knjigovodstvenoj vrijednosti priznaju se u ostalu sveobuhvatnu dobit, osim priznavanja dobitaka ili gubitaka od usklađenja vrijednosti, prihoda od kamata te dobitaka i gubitaka od tečajnih razlika. Kada prestaje priznavanje financijske imovine, ukupni dobiti i gubici koji su prethodno bili priznati u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti reklasificiraju se iz pozicije kapitala u račun dobiti i gubitka te se priznaju u okviru ostalih dobitaka ili gubitaka. Prihodi od kamata od financijske imovine iskazuju se u okviru pozicije „Financijski prihodi“ uz korištenje metode efektivne kamatne stope. Gubici od umanjenja vrijednosti priznaju se sukladno politici opisanoj u Bilješci 2.12 v/ te se iskazuju u okviru pozicije „Financijski rashodi“.

Dužnički instrumenti – Financijska imovina koja se vrednuje po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka

Dužnički instrumenti koji ne zadovoljavaju kriterije vrednovanja po metodi amortiziranog troška ili FVOCI vrednuju se po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka. U spomenutu kategoriju klasificiraju se sljedeći financijski instrumenti: zajmovi koji ne zadovoljavaju kriterije SPPI testa, gdje učestalost kamatne stope nije usklađena sa periodom kamatne stope

Dobici ili gubici od fer vrednovanja dužničkih instrumenata priznaju se u dobit ili gubitak te se iskazuju na neto osnovi u okviru računa dobiti i gubitka u okviru pozicije „Ostali dobiti“ ili „Ostali gubici“ u razdoblju kada su nastali. Takvi dobiti ili gubici od fer vrednovanja uključuju ugovorene kamate na dužničke instrumente klasificirane u spomenutu kategoriju.

v/ Umanjenje vrijednosti financijske imovine koja se vrednuje po amortiziranom trošku i po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit

Grupa je procijenila očekivane buduće kreditne gubitke („ECL“) povezane uz dužničke instrumente koji se vrednuju po amortiziranom trošku te dužničke financijske instrumente koji se vrednuju po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit bez obzira na to postoje li indikatori umanjenja vrijednosti.

Svaka promjena fer vrijednosti dužničkog instrumenta uključuje i efekt promjene kreditnog rizika izdavatelja tog financijskog instrumenta. Za sve dužničke instrumente koji se mjere po FVOCI potrebno je procijeniti i iskazati ispravke vrijednosti, odnosno rezerviranja za očekivane kreditne gubitke. Sve promjene u iznosu rezerviranja za očekivane kreditne gubitke priznaju se u računu dobiti i gubitka, dok je iznos ispravaka vrijednosti na ime kreditnih gubitaka već uključen u kumulativnom iznosu promjene fer vrijednosti iskazan u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti. Ispravci vrijednosti priznaju se kroz Ostalu sveobuhvatnu dobit, kao dio ukupne promjene fer vrijednosti i njima se ne smije dodatno umanjiti knjigovodstvena vrijednost financijske imovine koja se mjeri po FVOCI u izvještaju o financijskom položaju. Iznosi koji se priznaju u računu dobiti i gubitka na ime promjene rezerviranja za očekivane kreditne gubitke moraju biti jednaki iznosima koji bi bili priznati u računu dobiti i gubitka da je imovina mjerena po amortiziranom trošku.

Promjene fer vrijednosti koje su prethodno priznate u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti u punom se iznosu recikliraju u račun dobiti i gubitka nakon prestanka priznavanja dužničkog instrumenta.

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

2.13. *Financijski instrumenti – dužnički instrumenti (nastavak)*

Za kratkotrajna potraživanja bez značajnih financijskih komponenti (potraživanja po premiji, po osnovi namire financijskih transakcija, potraživanja od trgovaca i financijskih institucija po osnovu POS uređaja, potraživanja na osnovu danih zakupa nekretnina i poslovnih prostora, potraživanja od zaposlenika, i sl.), Grupa primjenjuje pojednostavljeni pristup sukladno zahtjevima MSFI-a 9 te procjenjuje ispravak vrijednosti za očekivani vijek trajanja kreditnih gubitaka od inicijalnog priznavanja potraživanja.

Koncept očekivanih kreditnih gubitaka

Očekivani kreditni gubici („ECL“) vezani uz određeni instrument se procjenjuju na temelju očekivanih budućih novčanih tokova (po osnovu glavnice, kamata, naknada i provizija) koji su vezani s predmetnim ugovorom, uključujući i iznose koji mogu nastati realizacijom relevantnih kolaterala. Svi očekivani novčani tokovi se svode na sadašnju vrijednost putem diskontiranja relevantnom efektivnom kamatnom stopom.

Očekivani kreditni gubici izračunavaju se kao umnožak vjerojatnosti nastupanja statusa neispunjavanja financijskih obaveza (PD), gubitka po nastupanju statusa neispunjavanja financijskih obaveza (LGD) i izloženosti u trenutku defaulta (EaD).

Vjerojatnosno ponderirani scenariji - očekivani kreditni gubici modeliraju se po nekoliko unaprijedno-gledajućih scenarija, koji uzimaju u obzir vjerojatnost nastupanja "stresnih" i povoljnih ekonomskih uvjeta, tako da rezultatna vrijednost ECL predstavlja vjerojatnosno-ponderirani broj temeljen na rezultatima nekoliko analiziranih ekonomskih scenarija unutar kojih se modeliraju parametri kreditnog rizika.

Odgovarajući odabir seta reprezentativnih ekonomskih scenarija temeljenih na nepristranim i objektivnim informacijama dostupnim Grupi, kao i vjerojatnost pojedinog (reprezentativnog) ekonomskog scenarija određuju relevantne organizacijske jedinice Grupe ekspertnom metodom.

Definicija neispunjavanja financijske obaveze (engl. default)

Status neispunjavanja financijske (engl. default) obaveze je nastupio kada je ispunjen jedan od sljedećih uvjeta:

- Grupa smatra vjerojatnim da dužnik neće u cijelosti podmiriti svoje obveze prema njoj, ne uzimajući u obzir moguću naplatu iz kolaterala (engl. Unlikelihood to pay)
- Dužnik više od 90 dana (u slučaju potraživanja po premiji iznimno se koristi period od 180 dana) uzastopno nije u materijalno značajnom iznosu ispunio svoju obvezu po bilo kojoj značajnoj kreditnoj obvezi prema Grupi (engl. 90+ past due). Ukoliko je dužnik u kašnjenju većem od 90, a manjem od 180 dana, posebno se sagledava materijalnost kašnjenja obzirom na ukupnu izloženost tom dužniku. Naime, ponekad se kao kašnjenje plaćanja broje i manji iznosi proizašli iz revalorizacija, naknade, dio kamate i slično. Također ponekad postoje određeni opravdani razlozi dužnika za kašnjenje u plaćanju poput tehničkih problema, operativnih grešaka i slično. Stoga se u tom slučaju uzima u obzir činjenica kako ništa od navedenog nipošto ne upućuje na potencijalne probleme u poslovanju dužnika.

Pritom Grupa slijedi relevantne regulatorne smjernice vezane uz apsolutne i relativne pragove materijalnosti, po svakom od segmenata svog portfelja, a definiciju defaulta primjenjuje dosljedno na razini Grupe.

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

2.13. Financijski instrumenti – dužnički instrumenti (nastavak)

Probacijski kriteriji

Da bi se kreditna izloženost mogla ponovo rasporediti u podskupinu koja predstavlja nižu razinu kreditnog rizika od one u kojoj se trenutno kreditna izloženost nalazi, nužno je da ista demonstrira urednost u plaćanju na konzistentnoj osnovi tijekom definiranog vremenskog perioda (probacijski period).

Grupa može izloženosti iz Podskupine 2 prerasporediti u Podskupinu 1 u slučajevima kada su ispunjeni sljedeći uvjeti:

- a) Kada su svi razlozi koji upućuju na značajno povećanje kreditnog rizika u razdoblju od početnog priznavanja izloženosti do izvještajnog datuma prestali i
- b) Kada je dužnik kontinuirano tijekom definiranog probacijskog perioda dokazao urednost u plaćanju:
 - i. Restrukturirane izloženosti:
 - minimalno 6 mjeseci od datuma zadnjeg restrukturiranja ili od datuma prelaska iz neprihodujućih (Podskupina 3) u prihodujuće (Podskupina 2) izloženosti, uz poštivanja ostalih uvjeta koje Grupa definira za izlazak iz skupine restrukturiranih izloženosti ili
 - manje od 6 mjeseci ako Grupa, na temelju empirijskih podataka ili opravdanih razloga, utvrdi da za takve izloženosti ne očekuje značajno povećanje kreditnog rizika dužnika unutar kratkog roka.
 - ii. Nerestrukturirane izloženosti:
 - minimalno 3 mjeseca od datuma kada su prestali svi razlozi koji ukazuju na značajno povećanje kreditnog rizika ili
 - u roku manjem od 3 mjeseca ukoliko Grupa, temeljem empirijskih podataka, utvrdi da za takve izloženosti ne očekuje značajno povećanje kreditnog rizika dužnika unutar kratkog roka

Otpis

Otpis izravno umanjuje bruto knjigovodstvenu vrijednost financijske imovine ako nema razumnih očekivanja u pogledu povrata financijske imovine, u cijelosti ili djelomično

Pristup preklapanja

U rujnu 2016. godine IASB je objavio dodatak MSFI-u 4 koji se bavi problematikom osiguravajućih društava vezanom uz različite datume usvajanja MSFI-a 9 Financijski instrumenti te novog standarda vezanog uz ugovore o osiguranju, MSFI-a 17 Ugovori o osiguranju. Izmjena i dopuna pružila je dva različita rješenja za osiguravajuća društva, a to su privremeno izuzeće od primjene MSFI-a 9 za društva koja zadovoljavaju specifične zahtjeve (primjenjuju se na razini izvještajnog subjekta) te pristup preklapanja.

Temeljem navedenog, Grupa je od 1. siječnja 2018. odlučila primjenjivati pristup preklapanja budući osigurateljne obveze Grupe čine 80 % do 90 % ukupnih obveza te osim toga, Grupa obavlja značajne djelatnosti koje nisu povezane s djelatnošću osiguranja.

Pristup preklapanja primjenjuje se na vlasničke instrumente osiguravajućeg društva koje je dio Grupe, a koji zadovoljavaju sljedeće uvjete:

- Imovina koja se vrednuje kao financijska imovina po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka uz primjenu MSFI-a 9, a koja ne bi u cijelosti bila mjerena po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka uz primjenu MRS-a 39,
- Sva imovina, osim one koja se drži sa svrhom djelatnosti koje nisu vezane uz ugovore u djelokrugu MSFI-a 4.

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

2.13. Financijski instrumenti – dužnički instrumenti (nastavak)

Pristup preklapanja može se primjenjivati na financijsku imovinu sve do trenutka:

- prestanka njihova priznavanja,
- kada se više ne drži sa svrhom obavljanja aktivnosti vezanih uz ugovore o osiguranja,
- kada na početku izvještajnog perioda Grupa odluči prestati primjenjivati pristup preklapanja za spomenute instrumente,
- do datuma usvajanja MSFI-a 17 (1. siječnja 2023. godine)

Grupa primjenjuje pristup preklapanja na dio financijskih instrumenata, koji su sukladno MRS-u 39 klasificirani u poziciju financijske imovine raspoložive za prodaju (nestratiške dionice i udjeli u fondovima). Isti će se sukladno MSFI-u 9 mjeriti po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka.

Primjena pristupa preklapanja zahtijeva zadržavanje određenih računovodstvenih politika koje su zahtijevane i prema MRS-u 39:

- Umanjenje vrijednosti vlasničkih instrumenata: vlasnički instrumenti koji se drže s ciljem obavljanja osiguravateljskih aktivnosti Grupe obično se klasificiraju u poziciju financijske imovine raspoložive za prodaju sukladno MRS-u 39, a prema MSFI-u 9 klasificiraju se u poziciju financijske imovine kroz račun dobiti i gubitka. Iskazivanje prema pristupu preklapanja zahtijeva umanjene vrijednosti vlasničkih instrumenata sukladno MRS-u 39. Primjenom pristupa preklapanja, sve promjene u fer vrijednosti priznaju se u rezervu vezanu uz pristup preklapanja, ali kada je smanjenje značajno u odnosu na trošak nabave tj. kada su nastupili uvjeti za priznavanje umanjene vrijednosti, tada se gubitak od promjene fer vrijednosti priznaje u račun dobiti i gubitka. Svako daljnje smanjenje također se priznaje izravno u račun dobiti i gubitka, dok se povećanje priznaje u rezervu preklapanja.
- Priznavanje dobitaka ili gubitaka od prestanka priznavanja vlasničkih instrumenata u računu dobiti i gubitka: prema pristupu preklapanja, prilikom prodaje vlasničkih instrumenata povezanih uz obavljanje osiguravateljske djelatnosti, akumulirana rezerva preklapanja iz ostale sveobuhvatne dobiti prenosi se u račun dobiti i gubitka kako bi se osigurali isti rezultati kao i prema MRS-u 39.

Pristupom preklapanja dopušta se reklasifikacija iz računa dobiti i gubitka u ostalu sveobuhvatnu dobit razlike koja proizlazi iz:

- vrijednosti prikazane u računu dobiti i gubitka ako se primjenjuju odredbe MSFI-a 9 za klasifikaciju financijske imovine koja je ponovno vrednovana po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak,
- vrijednosti koja bi trebala biti prikazana u izvještaju o dobiti ili gubitku ako se na tu imovinu primjenjuju odredbe MRS-a 39.

Spomenuta razlika koja je posljedica primjene MSFI-a 9 je reklasificirana iz neto financijskog rezultata od financijskih instrumenata koji se mjere po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka u revalorizacijsku rezervu vlasničkih instrumenata (pristup preklapanja) vezana uz nerealizirane dobitke ili gubitke od promjene fer vrijednosti iznosi 3.147 tisuća kuna (2019.: 6.371 tisuća kuna).

Navedeno se odnosi na razliku između:

- Rezultata MSFI-a 9 (bez primjene pristupa preklapanja): 948 tisuća kuna (2019.: 8.768 tisuća kuna) realiziranih i nerealiziranih gubitaka ili dobitaka od promjene fer vrijednosti uključenih u neto rezultat od financijskih instrumenata koji se vrednuju po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka,
- Rezultata MRS-a 39: 2.199 tisuća kuna (2019. 2.397 tisuća kuna) uključenih u neto realizirani rezultat u vrijednosti od 1.311 tisuće kuna (2019. 9.073 tisuće kuna) i gubitke od umanjene vrijednosti u iznosu od 3.510 tisuća kuna (2019.: 11.470 tisuća kuna).

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

2.14. Financijska imovina – vlasnički instrumenti

Udjeli u ostalim društvima sastoje se od vlasničkih instrumenata drugih društava koji ne podrazumijevaju kontrolu, zajedničku kontrolu ili značajan utjecaj.

Udjeli u drugim društvima inicijalno se priznaju po fer vrijednosti uvećano za transakcijske troškove. Naknadno se udjeli vrednuju po fer vrijednosti. Za sva svoja ulaganja, Grupa je odabrala:

- za strateške vlasničke instrumente - iskazivanje dobiti ili gubitka od promjene fer vrijednosti priznaje se u okviru ostale sveobuhvatne dobiti, budući da se isti ne drže s ciljem generiranja povrata na ulaganje. S obzirom na spomenuti odabir, ne postoji naknadna reklasifikacija dobiti ili gubitka od fer vrednovanja u račun dobiti i gubitka kod prestanka priznavanja ulaganja. Gubici od umanjenja vrijednosti (i njihovo otpuštanje) vlasničkih instrumenata vrednovanih po FVOCI ne iskazuju se odvojeno od ostalih promjena fer vrijednosti.
- za nestrategičke vlasničke instrumente – molimo vidjeti bilješku 10.

Dividende se priznaju u dobit ili gubitak u trenutku kada Grupa ostvari pravo na isplatu istih.

2.15. Derivativni financijski instrumenti

U okviru redovnog poslovanja Grupa zaključuje ugovore o derivativnim financijskim instrumentima u svrhu upravljanja valutnim rizikom, te se stoga ti financijski instrumenti klasificiraju kao Financijska imovina ili obveze – koje se drže radi trgovanja - derivativi. Derivativi Grupe uključuju devizne forward ugovore.

Derivativi se evidentiraju u izvanbilančnoj evidenciji po nominalnom iznosu financijskog instrumenta, a vrednuju se po fer vrijednosti. Povećanje/smanjenje fer vrijednosti iskazuju se kao imovina ako je njihova fer vrijednost pozitivna i kao obveze ako je njihova fer vrijednost negativna pri čemu se promjene u fer vrijednosti derivativa uključuju u dobit ili gubitak tj. u financijske prihode i troškove.

2.16. Financijske obveze

Financijske obveze inicijalno se priznaju po fer vrijednosti umanjeno za transakcijske troškove, a naknadno se vrednuju po amortiziranom trošku uz primjenu metode efektivne kamatne stope, osim sljedećih:

- a) financijskih obveza određenih po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka. Takve obveze, uključujući derivatne instrumente koji su obveze, naknadno se mjere po fer vrijednosti;
- b) financijskih obveza koje nastaju ako prijenos financijske imovine ne ispunjava uvjete za prestanak priznavanja ili ako se primjenjuje pristup daljnjeg sudjelovanja. Prenesena imovina i povezana obveza mjere se na osnovi koja odražava prava i obveze koje je subjekt zadržao. Povezana se obveza mjeri na način da je neto knjigovodstvena vrijednost prenesene imovine i povezane obveze jednaka sljedećem:
 - i. amortiziranom trošku prava i obveza koje su zadržane ako se prenesena imovina mjeri po amortiziranom trošku ili
 - ii. fer vrijednosti prava i obveza koje su zadržane kada se mjeri na samostalnoj osnovi, ako se prenesena imovina mjeri po fer vrijednosti.

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

2.16. Financijske obveze (nastavak)

- c) ugovora o financijskom jamstvu. Nakon početnog priznavanja, takav se ugovor naknadno mjeri po višem od sljedeća dva iznosa:
 - i. iznos rezerviranja za očekivane kreditne gubitke i
 - ii. početno priznat iznos po fer vrijednosti;
- d) obveza pružanja zajma uz kamatne stope niže od tržišnih kamatnih stopa. Takva obveza se naknadno mjeri po višem od sljedeća dva iznosa:
 - i. iznos rezerviranja za očekivane kreditne gubitke i
 - ii. početno priznat iznos po fer vrijednosti;
- e) nepredviđenih iznosa koje je kupac priznao u okviru poslovnog spajanja na koje se primjenjuje MSFI 3. Takvi se nepredviđeni iznosi naknadno mjere po fer vrijednosti, a promjene se priznaju u Računu dobiti i gubitka.

Pri početnom priznavanju može se neopozivo odlučiti da se financijska obveza mjeri po fer vrijednosti kroz Račun dobiti i gubitka (FVPL opcija) ako se:

- a) otklanja ili znatno umanjuje nedosljednost pri mjerenju ili priznavanju (što se ponekad naziva „računovodstvenom neusklađenošću”) koja bi u protivnome nastala zbog mjerenja imovine ili obveza ili priznavanja dobiti i gubitka povezanih s tom imovinom ili obvezama na različitim osnovama ili
- b) upravlja skupinom financijskih obveza ili skupinom financijske imovine i financijskih obveza i ocjenjuje se njezina učinkovitost na temelju fer vrijednosti u skladu s dokumentiranim upravljanjem rizikom ili strategijom ulaganja, a podaci se o skupini na toj osnovi interno prosljeđuju ključnom rukovodećem osoblju.

Dobit ili gubitak po financijskoj obvezi koja je određena po fer vrijednosti kroz Račun dobiti i gubitka evidentira se kako slijedi:

- a) iznos promjene fer vrijednosti financijske obveze koja se može pripisati promjenama kreditnog rizika te obveze prezentira se u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti i
- b) preostali iznos promjene fer vrijednosti obveze prezentira se u Računu dobiti i gubitka

Primljeni krediti u stranoj valuti preračunavaju se u funkcionalnu valutu uz korištenje tečaja na datum transakcije. Pozitivne i negativne tečajne razlike od izvršenja takvih transakcije te od svođenja na tečaj na datum bilance priznaju se u račun dobili ili gubitka.

Dobici ili gubici od promjene ugovornih uvjeta financijskih obveza, koji ne rezultiraju prestankom priznavanja postojeće obveze, priznaju se u račun dobiti ili gubitka odmah po njihovu nastanku. Dobit ili gubitak izračunava se kao razlika između sadašnje vrijednosti promijenjenih ili originalnih novčanih tokova, diskontiranih uz korištenje originalne efektivne kamatne stope.

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

2.17. Zalihe

Zalihe sirovina, proizvodnje u tijeku i gotovih proizvoda te rezervnih dijelova iskazuju se po trošku nabave ili neto ostvarivoj vrijednosti, ovisno o tome koja je niža. Trošak proizvodnje u tijeku i gotovih proizvoda obuhvaća sirovine, trošak izravnog rada, ostale izravne troškove i pripadajući dio općih troškova proizvodnje. Neto ostvariva vrijednost predstavlja procjenu prodajne cijene u redovnom tijeku poslovanja umanjenu za varijabilne troškove prodaje.

Trgovačka roba iskazuje se po prodajnoj cijeni umanjenoj za poreze i marže.

Sitni inventar i alati u potpunosti se otpisuju prilikom stavljanja u uporabu.

2.18. Potraživanja od kupaca i potraživanja po zajmovima

Potraživanja od kupaca i potraživanja po zajmovima početno se priznaju po fer vrijednosti, a naknadno se mjere po amortiziranom trošku uporabom metode efektivne kamatne stope, umanjena za ispravke vrijednosti koji su određeni upotrebom modela očekivanih kreditnih gubitaka (bilješka 2.12 v/). Iznosi rezerviranja za kreditne gubitke potraživanja od kupaca kao i naplaćena ranije iskazani očekivani kreditni gubici iskazuju se u računu dobiti i gubitka u okviru 'Ostalih poslovnih rashoda' kao neto trošak ili prihod.

2.19. Potraživanja iz poslova osiguranja

Potraživanja iz neposrednih poslova osiguranja i ostala potraživanja početno se priznaju po fer vrijednosti, a naknadno po amortiziranom trošku umanjenom za umanjenja vrijednosti.

- i/ Potraživanja iz poslova osiguranja obuhvaćaju potraživanja od osiguranika po osnovi premije neživotnih osiguranja. Potraživanja po osnovi premije neživotnih osiguranja sastoje se od potraživanja za policiranu, a nefakturiranu premiju i potraživanja za fakturiranu, a nenaplaćenu premiju. Priznavanje premije osiguranja opisano je bilješci 2.24 – "Zaračunate bruto premije".
- ii/ Potraživanja za fakturiranu, a nenaplaćenu premiju iskazuju se po nominalnoj vrijednosti, a za sumnjiva i nenaplativa potraživanja utvrđuje se ispravak vrijednosti. Umanjenje vrijednosti priznaje se za sva nenaplaćena potraživanja od čijeg roka dospijeca do datuma bilance je proteklo 180 dana. Umanjenje vrijednosti može se umanjiti za ona potraživanja po osnovi kojih je utvrđena obveza isplate štete dužniku (pričuva štete).
- iii/ Potraživanja po osnovi prava na regres priznaju se za sve regresne predmete iz mirnog postupka koji proizlaze iz potraživanja od drugog osiguravajućeg društva i regrese za koje je sklopljena nagodba o plaćanju s drugom ugovornom stranom. Umanjenje vrijednosti regresnog potraživanja utvrđuje se za sva potraživanja kod kojih je od datuma dospijeca prošlo 180 dana. Utvrđeno umanjenje vrijednosti može se umanjiti za ona regresna potraživanja po kojima je izvjesna naplata. Priznavanje prihoda od regresa odgođeno je zbog neizvjesnosti naplate. Prihodi od regresa odgođeni su u pogledu onih regresa koji nisu podmireni u novcu uz iznimku regresa od drugih osiguravajućih društava koji se odmah priznaju u dobiti i gubitku.

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

2.20. Potraživanja iz poslova osiguranja (nastavak)

iv/ Ostala potraživanja odnose se na potraživanja za kamate na kredite i depozite, potraživanja za predujmove, potraživanja za primljene instrumente plaćanja i sl.

2.20. Depoziti

Depoziti kod banaka ugovaraju se s fiksnim rokovima dospijeca. Depoziti s originalnim rokom dospijeca dužim od 3 mjeseca vode se po amortiziranom trošku i iskazani su zasebno u konsolidiranom izvještaju o financijskom položaju kao 'depoziti'.

Dani depoziti zadovoljavaju kriterije SPPI testa te poslovnog modela 'držanje radi naplate' te se početno priznaju po fer vrijednosti, a naknadno se mjere po amortiziranom trošku umanjeno za ispravke vrijednosti koji su određeni upotrebom modela očekivanih kreditnih gubitaka.

2.21. Novac i novčani ekvivalenti

Novac i novčani ekvivalenti obuhvaćaju gotovinu, depozite kod banaka po viđenju i ostale kratkotrajne visoko likvidne instrumente s rokovima naplate do tri mjeseca ili kraće.

Novac na računima kod banaka zadovoljava kriterije SPPI testa te poslovnog modela 'držanje radi naplate'. Vezano uz to, novac se vrednuje po amortiziranom trošku umanjeno za ispravke vrijednosti koji su određeni upotrebom modela očekivanih kreditnih gubitaka.

2.22. Dionički kapital

Dionički kapital sastoji se od redovnih i povlaštenih dionica. Primici koji se iskazuju u glavnici pri izdavanju novih dionica ili opcija, iskazuju se umanjeno za pripadajuće troškove transakcije i porez na dobit.

Iznos naknade plaćene za otkup dioničkog kapitala, uključujući direktne zavisne troškove, priznaje se kao umanjeno u kapitalu i rezervama. Otkupljene dionice klasificiraju se kao vlastite dionice i predstavljaju odbitnu stavku od ukupnog kapitala i rezervi. Stjecanje vlastitih dionica se evidentira po trošku stjecanja a prodaja po postignutim cijenama. Dobit ili gubitak od prodaje vlastitih dionica iskazuje se u kapitalu i rezervama.

2.23. Posudbe

Posudbe se početno priznaju po fer vrijednosti, umanjenoj za troškove transakcije. U budućim razdobljima, posudbe se iskazuju po amortiziranom trošku; sve razlike između primitaka (umanjenoj za troškove transakcije) i otkupne vrijednosti priznaju se u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti tijekom razdoblja trajanja posudbe, koristeći metodu efektivne kamatne stope.

Troškovi posudbi koji se mogu direktno dovesti u vezu sa stjecajem imovine ili imovinom u izgradnji kapitaliziraju se tijekom vremenskog razdoblja koje je potrebno da se sredstvo dovrši i pripremi za namjeravanu uporabu. Ostali troškovi posudbi terete izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti.

Posudbe se klasificiraju kao kratkoročne obveze, osim ako Društvo i Grupa imaju bezuvjetno pravo odgoditi podmirenje obveze najmanje 12 mjeseci nakon datuma bilance.

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

2.24. Tekući i odgođeni porez na dobit

Porezni trošak za godinu sastoji se od tekućeg i odgođenog poreza na dobit. Porez se priznaje u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti, osim ako se odnosi na stavke priznate u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti ili direktno u kapitalu. U tom slučaju, porez se priznaje u izvještaju o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti ili u kapitalu.

Iznos poreza na dobit za tekuću godinu obračunava se na temelju poreznog zakona koji je na snazi u Republici Hrvatskoj na dan bilance ili u drugim zemljama u kojima ovisna društva imaju svoja sjedišta. Uprava povremeno procjenjuje pojedine stavke u poreznim prijavama s obzirom na situacije u kojima su primjenjive porezne odredbe podložne tumačenju te razmatra formiranje rezerviranja, gdje je to prikladno, na temelju očekivanog iznosa koji treba platiti Poreznoj upravi.

Iznos odgođenog poreza obračunava se metodom bilančne obveze, na privremene razlike između porezne osnovice imovine i obveza i njihove knjigovodstvene vrijednosti u financijskim izvještajima. Međutim, odgođeni porez se ne priznaje ako proizlazi iz početnog priznavanja imovine ili obveza u transakciji koja nije poslovno spajanje i koje u vrijeme transakcije ne utječe na računovodstvenu dobit niti na oporezivu dobit (porezni gubitak). Odgođena porezna imovina i obveze mjere se poreznim stopama za koje se očekuje da će se primjenjivati u razdoblju kada će imovina biti nadoknađena ili obveza podmirena, na temelju poreznih stopa koje su, i poreznih zakona koji su, na snazi ili se djelomično primjenjuju na datum bilance.

Iznos odgođenog poreza na dobit obračunava se na privremene razlike nastale na temelju ulaganja u ovisna društva, osim kada je vrijeme ukidanja privremenih razlika kontrolirano od strane Društva i Grupe, te postoji vjerojatnost da se privremena razlika neće ukinuti u doglednoj budućnosti.

Odgođena porezna imovina priznaje se do visine buduće oporezive dobiti za koju je vjerojatno da će biti raspoloživa za iskorištenje privremenih razlika.

2.25. Primanja zaposlenih

a) Obveze za mirovine i ostale obveze nakon umirovljenja

U toku redovnog poslovanja prilikom isplata plaća, Društvo i Grupa u ime svojih zaposlenika koji su članovi obveznih mirovinskih fondova obavlja redovita plaćanja doprinosa sukladno zakonu. Obvezni mirovinski doprinosi fondovima iskazuju se kao dio troška plaća kada se obračunaju. Društvo i Grupa nemaju dodatni mirovinski plan te stoga nema nikakvih drugih obveza u svezi s mirovinama zaposlenika.

Društvo i Grupa imaju obveze prema zaposlenima prilikom prestanka zaposlenja u nekim društvima u Grupi (prilikom odlaska u mirovinu, otkaza ili dobrovoljnog odlaska). Društvo i Grupa priznaju obvezu za ova dugoročna primanja radnika ravnomjerno u razdoblju u kojem je primanje ostvareno, na temelju stvarnog broja godina radnog staža. Obveza za dugoročna primanja radnika mjeri se korištenjem pretpostavki o broju radnika kojima navedena primanja treba isplatiti, procijenjenom trošku navedenih primanja te diskontnoj stopi.

b) Otpremnine

Obveze za otpremnine priznaju se kad Društvo i Grupa prekinu radni odnos zaposlenika prije normalnog datuma umirovljenja ili odlukom zaposlenika da dragovoljno prihvati prekid radnog odnosa u zamjenu za naknadu. Društvo i Grupa priznaju obveze za otpremnine kada je dokazivo preuzelo obvezu da prekine radni odnos sa sadašnjim zaposlenicima, na osnovu detaljnog formalnog plana bez mogućnosti da od njega odustane ili osigurava otpremnine kao rezultat ponude da potakne dragovoljno raskidanje radnog odnosa. Otpremnine koje dospijevaju u razdoblju duljem od 12 mjeseci nakon datuma bilance, diskontiraju se na sadašnju vrijednost.

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

2.26. Primanja zaposlenih (nastavak)

c) Dugoročna primanja zaposlenih

Društvo i grupa imaju obveze prema zaposlenima prilikom prestanka zaposlenja (prilikom odlaska u mirovinu, otkaza ili dobrovoljnog odlaska). Društvo i Grupa priznaju obvezu za ova dugoročna primanja radnika ravnomjerno u razdoblju u kojem je primanje ostvareno, na temelju stvarnog broja godina radnog staža. Obveza za dugoročna primanja radnika mjeri se korištenjem pretpostavki o broju radnika kojima navedena primanja treba isplatiti, procijenjenom trošku navedenih primanja te diskontnoj stopi.

d) Kratkoročna primanja zaposlenih

Društvo i Grupa priznaju rezerviranje za bonuse kada postoji ugovorna obveza ili praksa iz prošlosti na temelju koje je nastala izvedena obveza. Nadalje, Društvo i Grupa priznaju obvezu za akumulirane naknade za odsutnost s posla na temelju neiskorištenih dana godišnjeg odmora na dan bilance.

2.26. Rezerviranja

Rezerviranja za troškove restrukturiranja, sudske sporove, rezerviranja za koncesije i ostala rezerviranja priznaju se ako Društvo i Grupa imaju sadašnju zakonsku ili izvedenu obvezu kao posljedicu prošlog događaja, ako je vjerojatno da će biti potreban odljev resursa radi podmirivanja obveze te ako se iznos obveze može pouzdano procijeniti.

Rezerviranja se mjere po sadašnjoj vrijednosti troškova za koje se očekuje da će biti potrebni za podmirenje obveze, korištenjem diskontne stope prije poreza, koja odražava tekuće tržišne procjene vremenske vrijednosti novca kao i rizike koji su specifični za navedenu obvezu.

2.27. Priznavanje prihoda

Prihodi se ostvaruju kroz prodaju proizvoda i usluga tijekom redovnog poslovanja Grupe i Društva. Prihodi su iskazani u iznosima transakcijske cijene. Transakcijska cijena predstavlja iznos naknade koju Grupa i Društvo očekuju prikupiti u zamjenu za prijenos kontrole nad robom i uslugama koje su se Grupa i Društvo obvezali isporučiti kupcu, ne uključujući iznose koje Grupa i Društvo prikupljaju u ime trećih strana.

Prihodi se priznaju umanjeni za porez na dodanu vrijednost, povrate robe, dane rabate i popuste.

Ugovorne obveze

Ugovorna obveza je obveza prijenosa robe ili usluga kupcu za koji su Grupa i Društvo primili naknadu (ili iznos dospjele naknade) od kupca. Ako kupac plati naknadu prije nego što Grupa i Društvo prenesu robu ili usluge kupcu, ugovorna obveza (obveze za primljene predujmove) se priznaje kada je plaćanje izvršeno ili je dospjela uplata (ovisno o tome što je ranije). Ugovorene obveze priznaju se kao prihod kada Grupa i Društvo rade na temelju ugovora.

Komponenta financiranja

Grupa i Društvo ne očekuju imati bilo kakve ugovore u kojima je razdoblje između transfera ugovorenih dobara i usluga kupcu i naplate za taj transfer duže od jedne godine. Kao posljedica navedenoga, Grupa i Društvo ne korigiraju transakcijske cijene za sadašnju vrijednost novca.

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

2.27. Priznavanje prihoda (nastavak)

i/ Prihodi od prodaje robe i usluga

a) Prihodi od veleprodaje robe i materijala

Prihodi od prodaje robe i materijala u veleprodaji priznaju se kada je kontrola nad robom prebačena na kupca, roba je isporučena kupcu, kupac ima potpunu diskreciju raspolaganja robom i ne postoje neispunjene ugovorne obveze koje bi mogle utjecati na to da kupac ne prihvati isporučenu robu. Isporučka se realizira u trenutku kada je roba dostavljena na ugovorenu lokaciju, kada je rizik zastarjelosti, kvarenja ili gubitka robe prenesen na kupca te kada je ili kupac prihvatio isporučenu robu u skladu s ugovorom, ili su uvjeti prihvaćanja poput reklamacijskog roka istekli ili Grupa i Društvo ima objektivne dokaze da su svi uvjeti prihvaćanja isporuke zadovoljeni.

Prihodi od prodaje uz ugovorene popuste se priznaju na osnovu cijene koja je definirana ugovorom, neto od procijenjenog iznosa volumenskog rabata. Prilikom procjenjivanja i izračuna rezervacije za neobračunate rabate koristi se povijesno iskustvo, primjenom metode očekivane vrijednosti te su prihodi priznati samo kada je procijenjena velika vjerojatnost da neće doći do značajnih povrata robe. Obveza povrata sredstava kupcu temeljem navedenog ugovorenog prava je iskazana za očekivane volumene rabata plative prema kupcima u odnosu na prodaju realiziranu do kraja izvještajnog razdoblja.

Potraživanja se iskazuju kada je roba isporučena kupcu jer to predstavlja trenutak u vremenu u kojem je naknada bezuvjetna s obzirom da tada preostaje još samo protek vremena do dospijea potraživanja na naplatu te su sve ugovorne obveze zadovoljene.

b) Prihodi od usluga

Grupa ostvaruje prihode od turističkih usluga. Turističke usluge obuhvaćaju prihod od smještaja gostiju u hotelima, naseljima i kampovima, prodaju hrane i pića i prodaju ostalih usluga povezanih uz boravak gostiju. Prihodi se priznaju kada su smještajne jedinice popunjene (tijekom vremena), kada se hrana i piće prodaju (u trenutku), odnosno kada su ostale usluge pružene (u trenutku). Grupa pruža turističke usluge temeljem ugovora s fiksnim cijenama pri čemu ugovoreni cjenici predstavljaju sastavni dio svakog ugovora. Cjenici uključuju količine i tipove smještajnih jedinica i ostalih usluga te su definirani razdobljem na koje se odnosi usluga. Svi popusti koji se obračunavaju na cijenu iz cjenika predstavljaju umanjenje prodajne cijene.

Agencijske provizije predstavljaju dodatne troškove stjecanja ugovora te ih Grupa priznaje kao rashod u trenutku nastanka jer razdoblje pokriva troška traje jednu godinu ili kraće i iskazuje ih u sklopu ostalih poslovnih rashoda.

Prihodi od turističkih usluga su iskazani u sklopu prihoda od prodaje.

Društvo zasebno pruža usluge upravljanja ovisnim društvima. Prihod od izvršenih usluga određuje se na temelju sklopljenog ugovora s fiksnom cijenom uz ugovorene rokove od 12 mjeseci. Prihodi se priznaju u razdoblju u kojem su usluge obavljene prema pravocrtnoj metodi tijekom razdoblja trajanja ugovora. Prihodi od ugovora s fiksnom cijenom za usluge priznaju se u razdoblju u kojem su usluge obavljene prema pravocrtnoj metodi tijekom razdoblja trajanja ugovora.

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

2.27. Priznavanje prihoda (nastavak)

c) Prihodi od maloprodaje robe

Prihodi od maloprodaje robe priznaju u trenutku prodaje robe kupcu. Prihodi od maloprodaje uglavnom se ostvaruju u gotovini ili putem kreditnih kartica. Iskazani prihodi uključuju naknade za kreditne kartice koje se iskazuju u okviru ostalih troškova poslovanja.

ii/ Prihodi i troškovi iz osiguranja

Zaračunate bruto premije

- a) Zaračunate premije čine osnovne poslovne prihode, a sadrže zaračunate premije neživotnog i životnog osiguranja.
- b) Zaračunate bruto premije neživotnih osiguranja uključuju sve iznose premija koje su ugovorene (policirane) u tekućem obračunskom razdoblju, neovisno da li se ti iznosi u cijelosti ili djelomično odnose na kasnije obračunsko razdoblje.

Zaračunate bruto premije neživotnog osiguranja uključuju sve bruto premije policirane u obračunskom razdoblju kojima je početak osigurateljne godine u obračunskom razdoblju, bez obzira odnose li se u potpunosti ili djelomično na sljedeća računovodstvena razdoblja. Premije su objavljene bruto, tj. uključuju provizije posrednicima i isključuju poreze i doprinose na premije. Policirane premije uključuju korekciju premije policirane u prethodnim računovodstvenim razdobljima i procjene premija policiranih na kraju razdoblja. Policirane premije odnosno bruto zaračunate premije kao i prijenosne premije uključuju korekcije za otpis nedospjelih iznosa potraživanja od vlasnika polica zbog prekida osiguranja. Neto gubici od umanjenja potraživanja po premiji osiguranika iskazuju se u sklopu ostalih poslovnih rashoda.

Zarađeni dio primljenih premija, priznaje se kao prihod. Premije se zarađuju od datuma nastanka rizika tijekom razdoblja osiguranja, na temelju obrasca preuzetih rizika.

- c) Zaračunate bruto premije životnih osiguranja uključuju sve iznose premija koji su naplaćeni do kraja obračunskog razdoblja.

U skladu s izuzetkom kojeg dozvoljava MSFI 4, premije životnih osiguranja računovodstveno se evidentiraju po gotovinskom načelu. Premije dopunskih osiguranja evidentiraju se također po gotovinskom načelu.

Nastale štete

Nastale štete obuhvaćaju sve likvidirane iznose šteta u obračunskom razdoblju, bez obzira u kojem su obračunskom razdoblju štete nastale, umanjene za udio reosiguranja u štetama, naplaćena regresna potraživanja, prodane i nadoknađene iznose, te uvećani za pričuve šteta na kraju obračunskog razdoblja, a umanjene za pričuve šteta na početku obračunskog razdoblja.

Bruto iznosi likvidiranih šteta, osim čistih likvidiranih šteta, uključuju troškove vezane za likvidaciju šteta (procjene, odvjetničke usluge i slično), otkupe i troškove po regresnim zahtjevima.

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

2.27. Priznavanje prihoda (nastavak)

iii/ Ostali prihodi

a) Prihodi od kamata

Prihodi od kamata priznaju se na vremenski proporcionalnoj osnovi koristeći metodu efektivne kamatne stope. Kada je vrijednost potraživanja umanjena, Društvo i Grupa umanjuje knjigovodstvenu vrijednost potraživanja na njegovu nadoknadivu vrijednost, što predstavlja procijenjenu vrijednost očekivanih novčanih priljeva diskontiranih po originalnoj efektivnoj kamatnoj stopi instrumenta. Ravnomjerno ukidanje diskonta u budućim razdobljima, priznaje se kao prihod od kamata. Prihodi od kamata od zajmova čija je naplata upitna, priznaju se koristeći metodu originalne efektivne kamatne stope. Primljene kamate klasificiraju se u izvještaju o novčanom toku kao novčani tok iz ulagačkih aktivnosti, dok se plaćene kamate iskazuju kao novčani tok iz poslovnih aktivnosti.

b) Prihodi od dividendi

Prihodi od dividendi priznaju se kada je ustanovljeno pravo na dividendu. Primljene dividende klasificiraju se u izvještaju o novčanom toku kao novčani tok iz ulagačkih aktivnosti, dok se plaćene dividende iskazuju kao novčani tok iz financijskih aktivnosti.

c) Prihodi od državnih subvencija i potpora

Prihodi od državnih subvencija i potpora priznaju se po njihovoj fer vrijednosti kada se sa sigurnošću može utvrditi da će subvencije biti primljene i da je Grupa ispunila sve uvjete koji su zahtijevani od strane države.

Državne subvencije za nadoknadu rashoda ili gubitaka koji su već nastali, ili u svrhu pružanja trenutne financijske podrške bez budućih povezanih troškova priznaju se kao prihod razdoblja u kojem je potraživanje nastalo u okviru ostalih prihoda.

2.28. Raspodjela dividendi

Raspodjela dividendi dioničarima Društva priznaje se kao obveza u financijskim izvještajima u razdoblju u kojem su odobrene od strane Glavne skupštine Društva.

2.29. Porez na dodanu vrijednost

Porezna uprava zahtijeva podmirenje PDV-a na neto osnovi. PDV koji proizlazi iz transakcija prodaje i kupnje priznaje se i iskazuje u bilanci na neto osnovi. U slučaju umanjenja potraživanja za ispravak vrijednosti, gubitak od umanjenja iskazuje se u bruto iznosu potraživanja, uključujući PDV.

2.30. Obveze prema dobavljačima

Obveze prema dobavljačima su nastale za nabavljena dobra ili usluge u redovnom poslovanju. Ove obveze su klasificirane kao tekuće ako plaćanje dopijeva u roku od jedne godine ili kraće, a ako ne, klasificirane su kao dugotrajne.

Obveze prema dobavljačima se početno priznaju po fer vrijednosti, a u budućim razdobljima se iskazuju po amortiziranom trošku koristeći metodu efektivne kamatne stope.

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

2.31. Obveze i povezana imovina s osnove testa adekvatnosti obveza

MSFI 4 propisuje obavezno provođenje testa adekvatnosti obveza iz ugovora o osiguranju. Grupa na svaki datum izvještavanja procjenjuje jesu li njegove iskazane obveze za osiguranje adekvatne, koristeći sadašnje procjene budućih novčanih tokova po svim svojim ugovorima o osiguranju. Ako navedena procjena pokaže da je knjigovodstvena vrijednost obveza iz osiguranja nedovoljna u odnosu na procijenjene buduće novčane tokove, manjak se priznaje na teret dobiti ili gubitka. Procjene budućih novčanih tokova temelje se na realnim aktuarskim pretpostavkama uzimajući u obzir tekuće iskustvo o nastanku šteta.

2.32. Tehničke pričuve

Tehničke pričuve iskazane u financijskim izvještajima odnose se na prijenosne premije, matematičku pričuvu osiguranja života, pričuvu za štete, pričuvu za kolebanje šteta i ostale osigurateljno tehničke pričuve, a formiraju se sukladno Pravilniku o minimalnim standardima, načinu obračuna i mjerilima za izračun tehničkih pričuva osiguranja prema računovodstvenim propisima kao i internim aktima Grupe. Sve tehničke pričuve imaju pozitivno mišljenje imenovanog ovlaštenog aktuara Grupe.

i/ Prijenosne premije

Grupa obračunava prijenosne premije za one vrste osiguranja kod kojih osigurateljno pokriće traje i nakon kraja izvještajnog razdoblja budući da se osigurateljna godina i izvještajno razdoblje ne poklapaju. Osnovica za obračun bruto prijenosne premije neživotnih osiguranja je obračunata (policirana) premija, dok je osnovica za obračun bruto prijenosne premije dopunskih osiguranja uz osiguranje života naplaćena premija.

Prijenosne premije obračunavaju se po metodi pro rata temporis, osim za vrste osiguranja kredita gdje se uzima u obzir smanjenje osigurateljnog pokrića tijekom trajanja ugovora. Reosigurateljni dio bruto prijenosne premije utvrđuje se ovisno o ugovoru o reosiguranju i metodi primijenjenoj za obračun pripadajuće bruto prijenosne premije.

ii/ Matematička pričuva osiguranja života

Matematička pričuva osiguranja života obračunata je pojedinačno po svakom ugovoru o osiguranju neto prospektivnom metodom sukladno zakonskim propisima i pravilnicima HANFA-e.

iii/ Pričuve za štete

Pričuve za štete sadrže pričuve za prijavljene štete, pričuve za nastale neprijavljene štete i pričuve za troškove obrade šteta.

Pričuve za prijavljene štete utvrđuju se pojedinačnom procjenom. Kod određivanja pričuva za troškove obrade šteta i za nastale neprijavljene štete primijenjene su aktuarske metode.

Udio reosiguranja u pričuvama utvrđen je u skladu s reosigurateljnim ugovorima.

iv/ Pričuva za rizike koji nisu istekli

Pričuva za rizike koji nisu istekli oblikuje se tamo gdje očekivana vrijednost šteta i troškova, koji se odnose na neistekla razdoblja polica na snazi na datum izvještavanja, nadilazi pričuvu prijenosnih premija vezanu za te police. Pričuva za rizike koji nisu istekli računa se zasebno za pojedine vrste odnosno homogene grupe rizika.

v/ Pričuva za bonuse i popuste

Pričuva za bonuse i popuste oblikuje se prema odredbama ugovora o osiguranju i u skladu s Pravilnikom o minimalnim standardima, načinu obračuna i mjerilima za izračun tehničkih pričuva osiguranja prema računovodstvenim propisima.

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

2.33. Tehničke pričuve životnih osiguranja kada ugovaratelj snosi rizik ulaganja

Kako Grupa zaključuje police životnih osiguranja kod kojih ugovaratelj snosi rizik ulaganja oblikovana je i odgovarajuća posebna pričuva po svakom ugovoru o osiguranju.

2.34. Reosiguranje

Grupa cedira premije reosiguranju u sklopu redovnog poslovanja sa svrhom ograničavanja svog neto potencijalnog gubitka kroz diverzifikaciju rizika. Ugovori o reosiguranju ne lišavaju Grupu njene izravne obveze prema imateljima polica.

Cedirane premije i nadoknativi iznosi prezentiraju se kroz dobit ili gubitak na bruto principu. Samo ugovori iz kojih proizlazi značajan prijenos rizika osiguranja računovodstveno se evidentiraju kao ugovori o reosiguranju. Iznosi naplativi po takvim ugovorima priznaju se u istoj godini kao i povezana šteta. Ugovori koji ne prenose značajan rizik osiguranja (tj. financijsko reosiguranje), računovodstveno se evidentiraju kao depoziti. Tijekom 2019. i 2018. godine Grupa nije imala takvih ugovora.

Imovina s osnove reosiguranja uključuje iznose koji se potražuju od društava za reosiguranje za cedirane obveze iz osiguranja. Potraživanja od reosiguravatelja su procijenjena na način konzistentan s pričuvama za neisplaćene štete ili štete plaćene po osnovi reosiguranih polica. Imovina s osnove reosiguranja sadrži stvarne ili procijenjene iznose potraživanja od reosiguratelja u vezi s tehničkim pričuvama. Imovina iz poslova reosiguranja vezana uz tehničke pričuve formira se na temelju uvjeta ugovora o reosiguranju i vrednuje na istoj osnovi kao i povezane reosigurane obveze.

Potraživanja od reosiguranja procjenjuju se za umanjene vrijednosti na svaki datum izvještavanja.

2.35. Klasifikacija ugovora

Ugovori u kojima Grupa preuzima značajni rizik osiguranja od druge strane (vlasnika police) prihvaćajući nadoknaditi štetu vlasniku police ili drugom korisniku osiguranja ako nastupi određeni neizvjesni događaj (osigurani događaj) koji negativno utječe na imatelja police ili drugog korisnika osiguranja klasificiraju se kao ugovori o osiguranju. Rizik osiguranja razlikuje se od financijskog rizika.

Financijski rizik je rizik moguće buduće promjene jedne ili više određenih kamatnih stopa, cijena vrijednosnica, cijena dobara, tečaja, indeksa cijena ili stopa, kreditnog rejtinga ili kreditnih indeksa ili drugih varijabli, uz uvjet da u slučaju nefinancijske varijable ta varijabla nije specifična za jednu ugovornu stranu. Ugovori o osiguranju također mogu donekle prenositi financijski rizik.

Ugovori u kojima prijenos rizika osiguranja s vlasnika police na Grupu nije značajan, klasificiraju se kao ugovori o ulaganju.

Ugovori o osiguranju i ugovori o ulaganju mogu sadržavati obilježja diskrecionog sudjelovanja u dobiti. Ugovor s obilježjem diskrecionog sudjelovanja u dobiti su ugovorna prava imatelja police na primanje dodatka u odnosu na minimalna zagarantirana plaćanja, pri čemu će dodatna plaćanja činiti značajan dio ukupnih ugovornih plaćanja i čiji su iznos ili trenutak nastanka uz diskreciju izdavatelja i koja se ugovorno temelje na:

- uspješnosti određene skupine ugovora ili određenog tipa ugovora,
- realiziranim i/ili nerealiziranim prinosima na ulaganja u određene skupine imovine izdavatelja ili
- dobiti ili gubitku Društva koje je izdalo ugovore.

Diskrecijski element tih ugovora računovodstveno se evidentira unutar matematičke pričuve. Rezerviranja za diskrecijske bonuse unutar matematičke pričuve čine iznosi proizašli iz sudjelujućih polica, čija alokacija imateljima polica nije specificirana na datum izvještavanja. Nakon odluke o alokaciji, vrše se transferi iz rezerviranja za diskrecijske bonuse na pojedinačne police.

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

2.36. Upravljanje rizikom osiguranja

Rizik osiguranja odnosi se na rizik koji može nastati ako stvarne isplate šteta i naknada premašuju neto-knjigovodstveni iznos obveza iz osiguranja zbog slučajnosti, pogrešaka i/ili promjena okolnosti. Rizik osiguranja uključuje rizik nastupa štetnog događaja, rizik određivanja visine premije (tarifiranje), rizik oblikovanja pričuva te rizike reosiguranja.

Premijski rizik je prisutan u trenutku izdavanja police prije nego što se dogodi osigurani slučaj. Postoji rizik da će troškovi i štete koje će nastati biti veći od primljenih premija. Rizik pričuva predstavlja rizik da je apsolutna razina tehničkih pričuva krivo procijenjena ili da će stvarne štete varirati oko statističke srednje vrijednosti. Rizik pribave neživotnih osiguranja također uključuje rizik katastrofe, koji proizlazi iz izvanrednih događaja koji nisu u dovoljnoj mjeri pokriveni premijskim rizikom ili rizikom pričuve. Rizik pribave osiguranja života uključuje biometrijski rizik (koji uključuje smrtnost, dugovječnost, rizik pobolijevanja i invalidnosti) i rizik odustajanja. Rizik odustajanja predstavlja veću ili manju stopu odustajanja od polica, prekida, promjena u kapitalizaciji (prestanak plaćanja premije) i otkupa.

Grupa upravlja rizikom osiguranja kroz limite pribave, procedure odobravanja transakcija koje uključuju nove proizvode ili koje prelaze zadane limite, tarifiranje, dizajn proizvoda i upravljanje reosiguranjem. Strategija pribave teži različitosti koja će osigurati uravnotežen portfelj i bazira se na velikom portfelju sličnih rizika tijekom više godina što smanjuje varijabilnost rezultata. Svi ugovori osiguranja neživota su u pravilu godišnji i ugovaratelji imaju pravo odbiti produljenje ugovora ili promijeniti uvjete ugovora prilikom obnove.

Grupa prenosi dio rizika u reosiguranje kako bi kontroliralo izloženost gubicima i zaštitilo kapitalnu osnovu. Grupa kupuje kombinaciju proporcionalnih i neproporcionalnih ugovora o reosiguranju kako bi smanjilo neto izloženost za pojedini rizik ovisno o vrsti osiguranja.

Rizik osiguranja prate aktuari kroz svoje poslove, a Sektor za upravljanje rizicima u dogovoru s njima preuzima pokazatelje kako bi taj rizik obuhvatili u sklopu upravljanja rizicima na razini cijele Grupe.

Izvešće o adekvatnosti pričuva, premije osiguranja kao i samopridržaja, daje imenovani ovlašteni aktuar.

Koncentracija rizika osiguranja

Ključni aspekt rizika osiguranja kojem je Grupa izložena je stupanj koncentracije rizika osiguranja koji određuje stupanj do kojega određeni događaj ili serija događaja mogu utjecati na obveze Grupe. Takva koncentracija može proizaći iz pojedinog ugovora o osiguranju ili iz većeg broja povezanih ugovora kod kojih može nastati slična obveza. Važan aspekt koncentracije rizika osiguranja je da koncentracija također može proizaći iz akumulacije rizika kroz različite vrste osiguranja.

Koncentracija rizika može proizaći iz rijetkih događaja s velikim posljedicama kao što su prirodne katastrofe, u situacijama kada je Grupa izložena neočekivanim promjenama u trendovima, na primjer, neočekivane promjene u ljudskoj smrtnosti ili u ponašanju vlasnika polica osiguranja; ili kada značajni sudski ili regulatorni rizici mogu prouzrokovati velike pojedinačne gubitke, ili imati utjecaj na veliki broj ugovora. Rizici koje pribavlja Grupa su locirani u Republici Hrvatskoj.

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

2.36. Upravljanje rizikom osiguranja (nastavak)

Koncentracija osigurateljnih rizika prije i poslije reosiguranja u odnosu na vrstu prihvaćenog osigurateljnih rizika prikazana je u tablici, s obzirom na knjigovodstvenu vrijednost nastalih šteta i odšteta (bruto i neto od reosiguranja) koje nastaju na temelju ugovora o osiguranju:

(u tisućama kuna)	31.12.2020.			31.12.2019.		
	Bruto nastale štete u valuti	Udio reosiguranja u nastalim Neto nastale šteta štete u valuti		Bruto nastale štete u valuti	Udio reosiguranja u nastalim Neto nastale šteta štete u valuti	
		u valuti	u valuti		u valuti	u valuti
Osiguranje od nezgode	41.993	46	41.947	35.625	319	35.306
Zdravstveno osiguranje	146.658	(105)	146.763	176.100	(63)	176.163
Osiguranje cestovnih vozila	244.665	1.433	243.232	282.936	2.932	280.004
Osiguranje tračnih vozila	2.261	-	2.261	922	-	922
Osiguranje zračnih letjelica	979	427	552	(3.113)	(3.642)	529
Osiguranje plovila	3.401	3.609	(208)	19.045	16.409	2.636
Osiguranje robe u prijevozu	480	1.325	(845)	3.150	779	2.371
Osiguranje od požara i elementarnih šteta	383.617	259.145	124.472	97.095	47.635	49.460
Ostala osiguranja imovine	237.221	15.778	221.443	272.497	47.812	224.685
Osiguranje od odgovornosti za upotrebu motornih vozila	426.220	10.965	415.255	385.592	13.315	372.277
Osiguranje od odgovornosti za upotrebu zračnih letjelica	82	6	76	-	1	(1)
Osiguranje od odgovornosti za upotrebu plovila	(12.433)	(354)	(12.079)	(5.376)	(845)	(4.531)
Ostala osiguranja od odgovornosti	125.118	6.326	118.792	87.300	1.694	85.606
Osiguranje kredita	(19.683)	3.961	(23.644)	(64.365)	3.702	(68.067)
Osiguranje jamstava	752	65	687	409	-	409
Osiguranje raznih financijskih gubitaka	60.244	50.550	9.694	5.820	(64)	5.884
Osiguranje troškova pravne zaštite	408	(11)	419	314	(5)	319
Putno osiguranje	7.198	-	7.198	9.877	-	9.877
Ukupno neživotno osiguranje	1.649.181	353.166	1.296.015	1.303.828	129.979	1.173.849
Životno osiguranje	547.871	119	547.752	600.906	10	600.896
Rentno osiguranje	2.875	-	2.875	14.687	-	14.687
Dopunska osiguranja uz životno osiguranje	2.638	-	2.638	3.712	-	3.712
Životna ili rentna osiguranja kod kojih osiguranik na sebe preuzima investicijski rizik	13.261	-	13.261	4.010	-	4.010
Ukupno životno osiguranje	566.645	119	566.526	623.315	10	623.305
Ukupno	2.215.826	353.285	1.862.541	1.927.143	129.989	1.797.154

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

2.36. Upravljanje rizikom osiguranja (nastavak)

Uprava vjeruje da neživotna osiguranja nemaju značajnu izloženost prema bilo kojoj skupini osiguranika po društvenim, profesionalnim, generacijskim ili sličnim kriterijima. Najveća vjerojatnost značajnih gubitaka proizlazi iz katastrofalnih događaja, kao što su poplave, tuča, oluje ili oštećenja uslijed potresa. Tehnike i pretpostavke koje Grupa koristi za izračun ovih rizika uključuju:

- Mjerenje zemljopisnih akumulacija,
- Procjenu najvećeg mogućeg gubitka,
- Reosiguranje viška štete.

Tablica u nastavku prikazuje reosigurateljno pokriće i samopridržaj Grupe po događaju:

(u tisućama kuna)	31. prosinca 2020.		31. prosinca 2019.	
	Reosigurateljno pokriće	Samopridržaj	Reosigurateljno pokriće	Samopridržaj
Motorna vozila – auto odgovornost	Neograničeno	11.301	Neograničeno	7.503
Požarna osiguranja	856.493	12.755	855.579	12.748
Motorna vozila – kasko	6.182	11.777	20.439	1.013
Lom stroja	806.752	12.755	806.459	12.748
Izgradnja / Montaža	806.752	12.755	806.459	12.748
Krađa	767.665	12.755	764.981	12.761
Plovila	157.914	4.894	84.664	5.648
Ostala odgovornost	77.657	4.992	79.512	3.108
Potres	1.500.189	47.260	896.477	13.494
Poplava	826.346	12.755	825.808	12.748

Neživotna osiguranja

Osnovni pokazatelj rizika osiguranja je kvota šteta. U sljedećim tablicama su prikazane kvote šteta, kvote troškova i kombinirane kvote te kvote šteta neto od reosiguranja.

Usporedba kvota šteta i troškova za 2020. i 2019. godinu:

Neživotna osiguranja	31. prosinca 2020.	31. prosinca 2019.
Kvota šteta	61,75 %	50,70 %
Kvota troškova	39,04 %	40,94 %
Kombinirana kvota	100,79 %	91,64 %
Kvota šteta neto	54,74 %	52,14 %

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

2.36. Upravljanje rizikom osiguranja (nastavak)

Životna osiguranja

Kod životnih osiguranja su izraženi kamatni rizik i biometrijski rizici. Kamatni rizik se obrađuje kroz tržišne rizike, a biometrijski rizici se prate na temelju aktuarskih analiza.

Analiza matematičke pričuve po garantiranoj kamatnoj stopi je kako slijedi:

Kamata uračunata u cjeniku je u intervalu	Matematička pričuva* na 31. prosinca 2020. <i>(u tisućama kuna)</i>	Udio %	Matematička pričuva* na 31. prosinca 2019. <i>(u tisućama kuna)</i>	Udio %
[0, 1]	331.998	10,99 %	90.030	3,05 %
[1, 3]	1.481.787	49,03 %	1.595.359	53,99 %
[3, 4]	940.268	31,11 %	973.742	32,95 %
[4, 5]	266.082	8,80 %	293.539	9,93 %
[5, 6]	2.113	0,07 %	2.450	0,08 %
	3.022.248	100,00 %	2.955.120	100,00 %

* Matematička pričuva je matematička pričuva ugovorenih svota i matematička pričuva dodatnih svota.

U gornjoj tablici je prikazana matematička pričuva po garantiranim kamatnim stopama. Prinos od ulaganja za životna osiguranja prikazan je u sljedećoj tablici i dovoljan je za pokriće potrebne kamate za portfelj životnih osiguranja.

Prinos na matematičku pričuvu:

<i>(u tisućama kuna)</i>	2020.	2019.
Prosječno stanje matematičke pričuve	2.959.791	2.818.211
Prinos od ulaganja na matematičku pričuvu	98.884	131.107
Stopa godišnjeg prinosa na matematičku pričuvu	3,34 %	4,65 %

Osjetljivost sadašnje vrijednosti buduće dobiti na promjene značajnih varijabli

Dobit ili gubitak i obveze iz osiguranja su većinom osjetljivi na promjene u smrtnosti, stopi troška i diskontnoj stopi koja se koristi u testu adekvatnosti obveza.

Grupa procjenjuje utjecaj promjena u ključnim varijablama koje imaju značajan utjecaj na sadašnju vrijednost buduće dobiti ("PVFP") na kraju godine. Za svako razdoblje, projekcija je izračunata dobit (vektor profit), a "PVFP" se izračunava kao sadašnja vrijednost dobiti uz rizik diskontne stope.

Tablica u nastavku prikazuje analizu osjetljivosti za životno osiguranje.

Rizik životnog osiguranja – analiza osjetljivosti <i>(u tisućama kuna)</i>	2020.	2019.
	Promjena obveze	Promjena obveze
Kamatna stopa -0,5 %	21.755	114.987
Smrtnost +10 %	4.443	6.283
Troškovi +10 %	29.862	34.784

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

2.36. Upravljanje rizikom osiguranja (nastavak)

Za ugovore o životnim osiguranjima koji pokrivaju smrt osiguranika ne postoji znatna zemljopisna koncentracija rizika, iako koncentracija svote pod rizikom može utjecati na omjer isplate osiguranja na razini portfelja. Svote pod rizikom za životna osiguranja iznose kako slijedi:

Vrsta osiguranja	2020.		2019.	
	u 000 HRK	%	u 000 HRK	%
Životna osiguranja - tradicionalni proizvodi	5.039.369	93,4%	6.432.541	94,6%
Životna osiguranja kod kojih osiguranik na sebe preuzima investicijski rizik	355.839	6,6%	369.478	5,4%
Stanje na dan 31. prosinca	5.395.208	100%	6.802.019	100%

Tablice za dugoročne ugovore o osiguranju prikazane u nastavku daju pregled koncentracije rizika kroz devet skupina ugovora grupiranih po osiguranim svotama po polici.

Osigurana svota po polici u kunama	Grupa	
	Ukupna osigurana svota prije reosiguranja	
	u tisućama kuna	%
< 40.000	3.215.282	35,8%
40.001 - 60.000	932.803	10,4%
60.001 - 80.000	1.229.617	13,7%
80.001 - 100.000	676.381	7,5%
100.001 - 125.000	798.284	8,9%
125.001 - 150.000	352.065	3,9%
150.001 - 250.000	1.056.526	11,8%
250.001 - 500.000	461.649	5,1%
> 500.001	255.621	2,8%
Stanje na dan 31. prosinca 2020.	8.978.228	100%
< 40.000	3.574.492	36,7%
40.001 - 60.000	915.741	9,4%
60.001 - 80.000	1.376.917	14,2%
80.001 - 100.000	677.933	7,0%
100.001 - 125.000	909.958	9,4%
125.001 - 150.000	564.471	5,8%
150.001 - 250.000	981.236	10,1%
250.001 - 500.000	463.752	4,8%
> 500.001	264.643	2,7%
Stanje na dan 31. prosinca 2019.	9.729.143	100%

Grupa koristi izračun sadašnje vrijednosti budućih profita (engl. present value of future profits ili PVFP) za potrebe upravljanja s osjetljivosti rizika osiguranja. Osnovni scenarij odnosi se na obračun obveza s pretpostavkama koje se koriste za izračun najbolje procjene (engl. best estimate). Osnovni scenarij predstavlja izračun uz primjenu pretpostavki opisanih u bilješci 2.37 tijekom testa adekvatnosti obveza. Za svaku policu se izračunava prihod od premije i ulaganja, a troškovi se izračunavaju na temelju troškova uprave i izdataka za štete.

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

2.36. Upravljanje rizikom osiguranja (nastavak)

Promjene u varijablama predstavljaju razumno moguće promjene koje bi, da su se dogodile, dovele do značajnih promjena u obvezama iz osiguranja na datum izvještavanja. Razumno moguće promjene ne predstavljaju niti očekivane promjene u varijablama niti najgore scenarije. Analizirana je promjena u svakoj varijabli, pri čemu ostale pretpostavke ostaju nepromijenjene, a promjene u vrijednosti povezane imovine se zanemaruju.

Osjetljivost na promjene smrtnosti izračunata je smanjenjem smrtnosti za mirovinske proizvode za 10 % i povećanjem smrtnosti za ostale proizvode za 10 %, dok je osjetljivost na promjene troškova izračunata povećanjem troškova održavanja portfelja za 10 %.

Najznačajniji učinak na dobit ili gubitak te na visinu tehničkih pričuva, kako pokazuju rezultati PVFP-a, ima promjena kamatnih stopa.

Neživotno osiguranje

U neživotnim osiguranjima, varijable koje imaju najveći utjecaj na obveze osiguranja odnose se na sudske sporove iz osiguranja automobilske odgovornosti. Obveze koje se odnose na sudske štete osjetljive su na pravne, sudske, političke, ekonomske i društvene trendove. Uprava smatra da nije izvedivo kvantificirati osjetljivost neživotnih osiguranja na promjene u ovim varijablama.

2.37. Osnovne pretpostavke koje imaju najveći utjecaj na priznatu imovinu, obveze, prihode i rashode iz poslovanja osiguranja

i/ Neživotno osiguranje

Na datum bilance formira se pričuva za procijenjeni konačni trošak podmirenja svih nastalih šteta koje proizlaze iz događaja nastalih do toga datuma, bilo da su prijavljene ili ne, skupa s odgovarajućim troškovima obrade šteta, umanjeno za već isplaćene iznose. Obveza za prijavljene, a nelikvidirane štete je procijenjena posebno za svaku pojedinačnu štetu uzevši u obzir okolnosti, dostupne informacije od procjenitelja i povijesne dokaze o iznosima sličnih šteta. Pojedinačne štete se redovno pregledavaju i rezerva se redovno ažurira kada se pojave nove informacije. Procjena pričuve za nastale, a neprijavljene štete (IBNR) je općenito podložna većem stupnju neizvjesnosti nego pričuva za prijavljene štete. IBNR pričuvu procjenjuju aktuari Društva.

Zavisno od karakteristika pojedine vrste osiguranja, portfelja Grupe i oblika i kvalitete raspoloživih podataka, pričuva za nastale a neprijavljene štete utvrđuje se najprikladnijim modelom koji se temelji na determinističkim ili stohastičkim metodama koje za osnovicu imaju trokut šteta. Kako bi budući razvoj šteta bio najbolje opisan odabrani model može sadržavati jednu ili kombinaciju nekoliko metoda.

Oblikovanje IBNR pričuve se radi po vrstama posla odnosno homogenim grupama rizika.

Za štete „dugog repa“, nivo pričuva u velikoj mjeri ovisi o procjeni razvoja šteta od posljednje godine razvoja za koju postoje povijesni podaci do konačnog razvoja. Preostali faktori razvoja šteta se procjenjuju razborito koristeći matematičke metode krivulja, koje projiciraju opažene faktore ili se baziraju na aktuarskoj procjeni.

Stvarna metoda koja se koristi ovisi o godini nastanka štete i opaženom povijesnom razvoju šteta. U mjeri u kojoj ove metode koriste povijesni razvoj šteta, pretpostavlja se da će se povijesni uzorak razvoja šteta ponoviti i u budućnosti. Postoje razlozi zašto ovo možda nije ispunjeno pa je potrebno modificirati metode. Mogući razlozi su:

- ekonomski, politički i društveni trendovi (koji uzrokuju različit nivo inflacije u odnosu na očekivani);
- promjene u kombinaciji vrsta ugovora o osiguranju koji se pribavljaju;
- nasumične varijacije, uključujući utjecaj velikih gubitaka.

IBNR pričuve su inicijalno procijenjene u bruto iznosu i radi se poseban izračun kako bi se procijenio udio reosiguranja.

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

2.37. Osnovne pretpostavke koje imaju najveći utjecaj na priznatu imovinu, obveze, prihode i rashode iz poslovanja osiguranja (nastavak)

Diskontiranje

Osim prijavljenih rentnih šteta, pričuve neživota se ne diskontiraju. Pričuve za štete osiguranja od odgovornosti koje se plaćaju u vidu rente utvrđene su kao sadašnja vrijednost budućih obveza na osnovu krivulje kamatnih stopa vlastitog portfelja, godišnje stope prilagodbe renti te Hrvatskih tablica smrtnosti 2010.-2012.

ii/ Životno osiguranje

Matematička pričuva se računa neto prospektivnom metodom koristeći razumne aktuarske pretpostavke, a u skladu sa smjernicama izdanim od strane HANFA-e. Garantirana tehnička kamatna stopa po policama osiguranja iznosi od 0 % do 6 % ovisno o prvotnom (povijesnom) cjeniku.

Ugovaratelji osiguranja za slučaj smrti i doživljenja imaju pravo na udio u dobiti Grupe ostvarenoj upravljanjem sredstvima životnog osiguranja. Za police sklopljene nakon 31.12.2017. godine mogući izvori dobiti su jedino troškovi i smrtnost. Udjeli u dobiti izračunavaju se jedanput godišnje najranije po proteku prve odnosno druge godine trajanja osiguranja ovisno o cjeniku. Visinu udjela u dobiti određuje Uprava.

Za izračun matematičke pričuve Grupa koristi hrvatske tablice smrtnosti 2010-2012.

Za potrebe izračuna matematičke pričuve Grupa:

- za ugovore o osiguranju zaključene prije 2010. godine koristi kamatnu stopu 3% (maksimalna stopa propisana od HANFA-e je 3,3%),
- za ugovore o osiguranju zaključene u 2010. godini 3% i 2,75% (maksimalna stopa propisana od HANFA-e je 3%),
- za ugovore o osiguranju zaključene nakon 2010. godine do zaključno 30.06.2016. u rasponu od 2,75% do 1% (maksimalna stopa propisana od HANFA-e je 2,75%),
- za ugovore sklopljene nakon 1.7.2016. u rasponu od 1,75% do 0% (maksimalna stopa propisana od HANFA-e je 1,75% za ugovore s valutnom klauzulom te 2% za ugovore u kunama),
- za ugovore sklopljene nakon 1.1.2018. u rasponu od 1% do 0%, odnosno kamatnu stopu od 1,20% za osiguranje s ugovorenim trajanjem 5 godina (maksimalna stopa propisana od HANFA-e je 1%, te 1,75% za ugovore s trajanjem maksimalno 5 godina).

Dodatno u Grupi, za potrebe izračuna matematičke pričuve u Bosni i Hercegovini za ugovore o osiguranju zaključene prije 1.11.2017. godine koristi se kamatna stopa 2%, a za ugovore sklopljene nakon 1.11.2017. kamatne stope 1,7% i 1,5%. Za ugovore zaključene do 30.6.2015. Agencija za nadzor osiguranja Federacije BiH je propisala je maksimalnu stopu od 5%, a za ugovore zaključene nakon tog datuma poslije 2,75%. Za potrebe izračuna matematičke pričuve u Sjevernoj Makedoniji za ugovore o osiguranju koji su ugovoreni prije 2014. godine koristi se kamatna stopa 3,5% i 4% za ugovore kolektivnog osiguranja, za ugovore o osiguranju ugovorene tijekom prva dva mjeseca 2014. godine koristi se kamatna stopa 3% (to je u tom periodu bila maksimalna stopa propisana od Regulatorne agencije za superviziju osiguranja). Za ugovore o osiguranju ugovorene nakon ožujka 2014. i tijekom 2015. godine kamatna stopa iznosi 2,75% (što je i maksimalna stopa propisana od Regulatorne agencije za superviziju osiguranja). Za ugovore o osiguranju ugovorene nakon 2016. godine kamatna stopa iznosi 2,5% (maksimalna stopa propisana od Regulatorne agencije za superviziju osiguranja je 2,5%). Za potrebe izračuna matematičke pričuve za ugovore o osiguranju ugovorene tijekom 2018. godine za tarife CroInvest Flexi i maligne bolesti koristi se kamatna stopa 1%, a za ugovore o osiguranju ugovorene sa početkom osiguranja nakon 1.6.2020.godine kamatna stopa iznosi 2%.

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

2.37. Osnovne pretpostavke koje imaju najveći utjecaj na priznatu imovinu, obveze, prihode i rashode iz poslovanja osiguranja (nastavak)

Osjetljivost dobiti ili gubitka i kapitala na promjene značajnih varijabli

Dobit ili gubitak i osigurateljne obveze su uglavnom osjetljivi na promjene u stopi ulaganja i stopi troškova koji su procijenjeni za potrebe izračuna adekvatnosti obveza.

Odredbe i uvjeti ugovora o osiguranju koji imaju značajni utjecaj na iznos, vrijeme i neizvjesnost budućih novčanih tokova

Grupa nudi različite vrste neživotnih osiguranja, uglavnom osiguranje vozila, imovine, odgovornosti, pomorsko osiguranje, transportno osiguranje i osiguranje nezgode. Glavni izvor neizvjesnosti koji utječe na iznos i vrijeme budućih novčanih tokova proizlazi iz neizvjesnosti nastanka budućih šteta kao i neizvjesnosti vezanih uz njihove iznose. Iznos plaćen po pojedinoj šteti je ograničen osiguranom svotom koja je utvrđena u polici osiguranja.

Ostali značajni izvori neizvjesnosti vezani za neživotna osiguranja proizlaze iz regulative koja daje pravo osiguranicima da prijave štetu prije stupanja na snagu zastare, koja nastupa 3 godine od saznanja osiguranika za štetu, ali ne kasnije od 5 godina od početka godine, nakon godine nastanka štete. Ova odredba je posebno značajna za trajnu invalidnost koja proizlazi iz osiguranja nezgode, zbog teškoća u procjeni razdoblja između nastanka štete i potvrde njenih trajnih efekata.

U portfelju neživotnih osiguranja ne postoje proizvodi kojima se garantira neograničeno pokriće te maksimalni iznos za koji osiguravatelj može biti obvezan po pojedinoj polici uslijed nastanka jednog štetnog događaja uvijek ograničen ugovorenim iznosom osiguranja. Izuzetak od ovog pravila je osiguranje automobilske odgovornosti za štete u zemljama članicama sustava zelene karte koje imaju nelimitirano pokriće. Obzirom na zakonske odredbe koje kod osiguranja automobilske odgovornosti propisuje primjenu svota osiguranja države u kojoj je šteta nastala ovaj rizik nije moguće u potpunosti izbjeći, ali ga je moguće transferirati putem odgovarajućih reosigurateljnih ugovora.

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

2.38. Ispravak pogreške

Tijekom 2020. godine, Grupa je u izvještaju o financijskom položaju na dan 31. prosinca 2019. te 1. siječnja 2019. u svrhu ispravnije prezentacije te ispravka pogrešnog ranijeg prikaza, napravila sljedeće reklasifikacije i ispravke:

- (i) ulaganja u tuđu imovinu su reklasificirana sa nematerijalne imovine na nekretnine, postrojenja i opremu i
- (ii) obveze za koncesije su reklasificirane sa kratkoročnih obveza prema dobavljačima i ostalih obveza na dugoročna rezerviranja

Navedene reklasifikacije nemaju utjecaj na konsolidirani i nekonsolidirani izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti, uključujući ukupnu i razrijeđenu dobit po dionici, izvještaj o promjenama kapitala niti na izvještaj o novčanom toku.

Učinak navedenih promjena na usporedne podatke Grupe na 31. prosinca 2019. i 1. siječnja 2019. godine je kako slijedi:

(u tisućama kuna)

Stavka Izvještaja o financijskom položaju	Prije ispravka	Ispravak	Nakon ispravka
31. prosinca 2019.			
Nekretnine, postrojenja i oprema	6.569.004	18.297	6.587.301
Nematerijalna imovina	1.007.914	(18.297)	989.617
Rezerviranja (dugoročno)	132.626	50.901	183.527
Obveze prema dobavljačima i ostale obveze (kratkoročno)	978.626	(50.901)	927.725

(u tisućama kuna)

Stavka Izvještaja o financijskom položaju	Prije ispravka	Ispravak	Nakon ispravka
1. siječnja 2019.			
Nekretnine, postrojenja i oprema	6.126.006	15.911	6.141.917
Nematerijalna imovina	1.097.857	(15.911)	1.081.946
Rezerviranja (dugoročno)	137.343	44.747	182.090
Obveze prema dobavljačima i ostale obveze (kratkoročno)	1.038.377	(44.747)	993.630

3. UPRAVLJANJE FINACIJSKIM RIZIKOM

3.1. Čimbenici financijskog rizika

Poslovne aktivnosti Društva i Grupe izložene su različitim vrstama financijskih rizika koje uključuju: tržišni rizik (valutni rizik, rizik fer vrijednosti kamatne stope, kamatni rizik novčanog toka i cjenovni rizik), kreditni rizik i rizik likvidnosti. Cjelokupno upravljanje rizicima Društva obavlja odjel riznice Društva.

Uprava prepoznaje značaj postojanja efikasnog i efektivnog sustava upravljanja rizicima Grupe. Regulatorna tijela kontroliraju solventnost društava koja se bave osiguranjem kako bi se osiguralo pokriće obveza proizašlih iz mogućih ekonomskih promjena ili prirodnih katastrofa.

Grupa aktivno upravlja imovinom koristeći pristup koji stavlja u ravnotežu kvalitetu, diversifikaciju, usklađivanje imovine i obveza, likvidnost i prinost od ulaganja. Uprava pregledava i odobrava portfelje, utvrđuje limite i nadzire proces upravljanja aktivom i pasivom te se u djelatnosti osiguranja dužna pažnja poklanja i usklađenosti s pravilima koja su postavljena Zakonom o osiguranju.

U transakcijama financijskim instrumentima Grupa na sebe preuzima financijske rizike. Ovi rizici uključuju tržišni rizik, kreditni rizik i rizik likvidnosti. Svaki od ovih rizika je opisan dalje u tekstu, zajedno sa sažetkom načina na koji Grupa upravlja tim rizikom.

a) Tržišni rizik

i/ Valutni rizik – rizik fluktuacije fer vrijednosti ili novčanih tokova po financijskim instrumentima zbog promjena u tečajevima stranih valuta.

Grupa je izložena valutnom riziku kroz transakcije u stranim valutama. To je rizik promjene tečaja stranih valuta zbog kojeg dolazi do promjene vrijednosti financijskih instrumenata. Grupa je izložena valutnom riziku s osnova ulaganja u dužničke vrijednosne papire, depozite, zajmove kao i s osnova premije, šteta i tehničkih pričuva po policama osiguranja s valutnom klauzulom. Grupa upravlja valutnim rizikom na način da procjenjuje i planira, te time smanjuje razliku između imovine i obveza denominiranih u stranoj valuti ili uz valutnu klauzulu.

U odnosu na iskazano stanje na dan 31. prosinca 2020. godine, ako bi tečaj EUR-o porastao/smanjio se za 1 %, u odnosu na kunu (2019.: 1 %), uz pretpostavku da su svi ostali pokazatelji ostali nepromijenjeni, dobit prije poreza Grupe za izvještajno razdoblje bila bi za 54.250 tisuća kuna (2019.: 22.647 tisuća kuna) veća/manja, dobit prije poreza Društva za izvještajno razdoblje bila bi za 11.963 tisuća kuna (2019.: 10.933 tisuća kuna) veća/manja uglavnom kao rezultat dobitaka/gubitaka od tečajnih razlika na preračunu iz EUR-a kod financijske imovine, deviznog računa i kredita.

U odnosu na iskazano stanje na dan 31. prosinca 2020. godine, ako bi tečaj USD porastao/smanjio se za 10 %, u odnosu na kunu (2019. 10 %), uz pretpostavku da su svi ostali pokazatelji ostali nepromijenjeni, dobit prije poreza Grupe za izvještajno razdoblje bila bi za 36.367 tisuća kuna (2019.: 14.075 tisuća kuna) veća/manja, uglavnom kao rezultat dobitaka/gubitaka od tečajnih razlika na preračunu iz USD kod primljenih kredita i potraživanja od kupaca.

ii/ Cjenovni rizik

Društvo je izloženo cjenovnom riziku koji proizlazi iz ulaganja u glavnične instrumente koji su u bilanci klasificirani u financijsku imovinu po fer vrijednosti u računu dobiti i gubitka i financijsku imovinu raspoloživu za prodaju. Društvo upravlja cjenovnim rizikom koji proizlazi iz ulaganja u glavnične instrumente na način da se ulaganja diversificiraju u skladu s limitima određenim od strane Uprave.

3. UPRAVLJANJE FINACIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

3.1 Čimbenici financijskog rizika (nastavak)

Ulaganja Društva u vlasničke instrumente kojima se javno trguje uključena su u službenu kotaciju burze.

Ostali cjenovni rizici Grupe - rizik vlasničkih vrijednosnih papira je uzrokovan fluktuacijom fer vrijednosti ili novčanih tokova po financijskim instrumentima zbog promjena tržišnih cijena (koje ne proizlaze iz kamatnog ili valutnog rizika) bilo da je riječ o promjenama koje su prouzročili čimbenici svojstveni pojedinom financijskom instrumentu ili njegovom izdavatelju ili drugi čimbenici koji utječu na sve slične financijske instrumente kojima se trguje na tržištu.

Portfelj utrživih vlasničkih vrijednosnih papira, koji se u bilanci vodi po fer vrijednosti, čini Grupu podložnu ovom riziku. Portfelj Grupe sadrži vrijednosnice različitih izdavatelja, a rizik koncentracije bilo koje pojedinačne kompanije ili društva se prati i ograničen je usvojenim limitima i zakonskim zahtjevima u djelatnosti osiguranja.

Za procjenu tržišnog rizika, uspostavljen je sustav kvantitativnih mjera temeljenih na statističkim metodama koje odražavaju očekivane gubitke koji mogu nastati u normalnim okolnostima kao i neočekivane gubitke koji su procjena maksimalno prihvatljivog gubitka kojemu je Grupa izložena, a za pojedine vrste ulaganja Grupa je razvila, implementiralo te redovito prati kretanje iskazano kroz vrijednosti VaR-a.

Grupa procjenjuje, odnosno mjeri, te kontrolira izloženost tržišnom riziku kroz praćenje izloženosti ulaganja, uspostavom limita i ovlasti za ulaganja, te kroz niz statističkih i ostalih kvantitativnih mjera rizika.

U odnosu na iskazano stanje na dan 31. prosinca 2020. godine, ako bi vrijednost portfelja ulaganja povećala/smanjila za 5 % uz pretpostavku da su svi ostali pokazatelji ostali nepromijenjeni, dobit poslije poreza Grupe za izvještajno razdoblje bila bi za 39.775 tisuća kuna veća/manja dok bi utjecaj na ostalu sveobuhvatnu dobit bilo smanjenje/povećanje za 199.300 tisuća kuna (2019.: 37.687 tisuća kuna i 196.265 tisuća kuna), a dobit poslije poreza Društva za izvještajno razdoblje bila bi za 5.323 tisuća kuna veća/manja dok bi utjecaj na ostalu sveobuhvatnu dobit bilo smanjenje/povećanje za 4.779 tisuća kuna (2019.: 6.570 tisuća kuna i 4.642 tisuća kuna), uglavnom kao rezultat dobitaka/gubitaka od vlasničkih i dužničkih instrumenata klasificiranih po fer vrijednosti u izvještaju o ukupnoj sveobuhvatnoj dobiti.

iii/ Kamatni rizik novčanog toka i rizik fer vrijednosti kamatne stope

Rizik fluktuacije fer vrijednosti novčanih tokova po financijskim instrumentima, rezultat je promjena tržišnih kamatnih stopa. Grupa i Društvo imaju značajnu imovinu koja ostvaruje prihod od kamata te su prihodi i novčani tok iz poslovnih aktivnosti u značajnoj mjeri ovisni o promjenama tržišnih kamatnih stopa. Imovina koja ima ugovorene promjenjive kamate izlaže Grupu i Društvo riziku kamatne stope novčanog toka. Imovina s fiksnim stopama izlaže Grupu i Društvo riziku fer vrijednosti kamatne stope. Grupa i Društvo ne koriste derivativne instrumente za aktivnu zaštitu od izloženosti kamatnog rizika novčanog toka i rizika fer vrijednosti kamatne stope.

Pretežni dio imovine koja donosi prihode od kamata ima fiksnu kamatnu stopu, dok je dio primljenih kredita po varijabilnim kamatnim stopama. Rizik fer vrijednosti kamatne stope na strani imovine djelomično se prebija s matematičkim pričuvama (sa zajamčenom fiksnom kamatnom stopom).

U odnosu na iskazano stanje na dan 31. prosinca 2020. godine da se efektivna kamatna stopa na depozite i primljene kredite povećala/smanjila za 1 % na godišnjoj razini, dobit poslije poreza za izvještajno razdoblje Grupe bila bi za oko 1.399 tisuća kuna manja/veća te za oko 6.126 tisuća kuna veća/manja Društva (2019.: 1 % ili 1.392 tisuća kuna manja/veća Grupe te 4.012 tisuća kuna veća/manja Društva).

3. UPRAVLJANJE FINANIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

3.1 Čimbenici financijskog rizika (nastavak)

b) Kreditni rizik

Grupa se izlaže kreditnom riziku kroz sljedeću financijsku imovinu:

- dužničke vrijednosnice (obveznice i komercijalni zapisi),
- derivativni financijski instrumenti
- depoziti i dani zajmovi,
- potraživanja od kupaca, potraživanja od reosiguranja po isplaćenim štetama, ostala potraživanja,
- novac u banci.

Kreditni rizik se definira kao potencijalni pad tržišne vrijednosti kao rezultat nepovoljnih promjena u sposobnosti dužnika da izvrši ugovornu obvezu djelomično, ili u cijelosti.

Grupa je uspostavila adekvatan sustav upravljanja kreditnim rizikom na način da se unaprijed provodi detaljna analiza potencijalnih kreditnih izloženosti, prati se izloženost kreditnim rizicima kroz vrijeme te se poduzimaju odgovarajuće mjere u slučaju porasta kreditnog rizika iznad prihvatljivih granica.

Grupa upravlja ovim rizikom tako da unaprijed provodi analizu praćenja kreditnih rizika i izloženosti, redovitim pregledima od strane Uprave te redovitim sastancima s ciljem praćenja razvoja kreditnog rizika. Uprava je usvojila politiku upravljanja kreditnim rizikom i kontinuirano prati izloženost kreditnom riziku, izrađuju se ocjene kreditne sposobnosti i prikupljaju instrumenti osiguranja plaćanja po odobrenim zajmovima ili njihovoj prolongaciji.

Grupa je kreditnom riziku najviše izložena kroz potraživanja od Republike Hrvatske kako slijedi:

<i>(u tisućama kuna)</i>	Bilješka	31. prosinca 2020.	31. prosinca 2019.
Državne obveznice	22,23,29	5.538.943	5.762.288
Obveznice ostalih državnih institucija	22,23,29	-	104.877
Ostala potraživanja	25	96.211	-
		5.635.154	5.867.165

Dodatne objave o kreditnom riziku prikazane su u bilješci 24. b).

Kategorizacija kreditnog rizika

Financijsku imovinu koja se mjeri po amortiziranom trošku, uključujući i izvan-bilančne izloženosti iz zajmova i ugovora o financijskim garancijama, kao i financijsku imovinu koja se mjeri po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit, potraživanja za koje se primjenjuju uvjeti za umanjenje vrijednosti, Grupa u svrhu procjene visine ispravaka vrijednosti i rezerviranja za kreditne gubitke na temelju procjene razine kreditnih gubitaka, na izvještajne datume (i to prema stanju potraživanja na dan) razvrstava u jednu od sljedeće tri podskupine (odnosno kategorije) kreditnog rizika:

- Podskupina 1 (niska razina kreditnog rizika – „performing“) – Označava kreditne izloženosti kod kojih nije utvrđen značajan porast kreditnog rizika (od trenutka početnog priznavanja). Za njih se ispravci vrijednosti, odnosno rezerviranja za kreditne gubitke, određuju na temelju očekivanih kreditnih gubitaka u razdoblju od 12 mjeseci
- Podskupina 2 (povećana razina kreditnog rizika – „underperforming“) – Označava kreditne izloženosti kod kojih je utvrđen značajan porast kreditnog rizika od trenutka početnog priznavanja, međutim ne postoji objektivni dokaz umanjenja vrijednosti. Za njih se ispravci vrijednosti, odnosno rezerviranja za kreditne gubitke, određuju na temelju cjeloživotnih očekivanih kreditnih gubitaka.
- Podskupina 3 (utvrđeno umanjenje vrijednosti – „non-performing“) – Označava kreditne izloženosti u statusu neispunjavanja financijskih obaveza
- Kupljena ili nastala financijska imovina umanjena za kreditne gubitke („POCI imovina“)

3. UPRAVLJANJE FINACIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

3.1 Čimbenici financijskog rizika (nastavak)

Raspoređivanje u podskupine kreditnog rizika

Za potrebe naknadnog mjerenja financijske imovine mjerene po amortiziranom trošku i financijske imovine mjerene po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit, na svaki izvještajni datum Grupa utvrđuje je li, u razdoblju od početnog priznavanja do izvještajnog datuma, došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika dužnika.

Ukoliko zajam odnosno dužnički instrument u trenutku početnog vrednovanja ne predstavlja kupljenu ili nastalu financijsku imovinu umanjenu za kreditne gubitke isti će uvijek originalno (dakle, u trenutku početnog priznavanja) biti klasificiran u prvu podskupinu kreditnog rizika, koja označava kreditne izloženosti niske razine kreditnog rizika.

Ukoliko je u trenutku vrednovanja kreditne izloženosti utvrđeno značajno povećanje kreditnog rizika dužnika ista će biti klasificirana u drugu podskupinu kreditnog rizika, koja označava kreditne izloženosti povećane razine kreditnog rizika.

Ukoliko se kreditna izloženost u trenutku vrednovanja nalazi u statusu neispunjavanja financijskih obaveza ('default') ista će biti klasificirana u treću podskupinu kreditnog rizika, koja označava kreditne izloženosti s utvrđenim umanjnjem vrijednosti.

Grupa primjenjuje dvije opće metodologije izračuna očekivanih kreditnih gubitaka i troška umanjenja vrijednosti:

- 1) metodologiju na skupnoj, odnosno portfeljnoj, osnovi i
- 2) metodologiju na pojedinačnoj osnovi.

Metodologiju izračuna očekivanih kreditnih gubitaka i troška ispravaka vrijednosti na pojedinačnoj osnovi primjenjuje kod onih (neprihodujućih) izloženosti koje su razvrstane u Podskupinu 3 kreditnog rizika te koje su identificirane kao pojedinačno značajne. Metodologiju izračuna očekivanih kreditnih gubitaka i troška umanjenja vrijednosti na skupnoj, odnosno portfeljnoj, osnovi primjenjuje na izloženosti koje su klasificirane u Podskupine 1 i 2 kreditnog rizika, kao i na one koje su razvrstane u Podskupinu 3, međutim nisu identificirane kao pojedinačno značajne.

Pri uporabi metodologije na skupnoj/portfeljnoj osnovi Grupa segmentira svoj portfelj u homogene skupine kreditnog rizika na razini kojih procjenjuje vrijednosti parametara kreditnog rizika. Grupa je, uzimajući u obzir količinu i kvalitetu povijesnih podataka koji mu stoje na raspolaganju, formirala PD-homogene skupine, LGD-homogene skupine i EaD-homogene skupine, na način da iste predstavljaju takve skupine na temelju kojih se mogu izvlačiti pouzdani statistički zaključci dostatne valjanosti i reprezentativnosti.

Značajno povećanja kreditnog rizika

Grupa uzima u obzir sljedeće indikatore za procjenu značajnog povećanja kreditnog rizika:

- Značajna deterioracija vrijednosti PD-a („vjerojatnost defaulta“) druge ugovorne strane u odnosu na njegovu vrijednost u trenutku početnog priznavanja kreditne izloženosti
- Značajna neurednost u plaćanju – Grupa utvrđuje značajnu neurednost u plaćanju kada dužnik kontinuirano kasni s otplatom po pojedinačnoj izloženosti više od 30 dana u materijalno značajnom iznosu na razini dužnika.
 - Ne-relevantnost kašnjenja u plaćanju od 30 dana kao indikatora značajnog porasta kreditnog rizika: u iznimnim situacijama Grupa može procijeniti kašnjenja koja prelaze 30 dana kao neznatan porast kreditnog rizika; primjerice
 - ako se identificirano kašnjenje u plaćanju odnosi na izloženosti prema središnjoj državi ili
 - ako kašnjenje proizlazi iz tzv. tehničke situacije;
 - odnosnu u svim situacijama kada Grupa može demonstrirati da isto nije nastalo kao posljedica značajnog povećanja kreditnog rizika druge ugovorne strane.
- Značajna deterioracija (internog ili eksternog) kreditnog rejtinga druge ugovorne strane u odnosu na njegov rejting u trenutku početnog priznavanja kreditne izloženosti – pad kreditnog rejtinga od 3 rejting klase
- Druga ugovorna strana je smješten(a) na 'watch listu' Grupe

3. UPRAVLJANJE FINANIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

3.1 Čimbenici financijskog rizika (nastavak)

Gubici od umanjenja vrijednosti vezani uz dane zajmove

Za procjenu individualnih gubitaka od umanjenja vrijednosti danih zajmova, Grupa uzima u obzir vjerojatnost kašnjenja u plaćanju temeljeno na vlastitim povijesnim podacima. Dužnici nemaju formalni rejting dodijeljen od strane eksterne rejting agencije te prema tome Grupa primjenjuje navedeni pristup kroz dane kašnjenja. Vrijednosno usklađenje zajmova koji se vrednuju po amortiziranom trošku određeno je korištenjem očekivanih kreditnih gubitaka u skladu sa modelom „tri razine“.

Gubici od umanjenja vrijednosti novca i novčanih ekvivalenata

Usklađenje vrijednosti vezano uz novac i novčane ekvivalente određeno je individualno za novčana sredstva u svakoj pojedinoj financijskoj instituciji. S ciljem procjene kreditnog rizika, koriste se interni scoring modeli za sve financijske institucije temeljeni na svim javno dostupnim informacijama.

Budući da sve komponente novca imaju nizak kreditni rizik na datum izvještavanja, Grupa je odredila vrijednosno usklađenje na temelju 12-mjesečnih očekivanih kreditnih gubitaka.

Gubici od umanjenja vrijednosti vezani uz potraživanja

Za kratkotrajna potraživanja bez značajnih financijskih komponenti, Grupa primjenjuje pojednostavljeni pristup sukladno zahtjevima MSFI-a 9 Grupa je uzimajući u obzir svoje povijesno iskustvu vezano uz stope neplaćanja i zabilježene gubitke, zahtjeve regulatora, kao i buduća očekivanja gubitaka po ovom tipu izloženosti, ekspertno uspostavila matricu cjeloživotnih vrijednosti ECL-a na kojima se temelje postoci ispravaka vrijednosti.

Stope kašnjenja izračunavaju se za sljedeće skupine starosne strukture:

- do 30 dana,
- od 31 do 60 dana,
- od 61 do 90 dana,
- od 91 do 180 dana,
- od 181 do 365 dana,
- preko 365 dana

c) Rizik likvidnosti

Projekcije novčanih tokova izrađuju se u ovisnim društvima Grupe te ih prikuplja Odjel financija Društva koji prati projekcije likvidnosti kako bi se osigurala dostatna novčana sredstva za ispunjavanje poslovnih ciljeva na način da Grupa ne krši kreditne limite ili financijske uvjete ugovora u svezi s bilo kojim zajmovima. Grupa ima portfelj likvidne imovine kao dio strategije upravljanja rizikom likvidnosti. Višak novčanih sredstava iznad iznosa koji je potreban za upravljanje radnim kapitalom riznica Grupe ulaže u oročene depozite, depozite tržišta novca i utržive vrijednosnice, pri tome birajući instrumente s prikladnim rokovima dospjeća ili dostatnom likvidnošću kako bi se osigurala dovoljna likvidnost u skladu s gore navedenim projekcijama.

Višak novčanih sredstava iznad iznosa koji je potreban za upravljanje radnim kapitalom ulaže se u račune koji nose kamatu, oročene depozite, depozite tržišta novca i utržive vrijednosnice, pri tome birajući instrumente s prikladnim rokovima dospjeća ili dostatnom likvidnošću kako bi se osigurala dovoljna likvidnost u skladu s gore navedenim projekcijama. Na dan izvještavanja Grupa je imala depozite u iznosu od 1.545.554 tisuća kuna i ostalu tekuću imovinu u iznosu od 3.371.054 tisuća kuna (2019: depozite u iznosu od 1.121.155 tisuća kuna i ostalu tekuću imovinu u iznosu od 3.406.836 tisuća kuna) za koje se smatra da će generirati novčane tokove za potrebe upravljanja rizikom likvidnosti.

3. UPRAVLJANJE FINANCIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

3.1 Čimbenici financijskog rizika (nastavak)

Na dan izvještavanja Društvo je imalo depozite u iznosu od 1.000.812 tisuća kuna i ostalu tekuću imovinu u iznosu od 153.608 tisuća kuna (2019: depozite u iznosu od 742.070 tisuća kuna i ostalu tekuću imovinu u iznosu od 579.085 tisuća kuna) za koje se smatra da će generirati novčane tokove za potrebe upravljanja rizikom likvidnosti.

Tablica u nastavku prikazuje financijske obveze na datum bilance prema ugovorenim dospijećima. Iznosi iskazani u tablici predstavljaju ugovorne nediskontirane novčane tokove. Obveze prema dobavljačima i ostale obveze ne uključuju poreze, obveze prema zaposlenima, predujmove, odgođeno plaćanje troškova, prihod budućeg razdoblja i ostale obračunate obveze.

DRUŠTVO (u tisućama kuna)	Do 1 godine	2-5 godina	Više od 5 godina	
31. prosinca 2020.				
Obveze				
Posudbe	27.456	-	-	
Obveze prema dobavljačima i ostale fin. obveze	31.040	-	-	
Ostale financijske obveze	-	226.420	-	
Financijska jamstva	67.657	616.295	17.162	
Ukupno	126.153	842.715	17.162	
31. prosinca 2019.				
Obveze				
Posudbe	29.271	-	-	
Obveze prema dobavljačima i ostale fin. obveze	31.457	-	-	
Ostale financijske obveze	-	223.587	-	
Financijska jamstva	7.561	612.245	7.561	
Ukupno	68.289	835.832	7.561	
GRUPA (u tisućama kuna)	Do 1 godine	1-2 godine	2-5 godina	Više od 5 godina
31. prosinca 2020.				
Obveze				
Posudbe	124.800	183.522	807.945	730.863
Ostale financijske obveze	17.940	-	226.420	-
Obveze prema dobavljačima i ostale obveze	155.884	22.426	46.644	87.120
Preuzete obveze za buduća ulaganja	-	9.921	-	148.972
Ukupno	298.624	215.869	1.081.009	966.955
31. prosinca 2019.				
Obveze				
Posudbe	240.067	124.183	776.574	714.535
Ostale financijske obveze	12.526	-	223.587	-
Obveze prema dobavljačima i ostale obveze	251.554	18.258	48.949	73.062
Preuzete obveze za buduća ulaganja	-	3.801	-	110.968
Ukupno	504.147	146.242	1.049.110	898.565

d) Upravljanje kapitalom

Društvo i Grupa nadziru kapital u skladu sa zakonima i propisima Republike Hrvatske koji zahtijevaju minimalni uplaćeni kapital od 200 tisuća kuna za dionička društva. Vlasnici ne zahtijevaju nikakve posebne mjere u pogledu upravljanja kapitalom. Društvo i Grupa nemaju obvezu pridržavanja kapitalnih zahtjeva nametnutih izvana. Nadalje, nema kapitalnih ciljeva koji se interno prate.

3. UPRAVLJANJE FINANCIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

3.2. Procjena fer vrijednosti

Grupa mjeri financijske instrumente koji se u bilanci po fer vrijednosti, u skladu sa sljedećim kriterijima:

- Kotirane cijene (nekorigirane) na aktivnim tržištima za identičnu imovinu ili obveze (klasa 1).
- Inputi koji ne predstavljaju kotirane cijene uključene u klasu 1, a riječ je o vidljivim inputima za imovinu ili obvezu, bilo izravno ili neizravno (klasa 2)
- Inputi za imovinu koji se ne temelje na vidljivim tržišnim podacima (klasa 3)

Fer vrijednost financijskih instrumenata kojima se trguje na aktivnim tržištima temelji se na kotiranim tržišnim cijenama na dan bilance. Tržište se smatra aktivnim ako su kotirane cijene poznate na temelju zamjene, aktivnosti brokera, a te cijene predstavljaju stvarne i redovite tržišne transakcije prema uobičajenim trgovačkim uvjetima. Kotirana tržišna cijena korištena za financijsku imovinu koju drži Društvo je njezina važeća kupovna cijena. Ovi instrumenti uključeni su u razinu 1. Instrumenti koji su uključeni u razinu 1 sastoje se prvenstveno od vlasničkih ulaganja u obveznice, novčane fondove i komercijalne zapise koji su klasificirani kao utržive vrijednosnice.

Fer vrijednost je cijena koja bi se mogla primiti za prodanu imovinu ili platiti za prienos obveze u uobičajenoj transakciji između sudionika na tržištu na dan mjerenja vrijednosti. Fer vrijednost se temelji na kotiranim tržišnim cijenama ako su dostupne. Ako tržišne cijene nisu dostupne, fer vrijednost se procjenjuje primjenom modela diskontiranog novčanog toka ili drugih odgovarajućih tehnika za utvrđivanje cijena. Promjene u pretpostavkama na kojima se temelje procjene, uključujući diskontne stope i procijenjene buduće novčane tokova, značajno utječu na procjene. Iz tog razloga, procijenjene fer vrijednosti ne mogu se ostvariti prodajom financijskog instrumenta u ovome trenutku. Fer vrijednost ulaganja po amortiziranom trošku prikazana je u nastavku:

Svaki instrument se pojedinačno detaljno procjenjuje. Razine hijerarhije fer vrijednosti se određuju na temelju najniže razine i ulaznih podataka značajnih za određivanje fer vrijednosti instrumenta.

Sljedeća tablica predstavlja imovinu Društva koja se mjeri po fer vrijednosti na dan 31. prosinca 2020. i 2019. godine, grupiranu prema načinu na koji se izračunava fer vrijednost:

31. prosinca 2020. <i>(u tisućama kuna)</i>	Razina 1	Razina 2	Razina 3	Ukupno stanje
Imovina				
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka (utržive vrijednosnice)	51.258	-	78.575	129.833
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit (utržive vrijednosnice)	116.556	-	-	116.556
Ukupno imovina	167.814	-	78.575	246.389
31. prosinca 2019. <i>(u tisućama kuna)</i>	Razina 1	Razina 2	Razina 3	Ukupno stanje
Imovina				
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka (utržive vrijednosnice)	81.673	-	78.575	160.248
Financijska imovina raspoloživa za prodaju (utržive vrijednosnice)	113.226	-	-	113.226
Ukupno imovina	194.899	-	78.575	273.474

3. UPRAVLJANJE FINANCIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

3.2 Procjena fer vrijednosti (nastavak)

Fer vrijednost ulaganja po amortiziranom trošku Grupe prikazana je u nastavku:

(u tisućama kuna)	31.12.2020.			31.12.2019.		
	Neto knjigovodstvena vrijednost	Fer vrijednost	Razlika	Neto knjigovodstvena vrijednost	Fer vrijednost	Razlika
Grupa						
Dužničke vrijednosnice	2.179.455	2.443.701	264.246	2.332.357	2.613.536	281.179
Zajmovi	226.093	226.967	874	222.197	222.197	-
Depoziti	1.912.172	1.913.576	1.404	1.854.336	1.854.336	-
	4.317.720	4.584.244	266.524	4.408.890	4.690.069	281.179

Sljedeća tablica prikazuje financijsku imovinu Grupe koje se mjere po fer vrijednosti na dan 31. prosinca 2020. i 2019. godine.

(u tisućama kuna)	Razina 1	Razina 2	Razina 3	Ukupno stanje
31. prosinca 2020.				
Imovina				
- Vlasničke vrijednosnice	458.372	-	-	458.372
- Dužničke vrijednosnice	3.270.975	1.121.770	2.130	4.394.875
- Investicijski fondovi	4.693	-	3.029	7.722
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	3.734.040	1.121.770	5.159	4.860.969
- Vlasničke vrijednosnice	234.660	-	108.873	343.533
- Dužničke vrijednosnice	-	-	-	-
- Investicijski fondovi	493.778	128.707	-	622.485
- Valutni forward ugovori	-	4.115	-	4.115
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka	728.438	132.822	108.873	970.133
Ukupno imovina	4.462.478	1.254.592	114.032	5.831.102
31. prosinca 2019.				
Imovina				
- Vlasničke vrijednosnice	466.387	-	-	466.387
- Dužničke vrijednosnice	2.219.978	2.065.657	16.738	4.302.373
- Investicijski fondovi	11.447	-	6.741	18.188
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	2.697.812	2.065.657	23.479	4.786.948
- Vlasničke vrijednosnice	85.590	-	104.037	189.627
- Dužničke vrijednosnice	15	-	-	15
- Investicijski fondovi	705.016	20.879	-	725.895
- Valutni forward ugovori	-	3.656	-	3.656
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka	790.621	24.535	104.037	919.193
Ukupno imovina	3.488.433	2.090.192	127.516	5.706.141

3. UPRAVLJANJE FINANIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

3.2 Procjena fer vrijednosti (nastavak)

Grupa je usvojila MSFI 13 prema kojemu je obveza objaviti hijerarhiju fer vrijednosti financijske imovine koja se ne mjeri po fer vrijednosti kao i opis metoda vrednovanja i korištenih inputa.

Zajmovi i potraživanja (uključivo depozite kod banaka) su iskazani po amortiziranom trošku umanjenom za umanjene vrijednosti. Iako su dobiveni uz fiksnu kamatnu stopu, zbog njihove karakterističnosti, Uprava vjeruje da se knjigovodstvena vrijednost ovih instrumenata ne razlikuje značajno od njihove fer vrijednosti pod pretpostavkom da će sva plaćanja po izloženostima čija vrijednost nije umanjena biti naplaćena kao što je ugovoreno i ne uzimajući u obzir nikakve buduće gubitke.

Financijske obveze su iskazane po amortiziranom trošku. Iako nose fiksnu kamatnu stopu, Uprava smatra da se, s obzirom na otplatu većine obveza u roku od nekoliko dana nakon datuma bilance, knjigovodstvena vrijednost ovih instrumenata ne razlikuje značajno od njihove fer vrijednosti.

Fer vrijednost zajmova i financijskih obveza procjenjuje se na temelju inputa koji nisu tržišno dostupne cijene stoga bi bili klasificirani u razinu 3 na hijerarhiji fer vrijednosti. Ulaganja koja imaju dostupnu tržišnu cijenu, a klasificirana su portfelj ulaganja koja se drže do dospelja bila bi svrstana u razinu 1.

Fer vrijednost financijskih instrumenata kojima se ne trguje na aktivnom tržištu utvrđuje se korištenjem tehnika procjene. Te tehnike procjene zahtijevaju maksimalno korištenje vidljivih tržišnih podataka gdje je to moguće, a oslanjaju se što je manje moguće na procjene specifične za pojedini subjekt. Ukoliko su svi značajni inputi potrebni za fer vrednovanje instrumenta vidljivi, instrument se uključuje u razinu 2.

Fer vrijednosti financijske imovine iskazane u razini 3 utvrđena je primjenom modela diskontiranih novčanih tokova ili drugih odgovarajućih tehnika, uz korištenje relevantnih informacija dostupnih na tržištu, kao i saznanja o trenutnom poslovanju te procjena mogućeg budućeg poslovanja izdavatelja predmetne financijske imovine. Tehnika vrednovanja koja se koristi u mjerenjima fer vrijednosti (razina 3) za 78.575 temelji se na tržišno usporedivim tvrtkama. Glavni inputi u modelu vrednovanja uključuju projicirane iznose EBITDA za 2020. i EBITDA multiplikatore za svaki poslovni segment posebno. Predviđeni iznosi EBITDA temelje se na povijesnim financijskim podacima i dostupnim informacijama o očekivanim trendovima u 2020. EBITDA multiplikatori su preuzeti iz neovisnih vanjskih izvora podataka. Povećanje EBITDA multiplikatora za 10 % dovelo bi do povećanja fer vrijednosti za iznos od 22.413 tisuća kuna, smanjenje EBITDA multiplikatora za 10 % dovelo bi do smanjenja fer vrijednosti za iznos od 24.412 tisuća kuna.

Nije bilo značajnih prijenosa iz Razine 1 i Razine 2 u Razinu 3 i obrnuto financijskih instrumenata vrednovanih po fer vrijednosti u izvještaju o financijskom položaju.

Fer vrijednost ulaganja koja se drže do dospelja utvrđena je na temelju tržišnih cijena i klasificira se u razinu 1 u skladu s MSFI 13.

4. KLJUČNE RAČUNOVODSTVENE PROCJENE

Procjene se kontinuirano vrednuju i zasnivaju se na iskustvu i drugim čimbenicima, uključujući očekivanja budućih događaja za koje se smatra da su prihvatljiva pod postojećim okolnostima. Društvo i Grupa izrađuju procjene i stvaraju pretpostavke vezane za budućnost. Proizašle računovodstvene procjene su, po definiciji, u rijetkim slučajevima izjednačene sa stvarnim rezultatima. U nastavku se navode procjene i pretpostavke koje bi mogle uzrokovati značajan rizik usklađivanja knjigovodstvenih iznosa imovine i obveza u sljedećoj financijskoj godini.

i/ Gubici od umanjenja vrijednosti zajmova i potraživanja

Izračun očekivanih kreditnih gubitaka zahtijeva značajne prosudbe vezane za vrijednost i nadoknadivost kolaterala, budućnost i makroekonomske informacije. Grupa primjenjuje neutralan i nepristranost pristup kada se bavi nesigurnostima i pri donošenju odluka temeljem značajnih procjena.

4. KLJUČNE RAČUNOVODSTVENE PROCJENE (nastavak)

Očekivani kreditni gubici („ECL“) vezani uz određeni instrument procjenjuju se na temelju očekivanih budućih novčanih tokova (po osnovu glavnice, kamata, naknada i provizija) koji su vezani s predmetnim ugovorom, uključujući i iznose koji mogu nastati realizacijom relevantnih kolaterala. Svi očekivani novčani tokovi se svode na sadašnju vrijednost putem diskontiranja relevantnom efektivnom kamatnom stopom.

Očekivani kreditni gubici izračunavaju se kao umnožak vjerojatnosti nastupanja statusa neispunjavanja financijskih obaveza (PD), gubitka po nastupanju statusa neispunjavanja financijskih obaveza (LGD) i izloženosti u trenutku defaulta (EaD).

Bruto vrijednost zajmova i potraživanja i stopa priznatog gubitka od umanjenja vrijednosti krajem godine iznose:

	Grupa		Društvo	
	31. prosinca 2020.	31. prosinca 2019.	31. prosinca 2020.	31. prosinca 2019.
Bruto izloženost (u tisućama kuna)	1.216.891	1.234.610	406.253	330.502
Stopa umanjenja (%)	30,11 %	31,54 %	2,10 %	2,91 %

Promjena stope umanjenja za 1 pp (kao rezultat promjene očekivanih novčanih tokova i/ili fer vrijednosti instrumenta osiguranja) na bruto iznos gore navedenih zajmova i potraživanja dovelo bi do povećanja/ukidanja gubitka od umanjenja vrijednosti u iznosu od 4.063 tisuće kuna (31. prosinca 2019.: 3.305 tisuće kuna) za Društvo te 12.169 tisuća kuna (31. prosinca 2019.: 12.346 tisuća kuna) za Grupu.

ii/ Utvrđivanje fer vrijednosti financijske imovine

Društvo i Grupa primjenjuju za određene dužničke i vlasničke vrijednosnice prosječne ponderirane cijene na zadnji dan trgovanja. Za financijske instrumente s kojima se rijetko trguje i koji imaju netransparentnu cijenu, fer vrijednost je manje objektivna i zahtijeva različit stupanj prosudbe ovisno o likvidnosti, koncentraciji, neizvjesnosti tržišnih faktora, cjenovnim pretpostavkama i ostalim rizicima koji utječu na pojedini instrument. Društvo i Grupa su koristili analizu diskontiranih novčanih tokova za različite financijske instrumente kojima se ne trguje na aktivnim tržištima.

Društvo i Grupa u skladu s računovodstvenom politikom iskazanom u bilješci 2.12 procjenjuje nadoknadbive iznose potraživanja od kupaca i potraživanja po danim kreditima na temelju očekivanih novčanih priljeva diskontiranih korištenjem originalne efektivne kamatne stope.

iii/ Neizvjesnost procjena vezana uz formiranje pričuva u segmentu osiguranja

Najznačajnije procjene vezane za financijske izvještaje Grupe u segmentu osiguranja odnose se na formiranje pričuva. Grupa primjenjuje propise HANFA-e prilikom formiranja pričuva. Grupa zapošljava ovlaštene aktulare. Uprava smatra da je postojeći nivo tehničkih pričuva dostatan.

Grupa formira pričuve za neistekle rizike koji proizlaze iz poslova osiguranja neživota gdje se očekuje da će štete i administrativni troškovi koji će vjerojatno nastati nakon kraja financijske godine za ugovore zaključene prije tog datuma, premašiti prijenosnu premiju iz tih ugovora.

4. KLJUČNE RAČUNOVODSTVENE PROCJENE (nastavak)

Očekivani novčani tokovi vezani za štete i troškove se procjenjuju na temelju iskustva tijekom proteklog razdoblja ugovora o osiguranju i usklađuju za značajne pojedinačne gubitke za koje se ne očekuje da će se ponoviti. Test adekvatnosti obveza proveden je na svim vrstama osiguranja. Uprava vjeruje da je postojeći iznos pričuva dostatan.

Upravljanje rizikom osiguranja je detaljno opisano u bilješci 2.36, dok su pričuve za ugovore o osiguranju analizirane u bilješci 2.32. Analiza osjetljivosti tehničkih pričuva prikazana je u bilješci 2.32.

iv/ Korisni vijek trajanja nekretnina i opreme

Uprava pojedinih društava utvrđuje i pregledava korisni vijek uporabe i pripadajući trošak amortizacije za nekretnine, postrojenja i opremu. Ova procjena se temelji na procijenjenom preostalom korisnom vijeku uporabe imovine i mogla bi se značajno promijeniti kao rezultat tehničkih inovacija, ulaganja i aktivnosti konkurencije.

Kada bi korisni vijek uporabe nekretnina, postrojenja i opreme bio 5 % duži, a pod pretpostavkom nepromijenjenosti ostalih varijabli, neto dobit za godinu bila bi viša za 14.968 tisuća kuna za Gruppu, odnosno 366 tisuća kuna viša za Društvo, a neto knjigovodstvena vrijednost nekretnina, postrojenja i opreme bila bi viša za 18.254 tisuća kuna za Gruppu, odnosno 446 tisuća kuna viša za Društvo (2019.: neto dobit bila bi viša za 16.240 tisuća kuna za Gruppu, odnosno 400 tisuća kuna viša za Društvo, a neto knjigovodstvena vrijednost nekretnina, postrojenja i opreme bila bi viša za 19.805 tisuća kuna za Gruppu, odnosno 488 tisuća kuna viša za Društvo).

Kada bi korisni vijek uporabe nekretnina, postrojenja i opreme bio 5 % kraći, a pod pretpostavkom nepromijenjenosti ostalih varijabli, neto dobit za godinu bila bi niža za 16.544 tisuća kuna za Gruppu, odnosno 405 tisuću kuna niža za Društvo, a neto knjigovodstvena vrijednost nekretnina, postrojenja i opreme bila bi niža za 20.175 tisuću kuna za Gruppu, odnosno 493 tisuća kuna niža za Društvo (2019.: neto dobit bila bi niža za 17.950 tisuća kuna za Gruppu, odnosno 442 tisuću kuna niža za Društvo, a neto knjigovodstvena vrijednost nekretnina, postrojenja i opreme bila bi niža za 21.890 tisuću kuna za Gruppu, odnosno 539 tisuća kuna niža za Društvo).

v/ Nadoknadiiva vrijednost nekretnina, postrojenja i opreme

Gruppa i Društvo minimalno jednom godišnje provjeravaju knjigovodstvene iznose nefinancijske imovine kako bi utvrdili postoje li naznake umanjena vrijednosti. Ako postoje takve naznake, procjenjuje se nadoknadiivi iznos imovine. Za potrebe procjene umanjena vrijednosti, imovina se grupira na najnižu razinu kako bi se pojedinačno utvrdio novčani tok (jedinice stvaranja novca). Jedinica stvaranja novca u segmentu Turizam je smještajni objekt. Računovodstvena politika objavljena je u bilješci 2.12. Umanjenje vrijednosti nefinancijske imovine. Iako su Gruppa i Društvo identificirali COVID – 19 kao događaj zbog kojeg je potrebna posebna pažnja u identificiranju umanjena vrijednosti imovine Uprava smatra kako je riječ o jednokratnom događaju te očekuje oporavak do 2022./2023.godine ovisno o lokaciji hotela te vrsti usluge koja se pruža na pojedinoj lokaciji.

Izračun nadoknadiive vrijednosti proveden je jednim od sljedeća dva načina: izračunom fer vrijednosti imovine za nove hotele u kojima ne postoje povijesni podaci te izračunom vrijednosti imovine u uporabi.

Kalkulacija fer vrijednosti umanjene za troškove prodaje temeljena je na prihodovnoj metodi. Prema prihodovnoj metodi nekretnina vrijedi onoliko koliko je novčanih sredstava u stanju generirati tijekom svog životnog vijeka. Nakon određivanja svih prihoda i rashoda povezanih s pojedinom smještajnom jedinicom računa se neto prihod svih budućih razdoblja te se diskontira adekvatnom diskontnom stopom kako bi se dobila sadašnja vrijednost budućih novčanih tokova. Ključne pretpostavke upotrijebljene u prihodovnoj metodi su cijena noćenja po smještajnoj jedinici, prosječna stopa popunjenosti objekta, ponder rasporeda prihoda po kategoriji usluge, bruto EBITDA marža te kapitalizacijska stopa.

4. KLJUČNE RAČUNOVODSTVENE PROCJENE (nastavak)

Vrijednost u uporabi procjenjuje se diskontiranjem procijenjenih budućih novčanih tokova na njihovu sadašnju vrijednost koristeći diskontnu stopu prije poreza koja odražava sadašnju tržišnu procjenu vremenske vrijednosti novca i rizike specifične za tu imovinu. Prilikom utvrđivanja nadoknadive vrijednosti menadžment razmatra ključne pokazatelje kao što su rast prihoda koji se baziraju na popunjenosti objekata, prihodu po jedinici i očekivanom tržišnom rastu u hotelskoj industriji, itd. Vrednovanja se temelje na petogodišnjim projekcijama novčanih tokova koje je odobrila uprava Društva. Za razdoblje nakon isteka petogodišnjeg razdoblja, primijenjena je terminalna stopa rasta (stopa preostalog rasta). Terminalne stope rasta korištene u vrednovanju predstavljaju projekciju godišnjeg rasta BDP- a Republike Hrvatske u dugoročnom razdoblju te su usklađene s očekivanim stopama rasta u hotelskoj industriji.

Pregled upotrijebljenih pretpostavki u modelu izračuna vrijednosti u uporabi je kako slijedi:

Turizam	2020.
Bruto EBITDA marža	prosječno 40,4%
Rast prihoda	prosječno 3%*
Diskontna stopa	6,2%
Stopa preostalog rasta	2,5 - 3%

*Nakon povratka na razinu poslovanja prije korona virusa u 2023. godini

Menadžment i Uprava su razmotrili utjecaj razumnih promjena u ključnim pretpostavkama te identificirali sljedeće:

- ukoliko bi se diskontna stopa povećala za 1pp Grupa bi u svojim knjigama trebali priznati umanjjenje vrijednosti u iznosu od 11.455 tisuća kuna
- ukoliko bi se terminalna stopa rasta smanjila za 2pp Grupa bi u svojim knjigama trebali priznati umanjjenje vrijednosti u iznosu od 22.323 tisuća kuna
- ukoliko bi se stopa rasta prihoda unutar petogodišnjeg perioda smanjila za 10% Grupa bi u svojim knjigama trebali priznati umanjjenje vrijednosti u iznosu od 10.562 tisuća kuna

vi/ Umanjenje vrijednosti goodwilla

Grupa godišnje provjerava goodwill zbog umanjjenja vrijednosti u skladu s računovodstvenom politikom navedenom u bilješci 2.11. Nadoknadivi iznosi jedinica koje stvaraju novac utvrđuju se na osnovi izračuna vrijednosti u uporabi. Ovi izračuni zahtijevaju korištenje procjena (bilješka 20). Grupa nije u 2020. iskazala umanjjenje vrijednosti goodwilla. Promjene u ključnim procjenama bi mogle imati sljedeće efekte na vrijednost goodwilla.

Osiguranje

Uz ostale pretpostavke nepromijenjene, kada bi se diskontna stopa prije poreza uvećala za 1 %, vrijednost goodwilla bi bila u potpunosti ispravljena, a kada bi se diskontna stopa umanjila za 1 %, ne bi bilo utjecaja na vrijednost iskazanog goodwilla (2019: uvećala 1 %, vrijednost goodwilla bi bila u potpunosti ispravljena; umanjila za 1 %, ne bi bilo utjecaja). Kada bi se stopa preostalog rasta uvećala za 1 %, ne bi bilo utjecaja na vrijednost iskazanog goodwilla, a kada bi se stopa preostalog rasta umanjila za 1 %, vrijednost goodwilla bi bila u potpunosti ispravljena.

Turizam

Uz ostale pretpostavke nepromijenjene, kada bi se diskontna stopa prije poreza uvećala za 1 %, vrijednost goodwilla bi bila u potpunosti ispravljena, a kada bi se diskontna stopa umanjila za 1 %, ne bi bilo utjecaja na vrijednost iskazanog goodwilla (2019: uvećala 1 %, vrijednost goodwilla bi bila u potpunosti ispravljena; umanjila za 1 %, ne bi bilo utjecaja). Kada bi se stopa preostalog rasta uvećala za 1 %, ne bi bilo utjecaja na vrijednost iskazanog goodwilla, a kada bi se stopa preostalog rasta umanjila za 1 %, vrijednost goodwilla bi bila u potpunosti ispravljena (2018.: uvećala 1 %, ne bi bilo utjecaja, umanjila za 1 %, vrijednost goodwilla bi bila u potpunosti ispravljena).

4. KLJUČNE RAČUNOVODSTVENE PROCJENE (nastavak)

vii/ Diskontne stope korištene za utvrđivanje obveza za najam

Grupa i Društvo koriste svoju inkrementalnu stopu posuđivanja kao osnovu za kalkulaciju diskontne stope jer kamatna stopa uključena u zakup ne može jednostavno utvrditi.

Povećanje diskontne stope za 10% na 31. prosinca 2020. bi rezultiralo smanjenjem obveza za najam u iznosu 2.186 tisuće kuna (1. siječnja 2020.: 2.220 tisuće kuna), dok bi smanjenje diskontne stope za 10% na 31. prosinca 2020. rezultiralo povećanjem obveze za najam u iznosu 2.266 tisuća kuna (1. siječnja 2020.: 1.806 tisuća kuna).

viii/ Procjena životnog vijeka imovine s pravom uporabe

Razlikujemo ugovore o najmu koji su sklopljeni na određeno razdoblje, neodređeno razdoblje ili na određeno razdoblje uz mogućnost produženja ugovora.

U slučaju ugovora o najmu nekretnina i poslovnih prostora, Društvo i Grupa razmatraju svaki ugovor te procjenjuju postoji li mogućnost da će se isti produžiti nakon njegova planiranog završetka, ukoliko je definiran kao ugovor na određeno razdoblje, odnosno procjenjuju trajanje ugovora o najmu ukoliko se radi o ugovoru na neodređeno razdoblje. Procjena vijeka trajanja napravljena je temeljem povijesnog iskustva te poslovnih planova za daljnje poslovanje Društva i Grupe.

U slučaju ugovora na određeno razdoblje, uzimaju se u obzir sve činjenice i okolnosti koje utječu na stvaranje ekonomskog poticaja za korištenje opcije produljenja ugovora ili nekorištenja mogućnosti otkaza ugovora.

U tekućoj financijskoj godini financijski učinak revidiranja uvjeta zakupa s ciljem korištenja opcije produljenja ugovora rezultirao je povećanjem vrijednosti obveze za najam i imovine s pravom uporabe za 1,2 milijuna kuna za za Grupi (2019: 1,3 milijuna kuna).

ix/ Odgođena porezna imovina

Odgođena porezna imovina Grupe uključuje iznos od 384.943 tisuće kuna koji je iskazan temeljem (1) poticaja za ulaganja, (2) prenesenih poreznih gubitaka, (3) gubitaka od umanjenja vrijednosti te (4) ostalih privremenih poreznih razlika.

Uprava svakog pojedinog društva u Grupi je napravila zasebne analize u pogledu nadoknadivosti iskazanih iznosa odgođene porezne imovine koju su društva iskazala unutar preostalog raspoloživi perioda korištenja te su zasebno razmotreni utjecaji COVID-19 na poslovne planove svakog pojedinog društva i Grupe općenito.

Grupa je zabilježila znatno manju dobit u 2020. godini kao posljedicu poteškoća uzrokovanih pandemijom bolesti COVID-19, dok su pandemijom najznačajnije pogođena društva iz segmenta turizam. Iako postoji trenutna neizvjesnost oko utjecaja koronavirusa na financijske rezultate 2021. godine, menadžment vjeruje da je pojava koronavirusa jednokratni događaj koji ne bi trebao rezultirati dugoročnim učincima na poslovanje. Konkretno u segmentu turizma nakon što se protokoli cijepljenja u potpunosti uspostave i ukinu ograničenja putovanja, očekuje se brzi oporavak poslovanja već u 2021. i 2022. godini, uz potpuni povratak na rezultate prije pandemije u 2023. godini. Stoga se očekuje da se ti učinci neće ponoviti u budućnosti i da ne bi trebali imati dugoročni utjecaj na poslovanje.

Tijekom procjene menadžment je uzeo u obzir sljedeće čimbenike u korist priznavanja:

- Pandemija bolesti COVID-19 smatra se događajem koji se ne ponavlja i koji ne bi trebao uzrokovati dugotrajne poremećaje nakon što se riješi
- Grupa je u prethodnim razdobljima bilježila visoku dobit
- Godišnja oporeziva dobit u godini prije pojave koronavirusa kod većine komponenti bila bi dovoljna za iskorištenje značajnog iznosa prenesenog poreznog gubitka već tijekom jedne godine redovnog poslovanja.

4. KLJUČNE RAČUNOVODSTVENE PROCJENE (nastavak)

Također su uzeti u obzir sljedeći nepovoljni čimbenici:

- Neizvjesnost oko realizacije trenutnih poslovnih planova
- Potencijalni gubici u početnom razdoblju do ukidanja ograničenja putovanja
- Potencijalni utjecaj dugoročnog kašnjenja oporavka na pretpostavku o vremenskoj neograničenosti poslovanja.

Prema tim pretpostavkama, menadžment je zaključio da će odgođena imovina Grupe biti nadoknadiva koristeći procijenjeni budući oporezivi prihod na temelju odobrenih poslovnih planova i budžeta za relevantna ovisna društva. Uzimajući u obzir povijesne financijske rezultate relevantnih ovisnih društava i njihovu konstantno visoku razinu profitabilnosti prije koronavirusa, očekuje se da će relevantna ovisna društva u potpunosti iskoristiti sve prenesene porezne gubitke prije njihova isteka.

Društvo je napravilo detaljnu analizu u pogledu nadoknadivosti iskazanog iznosa odgođene porezne imovine na 31. prosinca 2020. od 147.702 tisuće kuna. Menadžment ima aktivne planove koji bi u narednom razdoblju trebali generirati dostatne iznose buduće oporezive dobiti za korištenje cijelog iznosa iskazane odgođene porezne imovine prije njezina krajnjeg dospjeća.

x/ Nadoknadivost ulaganja u ovisna društva

Ulaganja u ovisna društva se odnose na udjele u ovisnim društvima na dan 31. prosinca 2020. Vrijednost kapitala na kojoj se temelji fer vrijednost poslovne cjeline predstavlja vrijednost poslovanja za vlasnike kapitala i procijenjena je dohodovnim i tržišnim pristupom, primjenom sljedećih metoda i/ili putem pondera tih metoda: metodom diskontiranih novčanih tokova, metodom diskontiranih dividendi te metodom usporedivih tržišnih multiplikatora. U segmentu turizma korištena je isključivo metoda diskontiranih novčanih tokova. U segmentu zdrave hrane korišten je ponderirana vrijednost dobivena metodom diskontiranih novčanih tokova (ponder 80%), te metodom usporedivih tržišnih multiplikatora (ponder 20%). U segmentu osiguranja korištena je ponderirana vrijednost dobivena metodom diskontiranih dividendi (ponder 60%) te metodom usporedivih tržišnih multiplikatora (ponder 40%).

Projekcije novčanih tokova korištene u dohodovnom pristupu temelje se na petogodišnjim planovima i diskontnoj stopi određenoj kao ponderirani prosječni trošak kapitala („WACC“) u rasponu od 6,2% do 7,9%, ovisno o društvu, odnosno kao trošak vlasničke glavnice od 8,4% u segmentu osiguranja. Vrednovanja je izradilo Društvo i temelje se na petogodišnjim projekcijama novčanih tokova koje je odobrila uprava Društva. Prilikom utvrđivanja nadoknadive vrijednosti ulaganja menadžment razmatra ključne pokazatelje kao što su rast prihoda koji se baziraju na potpunosti objekata, prihodu po jedinici i očekivanom tržišnom rastu u hotelskoj industriji, rastu količinske i vrijednosne prodaje u industriji zdrave hrane te očekivanim trendovima u industriji osiguranja. Za razdoblje nakon isteka petogodišnjeg razdoblja, primijenjena stopa terminalnog rasta je 2%. Terminalne stope rasta korištene u vrednovanju predstavljaju projekciju godišnjeg rasta BDP- a Republike Hrvatske u dugoročnom razdoblju te su usklađene s očekivanim stopama rasta u promatranoj industriji.

Tržišni multiplikatori (P/E i P/BV) korišteni u tržišnom pristupu i metodi usporedivih multiplikatora izvedeni su iz javno dostupnih podataka za usporediva društava.

Menadžment je razmotrio utjecaj razumnih promjena u ključnim pretpostavkama te utvrdio kako promjenom varijabli ne postoje naznake umanjenja vrijednosti.

4. KLJUČNE RAČUNOVODSTVENE PROCJENE (nastavak)

xi/ Rezerviranja za koncesijsku naknadu za zemljišta u segmentu turizam

Temeljem odredbi Zakona o turističkom i ostalom građevinskom zemljištu neprocijenjenom u postupku pretvorbe i privatizacije (NN 92/2010, dalje u tekstu: ZTZ), Grupa je podnijela zahtjeve tada nadležnom Ministarstvu turizma te jedinicama lokalne samouprave za dodjelom koncesija na turističkom zemljištu kampova te hotela i turističkih naselja. Dodatno su za hotele i turistička naselja te ostao građevinsko zemljište podnijeti zahtjevi radi utvrđenja tlocrtnih površina objekata i procijenjenog zemljišta temeljem odredbi 27. u vezi s čl. 18., 19., 24. i 25. tog Zakona. Nažalost ovaj propis nije donio željene rezultate u samoj praksi odnosno nije doveo do rješavanja imovinskopravnih odnosa, što je u konačnici imalo za rezultat donošenje novog Zakona o neprocijenjenom građevinskom zemljištu (NN 50/2020, dalje u tekstu: ZNGZ). Ovaj propis stupio je na snagu 2. svibnja 2020. godine.

Grupa je temeljem ispostavljenih računa po odredbama ZTZ-a i pripadajućih Uredbi plaćalo račune koncesijske naknade za kampove u Rovinju i Vrsaru te one račune jedinica lokalne samouprave koje su ih ispostavile. Ostatak procijenjenog iznosa koncesijskih naknada rezerviran je do okončanja postupaka po ZTZ-u.

U svojim odredbama novi Zakon, stavlja izvan snage ZTZ i pripadajuće Uredbe i predviđa izradu geodetskih elaborata za nekretnine hotela, turističkih naselja i ostalog građevinskog zemljišta. Što se tiče vlasničko-pravnog statusa nekretnina, novi ZNGZ predviđa da je Grupa vlasnik u procijenjenoj tlocrtnoj površini objekata u kampovima, dok je vlasnik neprocijenjenog zemljišta u kampu Republika Hrvatska. U pogledu hotela i turističkih naselja, zakonodavac je ostao na sličnim zakonskim rješenjima u pogledu vlasništva kao i u ZTZ-u. Odnosno, Grupa bi po okončanju postupaka bila vlasnik procijenjenog objekta i zemljišta. Zemljište u hotelima i turističkim naseljima, koje nije procijenjeno u vrijednost temeljnog kapitala Grupe u postupku pretvorbe, a koje je u funkciji hotela i turističkog naselja, postaje vlasništvom jedinica lokalne samouprave na čijem području se nalazi.

Novi Zakon predviđa po okončanju postupaka, obvezu jedinica lokalne samouprave odnosno nadležnog Ministarstva pozvati Društvo na sklapanje ugovora o zakupu na razdoblje od 50 godina. U ovom trenutku, nisu od strane nadležnih tijela doneseni provedbeni propisi (Uredbe) koje ZNGZ predviđa kojim bi se reguliralo detaljnije visina i plaćanje zakupnine. S obzirom na navedeno, odnosno na činjenicu da nisu poznata pravila o zakupnini koja će se plaćati temeljem ugovora o zakupu po njihovom zaključenju, Grupa je zadržala isti model rezervacija.

5. INFORMACIJE O POSLOVNIM SEGMENTIMA

Uprava je odredila poslovne segmente na temelju izvještaja koje pregledava Uprava Adris Grupe, a koji se koriste za donošenje strateških odluka.

Uprava je odredila svoje izvještajne segmente kao poslovne djelatnosti na temelju razlika u proizvodima i uslugama te je odredila da su izvještajni segmenti: (1) Turizam koji obuhvaća turističke usluge kao što su smještaj u turističkim objektima, prodaja hrane i pića, (2) Osiguranje i (3) Zdrava hrana koja obuhvaća proizvodnju i prodaju uzgojene morske ribe.

Uprava Adris grupe procjenjuje rezultate poslovanja operativnih segmenata na temelju dobiti prije poreza. Međutim, interno izvještavanje o rezultatima dodatno uključuje bruto prihode od prodaje za segmente turizma, zdrave hrane te zaračunatu bruto premiju za segment osiguranja.

<i>(u milijunima kuna)</i>	Osiguranje	Turizam	Zdrava hrana	Ukupno
Neto dobit 2020.	328	(136)	9	201
Neto dobit 2019.	340	229	6	575
Prihodi od prodaje u 2020. godini	3.180	596	512	4.288
Prihodi od prodaje u 2019. godini	3.192	1.684	476	5.383

Usklađenje između neto dobiti i prihoda poslovnih segmenata i neto dobiti i prihoda razdoblja:

<i>(u milijunima kuna)</i>	2020.	2019.
Neto dobit poslovnih segmenata	201	575
Eliminacije i ostalo	(156)	(69)
Neto dobit razdoblja	45	506

<i>(u milijunima kuna)</i>	2020.	2019.
Prihodi od prodaje segmenata	4.288	5.353
Eliminacije i ostalo	29	30
Prihodi od prodaje	4.317	5.383

5. INFORMACIJE O POSLOVNIM SEGMENTIMA (nastavak)

Interno izvještavanje o rezultatima segmenta je prilagođeno poslovanju i ključnim događanjima za svaki segment zasebno pa su sukladno tome objave tih informacija prilagođene za tekuću godinu i prijašnje razdoblje.

Turizam (u milijunima kuna)	2020.	2019.
Prihodi	596	1.684
EBITDA	90	636
Neto dobit	(136)	229
Zdrava hrana (u milijunima kuna)		
Prihodi od prodaje	512	476
EBIT	24	22
Trošak kamata	19	15
Neto dobit	9	6
Osiguranje (u milijunima kuna)		
Zaračunata bruto premija		
- Život	551	646
- Neživot	2.686	2.656
	3.237	3.302
Neto dobit		
- Život	36	37
- Neživot	293	302
	329	339

EBITDA je dobit iz poslovanja uvećana za amortizaciju i umanjenje vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme i nematerijalne imovine.

EBIT je dobit iz poslovanja.

Najveći dio prihoda i dugotrajne materijalne imovine segmenata se ostvaruju i nalaze se u Hrvatskoj.

Analiza prihoda od prodaje po vrstama (u tisućama kuna)	2020.	2019.
Prihodi od prodaje proizvoda i robe	512	476
Prihodi od osiguranja - premija	3.237	3.302
Prihodi od prodaje usluga	596	1.684
	4.345	5.463

6. OSTALI PRIHODI

Grupa:

<i>(u tisućama kuna)</i>	2020.	2019.
Prihod od dividendi	8.962	31.809
Prihod od kamata po obveznicama i komercijalnim zapisima	167.871	191.666
Prihod od kamata po danim kratkoročnim depozitima	14.997	15.357
Prihodi od naknada i provizija iz osiguranja	43.168	37.545
Prihodi od subvencija i državnih potpora /i/	116.853	5.310
Prihodi od naplaćenih zatezних kamata	8.547	5.502
Prihodi od garancijskog fonda	174	351
Prihodi od naknade šteta	1.718	8.259
Prihodi po međunarodnim štetama	4.318	5.457
Prihodi od uslužnih procjena	3.701	5.024
Ostali prihodi od osiguranja	27.792	19.434
Ostali prihodi od prodaje proizvoda i usluga	188	6.108
Ostali prihodi	31.140	42.029
	429.429	373.851

/i/ Grupa je tijekom 2020. koristila potpore Vlade Republike Hrvatske za očuvanje radnih mjesta. Mjere su najvećim dijelom korištene u segmentu turizma. Društva koja su koristila mjere su zadovoljila sve kriterije za njihovo korištenje.

Tijekom 2020. Društvo je iskazalo 1.660 tisuća kuna prihoda od dividendi na temelju ostalih ulaganja (2019.: 18.025 tisuća kuna).

7. TROŠKOVI MATERIJALA I USLUGA

<i>(u tisućama kuna)</i>	Grupa		Društvo	
	2020.	2019.	2020.	2019.
Sirovine i materijal				
Sirovine i materijal	415.736	525.883	203	314
Energija	61.735	94.271	1.043	1.547
Nabavna vrijednost prodane robe	15.017	19.779	-	-
	492.488	639.933	1.246	1.861
Vanjske usluge				
Prijevoz, telefon, poštarina	50.842	50.341	274	277
Popravci i održavanje	89.024	103.914	2.577	2.735
Kratkoročni najmovi koji nisu priznati kao obveza	6.502	8.118	-	-
Najmovi niske vrijednosti koji nisu priznati kao obveza	20.996	27.084	382	462
Troškovi marketinga, oglašavanja i distribucije	69.878	88.081	1.876	5.814
Komunalne usluge	12.669	16.942	1.378	1.304
Intelektualne usluge	68.452	81.510	1.854	2.763
Troškovi pribave polica osiguranja	256.652	292.480	-	-
Osiguranje imovine	9.510	10.411	1.779	1.667
Usluge čišćenja	12.570	9.452	-	-
Provizija turističkim agencijama	26.709	63.388	-	-
Usluge pranja rublja	1.632	5.271	-	-
Ostalo	77.782	105.190	1.229	1.563
	703.218	862.182	11.349	16.585
	1.195.706	1.502.115	12.595	18.446

8. NASTALE ŠTETE U OSIGURANJU NETO OD REOSIGURANJA

Grupa:

<i>(u tisućama kuna)</i>	2020.	2019.
Nastale štete	2.215.826	1.927.143
Udio reosiguranja u nastalim štetama	(353.285)	(129.989)
	1.862.541	1.797.154
<i>(u tisućama kuna)</i>	2020.	2019.
UKUPNO ŽIVOT I NEŽIVOT		
Izdaci za osigurane slučajeve, neto	1.854.581	1.596.527
Likvidirane štete	1.772.988	1.614.688
<i>Bruto iznos</i>	<i>1.880.795</i>	<i>1.737.006</i>
<i>Udio suosiguratelja</i>	<i>(2.907)</i>	<i>(2.777)</i>
<i>Udio reosiguratelja</i>	<i>(104.900)</i>	<i>(119.541)</i>
Promjena pričuva za štete	81.593	(18.161)
<i>Bruto iznos</i>	<i>327.081</i>	<i>(10.500)</i>
<i>Udio suosiguratelja</i>	<i>1.961</i>	<i>(1.842)</i>
<i>Udio reosiguratelja</i>	<i>(247.449)</i>	<i>(5.819)</i>
Promjena matematičke pričuve i ostalih tehničkih pričuva, neto od reosiguranja	46.085	209.487
Promjena matematičke pričuve osiguranja	62.786	217.843
<i>Bruto iznos</i>	<i>62.776</i>	<i>217.853</i>
<i>Udio reosiguratelja</i>	<i>10</i>	<i>(10)</i>
Promjena ostalih tehničkih pričuva, neto od reosiguranja	(16.701)	(8.356)
Promjena posebne pričuve za osiguranje iz skupine životnih osiguranja kod kojih ugovaratelj osiguranja preuzima investicijski rizik, neto od reosiguranja	(38.125)	(8.860)
<i>Bruto iznos</i>	2.215.826	1.927.143
<i>Udio reosiguratelja i suosiguratelja</i>	(353.285)	(129.989)

9. TROŠKOVI ZAPOSLENIH

<i>(u tisućama kuna)</i>	Grupa		Društvo	
	2020.	2019.	2020.	2019.
Plaće i ostali troškovi zaposlenih /i/	609.801	774.153	2.332	29.830
Porezi i doprinosi iz i na plaću	338.072	410.692	1.721	19.251
Troškovi otpremnina	34.023	20.914	10	24
	981.896	1.205.759	4.063	49.105

/i/ Otpuštanja rezerviranja za bonuse Društva tijekom 2020. u ukupnom iznosu 12.900 tisuća kuna (2019.: - tisuća kuna) su umanjili ukupne troškove plaća i ostale troškove zaposlenih.

Na dan 31. prosinca 2020. godine broj zaposlenih u Grupi bio je 5.813 zaposlenih (2019.: 6.644 zaposlenih). Na dan 31. prosinca 2020. godine broj zaposlenih u Društvu bio je 24 (2019.: 25).

Doprinos za mirovinsko za Grupu iznosio je 143.200 tisuća kuna (2019.: 174.744 tisuća kuna), a za Društvo 1.879 tisuća kuna (2019.: 2.059 tisuće kuna).

10. OSTALI POSLOVNI RASHODI

<i>(u tisućama kuna)</i>	Grupa		Društvo	
	2020.	2019.	2020.	2019.
Doprinosi i porezi koji ne zavise od poslovnog rezultata	80.645	74.393	1.752	1.989
Licence	29.111	22.544	435	346
Putovanja i reprezentacija	10.112	25.306	426	2.095
Osiguranje	15.541	16.201	605	558
Bankovni troškovi	15.757	22.721	1.419	1.883
Neto ispravak vrijednosti potraživanja od kupaca i ostalih potraživanja (bilješka 25)	7.168	17.160	-	-
Neto ispravak vrijednosti danih kredita (bilješka 25)	(4.121)	(11.564)	(1.084)	(2.308)
Neotpisana vrijednost rashodovanih zgrada, opreme i projekata	7.905	9.529	-	-
Rezerviranja za sudske sporove - neto (bilješka 33)	1.494	(6.783)	-	-
Troškovi donacija - neto	2.828	(41)	1.504	3.004
Administrativne pristojbe i naknade u osiguranju	32.513	31.630	-	-
Izdvajanje za sredstva garantnog fonda	10.670	7.257	-	-
Ostali osigurateljno tehnički izdaci	17.206	19.330	-	-
Ostalo	32.306	53.498	5.031	7.083
	259.135	281.181	10.088	14.650

11. OSTALI DOBICI

<i>(u tisućama kuna)</i>	Grupa		Društvo	
	2020.	2019.	2020.	2019.
Ukidanje rezerviranja (bilješka 33)	5.853	8.380	-	-
Dobici od prodaje obveznica, dionica i udjela u fondovima	49.593	13.411	85	-
Dobit od realizacije otkupljenih potraživanja /i/	-	160.561	-	143.816
Dobit od prodaje nekretnina, postrojenja i opreme	1.943	2.089	293	-
Pozitivne tečajne razlike	97.122	37.524	742	411
	154.511	221.965	1.120	144.227

i/ Dobit prikazana u 2019. godini odnosi se na dobit ostvarenu naplatom otkupljenih potraživanja putem javne dražbe nekretnine koja je bila predmet hipoteke otkupljenih potraživanja.

12. OSTALI GUBICI

<i>(u tisućama kuna)</i>	Grupa		Društvo	
	2020.	2019.	2020.	2019.
Gubici od promjene fer vrijednosti financijske imovine u računu dobiti i gubitka	8.411	69.573	4.269	66.634
Gubitak od prodaje obveznica, dionica i udjela u fondovima	-	-	-	23.106
Negativne tečajne razlike	52.579	22.080	3.379	947
	60.990	91.653	7.648	90.687

13. FINACIJSKI PRIHODI – NETO

<i>(u tisućama kuna)</i>	Grupa		Društvo	
	2020.	2019.	2020.	2019.
Financijski prihodi				
Prihodi od kamata po danim depozitima /i/	6.710	13.342	6.630	13.153
Prihodi od kamata po danim kreditima	3.243	7.454	-	-
Prihodi od kamata po danim kreditima – povezana društva (bilješka 40)	-	-	12.136	27.143
Prihodi od kamata po obveznicama i komercijalnim zapisima	-	66	-	66
Neto pozitivne tečajne razlike iz financijskih aktivnosti	-	-	12.226	3.441
	9.953	20.862	30.992	43.803
Financijski rashodi				
Trošak kamata po posudbama	(45.694)	(46.692)	-	-
Trošak kamata – povezana poduzeća (bilješka 40)	-	-	(998)	(1.126)
Trošak kamata iz ugovora o najmu	(5.957)	(4.670)	-	-
Neto negativne tečajne razlike iz financijskih aktivnosti	(1.955)	(359)	-	-
	(53.606)	(51.721)	(998)	(1.126)
	(43.653)	(30.859)	29.994	42.677

/i/ U poslovnom segmentu osiguranje kamate po danim depozitima, obveznicama i komercijalnim zapisima u iznosu od 182.868 tisuća kuna (2019.: 191.666 tisuća kuna) su dio poslovnih djelatnosti segmenta te su iskazane u sklopu ostalih prihoda (bilješka 6), dok u ostalim segmentima kratkoročni plasmani putem depozita nisu dio osnovne djelatnosti te su kamate po danim depozitima, obveznicama i komercijalnim zapisima ostalih segmenata iskazane kao dio financijskih prihoda.

Ukupan prihod od kamata iznosi 192.821 tisuća kuna (2019.: 227.819 tisuća kuna).

14. POREZ NA DOBIT

<i>(u tisućama kuna)</i>	Grupa		Društvo	
	2020.	2019.	2020.	2019.
Tekući porez na dobit	62.605	86.794	-	-
Odgođeni porezni trošak/(prihod) (bilješka 26)	(70.218)	25.787	1.618	15.429
	(7.613)	112.581	1.618	15.429

Porez na dobit Grupe prije oporezivanja razlikuje se od teoretskog iznosa koji bi se izračunao po ponderiranoj poreznoj stopi primjenjivoj na dobit društava koja se konsolidiraju kako slijedi:

<i>(u tisućama kuna)</i>	Grupa		Društvo	
	2020.	2019.	2020.	2019.
Dobit prije oporezivanja	37.011	618.698	5.058	39.808
Porez na dobit po stopi poreza na dobit u pojedinoj državi	6.662	111.366	910	7.166
Efekt porezno nepriznatih troškova	27.101	56.508	2.593	15.158
Učinak neoporezivih prihoda	(88.552)	(47.901)	(1.885)	(6.895)
Efekt iskorištenih prethodno nepriznatih poreznih gubitaka	(321)	(1.121)	-	-
Učinak priznavanja poreznog gubitka za prijenos	47.497	-	-	-
Učinak reinvestirane dobiti i poticaja za ulaganje	-	(6.271)	-	-
Obračunati porez na dobit	(7.613)	112.581	1.618	15.429
Efektivna porezna stopa	(20,57 %)	18,20 %	31,99 %	38,76 %

Grupa je temeljem Zakona o poticanju ulaganja u 2018. godini dobila status korisnika potpore za ulaganje. Poticaji se moraju iskoristiti u razdoblju od 10 godina od trenutka stjecanja statusa korisnika potpore za ulaganje. Tijekom tog razdoblja Grupa također mora osigurati i zadovoljavanje drugih kriterija iz ovog propisa poput održavanja zadanog broja zaposlenika i sličnih mjera. Tijekom 2020. i 2019. godine svi kriteriji su zadovoljeni. Preostali neiskorišteni iznos poticaja u iznosu 77.961 tisuća kuna je iskazan kao odgođena porezna imovina (bilješka 26).

Matica i njena ovisna društva podliježu plaćanju poreza sukladno zakonima i propisima Republike Hrvatske, odnosno zemalja u kojima su registrirane.

Porezna uprava Republike Hrvatske je do sada izvršila porezni nadzor prijave poreza na dobit za nekoliko društava za razdoblje do 2017. godine. U skladu s propisima Republike Hrvatske, Porezna uprava može u bilo koje doba pregledati knjige i evidencije pojedinog društva u Grupi u razdoblju od 3 godine nakon isteka godine u kojoj je porezna obveza iskazana te može uvesti dodatne porezne obveze i kazne. Uprava pojedinih društava i Društva nije upoznata s okolnostima koje bi mogle dovesti do potencijalnih značajnih obveza u tom pogledu.

14. POREZ NA DOBIT (nastavak)

Ukupni nepriznati porezni gubici na razini Grupe iznosili su kako slijedi:

<i>(u tisućama kuna)</i>	2020.	2019.
2020.	-	432
2021.	620	2.357
2022.	1.033	8.485
2023.	18.291	14.419
2024.	5.127	4.216
2025.	9.589	-
	34.660	29.909

Društvo je u svojim financijskim izvještajima iskazalo odgođenu poreznu imovinu na temelju poreznih gubitaka u iznosu od 128.786 tisuća kuna (2019.: 129.615 tisuća kuna), a Grupa u iznosu od 177.112 tisuća kuna (2019.: 129.615 tisuća kuna) budući da Društvo i Grupa očekuju da će porezni gubici biti iskorišteni u potpunosti prije roka u kojem istječu.

Grupa u svojim financijskim izvještajima nije iskazala odgođenu poreznu imovinu na temelju poreznih gubitaka u iznosu od 9.589 tisuće kuna (2019.: 4.216 tisuća kuna) budući da nije izvjesno da će porezni gubici biti iskorišteni od strane društava na koja se odnose u navedenim iznosima prije roka u kojem istječu.

15. ZARADA PO DIONICI

Osnovna zarada po dionici dobivena je dijeljenjem neto dobiti koja pripada dioničarima Matice s ponderiranim prosječnim brojem redovnih dionica, isključujući prosječan broj redovnih dionica kupljenih od strane Društva koje ih drži kao vlastite dionice. Osnovna zarada po dionici jednaka je razrijeđenoj budući da nema razrijeđenih dionica.

	Grupa		Društvo	
	2020.	2019.	2020.	2019.
Neto dobit/(gubitak) <i>(u tisućama kuna)</i>	(26.590)	402.199	3.440	24.379
Ponderirani prosječni broj dionica	15.780.637	15.940.756	15.780.637	15.940.756
Osnovna/razrijeđena zarada po dionici <i>(u kunama)</i>	(1,68)	25,23	0,22	1,53

16. DIVIDENDA PO DIONICI

Objavljene dividende u 2020. godini iznosile su - kuna po dionici (2019.: 18,20 kuna po dionici).

17. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA

Grupa

<i>(u tisućama kuna)</i>	Zemljište i zgrade	Postrojenja i oprema	Imovina u pripremi	Imovina s pravom uporabe Zemljišta i zgrade	Postrojenja i oprema	Ukupno
Stanje na dan 31. prosinca 2019.						
Nabavna vrijednost	7.755.330	2.123.238	496.822	168.791	7.777	10.551.958
Akumulirana amortizacija	(2.668.841)	(1.277.699)	-	(15.353)	(2.764)	(3.964.657)
Neto knjigovodstvena vrijednost	5.086.489	845.539	496.822	153.438	5.013	6.587.301
Za godinu koja je završila 31. prosinca 2020.						
Neto knjigovodstvena vrijednost na početku godine	5.086.489	845.539	496.822	153.438	5.013	6.587.301
Povećanje i prijenosi	93.221	164.701	37.102	28.675	9.490	333.189
Prijenos na ulaganje u nekretnine	(114.694)	-	-	-	-	(114.694)
Umanjenje vrijednosti	(10.373)	-	-	-	-	(10.373)
Otuđenja i otpisi	(5.395)	(8.951)	-	(4.713)	(960)	(20.019)
Amortizacija za godinu	(220.617)	(166.250)	-	(19.130)	(3.099)	(409.096)
Tečajne razlike	873	126	-	499	21	1.519
Neto knjigovodstvena vrijednost na kraju godine	4.829.504	835.165	533.924	158.769	10.465	6.367.827
Stanje na dan 31. prosinca 2020.						
Nabavna vrijednost	7.615.122	2.213.045	533.924	193.465	16.331	10.571.887
Akumulirana amortizacija	(2.785.618)	(1.377.880)	-	(34.696)	(5.866)	(4.204.060)
Neto knjigovodstvena vrijednost	4.829.504	835.165	533.924	158.769	10.465	6.367.827

Na dan 31. prosinca 2020. godine nabavna vrijednost potpuno otpisanih nekretnina, postrojenja i opreme u Grupi iznosila je 947.935 tisuće kuna (2019.: 898.209 tisuća kuna). Za osiguranje plaćanja po kreditima odobrenim od strane banaka i ostalih kreditora za nekoliko ovisnih društava upisane su hipoteke na imovinu i to na zemljište i zgrade u vrijednosti od 1.548.567 tisuća kuna (2019.: 1.621.557 tisuće kuna). U 2020. godini Grupa je priznala gubitak od umanjenja vrijednosti u iznosu od 10.373 tisuća kuna (2019.: 8.421 tisuće kuna) u pogledu zemljišta i zgrade vezane za segment osiguranja, sukladno procjeni neovisnih procjenitelja.

17. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA (nastavak)

Grupa

<i>(u tisućama kuna)</i>	Zemljište i zgrade	Postrojenja i oprema	Imovina u pripremi	Imovina s pravom uporabe Zemljišta i zgrade	Postrojenja i oprema	Ukupno
Stanje na dan 31. prosinca 2018.						
Nabavna vrijednost	7.150.414	1.876.022	781.206	-	-	9.807.642
Akumulirana amortizacija	(2.511.833)	(1.153.892)	-	-	-	(3.665.725)
Neto knjigovodstvena vrijednost	4.638.581	722.130	781.206	-	-	6.141.917
Za godinu koja je završila 31. prosinca 2019.						
Neto knjigovodstvena vrijednost na početku godine	4.638.581	722.130	781.206	-	-	6.141.917
Početna primjena MSFI 16	-	-	-	142.067	5.460	147.527
Povećanje i prijenosi	765.448	307.092	(281.692)	27.107	2.308	820.263
Prijenos na ulaganje u nekretnine	(61.865)	-	-	-	-	(61.865)
Umanjenje vrijednosti	(8.421)	-	-	-	-	(8.421)
Otuđenja i otpisi	(21.399)	(21.062)	(2.692)	(78)	-	(45.231)
Amortizacija za godinu	(226.094)	(162.678)	-	(15.855)	(2.762)	(407.389)
Tečajne razlike	239	57	-	197	7	500
Neto knjigovodstvena vrijednost na kraju godine	5.086.489	845.539	496.822	153.438	5.013	6.587.301
Stanje na dan 31. prosinca 2019.						
Nabavna vrijednost	7.755.330	2.123.238	496.822	168.791	7.777	10.551.958
Akumulirana amortizacija	(2.668.841)	(1.277.699)	-	(15.353)	(2.764)	(3.964.657)
Neto knjigovodstvena vrijednost	5.086.489	845.539	496.822	153.438	5.013	6.587.301

17. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA (nastavak)

Društvo

<i>(u tisućama kuna)</i>	Zemljište i zgrade	Postrojenja i oprema	Ostala materijalna imovina	Imovina u pripremi i predujmovi	Ukupno
Za godinu koja je završila 31. prosinca 2019.					
Neto knjigovodstvena vrijednost na početku godine	109.136	16.594	4.315	94.238	224.283
Povećanje	293	1.336	-	327.973	329.602
Donos pripajanjem (bilješka 41)	-	-	-	322	322
Otuđenja i otpisi	-	(1)	-	-	(1)
Amortizacija za godinu	(1.804)	(8.328)	(141)	-	(10.273)
Neto knjigovodstvena vrijednost na kraju godine	107.625	9.601	4.174	422.533	543.933
Stanje na dan 31. prosinca 2019.					
Nabavna vrijednost	166.433	56.887	6.345	422.533	652.198
Akumulirana amortizacija	(58.808)	(47.286)	(2.171)	-	(108.265)
Neto knjigovodstvena vrijednost	107.625	9.601	4.174	422.533	543.933
Za godinu koja je završila 31. prosinca 2020.					
Neto knjigovodstvena vrijednost na početku godine	107.625	9.601	4.174	422.533	543.933
Povećanje	141	394	5	6.917	7.457
Donos pripajanjem (bilješka 41)	-	-	-	-	-
Otuđenja i otpisi	-	(2)	-	-	(2)
Amortizacija za godinu	(1.823)	(7.435)	(141)	-	(9.399)
Neto knjigovodstvena vrijednost na kraju godine	105.943	2.558	4.038	429.450	541.989
Stanje na dan 31. prosinca 2020.					
Nabavna vrijednost	166.560	55.524	6.351	429.450	657.885
Akumulirana amortizacija	(60.617)	(52.966)	(2.313)	-	(115.896)
Neto knjigovodstvena vrijednost	105.943	2.558	4.038	429.450	541.989

18. ULAGANJA U NEKRETNINE

<i>(u tisućama kuna)</i>	Grupa		Društvo	
	2020.	2019.	2020.	2019.
Stanje na dan 1. siječnja				
Nabavna vrijednost	1.183.017	1.134.083	301.950	301.950
Akumulirana amortizacija	(251.765)	(232.168)	(75.025)	(67.626)
Neto knjigovodstvena vrijednost	931.252	901.915	226.925	234.324
Povećanje - nabave	28.270	6.782	-	-
Prijenos s dugotrajne materijalne imovine	114.694	61.864	-	-
Otuđenja i otpisi	(5.161)	(16.694)	(115)	-
Povećanje prethodno umanjene vrijednosti	-	2.220	-	-
Umanjenje vrijednosti	(6.251)	-	-	-
Amortizacija za godinu	(28.436)	(24.962)	(7.376)	(7.399)
Tečajne razlike	307	127	-	-
Neto knjigovodstvena vrijednost	1.034.675	931.252	219.434	226.925
Stanje na dan 31. prosinca				
Nabavna vrijednost	1.301.264	1.183.017	301.835	301.950
Akumulirana amortizacija	(266.589)	(251.765)	(82.401)	(75.025)
Neto knjigovodstvena vrijednost	1.034.675	931.252	219.434	226.925

Prihodi od najma priznati u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti u 2020. godini iznosili su 13.968 tisuća kuna za Društvo i 123.414 tisuća kuna za Grupu (2019.: 15.053 tisuća kuna za Društvo i 137.682 tisuća kuna za Grupu).

U 2020. godini Grupa je priznala dobit od uvećanja prethodno umanjene vrijednosti u iznosu od - tisuća (2019.: gubitak 2.220 tisuće kuna) u pogledu zemljišta i zgrade vezane za segment osiguranja, sukladno procjeni neovisnih procjenitelja.

Fer vrijednost ulaganja u nekretnine približna je knjigovodstvenoj vrijednosti na temelju interne procjene Društva. Nije obavljena procjena vrijednosti svih ulaganja u nekretnine.

19. BIOLOŠKA IMOVINA

Grupa:

<i>(u tisućama kuna)</i>	31.prosinca 2020.	31.prosinca 2019.
Stanje matičnog jata na 1. siječnja	32.472	32.199
Gubici (mortalitet)	(1.724)	(949)
Promjena fer vrijednosti kao rezultat biološke transformacije	9.585	2.638
Prodaja	(7.738)	(1.416)
Stanje na dan 31. prosinca	32.595	32.472

Na dan 31. prosinca 2020. godine Grupa je imala procijenjenih 12.977 kilograma matičnog jata (31. prosinca 2019: 20.188 kilograma), a tijekom godine je prodala 9.253 kilograma (2019: 428 kilograma) riba iz matičnog jata (kako ribe iz pripreme, tako i ribe iz mrijesta).

20. NEMATERIJALNA IMOVINA

GRUPA			Odnosi s kupcima i dugoročni ugovori iz neživotnih osiguranja	Vrijednost poslovanja životnih osiguranja	Prava iz potraživanja koja proizlaze iz ugovora o osiguranju	Razgrani čeni troškovi pribave	Ostala nematerijaln a imovina	Ukupno
<i>(u tisućama kuna)</i>	Goodwill	Brand						
Za godinu koja je završila								
31. prosinca 2020.								
Neto knjigovodstvena vrijednost na početku godine	330.810	230.844	5.056	42.590	28.875	268.986	82.456	989.617
Povećanja	-	-	-	-	-	-	91.307	91.307
Amortizacija za godinu	-	(24.733)	(5.056)	(3.967)	(12.375)	-	(27.448)	(73.579)
Otuđenja, otpisi	-	-	-	-	-	(22.158)	(1.617)	(23.775)
Tečajne razlike	-	-	-	-	-	526	57	583
Neto knjigovodstvena vrijednost na kraju godine	330.810	206.111	-	38.623	16.500	247.354	144.755	984.153
Stanje na dan 31. prosinca 2020.								
Nabavna vrijednost	333.857	371.000	91.000	70.000	99.000	247.354	365.076	1.609.273
Akumulirana amortizacija i umanjenje vrijednosti	(3.047)	(164.889)	(91.000)	(31.377)	(82.500)	-	(220.321)	(625.120)
Neto knjigovodstvena vrijednost	330.810	206.111	-	38.623	16.500	247.354	144.755	984.153

Ostala nematerijalna imovina odnosi se najvećim dijelom na nematerijalnu imovinu u pripremi, softver i ostala prava.

20. NEMATERIJALNA IMOVINA (nastavak)

GRUPA			Odnosi s kupcima i dugoročni ugovori iz neživotnih osiguranja	Vrijednost poslovanja životnih osiguranja	Prava iz potraživanja koja proizlaze iz ugovora o osiguranju	Razgrani čeni troškovi pribave	Ostala nematerijaln a imovina	Ukupno
<i>(u tisućama kuna)</i>	Goodwill	Brand						
Za godinu koja je završila 31. prosinca 2019.								
Neto knjigovodstvena vrijednost na početku godine (prepravljeno)	330.810	255.579	20.221	46.582	41.250	288.703	98.801	1.081.946
Povećanja	-	-	-	-	-	-	47.185	47.185
Prijenos koncesija u materijalnu imovinu (MSFI 16)	-	-	-	-	-	-	(36.680)	(36.680)
Amortizacija za godinu	-	(24.735)	(15.165)	(3.992)	(12.375)	-	(25.883)	(82.150)
Otuđenja, otpisi	-	-	-	-	-	(19.869)	(1.002)	(20.871)
Tečajne razlike	-	-	-	-	-	152	35	187
Neto knjigovodstvena vrijednost na kraju godine	330.810	230.844	5.056	42.590	28.875	268.986	82.456	989.617
Stanje na dan 31. prosinca 2019.								
Nabavna vrijednost	333.857	371.000	91.000	70.000	99.000	268.986	275.521	1.509.364
Akumulirana amortizacija i umanjeње vrijednosti	(3.047)	(140.156)	(85.944)	(27.410)	(70.125)	-	(193.065)	(519.747)
Neto knjigovodstvena vrijednost	330.810	230.844	5.056	42.590	28.875	268.986	82.456	989.617

Ostala nematerijalna imovina odnosi se najvećim dijelom na nematerijalnu imovinu u pripremi, softver i ostala prava.

20. NEMATERIJALNA IMOVINA (nastavak)

Sljedeće kategorije nematerijalne imovine odnose se na pojedina sredstva koja proizlaze iz stjecanja segmenta osiguranja s preostalim korisnim vijekom trajanja na dan 31. prosinca 2020. godine kako slijedi: brand (9,5 godina), odnosi s kupcima i dugoročni ugovori iz poslova neživotnog osiguranja (0,5 godine), vrijednost poslova životnog osiguranja (14,5 godina), te prava iz potraživanja koja proizlaze iz ugovora o osiguranju (2,5 godina).

Goodwill se alocira na jedinice stvaranja novca Grupe (CGU), utvrđene prema poslovnim segmentima.

Sažetak alokacije goodwilla prema poslovnim segmentima nalazi se u nastavku:

Goodwill – sadašnja vrijednost (u tisućama kuna)	Osiguranje	Turizam	Ukupno
31. prosinca 2020.	197.410	133.400	330.810
31. prosinca 2019.	197.410	133.400	330.810

Nadoknativi iznos jedinica stvaranja novca izračunat je na temelju vrijednosti u uporabi i približno je jednaka sadašnjoj vrijednosti goodwilla u 2020. i 2019. godini.

Ovi izračuni koriste projekcije novčanih tokova prije poreza na temelju financijskih planova koje je odobrila Uprava i koji pokrivaju razdoblje od pet godina. Novčani tokovi nakon tog petogodišnjeg razdoblja ekstrapoliraju se korištenjem procijenjenih stopa rasta navedenih u nastavku. Stopa rasta nije viša od dugoročne prosječne stope rasta za industriju kojoj CGU djeluju.

Ključne pretpostavke korištene za izračun vrijednosti u uporabi su kako slijedi:

Osiguranje	2020.	2019.
Godišnji rast zaračunate bruto premije /i/	4,7 %	4,29 %
Godišnji rast neto dobiti /ii/	3,3 %	4,6 %
Diskontna stopa /iii/	8,4 %	9,90 %
Stopa preostalog rasta /iv/	2 %	2 %

- i/ Planirani rast zaračunate bruto premije na bazi povijesnih rezultat i očekivanja uprave za budućnost
- ii/ Planirana rast neto dobiti na bazi povijesnih rezultat i očekivanja uprave za budućnost
- iii/ Diskontne stope prije poreza primijenjene na projekcije novčanih tokova koje odražavaju specifične rizike povezane s industrijom
- iv/ Očekivana stopa preostalog rasta je utvrđena na temelju povijesnih podataka i tržišne prognoze o rastu segmenta osiguranja u Hrvatskoj

Turizam	2020.	2019.
Bruto EBITDA marža /i/	Prosječno 36,0 %	Prosječno 36,0 %
Rast prihoda /ii/	3,0 %*	4,1 %
Diskontna stopa /iii/	6,2 %	7,7-9,2 %
Stopa preostalog rasta /iv/	2 – 2,5 %	2 %

*Nakon povratka na razinu poslovanja prije korona virusa u 2023. godini

- i/ Planirana bruto EBITDA marža na bazi povijesnih rezultata i očekivanja uprave za budućnost
- ii/ Ponderirana prosječna stopa rasta korištena za ekstrapoliranje novčanih tokova nakon planiranog razdoblja
- iii/ Diskontne stope prije poreza primijenjene na projekcije novčanih tokova koje odražavaju specifične rizike povezane s industrijom
- iv/ Očekivana stopa preostalog rasta je utvrđena na temelju povijesnih podataka i tržišne prognoze o rastu segmenta turizma u Hrvatskoj

20. NEMATERIJALNA IMOVINA (nastavak)

DRUŠTVO (u tisućama kuna)	2020.	2019.
Stanje na dan 1. siječnja		
Nabavna vrijednost	8.154	8.126
Akumulirana amortizacija	(5.655)	(5.534)
Neto knjigovodstvena vrijednost	2.499	2.592
Neto knjigovodstvena vrijednost na početku godine	2.499	2.592
Povećanje	106	28
Otuđenja, otpisi	-	-
Amortizacija za godinu	(119)	(121)
Neto knjigovodstvena vrijednost	2.486	2.499
Stanje na dan 31. prosinca		
Nabavna vrijednost	8.260	8.154
Akumulirana amortizacija	(5.774)	(5.655)
Neto knjigovodstvena vrijednost	2.486	2.499

21. ULAGANJA U OVISNA DRUŠTVA, PRIDRUŽENA DRUŠTVA I ZAJEDNIČKE PODUHVATE

(u tisućama kuna)	Grupa		Društvo	
	31. prosinca 2020.	31. prosinca 2019.	31. prosinca 2020.	31. prosinca 2019.
Ulaganja u ovisna društva	-	-	5.142.894	5.117.339
Ulaganja u pridružena društva	10.091	9.628	-	-
Ulaganja u zajedničke pothvate	78.502	79.962	-	-
	88.593	89.590	5.142.894	5.117.339

Grupa	Djelatnost	Država	31. prosinca 2020.		31. prosinca 2019.	
			Postotak vlasništva	Iznos ulaganja	Postotak vlasništva	Iznos ulaganja
			%	tis. kn	%	tis. kn
Zajednički pothvati						
PBZ Croatia osiguranje d. d., Zagreb	Mirovinski fond	Hrvatska	50,0	77.120	50,0	78.653
Nacionalni biro za osiguranje Skopje	Osiguranje	Makedonija	-	1.382	-	1.309
				78.502		79.962
Pridružena društva						
Strmec projekt d. o. o., Samobor	Nekretnine	Hrvatska	49,76	5.688	49,76	5.688
STP Agroservis d. o. o., Virovitica	Tehničko testiranje i analiza	Hrvatska	37,0	4.403	37,0	3.940
				10.091		9.628

21. ULAGANJA U OVISNA DRUŠTVA, PRIDRUŽENA DRUŠTVA I ZAJEDNIČKE PODUHVA TE (nastavak)

Zajednički pothvati:

Promjene na ulaganjima u zajedničke pothvate su kako slijedi:

<i>(u tisućama kuna)</i>	31. prosinca 2020.	31. prosinca 2019.
Stanje na dan 1. siječnja	79.962	82.084
Povećanje metodom udjela	-	-
Smanjenje metodom udjela	(1.460)	(2.122)
Smanjenje vrijednosti	-	-
Stanje na dan 31. prosinca	78.502	79.962

Skraćene financijske informacije za zajedničke pothvate

U nastavku su dane skraćene financijske informacije za društvo PBZ Croatia osiguranje d. d. koje su iskazane primjenom metode udjela.

Skraćeni izvještaj o financijskom položaju

<i>(u tisućama kuna)</i>	31. prosinca 2020.	31. prosinca 2019.
Financijska imovina	102.892	116.178
Ostala imovina	34.225	24.773
Ukupno imovina	137.117	140.951
Obveze	6.877	7.647
Kapital i rezerve	130.240	133.304
Ukupno kapital i obveze	137.117	140.951

Skraćeni izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti

Prihodi	67.007	70.518
Rashodi	(42.813)	(42.500)
Dobit prije poreza	24.193	28.018
Porez na dobit	(4.358)	(5.052)
Dobit za godinu	19.835	22.966
Udjel u dobiti zajedničkog pothvata @ 50 %	9.918	11.483

21. ULAGANJA U OVISNA DRUŠTVA, PRIDRUŽENA DRUŠTVA I ZAJEDNIČKE PODUHVA TE (nastavak)

Usklađenje prikazanih skraćenih financijskih informacija s knjigovodstvenom vrijednošću udjela u zajedničkom pothvatu.

Skraćene financijske informacije

<i>(u tisućama kuna)</i>	31. prosinca 2020.	31. prosinca 2019.
Početna neto imovina na dan 1. siječnja /i/	157.306	161.339
Dobit za razdoblje	19.835	22.966
Dividende	(22.901)	(27.000)
Zaključna neto imovina	154.240	157.305
Udjel u zajedničkom pothvatu @ 50 %	77.120	78.653
Knjigovodstvena vrijednost	77.120	78.653

i/ Početna stanja uključuju 24 milijuna kuna koja se odnose na razliku fer vrijednosti neto imovine društva u trenutku stjecanja (50 % se odnosi na udjel Grupe) od strane Adris grupe d. d. u 2014. godini.

Pridružena društva:

Promjene na ulaganjima u pridružena društva su kako slijedi:

<i>(u tisućama kuna)</i>	31. prosinca 2020.	31. prosinca 2019.
Stanje na dan 1. siječnja	9.628	9.165
Udio u dobiti pridruženih društava	463	463
Stanje na dan 31. prosinca	10.091	9.628

21. ULAGANJA U OVISNA DRUŠTVA, PRIDRUŽENA DRUŠTVA I ZAJEDNIČKE PODUHVATE (nastavak)

Ovisna društva:

Sva ovisna društva koja su uključena u konsolidaciju navedena su u bilješci 1 u ovim financijskim izvještajima. Udio glasačkih prava matice u kapitalu ovisnih društava ne razlikuje se od udjela u vlasništvu nad dionicama ovisnih društava.

<i>(u tisućama kuna)</i>	31. prosinca 2020.		31. prosinca 2019.	
	Udio u vlasništvu	Iznos	Udio u vlasništvu	Iznos
Ulaganja u ovisna društva – 100 % vlasništvo				
Abilia d. o. o., Rovinj, Hrvatska	100 %	124.000	100 %	124.000
Cromaris d. d., Zadar, Hrvatska	100 %	512.456	100 %	512.456
Expertus d. o. o., Zagreb, Hrvatska	100 %	1.002.140	100 %	1.002.140
		1.638.596		1.638.596
Ulaganja u ovisna društva – većinski interes				
Maistra d. d., Rovinj, Hrvatska	91,28 %	711.871	90,47 %	686.418
Croatia Osiguranje d. d., Zagreb, Hrvatska	66,39 %	2.112.823	66,39 %	2.112.721
HUP-Zagreb d. d., Zagreb, Hrvatska	40,70 %	679.604	40,70 %	679.604
		3.504.298		3.478.743
Ukupno ulaganja u ovisna društva		5.142.894		5.117.339

Promjene na ulaganjima u ovisna društva bile su kako slijedi:

<i>(u tisućama kuna)</i>	31. prosinca 2020.	31. prosinca 2019.
Stanje 1. siječnja	5.117.339	4.903.789
Povećanje /i/	25.555	64.676
Povećanje pripajanjem /ii/	-	1.198.874
Smanjenje pripajanjem /iii/	-	(1.050.000)
Stanje 31. prosinca	5.142.894	5.117.339

- i/ Tijekom 2020. godine Društvo je steklo ukupno manje od 0,01 % udjela u društvu Croatia Osiguranje d. d., Zagreb, te 0,81 % udjela u društvu MAISTRA d. d., Rovinj. Tijekom 2019. godine Društvo je steklo ukupno 0,05 % udjela u Croatia Osiguranje d. d., Zagreb, te 4,76 % udjela u HUP-Zagreb d. d., Zagreb.
- ii/ Tijekom 2019. društvo je prilikom pripajanja ovisnog društva Adria Resorts d. o. o., Rovinj (bilješka 41) steklo 90,47 % udjela u društvu Maistra d. d., Rovinj i 100 % udjela u društvu Cromaris d. d., Zadar.
- iii/ Tijekom 2019. godine Društvo je pripojilo ovisno društvo Adria Resorts d. o. o., Rovinj (bilješka 41).

Ukupni nekontrolirajući interesi za 2020. godinu iznose 1.618.320 tisuća kuna (31. prosinca 2019.: 1.573.593 tisuća kuna), od čega se iznos od 1.414.628 tisuće kuna odnosi na nekontrolirajuće interese u ovisnom društvu Croatia osiguranje d. d. (31. prosinca 2019.: 1.340.313 tisuće kuna), iznos od 162.521 tisuća kuna na Maistra d. d. (31. prosinca 2019.: 189.407 tisuća kuna), dok se preostali iznos odnosi na ostala ovisna društva.

21. ULAGANJA U OVISNA DRUŠTVA, PRIDRUŽENA DRUŠTVA I ZAJEDNIČKE PODUHVATE (nastavak)

U nastavku su prikazane financijske informacije za svako ovisno društvo u kojem postoji nekontrolirajući interes koji je značajan za Grupę:

Sažeta bilanca (u tisućama kuna)	Croatia osiguranje d. d.		Maistra d. d.	
	31. prosinca 2020.	31. prosinca 2019.	31. prosinca 2020.	31. prosinca 2019.
Kratkotrajna imovina	2.849.587	2.309.443	76.538	120.278
Kratkoročne obveze	(3.673.991)	(3.389.650)	(554.193)	(390.468)
Ukupno neto kratkotrajna imovina	(824.404)	(1.080.207)	(477.655)	(270.190)
Dugotrajna imovina	10.390.403	10.343.555	3.410.886	3.432.530
Dugoročne obveze	(5.567.934)	(5.524.854)	(1.040.626)	(1.142.738)
Ukupno neto dugoročna imovina	4.822.469	4.818.701	2.370.260	2.289.792
Neto imovina ukupno	3.998.065	3.738.494	1.892.605	2.019.602

Sažeti račun dobiti i gubitka (u tisućama kuna)	Croatia osiguranje d. d.		Maistra d. d.	
	2020.	2019.	2020.	2019.
Prihodi	3.694.377	3.688.477	615.466	1.299.006
Dobit prije poreza	353.440	367.701	(168.749)	186.561
Porez na dobit	(56.731)	(64.046)	41.752	(24.936)
Ukupno sveobuhvatna dobit	296.709	303.655	(126.997)	161.625
Ukupno sveobuhvatna dobit koja pripada nekontrolirajućim interesima	99.709	102.134	(11.589)	17.855

Sažeti novčani tokovi (u tisućama kuna)	Croatia osiguranje d. d.		Maistra d. d.	
	2020.	2019.	2020.	2019.
Novčani tokovi iz poslovnih aktivnosti	328.860	(201.333)	101.900	427.398
Novčani tokovi iz ulagačkih aktivnosti	152.308	(11.154)	(200.693)	(392.833)
Novčani tokovi iz financijskih aktivnosti	(29.110)	(26.863)	50.673	22.824

Dodatne informacije (u tisućama kuna)	Croatia osiguranje d. d.		Maistra d. d.	
	2020.	2019.	2020.	2019.
Dividende plaćene nekontrolirajućem interesu	157	113	-	-

22. DUŽNIČKI VRIJEDNOSNI PAPIRI PO AMORTIZIRANOM TROŠKU

Struktura dužničkih vrijednosnih papira po amortiziranom trošku Grupe prikazana je u sljedećoj tabeli:

<i>(u tisućama kuna)</i>	31. prosinca 2020.	31. prosinca 2019.
Državne obveznice	2.135.551	2.280.837
Korporativne obveznice	43.903	51.520
	2.179.454	2.332.357

Kretanje bruto iznosa i rezerviranja za kreditne gubitke obveznica koje se vode po amortiziranom trošku:

<i>(u tisućama kuna)</i>	Rezerviranje za kreditne gubitke				Bruto iznos			
	Faza 1 12- mjesečni i ECL	Faza 2 ECL za razdoblje trajanja	Faza 3 ECL za razdoblje trajanja	Ukupno	Faza 1 12- mjesečni ECL	Faza 2 ECL za razdoblje trajanja	Faza 3 ECL za razdoblje trajanja	Ukupno
Početno stanje na 1.1.2019.	(23.831)	-	-	(23.831)	2.257.47 4	-	-	2.257.47 4
<i>Kretanja s utjecajem na kreditne gubitke:</i>								
Prijenos na ispravljene (iz faze 1 i 2 u fazu 3)	18.125	-	(18.125)	-	(18.125)	-	18.125	-
Povećanje ili kupnja	(885)	-	-	(885)	406.835	-	-	406.835
Smanjenja	879	-	-	879	(298.540)	-	-	(298.540)
Promjena pretpostavki u modelu mjerenja ECL-a	1.291	-	-	1.291	-	-	-	-
Amortizacija premije/diskonta	-	-	-	-	(16.194)	-	-	(16.194)
Ostala kretanja	-	-	10.625	10.625	(364)	-	(10.625)	(10.989)
<i>Kretanja koja nemaju utjecaja na rezervaciju za kreditne gubitke</i>								
Tečajne razlike i ostala kretanja	-	-	-	-	5.692	-	-	5.692
Stanje na 31.12.2019.	(4.421)	-	(7.500)	(11.921)	2.336.778	-	7.500	2.344.278
Početno stanje na 1.1.2020.	(4.421)	-	(7.500)	(11.921)	2.336.778	-	7.500	2.344.278
<i>Kretanja s utjecajem na kreditne gubitke:</i>								
Povećanje ili kupnja	(585)	-	-	(585)	207.990	-	-	207.990
Smanjenja	727	-	-	727	(365.269)	-	-	(365.269)
Promjena pretpostavki u modelu mjerenja ECL-a	(77)	-	-	(77)	-	-	-	-
Amortizacija premije/diskonta	-	-	-	-	(9.617)	-	-	(9.617)
Ostala kretanja	-	-	-	-	(4.880)	-	-	(4.880)
<i>Kretanja koja nemaju utjecaja na rezervaciju za kreditne gubitke</i>								
Tečajne razlike i ostala kretanja	-	-	-	-	18.808	-	-	18.808
Stanje na 31.12.2020.	(4.356)	-	(7.500)	(11.856)	2.183.810	-	7.500	2.191.310

Pregled valutne strukture ulaganja:

<i>(u tisućama kuna)</i>	31. prosinca 2020.	31. prosinca 2019.
HRK	1.280.752	1.212.776
EUR	860.396	1.048.695
Ostale valute	38.306	70.886
	2.179.454	2.332.357

23. FINANCIJSKA IMOVINA PO FER VRIJEDNOSTI KROZ OSTALU SVEOBUH VATNU DOBIT

Grupa i Društvo iskazuju niže navedena ulaganja kao financijsku imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit budući da se ista drže u strateške svrhe umjesto sa svrhom ostvarivanja naknadne dobiti prodajom i ne postoje planovi da se ista proda u kraćem ili srednjem roku.

Pregled financijske imovine po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit

	Grupa		Društvo	
	31.prosinca 2020.	31.prosinca 2019.	31.prosinca 2020.	31.prosinca 2019.
<i>Vlasnički vrijednosni papiri</i>	466.094	484.575	116.556	113.226
<i>Dužnički vrijednosni papiri</i>	4.394.875	4.302.373	-	-
	4.860.969	4.786.948	116.556	113.226
Tekuće dospijeće	(157.921)	(225.363)	-	-
Dugoročni dio	4.703.048	4.561.585	116.556	113.226

Vlasnički vrijednosni papiri

	Grupa		Društvo	
	31.prosinca 2020.	31.prosinca 2019.	31.prosinca 2020.	31.prosinca 2019.
Dionice, udjeli i drugi vrijednosni papiri	458.372	466.387	116.556	113.226
Investicijski fondovi	7.722	18.188	-	-
	466.094	484.575	116.556	113.226
Tekuće dospijeće	(508)	(542)	-	-
Dugoročni dio	465.586	484.033	116.556	113.226

Dužnički vrijednosni papiri

	Grupa		Društvo	
	31.prosinca 2020.	31.prosinca 2019.	31.prosinca 2020.	31.prosinca 2019.
Obveznice	4.394.875	4.302.373	-	-
	4.394.875	4.302.373	-	-
Tekuće dospijeće	(157.413)	(224.821)	-	-
Dugoročni dio	4.237.462	4.077.552	-	-

23. FINANCIJSKA IMOVINA PO FER VRIJEDNOSTI KROZ OSTALU SVEOBUHVAATNU DOBIT (nastavak)

Kretanje bruto iznosa i rezerviranja za kreditne gubitke obveznica koje se vode po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit (MSFI 9):

	Rezerviranja za kreditne gubitke			Bruto iznos		
	Faza 1	POCI	Ukupno	Faza 1	POCI	Ukupno
	12- mesečni ECL	ECL za razdoblje trajanja		12- mesečni ECL	ECL za razdoblje trajanja	
<i>(u tisućama kuna)</i>						
Početno stanje na 1.1.2019.	(9.264)	-	(9.264)	3.614.805	-	3.614.805
<i>Kretanja s utjecajem na kreditne gubitke:</i>						
Prijenos na ispravljene (iz faze 1 u fazu POCI)		-		(4.872)	4.872	-
Povećanje ili kupnja	(2.793)	-	(2.793)	1.869.435	6.949	1.876.384
Smanjenja	1.403	-	1.403	(1.177.524)	(690)	(1.178.214)
Promjena pretpostavki u modelu mjerenja ECL-a	2.017	-	2.017	-	-	-
Amortizacija premije/diskonta	-	-	-	(21.520)	1.011	(20.509)
Ostala kretanja	-	-	-	8.219	-	8.219
<i>Kretanja koja nemaju utjecaja na rezervaciju za kreditne gubitke</i>						
Tečajne razlike i ostala kretanja	-	-	-	10.313	12	10.325
Stanje na 31.12.2019.	(8.637)	-	(8.637)	4.298.856	12.154	4.311.010
Početno stanje na 1.1.2020.	(8.637)	-	(8.637)	4.298.856	12.154	4.311.010
<i>Kretanja s utjecajem na kreditne gubitke:</i>						
Prijenos na ispravljene (iz faze 1 u fazu POCI)	-	-	-	-	-	-
Povećanje ili kupnja	(2.190)	-	(2.190)	1.722.858	-	1.722.858
Smanjenja	1.909	-	1.909	(1.621.015)	(14.687)	(1.635.702)
Promjena pretpostavki u modelu mjerenja ECL-a	(171)	-	(171)	-	-	-
Amortizacija premije/diskonta	-	-	-	(22.742)	585	(22.157)
Ostala kretanja	-	-	-	(7.568)	-	(7.568)
<i>Kretanja koja nemaju utjecaja na rezervaciju za kreditne gubitke</i>						
Tečajne razlike i ostala kretanja	-	-	-	36.308	(785)	35.523
Stanje na 31.12.2020.	(9.089)	-	(9.089)	4.406.697	(2.733)	4.403.964

Pregled valutne strukture ulaganja:

	Grupa		Društvo	
	31.prosinca 2020.	31.prosinca 2019.	31.prosinca 2020.	31.prosinca 2019.
HRK	1.613.636	2.090.552	-	-
EUR	2.873.788	2.436.877	116.556	113.226
USD	68.155	114.402	-	-
Ostale valute	305.390	145.117	-	-
	4.860.969	4.786.948	116.556	113.226

24. a. FINANCIJSKI INSTRUMENTI PO KATEGORIJAMA

Računovodstvene politike za financijske instrumente primijenjene su na sljedeće stavke:

Za potrebe mjerenja, MSFI 9, Financijski instrumenti: Priznavanje i mjerenje klasificira financijsku imovinu u sljedeće kategorije: a) financijska imovina po amortiziranom trošku; b) financijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit; c) financijska imovina po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka.

GRUPA <i>(u tisućama kuna)</i>	Financijska imovina po amortiziranom trošku	Financijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	Financijska imovina po fer vrijednosti kroz RDG	Ukupno
31. prosinca 2020.				
Imovina				
Potraživanja od kupaca	624.376	-	-	624.376
Potraživanja po danim kreditima	226.093	-	-	226.093
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka	-	-	970.133	970.133
Ostala financijska imovina	2.179.454	4.860.969	-	7.040.423
Potraživanja po osnovu prava na regres	154.684	-	-	154.684
Udio reosiguranja u tehničkim pričuvama	488.265	-	-	488.265
Depoziti	1.912.172	-	-	1.912.172
Novac i novčani ekvivalenti	713.509	-	-	713.509
	6.298.553	4.860.969	970.133	12.129.655
31. prosinca 2019.				
Imovina				
Potraživanja od kupaca	623.071	-	-	623.071
Potraživanja po danim kreditima	222.197	-	-	222.197
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka	-	-	919.193	919.193
Ostala financijska imovina	2.332.357	4.786.948	-	7.119.305
Potraživanja po osnovu prava na regres	192.465	-	-	192.465
Udio reosiguranja u tehničkim pričuvama	226.379	-	-	226.379
Depoziti	1.816.014	-	-	1.816.014
Novac i novčani ekvivalenti	681.196	-	-	681.196
	6.093.679	4.786.948	919.193	11.799.820

24. a. FINANCIJSKI INSTRUMENTI PO KATEGORIJAMA (nastavak)

DRUŠTVO <i>(u tisućama kuna)</i>	Financijska imovina po amortizirano m trošku	Financijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	Financijska imovina po fer vrijednosti kroz RDG	Ukupno
31. prosinca 2020.				
Imovina				
Depoziti	1.000.812	-	-	1.000.812
Potraživanja od kupaca i ostala potraživanja /i/	4.859	-	-	4.859
Potraživanja po danim kreditima	393.772	-	-	393.772
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka	-	-	129.833	129.833
Ostala financijska imovina	-	116.556	-	116.556
Novac i novčani depoziti	6.076	-	-	6.076
	1.405.519	116.556	129.833	1.651.908
31. prosinca 2019.				
Imovina				
Depoziti	742.070	-	-	742.070
Potraživanja od kupaca i ostala potraživanja /i/	34.674	-	-	34.674
Potraživanja po danim kreditima	316.868	-	-	316.868
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka	-	-	160.248	160.248
Ostala financijska imovina	-	113.226	-	113.226
Novac i novčani depoziti	364.252	-	-	364.252
	1.457.864	113.226	160.248	1.731.338

i/ Potraživanja od kupaca i ostala potraživanja ne uključuju potraživanja za poreze, potraživanja od zaposlenih te potraživanja za dane predujmove.

Stanje financijskih obveza Grupe i Društva su:

<i>(u tisućama kuna)</i>	Grupa		Društvo	
	31. prosinca 2020.	31. prosinca 2019.	31. prosinca 2020.	31. prosinca 2019.
Obveze:				
Posudbe	1.661.332	1.588.666	27.456	29.177
Ostale financijske obveze	244.360	236.113	226.420	223.587
Obveze prema dobavljačima i ostale obveze /i/	312.377	391.823	31.040	31.457
	2.218.069	2.216.602	284.916	284.221

i/ Obveze prema dobavljačima i ostale obveze ne uključuju obveze za poreze, obveze prema zaposlenicima, poreze i doprinose i predujmove.

24. b. KREDITNA SPOSOBNOST FINANCIJSKE IMOVINE

Analiza imovine Grupe na 31. prosinca 2020. po kategorijama prema procjenama agencije Standard&Poor's (S&P).

<i>(u tisućama kuna)</i>	Ocjena 2020. S&P	Faza 1 12 – mesečni ECL	Faza 2 ECL za razdoblje trajanja	Faza 3 ECL za razdoblje trajanja	Kupljena ili nastala imovina umanjena za kreditne gubitke	Ukupno
Financijska imovina po amortiziranom trošku						
<i>Dužnički vrijednosni papiri</i>						
Ministarstvo financija RH	BBB-	2.058.618	-	-	-	2.058.618
Hrvatska banka za obnovu i razvitak (HBOR)	-	-	-	--	-	-
Ministarstvo financija Sjeverne Makedonije	BB-	48.666	-	-	-	48.666
Ministarstvo financija Srbije	BB+	17.044	-	-	-	17.044
Bez ocjene	-	59.482	-	7.500	-	66.982
Ukupno bruto knjigovodstvena vrijednost		2.183.810	-	7.500	-	2.191.310
Umanjeno za rezerviranje za kreditne gubitke		(4.355)	-	(7.500)	-	(11.855)
Neto knjigovodstvena vrijednost		2.179.455	-	-		2.179.455
<i>Potraživanja od kupaca i ostala potraživanja</i>						
Bez ocjene	-	819.309	597	147.636	236.661	1.204.203
Ukupno bruto knjigovodstvena vrijednost		819.309	597	147.636	236.661	1.204.203
Umanjeno za rezerviranje za kreditne gubitke		(229.047)	(69)	(123.012)	(1.606)	(353.734)
Neto knjigovodstvena vrijednost		590.262	528	24.624	235.055	850.469
<i>Udio reosiguranja u tehničkim pričuvama</i>						
Reosiguratelji s ocjenom	A	36.487	-	-	-	36.487
	A-	28.038	-	-	-	28.038
	A+	204.849	-	-	-	204.849
	AA	4.239	-	-	-	4.239
	AA-	164.632	-	-	-	164.632
	AA+	8.911	-	-	-	8.911
Reosiguratelji s rejtingom neke druge agencije		24.337	-	-	-	24.337
Bez ocjene		16.772	-	-	-	16.772
Ukupno bruto knjigovodstvena vrijednost		488.265	-	-	-	488.265
Umanjeno za rezerviranje za kreditne gubitke		-	-	-	-	-
Neto knjigovodstvena vrijednost		488.265	-	-	-	488.265

<i>(u tisućama kuna)</i>	Ocjena 2020. S&P	Faza 1 12 – mjesečni ECL	Faza 2 ECL za razdoblje trajanja	Faza 3 ECL za razdoblje trajanja	Kupljena ili nastala imovina umanjena za kreditne gubitke	Ukupno
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit						
Ministarstvo financija RH Hrvatska banka za obnovu i razvitak (HBOR)	BBB-	3.572.254	-	-	-	3.572.254
Ministarstvo financija Mađarske	-	-	-	-	-	-
Ministarstvo financija Sjeverne Makedonije	BBB	46.684	-	-	-	46.684
Ministarstvo financija Srbije	BB-	333.520	-	-	-	333.520
Ministarstvo financija SAD	BB+	226.108	-	-	-	226.108
Ministarstvo financija Rumunjske	-	-	-	-	-	-
Korporacije s ocjenom B-	BBB-	55.062	-	-	-	55.062
Korporacije s ocjenom BB+	B-	10.440	-	-	-	10.440
Korporacije s ocjenom BBB-	BB+	63.745	-	-	-	63.745
Korporacije s ocjenom A-	BBB-	38.496	-	-	-	38.496
Bez ocjene	-	25.098	-	-	-	25.098
	-	30.523	-	-	2.033	32.556
Ukupno bruto knjigovodstvena vrijednost		4.401.930	-	-	2.033	4.403.963
Umanjeno za rezerviranje za kreditne gubitke		(9.088)	-	-	-	(9.088)
Neto knjigovodstvena vrijednost		4.392.842	-	-	2.033	4.394.875

24. b. KREDITNA SPOSOBNOST FINANCIJSKE IMOVINE (nastavak)

Analiza imovine Grupe na 31. prosinca 2019. po kategorijama prema procjenama agencije Standard&Poor's (S&P).

<i>(u tisućama kuna)</i>	Ocjena 2019. S&P	Faza 1 12 – mjesečni ECL	Faza 2 ECL za razdoblje trajanja	Faza 3 ECL za razdoblje trajanja	Kupljena ili nastala imovina umanjena za kreditne gubitke	Ukupno
Financijska imovina po amortiziranom trošku						
<i>Dužnički vrijednosni papiri</i>						
Ministarstvo financija RH	BBB-	2.117.472	-	-	-	2.117.472
Hrvatska banka za obnovu i razvitak (HBOR)	BBB-	38.654	-	-	-	38.654
Ministarstvo financija Sjeverne Makedonije	BB-	50.669	-	-	-	50.669
Ministarstvo financija Srbije	BB+	78.428	-	-	-	78.428
Bez ocjene	-	51.555	-	7.500	-	59.055
Ukupno bruto knjigovodstvena vrijednost		2.336.778	-	7.500	-	2.344.278
Umanjeno za rezerviranje za kreditne gubitke		(4.421)	-	(7.500)	-	(11.921)
Neto knjigovodstvena vrijednost		2.332.357	-	-	-	2.332.357
<i>Potraživanja od kupaca i ostala potraživanja</i>						
Bez ocjene	-	919.812	2.066	158.757	153.975	1.234.610
Ukupno bruto knjigovodstvena vrijednost		919.812	2.066	158.757	153.975	1.234.610
Umanjeno za rezerviranje za kreditne gubitke		(261.581)	(115)	(127.646)	-	(389.342)
Neto knjigovodstvena vrijednost		658.231	1.951	31.111	153.975	845.268
<i>Udio reosiguranja u tehničkim pričuvama</i>						
Reosiguratelji s ocjenom	AA+	4.848	-	-	-	4.848
	AA	1.291	-	-	-	1.291
	AA-	85.121	-	-	-	85.121
	A+	75.090	-	-	-	75.090
	A	22.722	-	-	-	22.722
	A-	6.791	-	-	-	6.791
Reosiguratelji s rejtingom neke druge agencije		15.020	-	-	-	15.020
Bez ocjene		15.496	-	-	-	15.496
Ukupno bruto knjigovodstvena vrijednost		226.379	-	-	-	226.379
Umanjeno za rezerviranje za kreditne gubitke		-	-	-	-	-
Neto knjigovodstvena vrijednost		226.379	-	-	-	226.379

<i>(u tisućama kuna)</i>	Ocjena 2019. S&P	Faza 1 12 – mjesečni ECL	Faza 2 ECL za razdoblje trajanja	Faza 3 ECL za razdoblje trajanja	Kupljena ili nastala imovina umanjena za kreditne gubitke	Ukupno
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit						
Ministarstvo financija RH	BBB-	3.654.796	-	-	-	3.654.796
Hrvatska banka za obnovu i razvitak (HBOR)	BBB-	66.415	-	-	-	66.415
Ministarstvo financija Mađarske	BBB	22.038	-	-	-	22.038
Ministarstvo financija Sjeverne Makedonije	BB-	294.969	-	-	-	294.969
Ministarstvo financija Srbije	BB+	145.588	-	-	-	145.588
Ministarstvo financija SAD	AA+	40.770	-	-	-	40.770
Korporacije s ocjenom	B+	14.066	-	-	-	14.066
Korporacije s ocjenom	BB+	25.133	-	-	-	25.133
Bez ocjene	-	35.081	-	-	12.154	47.235
Ukupno bruto knjigovodstvena vrijednost		4.298.856	-	-	12.154	4.311.010
Umanjeno za rezerviranje za kreditne gubitke		(8.637)	-	-	-	(8.637)
Neto knjigovodstvena vrijednost		4.290.219	-	-	12.154	4.302.373

24. b. KREDITNA SPOSOBNOST FINANCIJSKE IMOVINE (nastavak)

Kreditna sposobnost nedospjele financijske imovine procjenjuje se na temelju povijesnih podataka.

U skupinu ključnih kupaca spadaju kupci ovisno o segmentu poslovanja. U segmentu turizma riječ je o turističkim agencijama, u segmentu zdrave hrane o trgovačkim lancima, dok se u segmentu osiguranja kreditna kvaliteta nedospjelih i neispravljenih potraživanja procjenjuje na temelju kreditnog ratinga, pri čemu visoka kvaliteta podrazumijeva potraživanja od društava koja imaju visoki vanjski kreditni rating te je mogućnost da potraživanja postanu nenaplativa izrazito niska.

Potraživanja od kupaca – nedospjela i neispravljena.

<i>(u tisućama kuna)</i>	2020.	2019.
Turizam		
Kupci koji plaćaju u roku	3.320	11.405
Stari kupci koji plaćaju sa zakašnjenjem	-	-
	3.320	11.405
Zdrava hrana		
Kupci koji plaćaju u roku	44.131	44.351
Ostali kupci	-	-
	44.131	44.351
Osiguranje		
Visoka kvaliteta	710	425
Standardna kvaliteta	404.574	369.242
	405.284	369.667
Ostala nedospjela i neispravljena potraživanja od kupaca	-	5.153
Ukupno nedospjela i neispravljena potraživanja od kupaca	452.735	430.576

25. POTRAŽIVANJA IZ POSLOVANJA I OSTALA POTRAŽIVANJA

<i>(u tisućama kuna)</i>	Grupa		Društvo	
	31. prosinca 2020.	31. prosinca 2019.	31. prosinca 2020.	31. prosinca 2019.
Potraživanja od kupaca:				
Povezana društva (bilješka 39)	-	-	2.320	2.366
Potraživanja od kupaca u zemlji	488.738	522.518	8.524	8.568
Potraživanja od kupaca u inozemstvu	111.894	113.642	-	-
Potraživanja od izvoznika	8	8	-	-
Nefakturirana potraživanja	251.464	220.951	-	-
	852.104	857.119	10.845	10.934
Rezerviranja za kreditne gubitke	(227.728)	(234.048)	(6.909)	(6.909)
Potraživanja od kupaca – neto	624.376	623.071	3.936	4.025
Dani krediti:				
Dani krediti povezanim društvima (bilješka 39)	-	-	394.994	319.154
Dani krediti nepovezanim društvima	364.787	377.491	415	414
	364.787	377.491	395.408	319.568
Rezerviranja za kreditne gubitke	(138.694)	(155.294)	(1.636)	(2.720)
Kreditni – neto	226.093	222.197	393.772	316.848
Potraživanja po osnovu prava na regres:				
Potraživanja po osnovu prava na regres	229.032	270.241	-	-
	229.032	270.241	-	-
Rezerviranja za kreditne gubitke	(74.348)	(77.776)	-	-
Potraživanja po osnovu prava na regres – neto	154.684	192.465	-	-
Potraživanja za poticaje	23.931	-	-	-
Potraživanja za poreze	14.900	11.485	-	23
Dani depoziti i jamčevine za nagodbe i dražbe	7.000	38.323	7.000	30.000
Udio reosiguranja u tehničkim pričuvama	488.265	226.379	-	-
Ostala potraživanja	244.681	295.892	6.515	16.093
	778.777	572.079	13.515	46.116
Umanjeno za dugoročni dio	1.783.930	1.609.812	411.223	366.989
	(283.338)	(359.061)	(214.142)	(316.999)
Kratkoročni dio	1.500.592	1.250.751	197.081	49.990

Dugoročni dio:

<i>(u tisućama kuna)</i>	Grupa		Društvo	
	31. prosinca 2020.	31. prosinca 2019.	31. prosinca 2020.	31. prosinca 2019.
Potraživanja od kupaca	773	883	773	883
Dani krediti povezanim društvima (bilješka 39)	-	-	213.279	316.026
Potraživanja za dane dugoročne zajmove	149.521	167.145	-	-
Dani depoziti i jamčevine za nagodbe i dražbe	-	8.323	-	-
Udio reosiguranja u tehničkim pričuvama	129.638	94.120	-	-
Ostala dugoročna potraživanja	3.406	88.590	90	90
	283.338	359.061	214.142	316.999

Kreditni povezanim društvima odobreni su u kunama uz kamatu od 3,42 % godišnje (2019.: 3,96 % godišnje). Kreditni su osigurani mjenicama.

25. POTRAŽIVANJA IZ POSLOVANJA I OSTALA POTRAŽIVANJA (nastavak)

Grupa sukladno MSFI-u 9 primjenjuje pojednostavljeni pristup mjerenju očekivanih kreditnih gubitaka, koji koristi rezerviranje za očekivani gubitak tijekom cijelog životnog vijeka za sva potraživanja od kupaca.

Na toj osnovi, rezerviranje za potraživanja od kupaca Grupe je kako slijedi:

<i>(u tisućama kuna)</i>	Nedospjela potraživanja	0 - 90	90 - 180	> 180	Ukupno
31. prosinca 2020.					
Bruto iznos potraživanja od kupaca	452.754	124.860	44.375	230.115	852.104
Rezerviranje za kreditne gubitke	(19)	(1.466)	(252)	(225.991)	(227.728)
Neto iznos potraživanja od kupaca	452.735	123.394	44.123	4.124	624.376
31. prosinca 2019.					
Bruto iznos potraživanja od kupaca	430.613	145.610	47.787	233.109	857.119
Rezerviranje za kreditne gubitke	(37)	(258)	(1.951)	(231.802)	(234.048)
Neto iznos potraživanja od kupaca	430.576	145.352	45.836	1.307	623.071

Promjene rezerviranja za kreditne gubitke na potraživanjima od kupaca Grupe su kako slijedi:

<i>(u tisućama kuna)</i>	2020.	2019.
Stanje 1.siječnja	234.048	256.455
Promjene u procjenama i pretpostavkama	6.354	17.160
Prestanak priznavanja financijske imovine tijekom godine	(13.142)	(39.567)
Tečajne razlike	468	-
Stanje 31. prosinca	227.728	234.048

Promjene rezerviranja za kreditne gubitke na danim kreditima Grupe i Društva su kako slijedi:

<i>(u tisućama kuna)</i>	Grupa		Društvo	
	2020.	2019.	2020.	2019.
Stanje 1.siječnja	155.294	1.031.665	2.720	864.232
Promjene u procjenama i pretpostavkama	(14.636)	(11.564)	(1.084)	(2.308)
Prestanak priznavanja financijske imovine tijekom godine	(1.964)	(864.807)	-	(859.204)
Stanje 31. prosinca	138.694	155.294	1.636	2.720

25. POTRAŽIVANJA IZ POSLOVANJA I OSTALA POTRAŽIVANJA (nastavak)

Rokovi dospijeaća odobrenih zajmova prikazani su, kako slijedi:

<i>(u tisućama kuna)</i>	Grupa		Društvo	
	31. prosinca 2020.	31. prosinca 2019.	31. prosinca 2020.	31. prosinca 2019.
Do jedne godine	75.635	55.052	180.493	822
Od dvije do pet godina	98.662	167.145	213.279	316.026
Preko pet godina	51.796	-	-	-
	226.093	222.197	393.772	316.848

Knjigovodstvena vrijednost dugoročnih potraživanja približno je jednaka njihovoj fer vrijednosti budući da se ugovorene kamatne stope bitno ne razlikuju od tekućih tržišnih stopa.

Efektivne kamatne stope na kratkoročna i dugoročna potraživanja na dan bilance su kako slijedi:

Grupa		Društvo	
31. prosinca 2020.	31. prosinca 2019.	31. prosinca 2020.	31. prosinca 2019.
0 % - 7 %	0 % - 10,47 %	0 % - 3,42 %	0 % - 3,96 %

Na dan 31. prosinca, potraživanja od kupaca Grupe i Društva koja su dospjela, ali nisu ispravljena, su kako slijedi:

<i>(u tisućama kuna)</i>	Grupa		Društvo	
	2020.	2019.	2020.	2019.
Do jednog mjeseca	62.453	74.403	76	315
Jedan do dva mjeseca	22.121	155.178	40	43
Dva do tri mjeseca	17.621	27.485	36	42
Više od tri mjeseca	45.028	90.632	721	705
	147.223	347.698	873	1.105

Knjigovodstvena vrijednost potraživanja od kupaca i ostalih potraživanja Grupe i Društva po valutama je kako slijedi:

<i>(u tisućama kuna)</i>	Grupa		Društvo	
	2020.	2019.	2020.	2019.
EUR	275.906	343.162	-	-
HRK	1.255.439	1.162.071	411.223	366.989
RSD	28.084	24.728	-	-
USD	147.039	22.160	-	-
BAM	56.460	34.734	-	-
MKD	20.279	21.808	-	-
Ostale valute	723	1.149	-	-
	1.783.930	1.609.812	411.223	366.989

Knjigovodstvena vrijednost kratkoročnih potraživanja približno je jednaka njihovoj fer vrijednosti zbog kratkih rokova dospijeaća.

Maksimalna izloženost kreditnom riziku na dan izvještaja je knjigovodstvena vrijednost svake stavke navedenih potraživanja. Društvo nema instrumente osiguranje naplate potraživanja.

26. ODGOĐENI POREZI*Rekapitulacija odgođenih poreza*

	Grupa				Društvo			
	31. prosinca 2020.		31. prosinca 2019.		31. prosinca 2020.		31. prosinca 2019.	
(u tisućama kuna)	Odgođ. porezn. imovina	Odgođ. porezn. obveza	Odgođ. porezn. imovina	Odgođ. porezn. obveza	Odgođ. porezn. imovina	Odgođ. porezn. obveza	Odgođ. porezn. imovina	Odgođ. porezn. obveza
Bruto stanje	384.943	335.030	332.196	360.871	147.702	12.152	149.320	11.552
Netiranje odgođene porezne imovine i odgođene porezne obveze	(83.134)	(83.134)	(88.334)	(88.334)	(12.152)	(12.152)	(11.552)	(11.552)
Neto stanje	301.809	251.896	243.862	272.537	135.550	-	137.768	-

*Društvo:**Odgođena porezna imovina*

(u tisućama kuna)	31. prosinca 2020.	31. prosinca 2019.
Odgođena porezna imovina koja će biti realizirana u razdoblju do 12 mjeseci	612	1.378
Odgođena porezna imovina koje će biti realizirana u razdoblju dužem od 12 mjeseci	147.090	147.942
	147.702	149.320

Promjene na odgođenoj poreznoj imovini tijekom godine su bile kako slijedi:

(u tisućama kuna)	2020.				2019.			
	Rezervi ranja	Porezni gubitak	Gubici od umanjnja vrijednosti	Ukupno	Rezervi ranja	Porezni gubitak	Gubici od umanjnja vrijednosti	Ukupno
Stanje 1. siječnja	1.378	129.615	18.327	149.320	1.408	158.512	3.425	163.345
Na teret izvještaja o sveobuhvatnoj dobiti	(766)	(829)	(23)	(1.618)	(30)	(28.897)	13.498	(15.429)
Povećanje pripajanjem (bilješka 41)	-	-	-	-	-	-	1.404	1.404
Stanje 31. prosinca	612	128.786	18.304	147.702	1.378	129.615	18.327	149.320

Odgođena porezna obveza

Društvo je na dan 31. prosinca 2020. godine iskazalo odgođenu poreznu obvezu u iznosu od 12.152 tisuće kuna (2019.: 11.552 tisuće kuna) na temelju revalorizacije financijske imovine raspoložive za prodaju koja je iskazana u kapitalu.

(u tisućama kuna)	2020.	2019.
Stanje 1. siječnja	11.552	8.294
Na teret ostale sveobuhvatne dobiti	600	3.258
Stanje 31. prosinca	12.152	11.552

26. ODGOĐENI POREZI (nastavak)*Grupa:*

Odgođena porezna imovina

<i>(u tisućama kuna)</i>	31. prosinca 2020.	31. prosinca 2019.
Odgođena porezna imovina koja će biti realizirana u razdoblju do 12 mjeseci	6.542	8.633
Odgođena porezna imovina koje će biti realizirana u razdoblju dužem od 12 mjeseci	378.401	323.563
	384.943	332.196

Odgođena porezna imovina nastala je kao privremena razlika između knjigovodstvene vrijednosti imovine i zakonom propisane porezne osnovice.

Promjene na odgođenoj poreznoj imovini tijekom godine bile su kako slijedi:

	Otpre mnine	Porezni gubitak	Porezni poticaji	Gubici od umanjenja vrijednosti	Sudski sporovi	Ostalo	Ukupno
Na dan 1. siječnja 2019.	722	158.512	98.694	110.045	606	6.164	374.743
Iskazano u računu dobiti i gubitka	184	(28.897)	(20.733)	9.436	-	(2.403)	(42.413)
Reklasifikacija	-	-	-	(90)	-	(44)	(134)
Na dan 31. prosinca 2019.	906	129.615	77.961	119.391	606	3.717	332.196
Iskazano u računu dobiti i gubitka	(163)	47.497	-	994	-	3.184	51.512
Reklasifikacija	76	-	-	(2.070)	-	3.229	1.235
Na dan 31. prosinca 2020.	819	177.112	77.961	118.315	606	10.130	384.943

Odgođena porezna obveza

<i>(u tisućama kuna)</i>	31. prosinca 2020.	31. prosinca 2019.
Odgođena porezna obveza koja će biti realizirana u razdoblju do 12 mjeseci	12.707	13.818
Odgođena porezna obveza nadoknativa u razdoblju duljem od 12 mjeseci	322.323	347.053
	335.030	360.871

26. ODGOĐENI POREZI (nastavak)

Odgođena porezna obveza pretežno je obračunata na privremene razlike između porezne osnovice materijalne imovine u ovisnim društvima i njene fer vrijednosti u konsolidiranim financijskim izvještajima te na revalorizaciju financijske imovine raspoložive za prodaju.

<i>(u tisućama kuna)</i>	31. prosinca 2020.	31. prosinca 2019.
Na dan 1. siječnja	360.871	313.412
Iskazano u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti	(18.706)	(16.626)
Iskazano na teret kapitala kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	(8.815)	57.695
Ostalo	1.680	6.390
Na dan 31. prosinca	335.030	360.871

27. ZALIHE

<i>(u tisućama kuna)</i>	31. prosinca 2020.	31. prosinca 2019.
Sirovine i materijal	37.273	41.976
Nedovršena proizvodnja	655.577	599.405
Gotovi proizvodi	4.637	3.252
Trgovačka roba	1.996	2.459
Predujmovi za sirovine i materijal i ostalo	2.000	2.191
	701.483	649.283

28. DEPOZITI I NOVČANA SREDSTVA

<i>(u tisućama kuna)</i>	Grupa		Društvo	
	31. prosinca 2020.	31. prosinca 2019.	31. prosinca 2020.	31. prosinca 2019.
Dugoročni depoziti	366.618	724.859	-	-
Kratkoročni depoziti	1.545.554	1.091.155	1.000.812	742.070
	1.912.172	1.816.014	1.000.812	742.070

Depoziti se ugovaraju s fiksnim rokovima dospjeća i promjenjivim kamatnim stopama koje su približno jednake tržišnim stopama.

Tijekom godine efektivne kamatne stope za depozite bile su kako slijedi:

<i>(u tisućama kuna)</i>	Grupa		Društvo	
	31. prosinca 2020.	31. prosinca 2019.	31. prosinca 2020.	31. prosinca 2019.
Depoziti	0,3 % - 4 %	0,05 % - 5 %	0,1 % - 0,85 %	0,1 % - 2,0%

28. DEPOZITI I NOVČANA SREDSTVA (nastavak)

Novčana sredstva na računima i depoziti izraženi su u valutama kako slijedi:

<i>(u tisućama kuna)</i>	Grupa		Društvo	
	31. prosinca 2020.	31. prosinca 2019.	31. prosinca 2020.	31. prosinca 2019.
HRK	725.922	548.574	5.645	91.501
EUR	1.454.501	1.514.633	1.001.189	1.014.721
USD	1.728	978	-	-
BAM	249.375	269.854	-	-
MKD	121.378	112.532	-	-
RSD	55.759	49.671	-	-
GBP	200	71	-	-
Ostale valute	16.818	897	54	100
	2.625.681	2.497.210	1.006.888	1.106.322

Tablica u nastavku prikazuje analizu depozita i novčanih sredstava po kategorijama prema procjenama agencije Fitch.

<i>(u tisućama kuna)</i>	Grupa		Društvo		Ocjena Fitch	
	31.12.2020.	31.12.2019.	31.12.2020.	31.12.2019.	2020.	2019.
Depoziti i novčana sredstva	2.625.681	2.497.210	1.006.888	1.106.322		
Banke s ocjenom	6.477	-	-	-	A	-
Banke s ocjenom	-	1.557.073	-	1.105.680	-	BBB-
Banke s ocjenom	129.630	-	-	-	BBB+	-
Banke s ocjenom	1.339.084	-	1.005.817	-	BB+	-
Ostale banke i financijske institucije	1.150.490	940.137	1.071	642		

Ostale banke i financijske institucije uključuju većinom banke i financijske institucije bez ocjene te banke i financijske institucije koje nemaju ocjenu, ali njihove matične banke imaju ocjenu.

29. FINANCIJSKA IMOVINA PO FER VRIJEDNOSTI KROZ RAČUN DOBITI I GUBITKA

(u tisućama kuna)	Grupa		Društvo	
	31.prosinca 2020.	31.prosinca 2019.	31.prosinca 2020.	31.prosinca 2019.
Ulaganja u dionice	214.540	189.627	129.833	160.248
Ulaganja u obveznice	-	15	-	-
Ulaganja u investicijske fondove	751.478	725.895	-	-
Valutni forward ugovori	4.115	3.656	-	-
	970.133	919.193	129.833	160.248

Promjene na fer vrijednosti financijske imovine po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka iskazuju se u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti u okviru 'Ostalih dobitaka' (bilješka 11).

Pregled valutne strukture ulaganja:

(u tisućama kuna)	Grupa		Društvo	
	31.prosinca 2020.	31.prosinca 2019.	31.prosinca 2020.	31.prosinca 2019.
HRK	181.451	224.912	51.258	81.673
EUR	594.437	545.422	78.575	78.575
Ostale valute	194.245	148.859	-	-
	970.133	919.193	129.833	160.248

30. KAPITAL I REZERVE

- i/ Na dan 31. prosinca 2020. i 2019. godine dionički kapital Društva u iznosu od 164.000 tisuća kuna podijeljen je na 9.615.900 redovnih dionica i 6.784.100 povlaštenih dionica nominalne vrijednosti od 10,00 kuna po dionici. Povlaštene dionice ostvaruju prava u skladu s odredbama Statuta i ne nose pravo glasa na Glavnoj skupštini.
- ii/ Tijekom 2020. godine Društvo je otkupilo 105.730 vlastitih dionica (2019: 266.144). U istoj godini Društvo je prodalo 7 dionica (2019.: 62.779). Na dan 31. prosinca 2020. godine Društvo posjeduje 652.413 vlastitih dionica ili 3,97 % ukupno izdanih dionica (31. prosinca 2019.: 546.690 vlastitih dionica ili 3,33 % ukupno izdanih dionica).
- iii/ Sukladno hrvatskim propisima Društvo je u ranijim razdobljima formiralo zakonske pričuve u iznosu od 12.448 tisuća kuna. Ova pričuva nije raspodjeljiva.
- iv/ Odlukom Glavne skupštine od 7. srpnja 2020. godine dobit Društva iz 2019. godine u iznosu od 24.379 tisuće kuna raspoređena je u Statutarne pričuve Društva, dok je iznos od 86.680 tisuća kuna iz Statutarnih pričuva raspoređen u zadržanu dobit (11. lipnja 2019. godine dobit iz 2018. godine u iznosu od 8.170 tisuća kuna raspoređena je u Statutarne pričuve Društva, dok je iznos od 305.000 tisuća kuna iz Statutarnih pričuva raspoređen u zadržanu dobit). Statutarne pričuve sastoje se iz zadržane dobiti prenesene u Statutarne pričuve na temelju odluka Glavne skupštine dioničara i kao takve su raspodjeljive temeljem odgovarajuće odluke Glavne skupštine. Na 31. prosinca 2020., statutarne rezerve sadrže kumulativne neto pozitivne tečajne razlike u iznosu 4.662 tisuća kuna (31. prosinca 2019.: 2.202 tisuće kuna neto pozitivne tečajne razlike).

30. KAPITAL I REZERVE (nastavak)

v/ Odlukom Skupštine od 11. lipnja 2019. godine, odobrena je dividenda iz dobiti u iznosu od 298.480 tisuća kuna ili 18,20 kuna po dionici.

Struktura kapitala Društva na dan 31. prosinca 2020. i 2019. godine je kako slijedi:

Redovne dionice:

	Nominalna vrijednost	31. prosinca 2020.		31. prosinca 2019.	
		Broj dionica	%	Broj dionica	%
Mali dioničari	10	9.500.990	98,81 %	9.512.869	98,93 %
Vlastite dionice	10	114.910	1,19 %	103.031	1,07 %
		9.615.900	100 %	9.615.900	100 %

Povlaštene dionice:

	Nominalna vrijednost	31. prosinca 2020.		31. prosinca 2019.	
		Broj dionica	%	Broj dionica	%
Mali dioničari	10	6.246.579	92,08 %	6.340.441	93,47 %
Vlastite dionice	10	537.521	7,92 %	443.659	6,53 %
		6.784.100	100 %	6.784.100	100 %

Ukupno:

	Nominalna vrijednost	31. prosinca 2020.		31. prosinca 2019.	
		Broj dionica	%	Broj dionica	%
Mali dioničari	10	15.747.569	96,03 %	15.853.310	96,67 %
Vlastite dionice	10	652.431	3,97 %	546.690	3,33 %
		16.400.000	100 %	16.400.000	100 %

31. POSUDBE

<i>(u tisućama kuna)</i>	Grupa		Društvo	
	31. prosinca 2020.	31. prosinca 2019.	31. prosinca 2020.	31. prosinca 2019.
Dugoročni zajmovi	1.661.332	1.588.590	-	-
Tekuća dospijeca dugoročnih zajmova	(90.653)	(51.109)	-	-
Dugoročna dospijeca	1.570.679	1.537.481	-	-
Kratkoročni zajmovi od banaka	-	76	-	-
Kratkoročni krediti od povezanih društava (bilješka 40)	-	-	27.456	29.271
Tekuće dospijee dugoročnih zajmova	90.653	51.109	-	-
Kratkoročni zajmovi ukupno	90.653	51.185	27.456	29.271

Dugoročni zajmovi najvećim se dijelom odnose na posudbe od banaka u ovisnim društvima Maistra d. d., Rovinj, Cromaris d. d., Zadar i Hoteli Dubrovačka Rivijera d. d., Dubrovnik. Zajmovi su osigurani mjenicama, zadužnicama, založenim policama neživotnog osiguranja i hipotekama na materijalnu imovinu.

Efektivne kamatne stope na datum bilance iznosile su:

	Grupa		Društvo	
	31. prosinca 2020.	31. prosinca 2019.	31. prosinca 2020.	31. prosinca 2019.
Dugoročni zajmovi	1 % - 2,5 %	0 % - 4,7 %	-	-
Kratkoročni zajmovi od banaka	-	0 % - 3 %	-	-
Kratkoročni krediti od povezanih društava	-	-	3,42%	3,96 %

Grupa je tijekom 2020. godine kapitalizirala troškove posudbi u iznosu od - tisuća kuna (2019.: 2.705 tisuća kuna).

Izloženost Grupe promjenama kamatnih stopa:

<i>(u tisućama kuna)</i>	Grupa		Društvo	
	31. prosinca 2020.	31. prosinca 2019.	31. prosinca 2020.	31. prosinca 2019.
Zajmovi po fiksnim kamatnim stopama	1.661.332	1.588.666	-	-
Zajmovi po promjenjivim kamatnim stopama	-	-	27.456	29.271
	1.661.332	1.588.666	27.456	29.271

Promjenjivim kamatnim stopama se smatraju sve kamatne stope koje sadrže varijabilni dio koji je vezan na tržišna kretanja koja se automatski primjenjuju na izračun kamata (npr. EURIBOR, LIBOR i slično). U navedenu kategoriju spadaju i krediti gdje je kamatna stopa vezana uz kamatnu stopu na zajmove između povezanih osoba koju godišnje propisuje Ministarstvo financija. Sve ostale kamatne stope gdje se eventualna promjena kamatne stope definira zasebnim aktima ili aneksima ugovora bez da se promjena automatski primjenjuje na kredit se smatraju fiksnim kamatnim stopama.

31. POSUDBE (nastavak)

Knjigovodstvena vrijednost posudbi Grupe približno je jednaka njihovoj fer vrijednosti budući da se ugovorene kamatne stope bitno ne razlikuju od kamatne stope po kojoj se Grupa trenutno može zadužiti.

Izloženost promjeni kamatne stope na primljene kredite sukladno ugovorenim datumima promjena kamatnih stopa na dan bilance je kako slijedi:

<i>(u tisućama kuna)</i>	Grupa		Društvo	
	31. prosinca 2020.	31. prosinca 2019.	31. prosinca 2020.	31. prosinca 2019.
1-6 mjeseci	35.773	26.454	-	-
7-12 mjeseci	54.880	24.731	27.456	29.271
	90.653	51.185	27.456	29.271

Dospijee dugoročnih posudbi:

<i>(u tisućama kuna)</i>	Grupa		Društvo	
	31. prosinca 2020.	31. prosinca 2019.	31. prosinca 2020.	31. prosinca 2019.
Između 1 i 2 godine	136.426	71.757	-	-
Između 2 i 5 godina	781.486	811.517	-	-
Više od 5 godina	652.767	654.207	-	-
	1.570.679	1.537.481	-	-

Knjigovodstveni iznos kredita preračunat je iz sljedećih valuta:

<i>(u tisućama kuna)</i>	Grupa		Društvo	
	31. prosinca 2020.	31. prosinca 2019.	31. prosinca 2020.	31. prosinca 2019.
EUR	1.379.166	84.419	-	-
HRK	282.166	1.504.062	27.456	29.271
Ostalo	-	185	-	-
	1.661.332	1.588.666	27.456	29.271

31. POSUDBE (nastavak)

Stanje neto duga:

<i>(u tisućama kuna)</i>	Grupa		Društvo	
	31. prosinca 2020.	31. prosinca 2019.	31. prosinca 2020.	31. prosinca 2019.
Kredit i posudbe	1.661.332	1.588.666	27.456	29.271
Ostale financijske obveze	244.360	236.113	226.420	223.587
Obveze sa naslova najma (MSFI 16)	177.076	161.030	-	-
Obveze za dividende	32.414	31.171	26.485	26.816
	2.115.182	2.016.980	280.361	279.674

Kretanje neto duga:

<i>(u tisućama kuna)</i>	Grupa		Društvo	
	2020.	2019.	2020.	2019.
Na dan 1. siječnja	2.016.980	1.842.825	279.674	274.509
Prva primjena MSFI 16	-	161.030	-	-
Usklađeno na 1. siječnja	2.016.980	2.003.855	279.674	274.509
<i>Novčani tokovi - neto</i>				
Primici od kredita	231.000	242.317	-	6.600
Otplata kredita	(185.094)	(294.325)	(1.800)	(5.473)
Trošak kamata	51.651	51.362	998	1.126
Objavljene dividende	-	298.480	-	298.480
Isplaćene dividende	(488)	(289.417)	(331)	(288.644)
Tečajne razlike	1.133	4.708	1.820	(6.924)
Na dan 31. prosinca	2.115.182	2.016.980	280.361	279.674

32. OBVEZE PREMA DOBAVLJAČIMA I OSTALE OBVEZE

<i>(u tisućama kuna)</i>	Grupa		Društvo	
	31. prosinca 2020.	31. prosinca 2019.	31. prosinca 2020.	31. prosinca 2019.
Dobavljači – povezana društva (bilješka 40)	-	-	309	189
Dobavljači u zemlji	92.953	130.771	4.246	4.448
Dobavljači u inozemstvu	9.934	17.737	-	4
Obveze za poreze i ostale obveze prema državi	44.694	67.007	900	10.855
Obveze prema zaposlenicima	71.591	92.082	2.847	20.790
Obveze za dividende	32.414	31.171	26.485	26.816
Obveze za predujmove	2.883	2.842	-	-
Ugovorne obveze /i/ Obveze sa naslova najma (MSFI 16)	29.423	22.214	-	-
Obveze proizašle iz ugovora o osiguranju	177.076	161.030	-	-
Obveze iz poslova suosiguranja i reosiguranja	92.677	98.251	-	-
Odgođeno plaćanje troškova	96.556	46.621	-	-
Odgođeno plaćanje troškova	142.666	164.144	2.885	10.888
Prihod budućeg razdoblja /ii/	177.598	215.827	-	-
Ostale obračunate i druge obveze	52.457	40.512	4.745	4.262
	1.022.922	1.090.209	42.417	78.252
Umanjeno za dugoročni dio	(168.219)	(140.270)	-	-
Kratkoročni dio	854.703	949.939	42.417	78.252

/i/ Ugovorne obveze na 31. prosinca 2020. i 31. prosinca 2019. odnose se na obveze za primljene predujmove povezane uz rezervacije hotelskog smještaja u budućem razdoblju.

/ii/ Prihodi budućeg razdoblja u najvećoj mjeri proizlaze iz poslovanja segmenta osiguranja koje nije u opsegu MSFI-a 15.

Ročnost obveza sa naslova najma:

<i>(u tisućama kuna)</i>	Grupa		Društvo	
	31. prosinca 2020.	31. prosinca 2019.	31. prosinca 2020.	31. prosinca 2019.
Do 1 godine	20.886	20.761	-	-
Između 1 i 2 godine	22.426	18.258	-	-
Između 2 i 5 godina	46.644	48.949	-	-
Dulje od 5 godina	87.120	73.062	-	-
	177.076	161.030	-	-

32. OBVEZE PREMA DOBAVLJAČIMA I OSTALE OBVEZE (nastavak)

Knjigovodstveni iznosi financijskih obveza preračunati su iz sljedećih valuta:

<i>(u tisućama kuna)</i>	Grupa		Društvo	
	31. prosinca 2020.	31. prosinca 2019.	31. prosinca 2020.	31. prosinca 2019.
HRK	121.047	230.034	31.040	31.453
EUR	125.489	54.118	-	4
BAM	23.665	18.210	-	-
RSD	20.456	18.548	-	-
USD	8.442	10.474	-	-
MKD	13.195	7.117	-	-
GBP	84	-	-	-
Ostale valute	-	2.208	-	-
	312.377	340.709	31.040	31.457

33. REZERVIRANJA

<i>(u tisućama kuna)</i>	Rezerviranja za				Ukupno
	otpremne i jubilarne nagrade	Sudski sporovi	Rezerviranja za koncesije	Ostala rezerviranja	
Stanje 1. siječnja 2019.	60.473	99.882	44.747	1.355	206.457
Povećanje	23.063	14.162	13.481	-	50.706
Isplata	(18.272)	(2.848)	(3.623)	-	(24.743)
Ukidanje rezervacije	(2.149)	(20.945)	(3.704)	-	(26.798)
Stanje 31. prosinca 2019.	63.115	90.251	50.901	1.355	205.622
Povećanje	10.265	13.854	24.083	-	48.202
Tečajne razlike	49	14	-	-	63
Isplata	(17.946)	(13.376)	(37)	-	(31.359)
Ukidanje rezervacije	(5.872)	-	(5.478)	(1.355)	(12.705)
Stanje 31. prosinca 2020.	49.611	90.743	69.469	-	209.823

<i>(u tisućama kuna)</i>	Rezerviranja za		Ukupno
	dugoročna primanja zaposlenih	Ostala rezerviranja	
Stanje 1. siječnja 2019.	32	-	32
Povećanje	25	-	25
Stanje 31. prosinca 2019.	57	-	57
Povećanje	10	-	10
Stanje 31. prosinca 2020.	67	-	67

33. REZERVIRANJA (nastavak)

Analiza ukupnih rezerviranja:

<i>(u tisućama kuna)</i>	Grupa		Društvo	
	31. prosinca 2020.	31. prosinca 2019.	31. prosinca 2020.	31. prosinca 2019.
Dugoročni dio	196.789	183.527	67	57
Kratkoročni dio	13.034	22.095	-	-
	209.823	205.622	67	57

Rezerviranje za sudske sporove

Rezerviranje u iznosu od 90.743 tisuća kuna (2019.: 90.251 tisuća kuna) odnosi se na rezerviranje za sporove u vezi prava na korištenje zemljišta te određene sudske tužbe protiv Grupe od strane dobavljača i ostalih. Trošak rezerviranja iskazan je u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti u bilješki 10 – Ostali poslovni rashodi. Iznosi rezerviranja su diskontirani na sadašnju vrijednost. Prema mišljenju Uprave, nakon savjetovanja s odvjetnikom, ishod sudskih sporova neće dovesti do gubitaka iznad iznosa rezerviranja na dan 31. prosinca 2020. godine.

Rezerviranja za otpremnine

Dugoročni dio rezerviranja za otpremnine odnosi se na procijenjeni iznos otpremnina sukladno Kolektivnom ugovoru, koje imaju pravo ostvariti zaposleni u nekim društvima u Grupi prilikom prestanka zaposlenja (prilikom odlaska u mirovinu, otkaza ili dobrovoljnog odlaska). Sadašnja vrijednost rezerviranja izračunava se na temelju broja zaposlenika, prosječne bruto plaće, godina radnog staža na datum bilance i diskontne stope od 0,7 % za Društvo i 0,45 %-2,94 % za Grupu (2019.: 1 % za Društvo i 0,45 %-2,53 % za Grupu).

Rezerviranja za koncesije

Rezerviranja za koncesije se odnose na obveze za procijenjeni iznos koncesijskih naknada koje je Grupa obvezna obračunavati i plaćati prema predanim zahtjevima sukladno Zakonu o neprocijenjenom građevinskom zemljištu od svibnja 2020., odnosno prema odredbama prethodnog zakona (Zakon o turističkom i ostalom građevinskom zemljištu neprocijenjenom u postupku pretvorbe i privatizacije) koji je bio na snazi do usvajanja novog zakona (Zakona o neprocijenjenom građevinskom zemljištu). Radi se o procijenjenim iznosima koncesijskih naknada za zemljišta gdje nisu sklopljeni koncesijski ugovori, zbog čega navedene koncesije ne zadovoljavaju kriterije MSFI 16 Najmovi pa se iznos koncesijskih obveza procjenjuje i iskazuje u skladu sa MRS 37 Rezerviranja, nepredvidive obveze i nepredvidiva imovina. Kako podzakonski akti (Uredbe) kojima se regulira visina naknade po novom Zakonu o neprocijenjenom građevinskom zemljištu još uvijek nisu doneseni, Grupa je nastavila obračunavati iznose prema aktima koji su bili na snazi do donošenja Zakona o neprocijenjenom građevinskom zemljištu u svibnju 2020. Grupa ne očekuje korištenje navedenih rezerviranja u narednih godinu dana.

34. TEHNIČKE PRIČUVE

<i>(u tisućama kuna)</i>	31. prosinca 2020.	31. prosinca 2019.
<i>Pričuve za štete, bruto</i>		
Pričuve za prijavljene a nelikvidirane štete	1.788.641	1.665.698
Pričuve za nastale, ali neprijavljene štete (IBNR)	1.201.901	997.701
Pričuve za troškove obrade šteta	149.989	146.437
Pričuve za štete, bruto	3.140.531	2.809.836
Prijenosne premije, bruto	1.435.263	1.435.319
Matematička pričuva osiguranja, bruto	3.022.249	2.955.121
Ostale osigurateljno-tehničke pričuve, bruto	25.892	42.455
Tehničke pričuve životnih osiguranja kod kojih osiguranik preuzima na sebe investicijski rizik	412.085	450.937
Ukupno tehničke pričuve	8.036.020	7.693.668

Ostale osigurateljno-tehničke pričuve uključuju rezerve rizika koje nisu istekle.

Kretanja pričuve za prijavljene, a nelikvidirane štete, bruto

<i>(u tisućama kuna)</i>	31. prosinca 2020.	31. prosinca 2019.
ŽIVOT		
Stanje 1. siječnja	61.471	66.271
Tečajne razlike proizašle iz prerač. financijskih izvještaja inoz. posl.	46	15
Štete nastale u tekućoj godini	68.661	39.222
Prijenos s pričuve za nastale, a neprijavljene štete	244	114
Promjena u štetama iz prethodne godine	(20.538)	(27.185)
Likvidirane štete	(13.934)	(16.966)
Stanje 31. prosinca	95.950	61.471
NEŽIVOT		
Stanje 1. siječnja	1.604.227	1.554.628
Tečajne razlike proizašle iz prerač. financijskih izvještaja inoz. posl.	1.024	482
Štete nastale u tekućoj godini	329.746	301.576
Prijenos s pričuve za nastale, a neprijavljene štete	128.433	122.749
Promjena u štetama iz prethodne godine	(16.006)	(7.607)
Likvidirane štete	(354.733)	(367.601)
Stanje 31. prosinca	1.692.691	1.604.227
UKUPNO ŽIVOT I NEŽIVOT		
Stanje 31. prosinca	1.788.641	1.665.698

34. TEHNIČKE PRIČUVE (nastavak)*Kretanja pričuve za nastale, a neprijavljene štete*

<i>(u tisućama kuna)</i>	31. prosinca 2020.	31. prosinca 2019.
ŽIVOT		
Stanje 1. siječnja	1.904	2.176
Tečajne razlike proizašle iz prerač. financijskih izvještaja inoz. posl.	4	1
Uvećanja priznata tijekom godine	539	1.021
Prijenos na pričuve prijavljenih šteta	(244)	(114)
Likvidirane štete	(776)	(1.180)
Stanje ŽIVOT 31. prosinca	1.427	1.904
NEŽIVOT		
Stanje 1. siječnja	995.797	1.046.595
Tečajne razlike	1.406	773
Uvećanja priznata tijekom godine	499.784	230.540
Prijenos na pričuve prijavljenih šteta	(128.433)	(122.749)
Likvidirane štete	(168.080)	(159.361)
Stanje NEŽIVOT 31. prosinca	1.200.474	995.797
UKUPNO ŽIVOT I NEŽIVOT		
Stanje 31. prosinca	1.201.901	997.701

Kretanja u rezerviranjima za prijenosne premije

<i>(u tisućama kuna)</i>	31. prosinca 2020.	31. prosinca 2019.
ŽIVOT		
Stanje 1. siječnja	5.909	5.369
Tečajne razlike proizašle iz prerač. financijskih izvještaja inoz. posl.	12	4
Zaračunate premije tijekom godine	551.053	645.821
Zarađene premije tijekom godine	(550.877)	(645.285)
Stanje 31. prosinca	6.097	5.909
NEŽIVOT		
Stanje 1. siječnja	1.429.410	1.417.281
Tečajne razlike nastale proizašle iz prerač. financijskih izvještaja inoz. posl.	3.700	1.597
Zaračunate premije tijekom godine	2.689.178	2.659.154
Zarađene premije tijekom godine	(2.693.122)	(2.648.622)
Stanje 31. prosinca	1.429.166	1.429.410
UKUPNO ŽIVOT I NEŽIVOT		
Stanje 31. prosinca	1.435.263	1.435.319

34. TEHNIČKE PRIČUVE (nastavak)*Kretanje matematičke pričuve osiguranja, bruto*

<i>(u tisućama kuna)</i>	31. prosinca 2020.	31. prosinca 2019.
Stanje 1. siječnja	2.955.121	2.731.290
Tečajne razlike proizašle iz prerač. financijskih izvještaja inoz. posl.	4.351	1.674
Raspoređena premija	451.335	537.217
Ukidanje obveza zbog plaćenih naknada, otkupa i ostalih raskida	(450.635)	(377.338)
Pripis tehničke kamate	60.879	62.144
Promjena diskrecijskog bonusa	(374)	(20.979)
Promjena obveza na temelju testa adekvatnosti obveza	1.571	21.113
Stanje 31. prosinca	3.022.248	2.955.121

Kretanja tehničke pričuve životnih osiguranja kod kojih osiguranik preuzima na sebe investicijski rizik, bruto

<i>(u tisućama kuna)</i>	31. prosinca 2020.	31. prosinca 2019.
ŽIVOT		
Stanje 1. siječnja	450.937	437.973
Tečajne razlike	48	27
Raspoređena premija	10.346	2.407
Ukidanje obveza zbog plaćenih naknada, otkupa i ostalih raskida	(48.587)	(11.320)
Nerealizirani dobiti imovine u koju su uložena sredstva osiguranika	(659)	21.849
Stanje 31. prosinca	412.085	450.937

Ročnost bruto tehničkih pričuva je kako slijedi:

<i>(u tisućama kuna)</i>	Do 1 godine	Od 1 do 5 godina	Od 5 do 10 godina	Više od 10 godina	Ukupno
2020.					
Prijenosne premije, bruto	1.249.256	153.186	30.711	2.110	1.435.263
Matematička pričuva osiguranja, bruto	350.829	1.396.390	637.670	637.360	3.022.249
Pričuva šteta, bruto	1.331.876	805.278	403.803	599.574	3.140.531
Ostale osigurateljno-tehničke pričuve, bruto	25.330	562	-	-	25.892
Tehničke pričuve životnih osiguranja kod kojih osiguranik preuzima na sebe investicijski rizik	49.573	359.244	754	2.514	412.085
	3.006.864	2.714.660	1.072.938	1.241.558	8.036.020
2019.					
Prijenosne premije, bruto	1.188.682	199.338	44.714	2.585	1.435.319
Matematička pričuva osiguranja, bruto	419.171	1.254.371	667.476	614.103	2.955.121
Pričuva šteta, bruto	1.022.040	726.867	401.235	659.694	2.809.836
Ostale osigurateljno-tehničke pričuve, bruto	42.111	342	1	1	42.455
Tehničke pričuve životnih osiguranja kod kojih osiguranik preuzima na sebe investicijski rizik	32.642	417.116	191	988	450.937
	2.704.646	2.598.034	1.113.617	1.277.371	7.693.668

35. OSTALE FINANCIJSKE OBVEZE

Ostale financijske obveze odnose se na obvezu priznatu s osnove Opcijskog sporazuma za stjecanje 22,22 % udjela u temeljnom kapitalu društva EXPERTUS d. o. o., Zagreb u iznosu od 244.360 tisuća kuna (2019: 236.113 tisuća kuna). Društvo je 26. veljače 2021. godine isplatilo navedenu obvezu.

36. OTKUP DIONICA OD NEKONTROLIRAJUĆEG INTERESA

Grupa je tijekom 2020. godine dodatno otkupila 0,81 % udjela u društvu Maistra d. d., Rovinj za iznos 25.454 tisuća kuna i dodatnih manje od 0,01 % udjela u društvu Croatia Osiguranje d. d. Zagreb za iznos 102 tisuća kuna (2019.: dodatno 0,83 % udjela u društvu Maistra d. d., Rovinj za iznos 27.216 tisuća kuna, dodatnih 0,05 % udjela u društvu Croatia Osiguranje d. d. Zagreb za iznos 1.356 tisuća kuna, preostali dio nekontrolirajućeg interesa tj. 4,41 % društva HUP-Zagreb d. d., Zagreb za iznos 63.320 tisuća kuna, preostali dio nekontrolirajućeg interesa tj. 4,69 % društva HOTELI DUBROVAČKA RIVIERA d. d., Dubrovnik za iznos 9.166 tisuća kuna).

37. NOVAC GENERIRAN POSLOVANJEM

<i>(u tisućama kuna)</i>	Bilješka	Grupa		Društvo	
		2020.	2019.	2020.	2019.
Dobit prije oporezivanja		37.011	618.698	5.058	39.808
Amortizacija i vrijednosna usklađenja	17, 18, 20	527.731	514.501	16.894	17.794
Udio u dobiti pridruženih društava i zajedničkih poduhvata	21	(10.339)	(11.947)	-	-
Prihodi od kamata	6, 13	(192.821)	(227.819)	(18.766)	(40.362)
Trošak kamata	13	51.651	51.362	998	1.126
Dobici od prodaje nekretnina, postrojenja i opreme	11	(1.943)	(2.089)	(295)	-
Otpis nekretnina, postrojenja i opreme i nematerijalne imovine	10	7.905	9.529	-	-
(Dobici)/gubici od svođenja financijske imovine po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka na fer vrijednost	11, 12	8.411	69.573	4.269	66.634
(Dobici)/gubici od prodaje financijske imovine	11	(49.594)	(173.972)	(85)	(143.816)
Ispravak vrijednosti potraživanja – neto	10	3.047	(5.596)	-	-
Prihod od dividendi	6	(8.962)	(31.809)	(1.660)	(18.025)
Nerealizirane tečajne razlike		(33.235)	(12.751)	4.857	(1.412)
Ostala usklađenja		3.665	(13)	-	-
Promjene u obrtnom kapitalu:					
- rezerviranja	33	4.201	(6.989)	10	25
- tehničke pričuve	34	342.352	228.165	-	-
- potraživanja od kupaca		(8.473)	(26.190)	89	(69)
- ostala kratkotrajna imovina		(326.171)	(37.970)	9.408	(31.461)
- zalihe		(52.200)	(58.124)	(11)	(8)
- obveze prema dobavljačima i ostale obveze		(59.161)	18.920	(30.823)	15.155
Novac generiran poslovanjem		243.075	915.479	(10.057)	(94.611)

38. POTENCIJALNE I PREUZETE OBVEZE

Potencijalne obveze

Izdane garancije

Društvo je izdalo korporativne garancije banci u ime ovisnog društva u ukupnom iznosu na dan 31. prosinca 2020. od 659.000 tisuća kuna (31. prosinca 2019.: 582.000 tisuća kuna). Fer vrijednost izdanih jamstava nije materijalno značajna.

Sudski sporovi

Osim sudskih sporova za koje su priznata rezerviranja u izvještaju o financijskom položaju (bilješka 33), protiv društava u Grupi se vodi i nekoliko dodatnih sporova. Za ove sporove nije priznato rezerviranje u financijskim izvještajima, s obzirom na to da Uprava i pravni savjetnici smatraju kako nije vjerojatno da će navedeni sporovi rezultirati gubitkom za Društvo. Potencijalni iznos eventualnih dodatnih gubitaka nije materialno značajan.

Preuzete obveze

Društvo nema preuzetih obveza na dan 31. prosinca 2020. i 2019. godine.

Grupa:

Na datum bilance, ugovorena je nabava dugotrajne materijalne imovine u iznosu od 97.360 tisuća kuna (2019.: 78.508 tisuća kuna), koja još nije realizirana te nije iskazana u bilanci na dan 31. prosinca 2020. godine, odnosno 2019. godine. Na datum bilance, Grupa ima preuzete obveze za buduća ulaganja u iznosu od 158.894 tisuća kuna (2019.: 114.769 tisuća kuna) temeljem obvezujućih ponuda za ulaganja u fondove rizičnog kapitala.

39. TRANSAKCIJE S POVEZANIM STRANKAMA

Grupa je kontrolirana od strane privatnih osoba od kojih niti jedna nema kontrolu.

Za potrebe ovih financijskih izvještaja, stranke se smatraju povezanim ako jedna od stranaka ima mogućnost kontrolirati drugu stranku, ako su pod zajedničkom kontrolom, ili može značajno utjecati na drugu stranku u donošenju financijskih i poslovnih odluka. Prilikom razmatranja svakog mogućeg odnosa među povezanim strankama, pažnju treba usmjeriti na suštinu tog odnosa, a ne samo na pravni oblik.

Tijekom 2020. godine, u redovnom poslovanju, Grupa nije imala značajnih transakcija s povezanim strankama.

Sljedeće transakcije Društva su ostvarene s povezanim strankama tijekom 2020. i 2019. godine:

<i>(u tisućama kuna)</i>	31. prosinca 2020.	31. prosinca 2019.
Potraživanja od kupaca – ovisna društva (bilješka 25)	2.320	2.366
Dani krediti ovisnim društvima (bilješka 25)	394.994	319.154
Obveze prema dobavljačima – ovisna društva (bilješka 32)	309	189
Primljeni kratkoročni krediti od ovisnih društava (bilješka 31)	27.456	29.271
PRIHODI		
Prihodi od dividendi od ovisnih društava	-	11.437
Prihodi od menadžment naknada od ovisnih društava	6.846	6.848
Prihodi od najma od ovisnih društava	11.453	11.814
Ostali prihodi iz poslovanja od ovisnih društava	2.410	2.323
Prihodi od kamata od ovisnih društava (bilješka 13)	12.136	27.143
RASHODI		
Financijski rashodi s ovisnim društvima (bilješka 13)	963	1.126
Administrativni troškovi od ovisnih društava (bilješka 7)	485	485
Ostali rashodi iz poslovanja s ovisnim društvima	1.122	2.647

Primanja ključnog menadžmenta

<i>(u tisućama kuna)</i>	Grupa		Društvo	
	2020.	2019.	2020.	2019.
Plaće i ostala kratkoročna primanja	101.223	116.557	28.274	30.481

Ključni menadžment Grupe se sastoji od 164 zaposlenika (u 2019. godini: 154 zaposlenika) i 11 zaposlenika Društva (u 2019. godini: 11 zaposlenika).

40. PRIPAJANJE OVISNOG DRUŠTVA

Na dan 29. studenog 2019. godine Društvu je pripojena podružnica Adria Resorts d.o.o. po knjigovodstvenoj vrijednosti imovine i obveza. Društvo je pripajanjem steklo imovinu i obveze kako slijedi:

<i>(u tisućama kuna)</i>	Neto knjigovodstvena vrijednost
Nekretnine, postrojenja i oprema	322
Ulaganja u ovisna društva	1.198.874
Novac i novčani ekvivalenti	36
Odgodena porezna imovina	1.404
Potraživanja iz poslovanja i ostala potraživanja - kratkotrajna imovina	6.173
Obveze prema dobavljačima i ostale obveze	(235.079)
Ulaganje u Adria Resorts d.o.o.	(1.050.000)
Neto imovina	(78.270)

Efekt pripajanja iskazan je kao smanjenje u kapitalu Društva u iznosu od 78.270 tisuća kuna.

41. DOGAĐAJI NAKON DATUMA BILANCE

Društvo je 26. veljače 2021. godine isplatom u novcu pravno steklo preostalih 22,22 % udjela u društvu EXPERTUS d. o. o. temeljem Opcijskog sporazuma.

ADRIS GRUPA d. d.
Rovinj

IZJAVA O PRIMJENI KODEKSA
KORPORATIVNOG UPRAVLJANJA
ZA 2020. GODINU

ADRIS GRUPA d. d. (nadalje Društvo), kao i Grupa u cjelini, razvija se i djeluje u skladu s dobrom praksom korporativnog upravljanja. Poslovnom strategijom, poslovnom politikom, ključnim internim aktima i poslovnom praksom nastoji pridonijeti transparentnom i učinkovitim poslovanju te kvalitetnijim vezama s poslovnom sredinom u kojoj djeluje.

Društvo je 2009. donijelo vlastiti Kodeks korporativnog upravljanja kojim je definiralo standarde korporativnog upravljanja i transparentnosti poslovanja Društva kako bi se dobrim i odgovornim upravljanjem te nadziranjem poslovnih i upravljačkih funkcija zaštitili prije svega investitori, a potom i drugi nositelji interesa.

S obzirom na činjenicu da su dionice Društva uvrštene na uređeno tržište, Društvo primjenjuje Kodeks korporativnog upravljanja koji su zajednički usvojile Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga i Zagrebačka burza d. d., a koji je dostupan na njihovim internetskim stranicama.

Društvo poštuje i primjenjuje propisane mjere korporativnog upravljanja, uz objašnjenje o eventualnim odstupanjima, o čemu se detaljno očituje u godišnjem upitniku o usklađenosti, koji se, u skladu s propisima, objavljuje na internetskim stranicama Zagrebačke burze, Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga i Društva (www.zse.hr; www.hanfa.hr; www.adris.hr).

Podatci o značajnim imateljima dionica u Društvu dostupni su na internetskim stranicama Središnjeg klirinškog depozitarnog društva (www.skdd.hr). U registru dionica Središnjeg klirinškog depozitarnog društva d.d. na dan 31. prosinca 2020. kao imatelj više od 20 % ukupnog broja dionica (ukupnog temeljnog kapitala) Društva nije upisana nijedna osoba.

Temeljni kapital Društva podijeljen je na 16,400.000 dionica izdanih u nematerijaliziranom obliku koje su podijeljene u sljedeće dvije skupine:

- 6,784.100 povlaštenih dionica oznake ADRS2 (ranije ADRS-P-A), s pravom prvenstva pri isplati dividende, isplati ostatka likvidacijske odnosno stečajne mase i pravom prvenstva pri naplati kumuliranih neisplaćenih dividendi prije isplate dividendi imateljima redovnih dionica, bez prava glasa na Glavnoj skupštini Društva
- 9,615.900 redovnih dionica oznake ADRS (ranije ADRS-R-A), s pravom glasa na Glavnoj skupštini Društva, pravom na isplatu dividende te pravom na isplatu ostatka likvidacijske odnosno stečajne mase.

Svaka dionica sa pravom glasa daje pravo na jedan glas.

Struktura korporativnog upravljanja Društva temelji se na dualističkom sustavu koji se sastoji od Nadzornog odbora i Uprave Društva. Oni su s Glavnom skupštinom, u skladu sa Statutom i Zakonom o trgovačkim društvima, tri temeljna organa Društva.

Glavna skupština saziva se, radi i ima ovlasti u skladu s odredbama Zakona o trgovačkim društvima i odredbama Statuta Društva. Statut Društva objavljen je na internetskim stranicama Društva (www.adris.hr). Poziv na Glavnu skupštinu i prijedlozi odluka kao i donesene odluke javno se objavljuju u skladu s odredbama Zakona o trgovačkim društvima, odredbama Zakona o tržištu kapitala i Pravilima Zagrebačke burze d.d. Pravo sudjelovanja u radu Glavne skupštine imaju dioničari koji se prijave za sudjelovanje na Glavnoj skupštini najkasnije šest (6) kalendarskih dana prije održavanja Glavne skupštine. Pritom se u navedeni rok od šest dana ne uračunava dan prijave i dan održavanja Glavne skupštine.

Sastav Uprave Društva tijekom 2020. jest sljedeći:

Marko Remenar	predsjednik Uprave do 22. svibnja 2020., (jedini) član Uprave od 23. svibnja 2020.
Damir Vandelić	član Uprave do 22. svibnja 2020.
Roberto Škopac	član Uprave do 22. svibnja 2020.

Sastav Nadzornog odbora Društva tijekom 2020. jest sljedeći:

Rino Bubičić	predsjednik Nadzornog odbora
Tomislav Budin	zamjenik predsjednika Nadzornog odbora
Marica Šorak-Pokrajac	zamjenica predsjednika Nadzornog odbora
Ante Vlahović	član Nadzornog odbora
Hrvoje Patajac	član Nadzornog odbora
Ida Lokmer	članica Nadzornog odbora
Erika Zgrablić	članica Nadzornog odbora
Vitomir Palinec	član Nadzornog odbora
Boris Nemšić	član Nadzornog odbora od 7. srpnja 2020.

Na sjednici Nadzornog odbora održanoj 22. prosinca 2020., član Nadzornog odbora, mr. sc. Ante Vlahović, izabran je za predsjednika Nadzornog odbora, koji je ovu funkciju počeo obnašati počevši od 1. siječnja 2021., a dotadašnji predsjednik Nadzornog odbora, g. Rino Bubičić, ostaje članom Nadzornog odbora.

Pravila o imenovanju i opozivu članova Uprave, izboru i opozivu članova Nadzornog odbora, ovlastima Uprave i Nadzornog odbora te izmjenama Statuta utvrđena su Statutom Društva, u skladu s odredbama Zakona o trgovačkim društvima.

U izvršnim, upravljačkim i nadzornim tijelima, kao i na svim ostalim razinama, ne postoje ograničenja s obzirom na spol, dob, rasnu ili etničku pripadnost, vjeru ili druga slična ograničenja. Članovi se biraju na temelju znanja, vještina i kompetencija. U pogledu kriterija struke, Društvo primjenjuje strategiju zapošljavanja i razvoja upravljačkih funkcija odgovarajuće struke i razine obrazovanja obzirom na prirodu funkcije i njezine zahtjeve.

Dana 11. lipnja 2019. Glavna skupština Adris grupe d. d. donijela je (novu) Odluku kojom se daje ovlast Upravi za stjecanje vlastitih dionica oznake ADRS2 (ranije ADRS-P-A) i ADRS (ranije ADRS-R-A) za razdoblje od pet godina.

Tijekom 2020. Društvo je steklo 11.885 vlastitih dionica roda ADRS (ADRS-R-A), koje čine 0,12% dionica tog roda, odnosno 0,07% ukupnog temeljnog kapitala Društva, te 93.863 vlastitih dionica roda ADRS2 (ADRS-P-A), koje čine 1,38% dionica tog roda, odnosno 0,57% ukupnog temeljnog kapitala Društva. Detaljni podaci o svakom pojedinom stjecanju vlastitih dionica javno su objavljeni sukladno odredbama Zakona o trgovačkim društvima, odredbama Zakona o tržištu kapitala i Pravilima Zagrebačke burze d. d. Na 31.12.2020. Društvo je držalo ukupno 114.910 vlastitih dionica roda ADRS što predstavlja 1,19% dionica tog roda i 537.521 vlastitih dionica roda ADRS2, što predstavlja 7,92% dionica tog roda, odnosno ukupno 652.431 vlastitih dionica, što predstavlja 3,97% temeljnog kapitala Društva.

U sastavu Nadzornog odbora djeluje Revizorski odbor, koji analizira financijske izvještaje, pruža podršku računovodstvu Društva, prati integritet financijskih informacija, a osobito ispravnost i konzistentnost računovodstvenih metoda kojima se koriste Društvo i Grupa, uključujući i kriterije za konsolidaciju financijskih izvještaja društava koja pripadaju Grupi. Nadgleda provođenje revizija u Društvu, raspravlja o određenim pitanjima na koja ga upozore revizori ili rukovodstvo, prati djelotvornost sustava unutarnje kontrole kvalitete i sustava upravljanja rizicima te predlaže imenovanje revizorskog društva i savjetuje Nadzorni odbor. Revizorski odbor također prati nerezvizorske usluge koje pružaju revizori u skladu s primjenjivim zakonskim propisima. U 2020. godini revizori Društva i Grupe, PricewaterhouseCoopers d.o.o., Zagreb, Heinzelova 70 i Grant Thornton revizija d.o.o. Zagreb, Ulica grada Vukovara 284, nisu pružili nerezvizorske usluge Društvu i članicama Grupe. Revizijski odbor se sastoji od tri člana koje je imenovao Nadzorni odbor iz svojih redova.

Na sjednici održanoj 22. prosinca 2020., Nadzorni odbor osnovao je dva dodatna odbora, Strateški pododbor i Pododbor za imenovanja i nagrađivanje. Radi ujednačavanja nazivlja, postojeći Revizorski odbor preimenovan je u Pododbor za reviziju i upravljanje rizicima.

Strateški pododbor će, počevši od 1. siječnja 2021., sudjelovati u procesu procjene i analize poslovnog konteksta, razvijanja opcija, procjene rizika, troškova i koristi, procjene implementacije i nadzora implementacije strategije poslovanja, strateških odluka, te savjetovanjem Nadzornog odbora i Uprave Društva u ostvarivanju zajedničke vizije, dok će Pododbor za imenovanja i nagrađivanje sudjelovati u pripremi procedura za selekciju i imenovanje članova Uprave i Nadzornog odbora Društva, procjeni znanja, vještina i iskustva kandidata kao i pripremi opisa zahtjeva i poslova vezanih uz pojedino imenovanje člana Uprave odnosno odabira člana Nadzornog odbora, pripremi Politike primitaka za članove Nadzornog odbora, Uprave i višeg rukovodećeg kadra Društva, procjeni sastava, veličine, članstva i kvaliteti rada Uprave i Nadzornog odbora Društva, kao i njihovih znanja, vještina i iskustva.

Sustav unutarnjih kontrola u postupku financijskog izvještavanja osigurava da financijski izvještaji Društva s prihvatljivom točnošću predstavljaju financijski rezultat i financijski položaj Društva, kao i njihovu usklađenost s Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja.

Računovodstvene politike Društva predstavljaju načela, pravila i praksu koje Društvo primjenjuje pri sastavljanju i predavljanju financijskih izvještaja. Sažetak značajnih računovodstvenih politika objavljen je u financijskim izvještajima Društva.

Unutarnji računovodstveni kontrolni postupci podrazumijevaju kontrolu formalne, suštinske i računске ispravnosti knjigovodstvene isprave:

- kontrola formalne ispravnosti knjigovodstvene isprave utvrđuje je li isprava sastavljena u skladu s važećim propisima
- suštinska kontrola knjigovodstvene isprave utvrđuje je li se poslovna promjena doista dogodila i je li se dogodila u naznačenom opsegu
- kontrola računске ispravnosti knjigovodstvene isprave podrazumijeva kontrolu matematičkih operacija (dijeljenja, množenja, zbrajanja i oduzimanja) na temelju kojih su dobiveni rezultati na ispravi.

Kontrolu knjigovodstvenih isprava, u skladu s organizacijskom strukturom Društva i internim aktima, obavlja odgovorna osoba prema definiranim ovlaštenjima. Kontrola formalne, suštinske i računске ispravnosti potvrđuje se fizičkim i/ili elektroničkim potpisom odgovorne osobe koja je tu kontrolu izvršila.

ADRIS GRUPA d.d.
Rovinj

Marko Remenar
član uprave

ADRIS GRUPA d. d.
Rovinj

NEFINANCIJSKO IZVJEŠĆE
ZA 2020. GODINU

1. IZJAVA UPRAVE

Pandemija koronavirusa, koja je započela početkom 2020. godine, dovela je do globalne gospodarske krize. Prekinuti su opskrbeni lanci, smanjeno je ili potpuno onemogućeno prekogranično kretanje stanovništva, a neizvjesnost je utjecala i na pad gospodarskog optimizma. Posljedično, smanjena su ili obustavljena kapitalna ulaganja. Svijet se suočio s najvećom globalnom gospodarskom krizom od Drugog svjetskog rata. Uz spomenutu gospodarsku krizu, Hrvatsku su u 2020. godini pogodila i dva potresa. Prvi je bio u ožujku, jačine 5,5 stupnjeva prema Richteru, i u njemu je najviše stradao glavni grad Zagreb. Drugi je bio krajem prosinca, jačine 6,4 stupnjeva prema Richteru, a pogođeno je područje Sisačko-moslavačke županije s epicentrom kod Petrinje.

Adris ima dobro diverzificiran portfolio poslova i u ovoj se krizi pokazalo dobrim što posluje u različitim djelatnostima. Upravo je diverzifikacija poslovanja omogućila da sustav i u uvjetima globalne gospodarske krize ostane stabilan. Osiguranje je stup koji je osigurao pozitivnu konsolidiranu neto dobit Grupe. Zdrava hrana također je pokazala otpornost, ali zasad još nema snagu zarade koja bi kompenzirala padove u drugim dijelovima Grupe. Turizam je zabilježio negativno poslovanje na razini neto dobiti, ali je zadržao likvidnost potrebnu za operativno poslovanje jer je EBITDA turizma u cjelini pozitivna.

Sve sastavnice Grupe poduzele su brojne mjere kako bi ublažile posljedice gospodarske krize. Poslovne aktivnosti bile su usmjerene na likvidnost i optimalizaciju troškova kako bi se sačuvao financijski potencijal i dugoročna održivost sustava. U skladu s padom prihoda od prodaje roba i usluga smanjen je i upravljiv dio troškova za više od 400 milijuna kuna te uz smanjena ulaganja za više od 200 milijuna kuna sačuvana je likvidnost u iznosu većem od 600 milijuna kuna. S druge strane ubrzani su projekti operativne izvrsnosti i digitalizacije poslovanja, osobito u osiguranju i turizmu. Redefinirani su ulagački prioriteti i ubrzane su investicije koje osiguravaju nastavak rasta te potporu započetim procesima prilagodbe i optimizacije poslovanja.

U cjelini, Adris grupa je i ove godine ostvarila solidne poslovne rezultate. U 2020. ostvaren je ukupan prihod u iznosu od 4,7 milijardi kuna, što je za 18 posto manje u odnosu na 2019. godinu. Prihod od prodaje robe i usluga iznosio je 4,3 milijarde kuna i za 20 posto je manji u usporedbi s prethodnom godinom. Konsolidirana dobit prije kamata, poreza i amortizacije (EBITDA) iznosi 586 milijuna kuna, a neto dobit 45 milijuna kuna. Neto gubitak nakon manjinskih interesa iznosi 27 milijuna kuna. Zadržan je financijski potencijal matice nužan za nov investicijski i razvojni ciklus Grupe. Konsolidirana zaduženost Grupe je niska i iznosi 0,9 puta EBITDA.

Uspješne kompanije ne mogu i ne smiju djelovati bez osjećaja za sredinu u kojoj posluju i zato odgovornost prema zajednici, posebno u ovakvim nenadanim i teškim okolnostima, mora postati trajna obaveza u svim segmentima poslovanja. Adris grupa ima dugogodišnju praksu društveno odgovornog ponašanja koje se ogleda kroz brojne prepoznatljive projekte i inicijative, te, osobito, djelovanjem korporativne zaklade - Zaklade Adris.

Naše korporativne vrijednosti, težnja kvaliteti svih naših proizvoda i usluga kao preduvjet zadovoljstva korisnika, kreativnost pojedinca kao osnova unapređenja poslovanja, timski rad i stvaranje stimulativne radne okoline, strast za uspjehom u svim aspektima poslovanja, aktivna uloga u zajednici, očuvanje okoliša i pridržavanje svih propisa u skladu s općom koristi, uz prepoznatljivu privrženost naših zaposlenika i dioničara Društva, jamstvo su našega daljnjeg rasta i razvoja.

ADRIS GRUPA d.d.
Rovinj

ADRIS GRUPA d.d.
Marko Remenar
član Uprave

2. OPĆENITO

2.1. Profil

ADRIS GRUPA d.d., sa sjedištem u Rovinju, Vladimira Nazora 1 (dalje u tekstu Adris ili Društvo), društvo je za upravljanje i ulaganje, organizirano kao korporativni centar čiji je osnovni cilj koordinacija rada, upravljanje, ulaganje te razvoj Društva i povezanih društava.

Organizirana je u tri osnovne strateške poslovne jedinice (dalje u tekstu Grupa). Turističkom poslovnom jedinicom upravlja MAISTRA d.d., segment zdrave hrane predvodi CROMARIS d.d., a segment osiguranja CROATIA osiguranje d.d.

Misija Društva je osigurati razvoj svih strateških poslovnih jedinica vodeći računa o zadovoljstvu radnika, krajnjih korisnika te poslovnih partnera na način koji jamči rast vrijednosti dioničkog kapitala te koji je u skladu s interesima zajednice u čijem okrilju posluje Društvo.

Turistički dio Adrisova portfelja koji predvodi MAISTRA d.d. (dalje u tekstu Maistra ili Segment turizam) zauzima značajno mjesto upravljajući s tri posto kapaciteta i pet posto noćenja ostvarenih u Republici Hrvatskoj. U 2020. godini završen je proces poslovne integracije HUP-ZAGREB d.d. u turistički dio Grupe. Uz kvalitetan portfelj i operativnu izvrsnost, temelj održivosti jest i snažnije pozicioniranje u četiri najpoznatija hrvatska odredišta – Rovinju, Dubrovniku, Splitu i Zagrebu.

CROMARIS d.d. (dalje u tekstu Cromaris ili Segment zdrava hrana) lider je u proizvodnji i preradi *premium* mediteranske ribe vrhunske kvalitete i šesta kompanija u uzgoju brancina i orade na svijetu po količini proizvodnje, a ujedno i najbrže rastuća kompanija s trendom daljnjega rasta. Danas se više od 80 posto proizvodnje plasira u inozemstvo – Cromaris riba prisutna je na gotovo svim tržištima Europe, a glavno izvozno tržište je Italija.

Najstarija hrvatska osiguravateljska kuća CROATIA osiguranje d.d. (dalje u tekstu Croatia osiguranje ili Segment osiguranje) nastavlja držati vodeću poziciju na hrvatskom tržištu s ukupnim udjelom od 26,7 posto. Tržišni je lider u segmentu neživotnih osiguranja s 30,3 posto, dok je u životnim osiguranjima ostvaren tržišni udio 16,9 posto. Uz hrvatsko tržište, Croatia osiguranje prisutno je i na tržištima Slovenije, Srbije, BiH i Sjeverne Makedonije.

U nastavku je pregled cjelovite strukture Grupe s popisom svih povezanih društava Grupe i naznakom njihove osnovne djelatnosti na dan 31. prosinca 2020.

Naziv društva	Država	Osnovna djelatnost
Abilia d.o.o.	Hrvatska	savjetovanje, graditeljstvo, građenje i poslovanje nekretninama
Maistra d.d.	Hrvatska	hotelijerstvo i turizam
Cromaris d.d.	Hrvatska	marikultura i trgovina ribom na malo i veliko
Cromaris Italia s.r.l.	Italija	trgovina ribom i ribljim proizvodima na veliko
Grand Hotel Imperial d.d.	Hrvatska	hotelijerstvo i turizam
Expertus d.o.o.	Hrvatska	ugostiteljstvo i trgovina
HUP-ZAGREB d.d.	Hrvatska	hotelijerstvo i turizam
HOTELI DUBROVAČKA RIVIJERA d.d.	Hrvatska	hotelijerstvo i turizam
ASTORIA d.o.o.	Hrvatska	usluge (poslovanje nekretninama)
Croatia osiguranje d.d.	Hrvatska	djelatnosti osiguranja i reosiguranja

CROATIA osiguranje d.d., MOSTAR	Bosna i Hercegovina	djelatnost osiguranja
MILENIJUM osiguranje a.d.o., Beograd	Srbija	djelatnost osiguranja
CROATIA osiguranje d.d. – društvo za osiguranje života, Skoplje	Sjeverna Makedonija	djelatnost životnih osiguranja
CROATIA osiguranje d.d. – društvo za osiguranje neživota, Skoplje	Sjeverna Makedonija	djelatnost neživotnih osiguranja
CROATIA osiguranje mirovinsko društvo za upravljanje dobrovoljnim mirovinskim fondom d.o.o.	Hrvatska	djelatnosti upravljanja dobrovoljnim mirovinskim fondovima
RAZNE USLUGE d.o.o. – u likvidaciji	Hrvatska	upravljanje, savjetovanje i poslovanje nekretninama, trgovina na veliko
CROATIA – TEHNIČKI PREGLEDI d.o.o.	Hrvatska	obavljanje tehničkih pregleda i analiza motornih vozila
CROATIA PREMIUM d.o.o.	Hrvatska	građenje i poslovanje nekretninama
HISTRIA CONSTRUCT d.o.o.	Hrvatska	građenje i poslovanje nekretninama
CROATIA Poliklinika	Hrvatska	djelatnost specijalističko-konzilijarne zdravstvene zaštite, dijagnostika i medicinska rehabilitacija
HERZ d.d.	Hrvatska	obavljanje tehničkih pregleda i analiza motornih vozila
SLAVONIJATRANS TEHNIČKI PREGLEDI d.o.o.	Hrvatska	obavljanje tehničkih pregleda i analiza motornih vozila
STP d.o.o.	Hrvatska	obavljanje tehničkih pregleda i analiza motornih vozila
STANICA ZA TEHNIČKI PREGLED VOZILA BLATO d.o.o.	Hrvatska	obavljanje tehničkih pregleda i analiza motornih vozila
CROTEHNA d.o.o.	Bosna i Hercegovina	obavljanje tehničkih pregleda i analiza motornih vozila
CROAUTO d.o.o. Mostar	Bosna i Hercegovina	obavljanje tehničkih pregleda i analiza motornih vozila
CROATIA-REMONT d.d. Čapljina	Bosna i Hercegovina	održavanje i popravak svih vrsta motornih vozila, trgovina na malo i veliko automobilskim dijelovima i pratećom opremom te tehnički pregled vozila
HOTEL HUM d.o.o. za ugostiteljstvo i turizam	Bosna i Hercegovina	ugostiteljstvo i turizam
PONTE d.o.o. Mostar	Bosna i Hercegovina	posredovanje u osiguranju
CORE 1 d.o.o.	Hrvatska	poslovanje nekretninama
AUTOPRIJEVOZ d.d. Otočac	Hrvatska	obavljanje tehničkih pregleda i analiza motornih vozila
AUTO MAKSIMIR VOZILA d.o.o.	Hrvatska	djelatnost zastupanja u osiguranju
CO ZDRAVLJE d.o.o.	Hrvatska	upravljanje poliklinikama i savjetovanje u vezi s poslovanjem i upravljanjem poliklinikama
AK POLICA d.o.o.	Hrvatska	djelatnost zastupanja u osiguranju

Glavni proizvodi i usluge Grupe prikazani po segmentima:

T U R I Z A M		
HOTELI	Rovinj	Zagreb
	Grand Park Hotel Rovinj *****	Sheraton Zagreb – hotel posebnog standarda CONGRESS i BUSINESS
	Hotel Monte Mulini *****	The Westin Zagreb – hotel posebnog standarda CONGRESS i BUSINESS
	Lone – hotel posebnog standarda CONGRESS	Panorama Zagreb Hotel ****
	Hotel Eden ****	Hotel International ****
	Hotel Adriatic ****	Hotel Jadran ***
	Hotel Istra ****	Hotel Zagreb **
	Hotel Amarin ****	Dubrovnik
	Hotel Katarina ***	Hilton Imperial Dubrovnik *****
	Vrsar	Sheraton Dubrovnik Riviera Hotel – hotel posebnog standarda CONGRESS
	Hotel Pineta ***	Hotel Mlini ****
	Hotel Astarea ***	
TURISTIČKA NASELJA I APARTMANI	Vrsar	Dubrovnik
	TN Belvedere ****	Apartmenti Srebreno *****
	TN Petalon ****	Villa Lovorka ****
	TN Funtana ***	Villa Srebrenka ****
	TA Riva ***	Villa Supetar ****
	TA Koversada ****	Ville Mlini ****
	TN Villas Koversada **	Rovinj
		TN Amarin****
	TN Villas Rubin***	
KAMPOVI	Rovinj	Vrsar
	Kamp Polari ***	Kamp Porto Sole ***
	Kamp Veštar ****	Kamp Koversada ***
	Kamp Amarin	Kamp Valkanela ***

Z D R A V A H R A N A	
SVJEŽA RIBA	SVJEŽA PAKIRANA RIBA
CROMARIS DELIKATESE	CROMARIS BIO

O S I G U R A N J E	
OSIGURANJE VOZILA	ŽIVOTNO OSIGURANJE
OSIGURANJE IMOVINE	OSIGURANJE OD NEZGODA
OSIGURANJE PLOVILA I PRIJEVOZA	PUTNO OSIGURANJE
OSIGURANJE KREDITA	BANKOOSIGURANJA
OSIGURANJE ODGOVORNOSTI	PAKETI OSIGURANJA
OSIGURANJE ZDRAVLJA	OSIGURANJE KREDITA
MIROVINSKA ŠTEDNJA	

O S T A L O
UPRAVLJANJE NEKRETNINAMA
UPRAVLJANJE I ULAGANJE U POVEZANA DRUŠTVA I OSTALA ULAGANJA

Temeljni kapital Društva iznosi 164,000.000,00 kuna, podijeljen je na 16,400.000 dionica izdanih u nematerijaliziranom obliku koje se vode u računalnom sustavu središnjeg depozitorija kojim upravlja Središnje klirinško depozitarno društvo d.d.

Dionice su podijeljene na:

- 6,784.100 povlaštenih dionica oznake ADRS2, s pravom prvenstva pri isplati dividende, isplati ostatka likvidacijske odnosno stečajne mase i pravom prvenstva pri naplati kumuliranih neisplaćenih dividendi prije isplate dividendi imateljima redovnih dionica, bez prava glasa na Glavnoj skupštini Društva,
- 9,615.900 redovnih dionica oznake ADRS, s pravom glasa na Glavnoj skupštini Društva, pravom na isplatu dividende i isplatu ostatka likvidacijske odnosno stečajne mase.

Dionice Društva uvrštene su na uređeno tržište, segment Redovito, kojim upravlja tržišni operater Zagrebačka burza d.d.

U registru dionica Središnjeg klirinškog depozitarnog društva d.d. na dan 31. prosinca 2020. kao imatelj više od 20 posto ukupnog broja dionica (ukupnog temeljnog kapitala) Društva nije upisana nijedna osoba.

Veličina Grupe

Osnovne informacije o veličini Grupe:

	2020.	2019.
Ukupna imovina na 31. prosinca (u mil. HRK)	21.957	21.690
Ukupan kapital na 31. prosinca (u mil. HRK)	10.511	10.565
Ukupne obveze na 31. prosinca (u mil. HRK)	11.446	11.125
Prihod od prodaje za razdoblje 1. siječnja – 31. prosinca (u mil. HRK)	4.317	5.383
Ukupan broj zaposlenih na 31. prosinca	5.813	6.644

Informacije o zaposlenicima Grupe

Broj zaposlenih na kraju izvještajnog razdoblja:

	31. prosinca 2020.				31. prosinca 2019.			
	Zaposleni na neodređeno vrijeme		Zaposleni na određeno vrijeme		Zaposleni na neodređeno vrijeme		Zaposleni na određeno vrijeme	
	PRV	NRV	PRV	NRV	PRV	NRV	PRV	NRV
Hrvatska	3.719	9	1.164	5	4.064	16	1.622	10
- Žene	2.024	4	648	1	2.196	9	978	5
- Muškarci	1.695	5	516	4	1.868	7	644	5
Bosna i Hercegovina	253	0	24	0	258	0	25	4
- Žene	110	0	11	0	114	0	6	2
- Muškarci	143	0	13	0	144	0	19	2
Srbija	308	10	89	16	301	16	113	20
- Žene	200	7	55	11	180	11	74	11
- Muškarci	108	3	34	5	121	5	39	9
Sjeverna Makedonija	88	0	103	3	105	1	93	3
- Žene	52	0	64	0	62	0	59	1
- Muškarci	36	0	39	3	43	1	34	2
Italija	8	0	2	0	9	0	0	0
- Žene	4	0	2	0	5	0	0	0
- Muškarci	4	0	0	0	4	0	0	0
Slovenija	11	0	1	0	14	0	0	0
- Žene	5	0	1	0	9	0	0	0
- Muškarci	6	0	0	0	5	0	0	0
UKUPNO	4.387	19	1.383	24	4.751	33	1.853	37

*PRV = puno radno vrijeme

*NRV = nepuno radno vrijeme

*Podatci o broju zaposlenih pripremljeni su na temelju apsolutnog broja osoba, a ne na temelju radnih sati.

Struktura zaposlenika odražava sezonalnost poslovanja, posebno se to odnosi na Segment turizam, s visokim udjelom zaposlenika na određeno vrijeme, tako da je 31. prosinca 2020. taj udio iznosio 38 posto (2019. 55 posto) od ukupnog broja zaposlenika turističkog djela Grupe. Zbog značajno smanjenog obujma poslovanja u turističkom dijelu Grupe zaposlen je manji broj osoba, pa je time i broj zaposlenika na određeno vrijeme na kraju izvještajnog razdoblja bio manji.

Radnika koji nisu zaposlenici Grupe (primjerice ugovor o djelu) ima u zanemarivom udjelu.

Dobavljački lanac Grupe

U svim društvima Grupe funkcija je Nabave upravljanje odnosima s dobavljačima i procesima nabave te je odgovorna za postizanje najbolje vrijednosti za Društvo pri nabavi roba i/ili usluga. Temeljne aktivnosti nabavne funkcije odnose se na određivanje strategije nabave glavnih kategorija roba i usluga, propisivanje aktivnosti i odgovornosti te općih akata vezanih uz proces provedbe nabave, planiranje i izvršavanje godišnjeg plana nabave te analiza i upravljanje troškovima i nabavnim ugovorima.

Stvaranjem partnerskih odnosa s dobavljačima, redovnim ocjenjivanjem izvedbe ugovornih dobavljača i otvorenom komunikacijom prema potencijalnim dobavljačima osigurava se ravnopravnost svih ponuditelja, pravodobnost isporuke proizvoda prema odgovarajućoj kvaliteti i potrebnim količinama te konkurentna cijena.

Načela društveno odgovornog poslovanja ugrađena su u Opće uvjete nabave i odnose se prije svega na obavezu poštovanja ljudskih i radnih prava, zaštite okoliša i borbu protiv korupcije. Kontinuirano radimo na daljnjoj informatizaciji, implementaciji kvantitativnih ciljeva i sustavnom unapređenju poslovanja kroz proces kontinuiranog poboljšanja, B2B razmjenu podataka s dobavljačima te općenito većoj protočnosti roba, usluga i informacija.

Upravljanje nabavom strateški je važno za Grupu, posebice u dijelu korištenja sinergija na razini Grupe. Upravljanje nabavnim procesom podijeljeno je na tri razine: strateška nabava – stvaranje dodane vrijednosti i upravljanje rizicima, taktička nabava – smanjenje troškova, operativna nabava – administracija narudžbi.

Prema tipu dobavljača, Grupa surađuje s direktnim proizvođačima, malim obrtima, obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima (OPG-ovima), podugovarateljima, distributerima, veletrgovcima te velikim multinacionalnim kompanijama.

Ključne kategorije nabave po segmentima:

Kategorije nabave	Ostali	Zdrava hrana	Turizam	Osiguranje
Hrana			✓	
Piće			✓	
Sirovine za proizvodnju		✓		
Mlađ		✓		
Ambalaža		✓		
Usluge prijevoza		✓		
Nekretnine i održavanje	✓	✓	✓	✓
IT i komunikacije	✓	✓	✓	✓
Osnovna sredstva	✓	✓	✓	✓
Ostali troškovi i usluge	✓	✓	✓	✓

Prikaz ukupnog broja dobavljača za Grupu kroz cijeli opskrbeni lanac na kraju izvještajnog razdoblja po segmentima:

Zemlja	31. prosinca 2020.	31. prosinca 2019.
Republika Hrvatska	6.180	8.212
Bosna i Hercegovina	901	810
Srbija	684	669
Sjeverna Makedonija	455	563
Italija	48	100
Francuska	33	60
Ostale zemlje	613	1.000
UKUPNO	8.914	11.414

Prikazani broj dobavljača odnosi se na izravne dobavljače, dok se broj neizravnih dobavljača kroz cijeli opskrbeni lanac ne može procijeniti.

Procjenjuje se da su tijekom izvještajnog razdoblja u cijeloj Grupi izvršene uplate prema dobavljačima u ukupnoj vrijednosti od 2 milijarde HRK (2019.: 2,9 milijardi HRK).

Oko 78 posto ukupne nabave potječe od lokalnih dobavljača (2019. 60 posto).

Značajne promjene u Grupi i njezinu dobavljačkom lancu

Dana 31. ožujka 2020. godine, Croatia osiguranje je potpisalo ugovor s društvom HUP-ZAGREB d.d. o kupnji 100 posto udjela u društvu ASTORIA d.o.o. sa sjedištem u Zagrebu, Trg Krešimira Čosića 9.

U lipnju 2020. godine započeo je proces pripajanja društva HOTELI DUBROVAČKA RIVIJERA d.d. društvu HUP-ZAGREB d.d. koji je okončan 31.12.2020. godine upisom pripajanja u sudski registar Trgovačkog suda u Zagrebu.

Tijekom 2020. obustavljena je proizvodnja na Cromarisovom uzgajalištu u Limskom kanalu.

U izvještajnom razdoblju nije bilo značajnijih promjena u lokaciji dobavljača, strukturi dobavljačkog lanca kao ni u odnosima s dobavljačima.

Princip predostrožnosti

U cjelokupnom svom djelovanju, a posebice u pitanjima zaštite okoliša i upravljanja rizicima, Društvo i Grupa vode se načelom predostrožnosti kao jednim od osnovnih načela upravljanja. To se načelo koristi kako bi se obavljanjem djelatnosti izbjeglo nanošenje bilo kakve štete ljudima ili okolišu. U odlučivanju o svim razvojnim i operativnim pitanjima vodi se računa o dugoročnom sprječavanju onečišćivanja okoliša ili mogućem nastanku šteta po okoliš, te izbjegavanju stvaranja otpada, u najvećoj mogućoj mjeri. Prate se najbolje prakse, koriste se postupci i proizvodi najpovoljniji po okoliš, te se sustavno provode ocjene rizika. Prednost se daje sustavima, uređajima i načinima održavanja koji su najpovoljniji za okoliš, pa i kada *cost/benefit* analiza traži duži vremenski obzor u razmatranju.

Vanjske inicijative, članstva u udruženjima i interesnim organizacijama, certifikati

Pregled inicijativa, članstava u udruženjima i interesnim organizacijama Grupe:

	Ostali	Zdrava hrana	Turizam	Osiguranje
Hrvatska				
ACCA (međunarodna Udruga ovlaštenih certificiranih računovođa)				✓
American Chamber of Commerce in Croatia			✓	✓
CFI (Corporate Finance Institute)				✓
Europski institut za prometno pravo				✓
FEAP (europsko udruženje akvakulture)		✓		
FLAG Plodovi mora		✓		
GARP (međunarodno udruženje risk menadžera)				✓
HAD (Hrvatsko aktuarsko društvo)				✓
HGK (grupacija akvakulture)		✓		
HIIR (Hrvatski Institut Internih revizora)				✓
Hrvatska gospodarska komora (HGK)	✓	✓	✓	✓
Hrvatska udruga inženjera strojarstva	✓			
Hrvatska udruga nabavne djelatnosti (HUND)	✓			
Hrvatska komora arhitekata	✓			
Hrvatska udruga profesionalaca kongresnog turizma			✓	
Hrvatska udruga turizma			✓	
Hrvatski sabor - Državno povjerenstvo za procjenu štete od elementarnih nepogoda				✓
HUO (Hrvatski ured za osiguranje)				✓
HUOJ (Hrvatska udruga za odnose s javnošću)				✓
HUP (Hrvatska udruga poslodavaca)	✓	✓	✓	✓
HUUP (Hrvatska udruga za upravljanje projektima)	✓			
IIA (međunarodni Institut Internih revizora)				✓
Kamping udruženje Hrvatske (KUH)			✓	
Klaster Marikultura Split		✓		
LAG Mareta		✓		
Lloyd's Register EMEA				✓
Njemačko-hrvatska industrijska i trgovinska komora			✓	
RIF (Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika)				✓
Stručni savjet stanica za tehnički pregled vozila				✓
TZ Dubrovnik			✓	
TZ Grada Zagreba			✓	
TZG Rovinja			✓	
TZO Funtana			✓	
TZO Vrsar			✓	
Udruga društava za upravljanje mirovinskim fondovima i mirovinskih osiguravajućih društava				✓
Udruga poslodavaca u hotelijerstvu Hrvatske (UPUH)			✓	
HIZ (Hrvatski informatički zbor)				✓
HrOUG (Hrvatska udruga Oracle korisnika)				✓
HUMS (Hrvatska udruga menadžera sigurnosti)				✓
SorS (Udruženje društava za osiguranje)				✓
Hrvatska psihološka komora				✓

	Ostali	Zdrava hrana	Turizam	Osiguranje
Hrvatski registar brodova				✓
PMI (Institut za projektni menadžment)				✓
Udruga računovođa i financijskih djelatnika				✓
Zaklada "Vaša pošta"				✓
Srbija				
Hrvatski poslovni klub				✓
Privredna komara Beograda				✓
Privredna komora Srbije				✓
Udruženje lizing Kompanija Srbije				✓
UOS (Udruženje osiguravača Srbije)				✓
American Chamber of Commerce				✓
Bosna i Hercegovina				
Aktuarsko društvo BiH				✓
Biro zelene karte u BiH				✓
Federalna komisija za izbor državnih službenika				✓
Gospodarska komora FBiH				✓
Grupacija poslodavaca FBiH iz oblasti financija				✓
Savez računovođa, revizora i financijskih djelatnika FBiH				✓
Turistički klaster Hercegovine				✓
Udruženje hotelijera i restoratera u Bosni i Hercegovini				✓
Udruženje internih revizora u BiH				✓
Udruženje osiguravajućih društava federacije BiH				✓
Udruženje osiguravatelja Republike Srpske				✓
Udruženje stanica za tehnički pregled vozila pri privrednoj komori FBiH				✓
Udruženje sudskih vještaka				✓
Zaštitni fond Federacije Bosne i Hercegovine				✓
Zaštitni fond Republike Srpske				✓
Sjeverna Makedonija				
Gospodarska komora Republike Severne Makedonije				✓
Institut ovlaštenih računovođa				✓
Institut ovlaštenih revizora Republike Severne Makedonije				✓
Komora arhitekata i inženjera Republike Severne Makedonije				✓
Makedonska aktuarska udruga "Aktuar"				✓
Makedonsko aktuarsko udruženje				✓
Nacionalni biro za osiguranje				✓
Udruga pravnika Republike Severne Makedonije				✓
Udruga unutarnjih revizora Republike Severne Makedonije				✓
Udruženje finansiskih institucija pri Gospodarskoj komori Republike Severne Makedonije				✓
Slovenija				
SZZ (Slovensko udruženje osiguravajućih društava)				✓

	Ostali	Zdrava hrana	Turizam	Osiguranje
Velika Britanija				
Royal Institution of Chartered Surveyors (RICS)	✓			

Grupa dugi niz godina surađuje i s lokalnim školama, visokim učilištima i sveučilištima u provedbi stručne prakse, organizira aktivnosti usmjerene promoviranju karijera, aktivno sudjeluje u lokalnim projektima zajednice, kao i onima usmjerenim na podizanje svijesti o potrebi očuvanja okoliša.

Popis certifikata Grupe:

	Zdrava hrana	Turizam	Osiguranje
ISO certifikat 9001	✓	✓	✓
ISO certifikat 10002			✓
ISO certifikat 14001	✓	✓	
ISO certifikat 22000	✓		
ISO certifikat 50001			
FSSC 22000			
HACCP		✓	
IFS Food	✓		
Global G.A.P.	✓		
FRIEND OF THE SEA	✓		
KOSHER	✓	✓	
HALAL		✓	
IZVORNO HRVATSKO (Croatian Creation)			
Hrvatski EKO proizvod			
EU Organic	✓		
AB	✓		
Naturland	✓		
Bio Siegel	✓		
BRC Global Standard for Food Safety	✓		
Oznaka kvalitete „Q“ Ministarstva turizma RH			
Plava zastava – FEE (Foundation for Environmental Education)		✓	
Sustainable Hotels			
Travelife Gold Award		✓	
TUI Environmental Champions			
Certifikat za „Energetski pregled velikih poduzeća“		✓	
Superior Taste	✓		
ASC	✓		
Antibiotic free	✓		
BioSuisse Organic	✓		

2.2. Etika i integritet

Etičnost poslovnog sustava Grupe proizlazi iz uvjerenja o važnosti inzistiranja na odgovornosti svake osobe u sklopu sustava prihvaćenih pravila ponašanja. Politika je Grupe poštovati zakone zemalja u kojima posluje, kao i sve regulatorne zahtjeve koji utječu na njezino poslovanje, profesionalnost i objektivnost u radu, davanje istinitih informacija, pošten pristup prema konkurenciji, zaposlenicima, dioničarima, dobavljačima, partnerima i ostalim dionicima, kao i fokusiranje na društvenu odgovornost i održivi razvoj. Standardi profesionalnog i etičkog postupanja kakvo se zahtijeva od svakog dionika Grupe definirani su Etičkim kodeksom.

S odredbama Etičkog kodeksa zaposlenici su upoznati internim kanalima komunikacije. Svaki zaposlenik može podnijeti pritužbu na sumnjive poslovne aktivnosti, primijećene nepravilnosti ili nepoštovanje određenih zakonskih odredbi ili odredbi Etičkog kodeksa. Svaka podnesena pritužba temeljito se istražuje, potom se izvještaj o provedenom istraživanju podnosi Upravi, uz prijedlog disciplinskih mjera i ostalih postupanja ako se pritužba pokaže opravdanom. Jamči se povjerljivost podataka o podnositelju pritužbe uz nultu toleranciju prema ikakvoj mogućnosti odmazde prema osobi za koju se sumnja da je podnijela pritužbu. Način podnošenja pritužbe i postupak nakon podnesene prijave regulirani su odredbama Etičkog kodeksa.

Etičkim kodeksom uređeno je i pitanje mita i korupcije te tržišnog natjecanja, pri čemu je potonje detaljnije uređeno i Kodeksom o postupanju u primjeni propisa o zaštiti tržišnog natjecanja.

Uz Etički kodeks, internim aktima dodatno su uređeni postupci unutarnjeg prijavljivanja nepravilnosti te postupak imenovanja povjerljive osobe i zamjenika povjerljive osobe u svrhu osiguranja propisanih prava odnosno zaštite prijavitelja nepravilnosti, kao što su zabrana stavljanja u nepovoljniji položaj, zaštita identiteta i povjerljivosti te zaštita od štetnih radnji – postupaka prema prijavitelju nepravilnosti vezano uz podnesenu prijavu.

Valja pridodati i to da Grupa svojim poslovanjem ne ugrožava prava autohtonih zajednica niti se koristi dječjim ili prisilnim radom, a isto se zahtijeva i od poslovnih partnera. Ne pružaju se financijske ili bilo kakve druge pomoći političkim strankama, političarima i srodnim institucijama.

2.3. Upravljanje

Društvo kontinuirano evaluira svoja pravila s ciljem uspostavljanja najviših standarda i najbolje prakse korporativnog upravljanja prvenstveno radi zaštite vlasničkih interesa, a zatim i interesa drugih interesnih dionika, kao i na dobrobit cjelokupne zajednice u čijem okrilju posluju Društvo i Grupa. Društvo je tako tijekom 2020. u duhu preporuka Kodeksa korporativnog upravljanja kojeg su usvojili HANFA i Zagrebačka burza 15. listopada 2019. donijelo dodatna pravila kojima se uređuje suradnja između Uprave i Nadzornog odbora Društva.

Struktura korporativnog upravljanja Društva temelji se na dualističkom sustavu koji se sastoji od Nadzornog odbora i Uprave Društva. Nadzorni odbor i Uprava Društva uz Glavnu skupštinu, u skladu sa Statutom i Zakonom o trgovačkim društvima, tri su temeljna organa Društva. Konkretna upravljačka ovlast i odgovornosti tih upravljačkih tijela regulirane su mjerodavnim hrvatskim zakonodavstvom, Statutom Društva i internim aktima.

Glavna skupština Društva izabire članove Nadzornog odbora na mandat do četiri godine, dok Nadzorni odbor imenuje članove Uprave Društva na mandat do pet godina. Uprava i Nadzorni odbor Društva sastavljaju se tako da kombinacija vještina, znanja i obrazovanja, kao i profesionalnog i praktičnog iskustva članova, osigurava djelotvorno izvršavanje strateških, operativnih i nadzornih zadataka, potiče otvorenu i konstruktivnu raspravu te donošenje neovisnih i objektivnih odluka.

Sastav Uprave Društva na dan 31. prosinca 2020. godine jest sljedeći:

- Marko Remenar, (jedini) član Uprave.

Sastav Nadzornog odbora Društva na dan 31. prosinca 2020. godine jest sljedeći:

- Rino Bubičić, predsjednik Nadzornog odbora
- dr. sc. Tomislav Budin, zamjenik predsjednika Nadzornog odbora
- dr. sc. Marica Šorak-Pokrajac, zamjenica predsjednika Nadzornog odbora
- mr.sc. Ante Vlahović, član Nadzornog odbora
- mr. sc. Hrvoje Patajac, član Nadzornog odbora
- Vitomir Palinec, član Nadzornog odbora
- Ida Lokmer, članica Nadzornog odbora
- Erika Zgrablić, članica Nadzornog odbora (predstavnica zaposlenika)
- Boris Nemšić, član Nadzornog odbora od 07.srpnja 2020.

Na sjednici održanoj 22. prosinca 2020., članovi Nadzornog odbora Adris grupe izabrali su dosadašnjeg člana i bivšega dugogodišnjeg predsjednika Uprave, mr. sc. Antu Vlahovića, predsjednikom Nadzornog odbora koji će ovu funkciju obnašati počevši od 1. siječnja 2021., a dosadašnji predsjednik, g. Rino Bubičić, ostaje članom Nadzornog odbora.

U sastavu Nadzornog odbora djeluje Revizorski odbor, koji analizira financijske izvještaje, pruža podršku računovodstvu Društva, prati integritet financijskih informacija, a osobito ispravnost i konzistentnost računovodstvenih metoda kojima se koriste Društvo i Grupa, uključujući i kriterije za konsolidaciju financijskih izvještaja društava koja pripadaju Grupi, nadgleda provođenje revizija u Društvu, raspravlja o određenim pitanjima na koje ga upozore revizori ili rukovodstvo, prati djelotvornost sustava unutarnje kontrole kvalitete i sustava upravljanja rizicima, predlaže imenovanje revizorskog društva te savjetuje Nadzorni odbor. Revizorski odbor također prati nerevizijske usluge koje pružaju revizori u skladu s primjenjivim zakonskim propisima.

Na sjednici održanoj 22. prosinca 2020., Nadzorni odbor osnovao je dva dodatna odbora, Strateški pododbor i Pododbor za imenovanja i nagrađivanje. Radi ujednačavanja nazivlja, postojeći Revizorski odbor preimenovan je u Pododbor za reviziju i upravljanje rizicima.

Strateški pododbor će, počevši od 01. siječnja 2021., sudjelovati u procesu procjene i analize poslovnog konteksta, razvijanja opcija, procjene rizika, troškova i koristi, procjene implementacije i nadzora implementacije strategije poslovanja, strateških odluka, te savjetovanjem Nadzornog odbora i Uprave Društva u ostvarivanju zajedničke vizije, dok će Pododbor za imenovanja i nagrađivanje sudjelovati u pripremi procedura za selekciju i imenovanje članova Uprave i Nadzornog odbora Društva, procjeni znanja, vještina i iskustva kandidata kao i pripremi opisa zahtjeva i poslova vezanih uz pojedino imenovanje člana Uprave odnosno odabira člana Nadzornog odbora, pripremi Politike primitaka za članove Nadzornog odbora, Uprave i višeg rukovodećeg kadra Društva, procjeni sastava, veličine, članstva i kvalitete rada Uprave i Nadzornog odbora Društva, kao i njihovih znanja, vještina i iskustva.

Strateške korporativne poslovne funkcije jesu:

- financije, računovodstvo i revizija
- kontroling
- pravni poslovi
- ljudski potencijali
- korporativne komunikacije
- nabava.

Viši menadžment, odnosno direktori korporativnih funkcija odgovorni su za koordinaciju ključnim funkcionalnim poslovnim područjima i aktivnostima, provedbu korporativne strategije i pružanje podrške Upravi Društva.

Svi dionici (članovi Uprave i Nadzornog odora, dioničari, zaposlenici) dužni su djelovati u najboljem interesu Društva i moraju se posvetiti postizanju toga cilja. Uspjeh bi mogao biti ugrožen ako zaposlenici umjesto toga odluče slijediti vlastite ciljeve, što se ponekad može sukobljavati s najboljim dugoročnim interesima Društva i Grupe. Stoga svi dionici imaju zajedničku dužnost uvijek staviti interese Društva i Grupe na prvo mjesto i riješiti sve sukobe interesa.

Detaljna pravila izbjegavanja sukoba interesa propisana su internim pravilima kojima se definiraju temeljna načela i obveze dionika u vezi sa sprječavanjem sukoba interesa, pravila i postupci koji se odnose na upravljanje sukobom interesa, vođenje registra sukoba interesa, a sve kako bi se potencijalni sukobi interesa utvrdili, spriječili, etično i odgovorno riješili te naposljetku uklonili odnosno ublažili rizici koji bi mogli nastati za Društvo i Grupu.

Nagrađivanja menadžmenta

U 2020. Glavne skupštine Adrisa, Maistre i Croatia osiguranja odobrile su Politiku primitaka članova Uprave. Politika predstavlja temeljni akt koji se odnosi na uspostavljanje sustava određivanja primitaka i politike nagrađivanja Uprave društava i usklađena je s poslovnom strategijom, tradicijom, ciljevima, vrijednostima i dugoročnim interesima društava i Grupe.

Politika primitaka se provjerava i razmatra svake poslovne godine, pri čemu Nadzorni odbor odlučuje je li potrebna dodatna prilagodba ili izmjena utvrđene Politike primitaka imajući pritom u vidu stanje na tržištu i gospodarsko okruženje društava. U tom smislu, glavni fokus jest na provjeri svrhovitosti i adekvatnosti Politike primitaka.

U skladu sa spomenutim Politikama primitaka, za poslovnu 2020. godinu izrađena su Izvješća o primitcima koja daju prikaz svih fiksnih i varijabilnih dijelova primitaka članova Uprave Adrisa, Maistre i Croatia osiguranja, njihove postotne udjele u ukupnom primitku, objašnjenje kako su usklađeni s važećom Politikom primitaka, uključujući način na koji podupiru dugoročnu uspješnost društava te kako su se primjenjivala mjerila za ocjenu te uspješnosti.

Načela utvrđena spomenutim politikama primjenjuju se i na određivanje primitaka i nagrađivanja višeg menadžmenta tih društava, odnosno Grupe.

Politika nagrađivanja naglašava važnost postignuća kvantitativnih (financijskih i operativnih) i kvalitativnih (razvojnih) ciljeva, osiguravajući istovremeno učinkovito i uspješno upravljanje rizikom, bez poticanja preuzimanja pretjeranog rizika koji nije u skladu s dugoročnim interesima, poslovnom strategijom, ciljevima i vrijednostima Društva i Grupe.

Ukupna primanja Uprave i višeg menadžmenta Društva sastoje se od fiksnih i varijabilnih primitaka. Članovima Uprave naknadu određuje Nadzorni odbor Društva, u skladu s usvojenom Politikom primitaka, dok višem menadžmentu nagradu utvrđuju Uprave pojedinih društava.

Fiksni primitak unaprijed je određen, a odražava složenost posla, tržišnu vrijednost posla, relevantno stručno iskustvo, kompetentnost i organizacijsku odgovornost zaposlenika.

Varijabilni primici određuju se na temelju jasnih kriterija uspješnosti koji se ocjenjuju na temelju ostvarenja financijskih i nefinancijskih ciljeva Društva i Grupe koji proizlaze iz dugoročne strategije poslovanja. Definiranje ključnih pokazatelja uspješnosti utvrđuje se i planira u skladu s godišnjim odnosno višegodišnjim planom poslovanja Društva.

Kao jedna od mjera sprečavanja i ublažavanja negativnih posljedica bolesti COVID-19 na poslovanje Društva i Grupe, s krajnjim ciljem očuvanja radnih mjesta, likvidnosti i smanjenja troškova, umanjene su osnovne plaće članova Uprave i menadžmenta Društva i Grupe do 30 posto u razdoblju isplate od travnja do rujna 2020. godine, dok bonusi za rezultate ostvarene u 2019. članovima Uprave i menadžmenta Društva i Grupe ili nisu isplaćeni ili su umanjeni u prosjeku za do 50 posto u odnosu na očekivane iznose bez obzira na iznimno dobre poslovne rezultate ostvarene u 2019.

Članovi Nadzornog odbora mogu biti nagrađeni za svoj rad i tu naknadu određuju dioničari na Glavnoj skupštini.

Ključni utjecaji, rizici i prilike

Upravljanje rizicima provodi se u skladu s dugoročnom strategijom razvoja poslovanja, sagledavajući i na makrorazini i mikrorazini utjecaj svakog pojedinog rizika na potencijalne prilike pri odlučivanju o investicijskim ulaganjima u stvaranje nove vrijednosti i zaštitu postojeće imovine.

Za upravljanje rizicima primarno su odgovorni Uprava i menadžment, međutim primjena načela opreznosti podrazumijeva uključenost svih jedinica Grupe u proces upravljanja rizicima. Od svih se zaposlenika očekuje doprinos u prevladavanju i ublažavanju rizika.

S ciljem što kvalitetnijeg upravljanja rizicima definiran je Katalog rizika koji obuhvaća strateške i operativne elemente poslovanja poslovnih jedinica Grupe.

Identifikacijom postojećih rizika utvrđena je izloženost Društva i Grupe cijelom spektru rizika koje dijelimo u nekoliko glavnih grupa, unutar kojih se onda, ovisno o specifičnostima pojedinih segmenata definiraju ključni rizici.

Adris je, s obzirom na značajnu vrijednost financijske imovine kojom upravlja, izložen financijskim rizicima (valutnom, kamatnom i kreditnom), kao i političkim i tržišnim rizicima koji utječu na osnovne djelatnosti društava Grupe. Društvo se za upravljanje financijskim rizicima koristi uobičajenim financijskim instrumentima primjenjivim na financijskom tržištu Republike Hrvatske i tržištima zemalja u kojima posluje. Posebna pozornost posvećuje se upravo upravljanju financijskim rizicima, praćenju stabilnosti bankarskog sustava i stanja na financijskim tržištima, odnosno plasmanu sredstava kojima se upravlja kroz Odjel riznice.

Zbog specifičnosti pojedinih segmenata Grupe u nastavku su prikazani ključni utjecaji, rizici i prilike po pojedinim segmentima.

Od financijskih rizika (valutni, cjenovni, kamatni, kreditni, likvidnosni) turistički je segment uglavnom izložen valutnom riziku, koji je izražen u poslovanju s obzirom na visok udio prihoda od prodaje u inozemstvu. Taj je dio poslovanja izložen promjenama vrijednosti eura jer je značajan dio potraživanja i inozemnih prihoda iskazan u toj valuti, pa njegovo kretanje može utjecati na buduće poslovne rezultate i novčane tokove. U dijelu valutnih rizika osim eura treba spomenuti i funtu s obzirom na to da bi zbog *Brexita* mogla pasti vrijednost funte u odnosu na euro. To bi moglo utjecati na potražnju, dakako, ovisno o tome koliko bi funta devalvirala.

Turistički segment podložan je poslovnim, finansijskim i operativnim rizicima koji su neodvojivi od turističke industrije te svaki od njih može dovesti do smanjenja prihoda odnosno ograničiti mogućnosti za rast. Među tim rizicima kao najznačajniji se mogu istaknuti:

- rast konkurencije na Jadranu
- promjene troškova poslovanja, uključujući energiju, hranu, naknade zaposlenima i osiguranje
- rast u troškovima zbog inflacije koji se u potpunosti ne nadoknađuje povećanjem cijena i naknada u našem poslovanju
- promjene u poreznim i državnim propisima koje utječu na plaće, cijene, kamatne stope ili standarde izgradnje te postupke i troškove održavanja
- administrativni tereti povezani s primjenjivim zakonima i propisima
- nestašica radne snage ili poremećaji rada
- povećanje troškova, kašnjenje ili otkazivanje planiranih ili budućih investicijskih projekata
- dostupnost i trošak kapitala potrebnog za financiranje ulaganja, kapitala, obveza izdataka i usluga
- promjene u poželjnosti zemljopisnih regija
- ekonomska ili politička nestabilnost na važnim emitivnim tržištima
- promjene uzrokovane klimatskim, pandemijskim i sličnim globalnim poremećajima
- povećana osjetljivost na emitivnim tržištima na održivi turizam.

Kod regulatornih rizika u području poslovanja u turizmu osobito su značajni propisi koji uređuju rješavanje imovinsko-pravnih odnosa, način raspolaganja/korištenja i visine naknada za nekretnine kojima se koriste turistička trgovačka društva (za nekretnine na kojima društva nisu upisana kao vlasnici). Slično kao i u proteklom razdoblju, radi se osobito o sljedećim propisima odnosno pitanjima vezanima za njihovu primjenu:

- Dana 2. svibnja 2020. godine stupio je na snagu novi Zakon o neprocijenjenom građevinskom zemljištu (NN 50/2020) kojim je stavljen izvan snage dosadašnji Zakon o turističkom i ostalom građevinskom zemljištu neprocijenjenom u postupku pretvorbe i privatizacije (NN 92/2010), a koji nije uspio zaživjeti u praksi zbog svoje podnormiranosti. Novi Zakon predstavlja pokušaj zakonodavca da iznimno složenu materiju tzv. „turističkog zemljišta“ konačno uredi, posebice neriješene imovinskopravne odnose svih dionika postupka (trgovačka društva, jedinice lokalne samouprave, RH i fizičke osobe). Ovaj Zakon uvodi aktivnu ulogu Centra za restrukturiranje i prodaju u postupcima te institut zakupa za turističko zemljište (za razliku od ranijeg koncesijskog uređenja). Iako zakonodavni okvir turističkog zemljišta u trenutku izrade ovog Izvješća nije do kraja dovršen (nisu donesene uredbe koje reguliraju pitanje visine zakupnine), već sada je vidljivo da i ovaj novi Zakon donosi brojne izazove i nedoumice u njegovoj praktičnoj primjeni.
- Uz propise o turističkom zemljištu, pojedina pitanja vezana za određene nekretnine kojima upravljaju turistička trgovačka društva, a koje su u vlasništvu Republike Hrvatske, uređuju i pojedini drugi propisi, kao što su Zakon o upravljanju državnom imovinom i Zakon o zakupu i kupoprodaji poslovnog prostora; zbog reguliranja pojedinih pitanja u vezi s istim nekretninama u više različitih propisa postoje nejasnoće u primjeni tih propisa.

Poslovanje turističkog segmenta u 2020. bilo je pod snažnim utjecajem čimbenika izvan kontrole Društava.

Prema svjetskim i domaćim pokazateljima, turizam je trebao u 2020. godini ostvariti daljnji kontinuirani rast. Pandemija virusa COVID-19 koja se pojavila početkom 2020. godine po obilježjima i intenzitetu ne može se usporediti s dosadašnjim epidemijama. S obzirom na obilježja današnjeg života, COVID-19 se proširio globalno te je na taj način od lokalnog problema koji je nastao u Aziji postao problem na svjetskoj razini, odnosno, globalna kriza. Uz to, turizam Zagreba je u prvoj polovici 2020. godine, osim što je pogođen pandemijom COVID-19 pogođen i razornim potresom od 5,5 po Richteru u ranojutarnjim satima 22. ožujka 2020. godine. U slijedeća dva mjeseca uslijedilo je niz od još dvjestotinjak potresa slabijeg intenziteta. Nažalost, i posljednji dani 2020. su ponovno bili u znaku potresa. Grad Zagreb se u kratkom vremenu suočio s dvije velike krize. Pandemija COVID-19 na početku 2020. te razoran potres u Zagrebu pokazali su svu svoju moć nad turizmom Zagreba, a najviše kroz pad broja dolazaka domaćih i stranih gostiju, otkazivanje zakazanih događanja te štetama na hotelskim zgradama i turističkim atrakcijama koje su bile motiv njihovog dolaska.

Izazovi u 2020. zbog pandemije uzrokovane virusom COVID-19 odrazili su se i na rizike vezane za radnu snagu. Od mjeseca ožujka pa do kraja godine Turistički segment koristio je mjere Vlade i potpore koje je provodio Hrvatski zavod za zapošljavanje za ublažavanje posljedica krize te posebno mjeru za očuvanje radnih mjesta.

Korištenje ovih mjera ključno je za očuvanje zaposlenosti i zadržavanje radnika u turističkom djelu poslovanja kako bi spremni dočekali iduću turističku godinu.

Uložili smo velike napore kako bi se ublažile posljedice krize. Sa „zaključavanjem“ turističkog prometa na globalnoj razini, suočili smo se s novim problemima te smo se morali odmah prilagoditi novoj realnosti. Hotelijerstvo je reagiralo brзом optimizacijom poslovanja, efikasnim upravljanjem te fleksibilnijim poslovnim procesima. U praksi se to ponajviše odrazilo kroz mjere zaštite zaposlenika i gostiju.

Rizike s kojima se u poslovanju susreće Cromaris možemo podijeliti na:

- tržišne
- operativne.

Od tržišnih rizika (valutni, cjenovni, kamatni) segment zdrave hrane u najvećem je dijelu izložen cjenovnom riziku uslijed snažnog konkurentskog utjecaja i dampinških cijena grčkih i turskih proizvođača niže kvalitete, posebice na tržištu Italije, najvećem svjetskom tržištu kvalitetne mediteranske sviježe ribe, te ključnom tržištu na koje Cromaris plasira više od 50 posto prodaje. Uprava tim rizicima pridaje veliku važnost kontinuiranim ulaganjima u kvalitetu proizvoda i jačanje Cromaris brenda što potvrđuje stratešku orijentaciju prema *premium* segmentu tržišta, koji pokazuje manju cjenovnu osjetljivost. Dodatno se provode kontinuirane analize tržišta i pravovremene korektivne akcije na operativnoj razini.

S obzirom na visok udio prihoda od prodaje koje Cromaris ostvaruje u inozemstvu, više od 80 posto ukupne prodaje, taj je dio poslovanja izložen valutnom riziku, odnosno promjenama vrijednosti eura jer je značajni dio potraživanja i inozemnih prihoda iskazan u toj valuti, pa njegovo kretanje može imati utjecaja na buduće poslovne rezultate i novčane tokove.

Ovaj je poslovni segment dodatno izložen operativnim rizicima, osobito u proizvodnji ribe, i to u obliku tehnoloških i proceduralnih rizika, koji se nastoje eliminirati ili smanjiti na najmanju moguću mjeru ulaganjem u zadovoljavanje najviših ekoloških standarda, investicije u novu tehnologiju i ulaganje u obuku zaposlenih.

Najznačajniji eksterni događaj u 2020. koji je imao utjecaj na poslovanje Cromarisa je svakako pojava pandemije bolesti izazvane COVID-19 virusom. Cromaris je uspio održati kontinuitet rada bez značajnijeg ugrožavanja zdravlja radnika i normalnog tijeka proizvodnje prvenstveno dosljednim i sustavnim provođenjem preventivnih mjera, te prilagodbama u organizaciji rada. Pandemija je izrazito otežala protok i distribuciju robe te na duže razdoblje zatvorila HORECA kanal koji čini između 35 posto i 40 posto ukupnog tržišta mediteranske kvalitetne ribe. Prilagodivši se novonastaloj situaciji i novim zahtjevima kupaca, Cromaris se pokazao izrazito pouzdanim partnerom te je uspio značajno povećati svoje tržišne udjele na svim važnim tržištima - talijanskom, austrijskom, njemačkom, švicarskom, francuskom i poljskom. Pad prodaje u HORECA kanalu te općeniti pad tržišta je nadoknađen pronalaskom novih kupaca u segmentu maloprodajnih lanaca. Kako bi učinio Cromaris ribu pristupačnijom potrošačima, Cromaris je uveo internetsku prodaju i sve proizvode stavio na raspolaganje putem aplikacije Glovo. Pakirani proizvodi MAP, *skin* fileti, kao i deli asortiman, omogućuju potrošačima kupnju sigurnih, kvalitetnih proizvoda.

Rizike s kojima se Croatia osiguranje susreće u svom poslovanju možemo podijeliti na:

- osigurateljne rizike, koji obuhvaćaju rizik premije i pričuva pri određivanju visine premije te dostatnosti tehničkih pričuva koje u svakom trenutku moraju biti dovoljne za ispunjavanje svih obveza po osigurateljnim ugovorima
- financijske rizike, koji obuhvaćaju tržišne rizike i kreditni rizik različitih financijskih instrumenata u koje Društvo ulaže
- poslovne rizike, koji obuhvaćaju operativni rizik, strateški rizik, rizik ugleda, rizik usklađenosti s propisima te kibernetički rizik
- rizike klimatskih promjena koji na navedene rizike utječu posredno, a koji su za Croatia osiguranje najviše izraženi kod osiguranja usjeva i nasada uslijed povećanja šteta zbog prirodnih nepogoda mraza i tuče te kod drugih šteta na imovini uzrokovanih tučom, poplavom, olujom kao i ostalim uzrocima koji se mogu povezati s klimatskim promjenama.

Društvo također redovito prati i tzv. eksterne faktore rizika ili rizike okruženja (makroekonomski, politički, zakonodavni, socijalni, tehnološki) koji su trenutno nepovoljni s obzirom na izvanredne događaje, pandemiju COVID-19 i potrese.

U području osigurateljnih rizika, najveći rizik za Društvo predstavljaju upravo neočekivani katastrofalni događaji na koje se može utjecati pravovremenom prilagodbom osigurateljnih proizvoda odnosno odgovarajućim programom reosiguranja. Katastrofalni događaji mogu biti potaknuti utjecajem klimatskih promjena ili mogu biti rezultat nepredvidivih tektonskih pomaka, ili s obzirom na geografski položaj RH, koji su se manifestirali tijekom 2020. godine u vidu dva snažna potresa u središnjoj Hrvatskoj.

Utjecaj okruženja na financijske rizike manifestira se promjenom vrijednosti ulagačkog portfelja (nekretnina, vlasničkih udjela, udjela u investicijskim fondovima, obveznica), smanjenim kamatnim prihodom kod novih ulaganja zbog zadržavanja kamatnih stopa na nižim razinama (obveznice, depoziti i zajmovi) i promjenom tečaja, odnosno otvorenom valutnom pozicijom (valutni rizik). Upravljanje navedenim rizicima obuhvaća kontinuirano praćenje ključnih pokazatelja rizika i pravovremenu reakciju na promijenjene okolnosti na financijskim tržištima, redefiniranje strategije ulaganja imovine s naglaskom na diversifikaciju, kalibraciju i kontrolu internih limita izloženosti, uporabu financijskih izvedenica s ciljem mitigacije valutnog rizika te kontinuirano usklađivanje ročnosti imovine i obveza vodeći se pritom načelima razboritosti (ulaže se u instrumente čiji se rizici mogu primjereno utvrditi, mjeriti i pratiti), sigurnosti, kvalitete i utrživosti ulaganja.

Operativni rizik koji je prisutan u svim fazama poslovnih procesa također ima visoku značajnost jer korelira s veličinom Croatia osiguranja i kompleksnošću organizacije (broj procesa, broj zaposlenih, razgranatosti prodajne mreže, veličina IT sustava) te kontinuiranim promjenama u područjima daljnje optimizacije organizacije, digitalnog razvoja, centralizacije i standardizacije poslovnih procesa (implementacija novog CORE sustava).

Upravljanje operativnim rizikom zasniva se na primjerenoj organizacijskoj strukturi, uspostavljenim ključnim funkcijama te sustavu unutarnjih kontrola, odnosno aktivnosti i procesa kojima se osigurava operativna učinkovitost, preciznost, točnost i pravovremenost te usklađenost poslovanja s regulatornim i internim propisima. U novonastalim okolnostima u 2020. godini uslijed pandemije COVID-19, Croatia osiguranje je pravovremeno pokrenulo plan kontinuiteta poslovanja čime su stvoreni uvjeti za nastavak poslovanja prvenstveno vodeći brigu o sigurnosti radnika organizacijom rada od kuće u svim segmentima gdje je to moguće. U tu svrhu implementirani su i dodatni kapaciteti koji zaposlenicima osiguravaju brže, kvalitetnije i sigurnije pristupe bazama podataka i aplikacijama informacijskog sustava.

Sve većom prisutnošću digitalizacije, veći značaj u Croatia osiguranju poprima i kibernetički rizik, a u svrhu upravljanja tim rizikom provode se razne mjere poput edukacije zaposlenika, godišnjeg ispitivanja i testiranja sigurnosti sustava te tretiranja identificiranih rizika.

Visoku značajnost ima i upravljanje strateškim rizikom koje uključuje rizik konkurencije, rizik promjene u industriji i potražnji te rizik neispunjavanja planskih veličina. Upravljanje navedenim rizikom podrazumijeva redovitu analizu i praćenje okruženja u kojem posluje Croatia osiguranje s posebnim naglaskom na makroekonomske okolnosti i aktivnosti konkurencije te pravovremenu reakciju na promjene u poslovnom okruženju. Također uključuje sustavno strateško i financijsko planiranje uz redovito praćenje ostvarenja planova te poduzimanje adekvatnih mjera uslijed značajnijih odstupanja.

Rizik ugleda vrlo je značajan jer je djelomično egzogen za kompaniju, a u pravilu se manifestira kao posljedica materijalizacije nekog drugog rizika. Sustav upravljanja rizikom ugleda sastoji se od adekvatnih i pravovremenih strateških odluka rukovodstva Društva na svim razinama, uspostave adekvatnih procesa i njihova kontinuiranog unaprjeđenja u svim segmentima poslovanja, efikasne marketinške strategije, redovitog nadzora rizika ugleda analizom zadovoljstva i pritužbi klijenata (NPS metoda, *Mystery shopping*) te promoviranjem kulture poslovnog ponašanja. Navedenim metodama identificiraju se ključna mjesta za poboljšanje procesa (prodaje i šteta), koje adekvatnim korektivnim aktivnostima Društvo nastoji unaprijediti svoje usluge i poboljšati zadovoljstvo klijenata.

Vežano uz rizik usklađenosti, Društvo kontinuirano provodi niz aktivnosti u daljnjem razvoju i unaprjeđenju procesa u području sprječavanja pranja novca i financiranja terorizma (ZSPNFT), zaštite pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i slobodnim kretanjem takvih podataka (GDPR), zaštite tržišnih natjecanja (ZZTN), distribucije proizvoda (IDD), tržišta kapitala (ZTK) i drugo. Izrađuju se novi akti i provode potrebne izmjene postojećih akata, organizira se edukacija zaposlenika te se poduzimaju tehničke i druge mjere zaštite radi smanjenja rizika usklađenosti sa zakonskim i podzakonskim propisima.

U trenutnom okruženju pandemije COVID-19 Društvo nastoji procijeniti utjecaj novih okolnosti na poslovanje uz sagledavanje svih mogućih ekonomskih, socijalnih, zdravstvenih i ostalih posljedica, odnosno promjena na financijskim tržištima na globalnoj i regionalnoj razini. Kao dio vlastite procjene rizika i solventnosti (ORSA), redovito se provode testiranja otpornosti na stres, scenariji i analize osjetljivosti te se tako sagledava utjecaj izvanrednih (vanjskih i unutarnjih) okolnosti i događaja kojima bi Croatia osiguranje moglo biti izloženo kao i moguće aktivnosti za njihovu prevenciju.

Rizici i prilike zbog klimatskih promjena za Grupę ovise o pojedinoj djelatnosti. Zbog načina poslovanja i oslanjanja na prirodne resurse u svakodnevnim aktivnostima, smatra se da će klimatske promjene najviše utjecati na Cromaris, a manjim dijelom na turistički dio poslovanja.

Gledajući globalne trendove, posljedice klimatskih promjena jesu porast prosječne temperature, ekstremni vremenski uvjeti, promijenjen raspored i količina padalina (na mediteranskom području sve su sušniji uvjeti, zbog čega je ono još osjetljivije na sušu i šumske požare) i otapanje ledenjaka. Od navedenih klimatskih promjena porast temperature mora s jedne bi strane mogao povoljno utjecati na brzinu prirasta u Cromarisu, a samim tim i na troškove proizvodnje. S druge strane, s povećanjem temperature mogu se očekivati veći problemi s patologijom na Cromarisovim lokacijama. Zasad nije uočen mogući utjecaj ostalih klimatskih promjena na redovno poslovanje.

Turistički dio Grupe dijelom ovisi i o očuvanim prirodnim resursima. Klimatske promjene, odnosno ekstremni vremenski uvjeti te promijenjen raspored i količina padalina mogu izravno utjecati na turističku ponudu, odnosno potražnju za proizvodima i uslugama kompanije, što se može odraziti na konkurentnost i financijski rezultat Grupe. Trajnim aktivnostima na zaštiti prirodnih resursa, razvoju novih proizvoda, odnosno usluga koje nisu izravno povezane s prirodnim resursima, ulaganjem u infrastrukturu, kulturnu baštinu, gastronomsku ponudu te gradnjom imidža poželjne destinacije Grupa upravlja rizicima povezanim s klimatskim promjenama.

2.4. Praksa izvještavanja

Popis subjekata uključenih u konsolidirane financijske izvještaje

Grupu čini Adris i povezana društva u kojima Adris posjeduje vlasnički udio veći od 50 posto i kontrolu. Popis subjekata uključenih u konsolidirane financijske izvještaje naveden je u bilješkama uz konsolidirane financijske izvještaje (Bilješka – opći podatci), koji su javno dostupni na internetskim stranicama Društva, internetskim stranicama Zagrebačke burze te u Službenom registru propisanih informacija pri HANFA-i.

Izmjene u informacijama; Promjene u izvještavanju

U ovom izvještaju ne postoje izmjene u informacijama iz prethodnog izvještaja ni promjena u izvještavanju.

Izvještajno razdoblje i ciklus

Izvještajno razdoblje jedna je kalendarska godina koja počinje 1. siječnja i završava 31. prosinca.

Ovaj Izvještaj obuhvaća 2020. godinu.

Prethodni izvještaj objavljen je 27. travnja 2020. kao dio Godišnjeg izvješća za 2019.

Izvještajni je ciklus godišnji (jednom godišnje).

Kontakt za pitanja iz Izvještaja o održivosti

Kontakt za pitanja vezana uz Izvještaj o održivosti: izvjesca@adris.hr.

Eksterna provjera / revizija Izvještaja o održivosti

Eksterna provjera Izvještaja o održivosti nije izvršena.

Neovisni vanjski revizori koji provode reviziju financijskih izvještaja obavili su postupke propisane odredbama hrvatskoga Zakona o računovodstvu vezano uz Izvješće posloводства. Ti postupci sadržavaju provjeru uključuje li Izvješće posloводства objave propisane člankom 21. i 24. Zakona o računovodstvu. Također, prema njihovu mišljenju informacije u Izvješću posloводства za financijsku godinu za koju su nekonsolidirani i konsolidirani financijski izvještaji pripremljeni u svim su značajnim odrednicama usklađene s nekonsolidiranim i konsolidiranim financijskim izvještajima. Konačno, Izvješće posloводства sastavljeno je u skladu s člankom 21. i 24. Zakona o računovodstvu.

Izjava o pripremi Izvještaja u skladu sa standardima

Ovaj Izvještaj pripremljen je u skladu sa standardima GRI: Osnovna opcija.

3. MATERIJALNE TEME I DIONICI

Postupak određivanja materijalnih tema i njihovih granica započeo je preispitivanjem, odnosno provjerom ranije prepoznatih dionika na koje utječu odluke, aktivnosti i rezultati Grupe s jedne strane, odnosno koji mogu utjecati na odluke, aktivnosti i rezultate Grupe s druge strane, te preispitivanjem, odnosno provjerom ranije procijenjenih materijalnih tema. Utvrđeno je da se teme nisu značajnije mijenjale u odnosu na prethodna razdoblja, iako, u okviru postojećih tema, prepoznata je važnost digitalizacije, odnosno nužnost ubrzanije prilagodbe poslovanju u digitalnom dobu.

3.1. Angažman, uključenost interesnih skupina (dionika)

Da bi se postigla visoka razina zajedničkog razumijevanja između širokog spektra različitih dionika koji djeluju, potrebna je kvalitetna, sveobuhvatna i dosljedna komunikacija. U procesu uključivanja dionika društva Grupe koriste se različitim neformalnim i formalnim metodama. S većinom skupina dionika pojedina su društva Grupe svakodnevno u kontaktu i tako zapravo kontinuirano održavaju određenu razinu komunikacije.

Kao primarni dionici Grupe prepoznate su sljedeće skupine: potrošači, zaposlenici, dobavljači i partneri, dioničari, regulatorna tijela i tijela javne uprave, zajednica i sindikati.

Potrošači

Potrošači su iznimno važna skupina dionika svih društava Grupe. Proizvode i usluge prilagođavamo potrebama potrošača, promjenama njihovih životnih navika i trendovima. Posebna pozornost posvećuje se kvaliteti proizvoda i usluga pa su potrošačima na raspolaganju besplatni potrošački telefoni u pojedinim društvima Grupe, a omogućeno im je i davanje prijedloga i primjedbi putem elektroničke pošte i internetskog sučelja. Komunikacija se također održava provođenjem anketnih upitnika o zadovoljstvu uslugom, e-letcima i društvenim mrežama.

Zaposlenici

Zaposlenici su najvrjedniji resurs Grupe. Omogućivanjem kontinuiranog usavršavanja i dodatnog obrazovanja te planiranjem razvoja karijere nastojimo motivirati zaposlenike i povećati njihovo zadovoljstvo i učinkovitost. Istodobno, od njih se očekuju najviši standardi profesionalnosti. Naši zaposlenici na svim razinama aktivno sudjeluju u predlaganju i kreiranju poboljšanih rješenja, a radno okruženje pruža im priliku za stalni poslovni i osobni razvoj. Komunikacija sa zaposlenicima odvija se na redovnim dnevnim, tjednim i mjesečnim sastancima, skupovima zaposlenika, sastancima s članovima radničkih vijeća i sindikata, ispitivanjem zadovoljstva zaposlenika i organizacijske klime te intranet portalima i redovitim newsletterima kojima se informiraju o svim aktualnostima u Društvu i Grupi, kao i najvažnijim projektima i planovima.

Dobavljači i partneri

S dobavljačima i partnerima usko surađujemo kako bismo za potrošače i ostale dionike kreirali vrijednosti prilagođene njihovim potrebama. Intenzivnom suradnjom stvaramo i unapređujemo poslovne odnose, čime pridonosimo ostvarivanju neposrednih poslovnih rezultata i dugoročnih ciljeva povezanih s održivim razvojem. S dobavljačima i partnerima u kontaktu smo gotovo svakodnevno, održavaju se redoviti sastanci, posjeti te razmjenjuju znanja i iskustva s ciljem obostranog unapređenja usluga i proizvoda za krajnje korisnike.

Dioničari

Dugoročna strategija menadžmenta kompanije usmjerena je na stvaranje povećane vrijednosti dioničkog kapitala. Komunikacija s dioničarima i ulagateljima ima za cilj osigurati pristup informacijama koje omogućuju analizu rezultata i predviđanje budućeg poslovanja Društva, redovito i pravovremeno, lako i široko dostupno, točno i potpuno te konzistentno, relevantno i dokumentirano. Poštivanjem navedenih principa u komunikaciji ostvaruje se krajnji cilj, povjerenje između menadžmenta društava Grupe i dioničara, odnosno ulagatelja. Izravna komunikacija odvija se na Glavnoj skupštini, neizravna komunikacija moguća je posredstvom osobe zadužene za odnose s ulagateljima, kao i objavama financijskih izvještaja i ostalih podataka na internetskim stranicama društava Grupe, internetskim stranicama Zagrebačke burze i na internetskim stranicama Službenog registra propisanih informacija pri HANFA-i.

Regulatorna tijela i tijela javne uprave

U redovnom poslovanju društva Grupe surađuju s nadležnim regulatornim i drugim državnim tijelima. Ti se odnosi temelje na stručnosti i profesionalnom pristupu izgrađenom tijekom višegodišnje suradnje.

Zajednica

Društva Grupe usko su povezana sa sredinom u kojoj posluju jer sudjeluju u razvoju i podizanju kvalitete života zapošljavanjem lokalnog stanovništva i plaćanjem lokalnih davanja. Grupa kao jedan od najvećih poslovnih subjekata u državi, ima i dodatnu odgovornost za stvaranje transparentnog, ravnopravnog i poticajnog poslovnog okruženja. Komunikacija se odvija putem članstava u poslovnim i stručnim udruženjima te uz organizacijsku i financijsku podršku brojnim udrugama, institucijama, projektima i aktivnostima u lokalnim zajednicama.

Sindikati

U Grupi trenutno djeluju četiri sindikata. Grupa prema predstavnicima svih aktivnih sindikata postupa jednako i u skladu s odredbama Zakona o radu i primjenjivim kolektivnim ugovorima. Društva Grupe redovito održavaju sastanke s predstavnicima sindikata, na vrijeme ih obavještavaju o promjenama, odnosno novostima u poslovanju, uključuju ih u proces donošenja odluka postupkom savjetovanja i s njima pregovaraju o pravima i obvezama koji se uređuju kolektivnim ugovorima.

3.2. Objašnjenje materijalno značajnih tema i njihove granice

I ove je godine zadržan fokus na pitanjima i temama koje smo prepoznali prošle godine, uz preispitivanje, razmatranje i procjenu strateški važnih mogućih dodatnih pitanja i tema iz područja održivosti koje imaju najveći utjecaj na Grupi i njezine dionike. Identificirane su okolišne, društvene i ekonomske materijalne teme Grupe koje su ujedno njezini strateški ciljevi.

Nakon identifikacije materijalnih tema pristupilo se određivanju njihove važnosti, a potom i provjeri materijalnosti. Konačan popis svih identificiranih materijalnih tema koje su uključene u ovaj Izvještaj nije se mijenjao u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje.

Granice materijalnih tema određene su na temelju procijenjenih utjecaja društava Grupe i njihove važnosti za identificirane skupine dionika.

Materijalne teme	Granice materijalnih tema unutar Grupe	Granice materijalnih tema izvan Grupe
EKONOMSKA		
Ekonomska vrijednost	Svi subjekti unutar Grupe	Lokalna / nacionalna zajednica, poslovni partneri i dobavljači, dioničari
Prisutnost na tržištu	Svi subjekti unutar Grupe	Lokalna / nacionalna zajednica,
OKOLIŠNA		
Energija	Svi subjekti unutar Grupe	Lokalna / nacionalna razina područja djelovanja
Voda, otpadne vode i otpad	Segment turizam i Zdrava hrana	Lokalna razina područja djelovanja
Bioraznolikost	Segment turizam i Zdrava hrana	Lokalna razina područja djelovanja
DRUŠTVENA		
Odnos sa zaposlenicima		
Zapošljavanje	Svi subjekti unutar Grupe	Lokalna / nacionalna zajednica
Zdravlje i sigurnost na radnom mjestu	Svi subjekti unutar Grupe	Nije materijalna tema izvan Grupe
Obuka i obrazovanje	Svi subjekti unutar Grupe	Akadska zajednica, obrazovne institucije
Raznolikost i jednake mogućnosti, nediskriminacija	Svi subjekti unutar Grupe	Nije materijalna tema izvan Grupe
Suradnja s lokalnom zajednicom		
Lokalna zajednica	Svi subjekti unutar Grupe	Lokalna / nacionalna razina područja djelovanja
Usmjerenost na potrošače		
Odgovornost za proizvod	Svi subjekti unutar Grupe	Tržišta Grupe, potrošači
Zdravlje i sigurnost potrošača	Segment turizam i Zdrava hrana	Tržišta Grupe, potrošači

4. EKONOMSKE TEME

4.1. Ekonomska vrijednost

Ekonomska vrijednost materijalna je tema za Grupu jer samo pozitivan financijski rezultat omogućuje distribuciju ekonomske vrijednosti putem plaća i naknada zaposlenicima, plaćanja državi, plaćanja operativnih i financijskih troškova te izravnih ili neizravnih plaćanja drugim dionicima.

Osnova za upravljanje ekonomskom vrijednošću jest dugoročna poslovna strategija, koja se detaljnije razrađuje godišnjim planom poslovanja i čije se izvršenje prati mjesečno i tjedno. Plan i procjena poslovanja služe za planiranje koraka u ostvarenju ekonomskih pokazatelja te identificiranje i uklanjanje utjecaja koji bi mogli uzrokovati neispunjenje plana. U izradi plana i procjene poslovanja sudjeluje cijela Grupa, dok je Uprava Društva primarno odgovorna za poslovni rezultat.

O ostvarenim poslovnim rezultatima Grupa obavještava javnost kvartalnim i godišnjim financijskim izvještajima sastavljenim u skladu s Međunarodnim računovodstvenim standardima.

Stvorena i distribuirana izravna ekonomska vrijednost Grupe tijekom izvještajnog razdoblja:

<i>(u milijunima HRK)</i>	R. b.	2020.	2019.
Proizvedena izravna ekonomska vrijednost	1 (= 2)	4.746,5	5.756,9
- Prihodi	2	4.746,5	5.756,9
	3 (= 4+5+6		
Distribuirana ekonomska vrijednost	+7+8+9)	4.147,6	4.934,2
- Operativni troškovi	4	3.058,2	3.299,3
- Troškovi zaposlenika	5	981,8	1.205,8
- Plaćanja vlasnicima (dividende)	6	0,5	289,4
- Plaćanja kreditorima (kamate)	7	51,7	51,4
- Plaćanja za poreze i kazne državi	8	52,6	88,3
- Isplate donacija (zakladama, udrugama...)	9	2,8	-
Zadržana ekonomska vrijednost	10 (=1-3)	598,9	822,7

4.2. Prisutnost na tržištu

Strateški je cilj Grupe osigurati radnicima kompetitivne plaće u odnosu na industriju i okruženje, kao i ostale materijalne i nematerijalne uvjete rada, odnosno pridonijeti ekonomskom blagostanju zaposlenika.

Uspoređujući odnos minimalne početne plaće u Grupi i minimalne plaće u državama u kojima posluje, Grupa u većini područja isplaćuje više početne plaće u odnosu na minimalne zajamčene plaće. Jedino je u segmentu osiguranja u Srbiji i Sjevernoj Makedoniji početna plaća izjednačena s minimalnom zajamčenom plaćom, što je posljedica same strukture plaće, gdje plaća može biti i viša (u pravilu i jest viša) od minimalno zajamčene plaće na temelju ostvarene provizije koja se pridodaje na osnovnu plaću.

Politika plaća i nagrađivanja zaposlenika temelji se isključivo na vrsti i složenosti posla, odgovornosti, znanjima i vještinama potrebnim za ostvarenje zadataka te isključuje svaki oblik diskriminacije.

Najveći udio zaposlenika u Grupi čini lokalno stanovništvo, i to na svim pozicijama u Grupi. Udio lokalnoga višeg menadžmenta u ukupnom višem menadžmentu na kraju izvještajnog razdoblja jest 96 posto (2019. 80 posto). Pod višim menadžmentom za potrebe ovog Izvještaja smatraju se Uprava i direktori sektora, pojam lokalno podrazumijeva državu prebivališta osobe u trenutku zapošljavanja, dok značajno mjesto poslovanja podrazumijeva RH, odnosno države u kojima se nalaze povezana društva.

5. OKOLIŠNE TEME

Poslovnim aktivnostima utječemo na okoliš te je očuvanje i zaštita okoliša, očuvanje bioraznolikosti, onemogućavanje zagađivanja i smanjenje štetnih utjecaja na okoliš naša obveza. Dvjema našim strateškim jedinicama – turističkoj i proizvodnji zdrave hrane – okoliš je bitan, odnosno ključan resurs o kojem ovisi uspješnost ukupnog poslovanja Grupe. Zaštiti okoliša pristupa sveobuhvatno primjenom i certificiranjem sustava upravljanja s ciljem uvođenja zelenog poslovanja, brige za okoliš te socijalne uključenosti u lokalnu zajednicu. Grupa je usmjerena na pronalaženje rješenja kojima će proizvođači i usluge biti energetski učinkoviti, štedjeti prirodne resurse i čuvati zdravlje zaposlenika i korisnika.

U pojedinim društvima Grupe postoje odjeli u čijoj su nadležnosti zaštita okoliša, zaštita zdravstvene sigurnosti i zaštita na radu. Ti odjeli sustavno i operativno provode politike iz navedenih područja te odgovaraju upravama društava.

Politikom upravljanja okoliša turistički dio Grupe obvezao se da će profesionalno i odgovorno pratiti i upravljati svim aspektima svojih procesa i usluga, smanjujući time negativne utjecaje na okoliš na najmanju mjeru. Kontinuirano prati, poboljšava i preventivno djeluje kako bi spriječili moguća onečišćenja okoliša.

Iz tog razloga postavljena su sljedeća pravila:

- uvoditi nove ekološki prihvatljive materijale i zamjenski djelovati na stvari koje direktno ili indirektno negativno utječu na okoliš
- racionalno se koristiti resursima: energijom, vodom, lož-uljem, plinom
- nadzirati proizvedeni otpad
- pratiti procese čije djelovanje može negativno utjecati na okoliš i po potrebi ih mijenjati
- primjereno održavati opremu

te sljedeći ciljevi:

- zaštita tla i voda od zagađenja
- pročišćavanje otpadnih voda prije ispuštanja u more
- ispuštanje otpadnih voda u javni sustav odvodnje, održavanje sustava za odvodnju otpadnih voda te održavanje kvalitete kuhinjskih otpadnih voda
- održavanje kvalitete vode za kupanje u bazenima
- pravilno prikupljanje i odlaganje svih vrsta otpada
- smanjenje potrošnje energenata
- stalna edukacija i promoviranje važnosti zaštite okoliša
- nabava i održavanje rashladnih uređaja upotrebljavajući stvari prihvatljive za ozonski omotač.

Iz postavljenih se ciljeva izrađuju programi za realizaciju, pojedinačno po objektima kao i za sve objekte turističkog dijela Grupe.

U 2020. turistički dio Grupe nastavio je program *SUSTAINABILITY CAMPAIGN* – projekt implementacije inicijative koja se zalaže za održivo i ekološki osviješteno radno i životno okruženje te odmor u Hrvatskoj.

Plastika je danas jedan od najvećih problema zagađenja prirode i okoliša, posljedično i samog čovjeka. Maistra se aktivno uključila u projekt upravo da svojim primjerom dobre prakse gospodarenja otpadnom plastikom smanji pritisak onečišćenja mora te podigne razinu znanja i odgovornosti cijele lokalne zajednice. Za svaku je promjenu potrebno određeno razdoblje prilagodbe, no već je nakon vrlo kratkog vremena sve što je implementirano

prihvaćeno kao normalno. Dobre navike su vrlo rado usvojene na razini Društva. Uz redovnu komunikaciju o uvedenim promjenama, zaposlenici se educiraju o štetnosti jednokratne plastike te se na taj način podiže njihova svijest o okolišu ne samo u uredskom okruženju, već i u svakodnevnom životu.

Implementacija inicijative započela je 2019., kada je Maistrin Hotel Adriatic postao prvi *plastic-free* hotelski projekt koji se zalaže za životno i radno okruženje te odmor bez plastičnog otpada. U hotelu Adriatic prepoznata je rastuća prijetnja koju onečišćenje plastikom predstavlja za biološku raznolikost mora te su se zbog toga svi plastični predmeti za jednokratnu upotrebu zamijenili raspoloživim alternativama. Time je ovaj hotel u srcu Rovinja zaista postao primjer čije napore za održivost trebaju slijediti i svi ostali. Za provedbu i uspješnost ove inicijative zaslužni su svi zaposlenici hotela, gosti, dobavljači, partneri i građani koji svakodnevno uživaju usluge hotela. Također, hotel koristi isključivo biološka sredstva za čišćenje te podržava suradnju s dobavljačima čiji se proizvodi kao što su kozmetika, tiskani materijali pa čak i uniforme osoblja, proizvode od svježih, bioloških, ekološki osvježenih ili recikliranih materijala. Gosti hotela imaju, između ostalog, mogućnost odabira ekološki prihvatljivih iskustva tijekom svog godišnjeg odmora kao što je promatranje delfina uz lokalne šaptače delfinima ili se informirati o rovinjskoj ekološkoj tržnici, nagrađivanim istarskim proizvođačima ekološkog maslinovog ulja, održivim mogućnostima kupovine i slično.

Pandemija COVID-19 preusmjerila je prioritete na zdravstveni sustav i primarnu zaštitu, te je time dovela do dramatičnog porasta upotrebe, ali i odbacivanja jednokratnih plastičnih predmeta u prirodu. No, pokazali smo da je odgovorno poslovanje moguće i u kriznim vremenima kada je nakon Hotela Adriatic, u 2020. zamijenjena plastika na plaži Mulini Beach. *Plastic free* projekt se intenzivno nastavlja kako bi do kraja 2021. godine u potpunosti iz upotrebe izbacili jednokratne plastične proizvode poput štapića za uši, pribora za jelo, slamki, spremnika za hranu izrađenih od ekspaniranog polistirena, čaša za napitke izrađene od ekspaniranog polistirena i slično.

Cromaris od početka svoga rada brine o okolišu u kojem se nalazi. Temelji održivosti, na kojima bazira rad i poslovanje, obuhvaćaju očuvanje bioraznolikosti i staništa, rad u smjeru smanjenja ispuštanja stakleničkih plinova, pomno birajući reciklabilne materijale u proizvodnji s težnjom smanjenja svih vrsta otpada. Od 2015. godine nositelji certifikata *Friend of the Sea* koji je vodeći standard certificiranja proizvoda i usluga koji poštuju i štite morski okoliš.

Godine 2019. Cromaris je certificirao sva svoja uzgajališta te sve komercijalno uzgajane vrste ASC certifikatom koji potvrđuje ekološku i društveno odgovornu proizvodnju morske hrane.

Dobivanje najstrožeg *BioSuisse* organskog certifikata 04. lipnja 2020. za organsko uzgajalište Kudica te izlazak na švicarsko tržište bio je jedan od Cromarisovih ciljeva za 2020. godinu. Smjernice *BioSuisse* standarda nadilaze zakonske zahtjeve za organske proizvode u mnogim područjima, a neki od zahtjeva su:

- holistički pristup – cijelo uzgajalište mora biti isključivo organsko
- regionalno i klimatski prihvatljivo – proizvodi se u Švicarsku mogu prevoziti samo kopnom ili morem (zračni prijevoz je zabranjen)
- izrazito visoka razina dobrobiti životinja
- upotreba sintetičkih antioksidansa (npr. Etoksikvin, BHA, BHT, itd.) izričito je zabranjena
- gustoća riba u kavezima određena je organskim propisima EU-a.

Kavezni uzgoj odvija se u morskom okolišu, dio je ekosustava, a smanjenjem utjecaja na okoliš osiguravaju se poželjni uzgojni parametri. Cromaris provodi mjerenja, biološko-ronilačke preglede te godišnje monitoringe kako bi se pomno pratilo stanje morskog okoliša. Od 2019. godine je, prema zahtjevima ASC-a, uvedeno i uzorkovanje bentosa (AMBI indeks) na svim uzgajalištima Cromarisa. Dobiveni rezultati AMBI indeks analize sedimenta za 2020. godinu s uzgajališta Lamjana ukazuju na poboljšanje stanja dna, a rezultati s uzgajališta Košara pokazuju dobro stanje dna te odgovaraju graničnim vrijednostima zadanim zahtjevom ASC standarda. Rezultati analiza za ostala uzgajališta bit će dostupni do lipnja 2021. godine.

Od 2020. godine uveden je i pregled morskog dna ispod budućih Cromarisovih uzgajališta, kako bi se dobio uvid u početno odnosno bazno stanje područja prije samog uspostavljanja novog uzgajališta. U rujnu 2020. sakupljeni su uzorci za analizu sedimenta na području budućeg uzgajališta Lavdara. Rezultate očekujemo u drugom kvartalu 2021. godine.

Na niti na jednom od Cromarisovih uzgajališta ne koriste se mreže tretirane protuobraštajnim sredstvima. Za čišćenje mrežnih kaveza koristi se isključivo morska voda, bez posebnih tretmana i/ili preparata koji bi negativno utjecali na okoliš. Naravno, potreban je dodatni napor tima za izmjenu mreža, kako bi se sve mreže na kavezima održale čistima.

5.1. Energija

Energija je materijalna tema za Grupi s obzirom na to da utječe na ekonomske, okolišne i društvene učinke. Ključni energenti koji se upotrebljavaju na razini Grupe jesu električna energija, loživo ulje, ostalo gorivo i plin.

Prikaz utroška ključnih energenata za Grupi tijekom izvještajnog razdoblja:

Energent	Mjerna jedinica	2020.	2019.
Električna energija	MWh	58.061	82.655
Loživo ulje	tisuće litara	992	1.645
Ostala goriva	tisuće litara	864	1.250
Prirodni plin	MW	20.409	30.704
Plin propan butan u spremniku	tisuće litara	129	472
Plin butan, CO ₂ i dušik u bocama	tona	53	87

Do odstupanja u potrošnji energenata u odnosu na 2019. godinu došlo je u turističkom segmentu Grupe i to zbog utjecaja pandemije Covid-19 virusa. U razdoblju ožujak – lipanj 2020. (u kojim mjesecima je ranijih godina bila uobičajeno velika potrošnja energenata) objekti su uglavnom bili zatvoreni, te je potrošnja energenata u tom razdoblju 2020. iznosila približno 20 posto u odnosu na isto razdoblje u 2019. Uz to, ljetna sezona trajala je kraće nego ranijih godina, a ukupno je ostvareno znatno manje noćenja.

Nastavno na usmjerenje Grupe prema smanjenju potrošnje loživog ulja prelaskom na prirodni plin kao najprihvatljivijim gorivom za okoliš, te općenito prema smanjenju emisija ugljičnog dioksida, turistički je dio Grupe krajem 2020. godine započeo s projektima kojima će se na nizu objekata u kampovima u Rovinju i Vrsaru, kao i u hotelu Sheraton Zagreb, ugraditi termotehnički sustavi visoke učinkovitosti bazirani na dizalicama topline.

Ministarstvo zaštite okoliša i energetike donijelo je 21. siječnja 2019. odluku o financiranju projekta Zeleni Amarin, koji je Maistra prijavila na javni poziv „Povećanje energetske učinkovitosti i korištenja obnovljivih izvora energije u uslužnom sektoru (turizam, trgovina)”. Projekt je uspješno završen u siječnju 2020. godine, prema terminskom planu. S obzirom na pandemiju i njen utjecaj na smanjen broj dolazaka i dužinu boravka gostiju, ostvarenje cilja da se provedbom projekta maksimalno poveća energetska učinkovitost naselja i korištenje obnovljive energije te smanji korištenje fosilnih goriva, što će dovesti do smanjenja emisije CO₂ biti će mjerljivo tek po ponovnoj aktivaciji naselja u punom pogonu.

U suradnji s Energetskim institutom Hrvoje Požar, napravljena je Procjena potrošnje energije i izračun emisija stakleničkih plinova u 2020. godini za Cromaris d.d. te izrada Strategije s Akcijskim planom za smanjenje emisija stakleničkih plinova. Godina 2020. postavljena je kao bazna godina. Svrha bazne godine je omogućiti praćenje napretka u smanjenju emisija (i povećanja uklanjanja) stakleničkih plinova iz Cromarisa tijekom vremena.

Izračunate su sve prepoznate emisije opsega 1 i 2 prema GHG protokolu za poslovne subjekte, odnosno kategorije 1 i 2 prema ISO 14064-1 standardu. Riječ je o direktnim i indirektnim emisijama stakleničkih plinova iz aktivnosti u preradbeno-logističkom centru (Gaženica), mrijestilištu (Nin), šest uzgajališta (uključujući plovila), sedam ribarnica i cestovnom prijevozu osobnim te teretnim vozilima. Dobivena emisija stakleničkih plinova za Cromaris u 2020. godini bila je 6.086,9 t CO₂e, ali emisija bi mogla biti između 5.691,8 t CO₂e i 6.482,0 t CO₂e, na temelju analize nesigurnosti. Procijenjena nesigurnost izračuna emisija stakleničkih plinova bila je ±6,5 posto. Najveći doprinos emisijama stakleničkih plinova Cromarisa imaju uzgajališta (42,5 posto), zatim mrijestilište (36,8 posto), logistika i prerada (11,5 posto), cestovna vozila (8,9 posto) te ribarnice (0,4 posto). Postavljeni su relativni ciljevi od 25 posto smanjenja emisija po toni proizvedene ribe do 2025. godine te 60-80 posto smanjenja emisije po toni ribe do 2050. godine, u odnosu na razinu emisije iz 2020. godine. Dugoročni cilj Cromarisa je postizanje ugljikove neutralnosti.

5.2. Voda, otpadne vode i otpad

Voda, otpadne vode i otpad materijalne su teme za Grupnu zbog izravnog utjecaja na okoliš, lokalnu zajednicu i ekonomski učinak Grupe.

Voda i otpadne vode

Za potrebe Grupe upotrebljava se voda iz lokalnih vodovoda. U turističkom se segmentu mali dio vode crpi iz više bušotina a upotrebljava se za navodnjavanja i bazene. Za potrebe grijanja/ hlađenja novog Grand Park Hotela Rovinj upotrebljava se podzemna voda, koja se zahvaća putem tri eksploatacijska zdenca. Dopršetkom procesa voda se vraća u podzemlje putem tri upojna zdenca.

Na Cromarisovu mrijestilištu voda se dodatno upotrebljava i iz mora.

Tijekom izvještajnog razdoblja iz lokalnih vodovoda ukupno je preuzeto 0,9 milijuna m³ vode (2019. 1,5 m³), iz bušotina je ukupno preuzeto 0,8 milijuna m³ vode (2019. 1,1 milijun m³), a iz mora je ukupno preuzeto 0,6 milijuna m³ vode (2019. 1,8 milijuna m³). Tijekom izvještajnog razdoblja potrošnja vode cijele Grupe iznosila je 2,3 milijuna m³ (2019. 4,4 milijuna m³).

Otpadne vode iz turističkog segmenta ispuštaju se u javne sustave odvodnje ili more. Otpadne vode hotela Istra na otoku Sv. Andrija i otoka Maškin ispuštaju se u more nakon pročišćavanja putem MBR uređaja za pročišćavanje otpadnih voda, čijem održavanju se posvećuje posebna pažnja. Dio pročišćene vode koristi se za navodnjavanje zelenih površina (cca 50 m³ dnevno), a samo višak tako pročišćene vode ispušta se podmorskim ispustom u more. Nastali otpad u procesu pročišćavanja zbrinjava se u suradnji s za to ovlaštenim društvima. Kontrole ispuštene vode obavlja povremeno ili prema vodopravnoj dozvoli. Prije ispuštanja u taj specifičan sustav (te, naravno, prije ispuštanja u javne sustave odvodnje) obavlja se prethodno pročišćavanje otpadne vode u mastolovima u skladu s europskom normom SIST EN 1825-1. Dodatno, u najvećoj mogućoj mjeri koriste se sredstva za čišćenje i kozmetika visokog stupnja razgradivosti, odnosno smanjenog utjecaja na okoliš.

U Segmentu zdrave hrane, na lokaciji Gaženica, otpadne vode se ispuštaju u javne sustave odvodnje (sanitarne i industrijske), te u more (oborinske). Industrijske se vode prije ispuštanja u javne sustave odvodnje pročišćavaju mehanički i kemijski na uređaju za pročišćavanje otpadnih voda. U procesu pročišćavanja industrijskih voda nastaju flotacijska pjena i mulj koji se posebno skuplja i predaje na zbrinjavanje ovlaštenom društvu. Oborinske se vode također prije ispuštanja u more pročišćavaju mehanički na uređaju za pročišćavanje otpadnih voda. Ispitivanje otpadnih voda obavlja se četiri puta godišnje, a kontrolu obavlja ovlašteni laboratorij Zavoda za javno zdravstvo.

Na lokaciji mrijestilišta Nin otpadne vode se ispuštaju u javne sustave odvodnje (sanitarne) i u more (industrijske i oborinske). Industrijske i oborinske vode se prije ispuštanja u more pročišćavaju mehanički na uređaju za pročišćavanje otpadnih voda. Ispitivanje otpadnih voda obavlja se osam puta godišnje, a kontrolu obavlja ovlaštenu laboratorij Zavoda za javno zdravstvo.

U Segmentu osiguranja otpadne vode se ispuštaju u gradske sustave odvodnje.

Tijekom izvještajnog razdoblja Grupa je ukupno pročistila 0,6 milijuna m³ vode (2019. 1,9 milijuna m³), od čega je 1,4 tisuće m³ ponovo iskorišteno uglavnom za navodnjavanje (2019. 6 tisuća m³).

U nastavku slijedi prikaz utrošene vode prema izvoru te otpadnih voda prema mjestu otpuštanja i prema kakvoći otpadne vode tijekom izvještajnog razdoblja.

	Mjerna jedinica	31. prosinca 2020.
KORIŠTENJE VODE		
Utrošena voda (prema izvoru)	ML	2.287,7
Površinska voda - čista voda	ML	0,0
Površinska voda - ostala voda	ML	0,0
Podzemna voda - čista voda	ML	0,0
Podzemna voda - ostala voda	ML	0,0
Morska voda - čista voda	ML	551,0
Morska voda - ostala voda	ML	0,0
Voda iz vodovoda - čista voda	ML	915,5
Voda iz vodovoda - ostala voda	ML	0,0
Voda iz vlastitih bušotina - čista voda	ML	0,0
Voda iz vlastitih bušotina - ostala voda	ML	821,3
OTPUŠTANJE VODE		
Otpadna voda (prema mjestu otpuštanja)	ML	1.421,8
U površinske vode	ML	0,0
U podzemne vode	ML	0,0
U morsku vodu	ML	569,6
Ostalo	ML	852,2
Otpadna voda (prema kakvoći vode)	ML	1.421,8
Čista voda	ML	0,0
Ostala voda	ML	1.421,8

Otpad

Otpad se na razini Grupe redovito odvaja. Odvaja se opasni otpad od neopasnog otpada, a odvaja se i otpad prema vrsti. U skladu sa zakonskim propisima sav otpad odlažu skupljači ovlaštenu od nadležnog Ministarstva, za što postoji propisana dokumentacija.

Tijekom izvještajnog razdoblja na razini Grupe ukupno je odloženo oko 2,5 tisuće tona otpada (2019. 4,2 tisuće tona), od čega je oko 3 posto opasni (2019. 2 posto), a ostatak se odnosi na neopasni otpad.

U odnosu na prošlu godinu najznačajniji pomaci u sprječavanju nastanka otpada, ponovnoj uporabi i recikliranju učinjeni su u Cromarisu.

Zahvaljujući suradnji s Cromarisovim partnerom DS Smith Belišće, sredinom kolovoza 2020. godine, uz Cromarisov pogon za preradu, postavljen je pritisni (*press*) kontejner za papir i karton. *Press* kontejneri smanjuju količinu glomaznog otpadnog materijala (karton, papir), a koristi korištenja istog su očite - sakupljanje otpada odvija se na mjesečnoj bazi, umjesto tri puta tjedno; manje prijevoza otpada kamionima znači manje emisija stakleničkih plinova; poboljšava se higijena te urednost kruga Preradbeno-logističkog centra Gaženica; štedi se vrijeme, prostor i radna snaga.

Uvedena je i prodaja, odnosno recikliranje te ponovno korištenje materijala starih 16 metarskih mreža s uzgojnih kaveza, što je doprinijelo daljnjem smanjenju količina proizvedenog otpada na uzgajalištima.

Cromaris je u 2020. nastojao smanjiti količine animalnog otpada te bolje iskoristiti preostale dijelove sirovina, kako bi bili u skladu s održivom cirkularnom ekonomijom. Prodajom dijela animalnog otpada tj. ribljih ostataka dobivenih kao nusproizvod nakon procesa prerade ribe u svježem stanju društvu za proizvodnju hrane za kućne ljubimce, smanjena je količina proizvedenog otpada u preradi te omogućeno pretvaranje ribljih ostataka u hranu visoke vrijednosti za kućne ljubimce.

U nastavku slijedi prikaz otpada prema vrsti i načinu zbrinjavanja tijekom izvještajnog razdoblja.

	Mjerna jedinica	31. prosinca 2020.
OTPAD (prema vrsti)	t	2.515,0
Opasan otpad koji se reciklira	t	55,7
Opasan otpad koji se ne reciklira	t	22,0
Neopasan otpad koji se reciklira	t	1.703,0
Neopasan otpad koji se ne reciklira	t	734,4
OTPAD (prema načinu zbrinjavanja)		
Opasan otpad	t	77,7
Spaljivanje (uz proizvodnju energije)	t	17,0
Spaljivanje (bez proizvodnje energije)	t	0,0
Odlaganje	t	3,0
Ostali načini zbrinjavanja	t	57,7
Neopasan otpad	t	2.437,4
Spaljivanje (uz proizvodnju energije)	t	34,0
Spaljivanje (bez proizvodnje energije)	t	0,0
Odlaganje	t	225,0
Ostali načini zbrinjavanja	t	2.178,4

5.3. Bioraznolikost

U blizini objekata iz Turističkog segmenta nalaze se sljedeća zaštićena područja:

Zaštićena područja	Zaštićeno godine	Blizina objekta	Površina zaštićenog područja
Posebni rezervat šumske vegetacije Kontija	1964.	Koversada	65 ha
Posebni rezervat u moru Limski kanal	1980.	Koversada, Amarin	429,41 ha
Značajni krajobraz Limski kanal	1964.	Koversada, Amarin	882,8 ha
Značajni krajobraz Rovinjski otoci i priobalno područje	1968.	Rovinjski objekti	1.371,19 ha
Posebni ornitološki rezervat Palud – Palù	2001.	Veštar	226,86 ha
Posebni paleontološki rezervat Datule – Barbariga	1994.	Veštar	425,65 ha
Geološki spomenik prirode kamenolom Fantazija – Cava di Monfiorenzo	1987.	Rovinj	4,05 ha
Park šuma Zlatni rt – Škaraba	1948.	Rovinjski hoteli	52,4 ha

U blizini objekata iz Turističkog segmenta nalaze se sljedeća područja ekološke mreže (Natura 2000):

Područja Ekološke mreže Natura 2000	Blizina objekta	Opis područja
Otoci rovinjskog područja – podmorje	Hotel Istra; Hotel Katarina	očuvanje staništa: Grebeni
Vrsarski otoci	Vrsarski objekti	očuvanje staništa: Preplavljene ili dijelom preplavljene morske špilje, Pješćana dna trajno prekrivena morem, grebeni
Akvatorij zapadne Istre -	Blizina plaža u Vrsaru i Rovinju	očuvanje vrste/stanište: dobri dupin, Preplavljene ili dijelom preplavljene morske špilje, Pješćana dna trajno prekrivena morem
Limski zaljev – kopno	Koversada, Amarin	očuvanje vrsta/stanište: južni potkovnjak, riđi šišmiš, Karbonatne stijene s hazmofitskom vegetacijom
Limski kanal – more	Koversada, Amarin	očuvanje staništa: Velike plitke uvale i zaljevi, Preplavljene ili dijelom preplavljene morske špilje, Pješćana dna trajno prekrivena morem; grebeni
Šire rovinjsko područje	Rovinjski objekti	očuvanje vrsta/stanište: kopnena kornjača, barska kornjača, Eumediteranski travnjaci, Mediteranske sitine, Špilje i jame zatvorene za javnost, Obalne lagune, Vegetacija pretežno jednogodišnjih halofita na obalama s organskim nanosima

U svojem poslovanju turistički dio Grupe poduzima radnje s ciljem sprječavanja negativnog utjecaja na okoliš i bioraznolikost, nastoji očuvati te, koliko je moguće, unaprijediti postojeće stanje. Posebna pažnja posvećuje se hortikulturnom uređenju. U krugu hotelu Grand Park Hotel Rovinj realizirana rekordna količina od 8.000 m²

zelenih krovova, intenzivno zasađenih prvenstveno lokalnim vrstama, što je pridonijelo jedinstvenoj uklopljenosti objekta u mediteranski okoliš.

Cromarisova uzgajalište smještena su u blizini sljedećih područja ekološke mreže (Natura 2000):

Područja Ekološke mreže Natura 2000	Blizina uzgajališta	Opis područja
J. Molat – Dugi – Kornat – Murter – Pašman – Ugljan – Rivanj – Sestrunj – Molat	Uzgajalište Košara Uzgajalište Lamjana Uzgajalište Velo žalo Uzgajalište Kudica Uzgajalište Žman	očuvanje staništa/vrste: Dobri dupin; Preplavljene ili dijelom preplavljene morske špilje; Grebeni
Babuljaši i okolni grebeni	Uzgajalište Košara	očuvanje staništa/vrste: Grebeni
Luka Budava–kopno	Uzgajalište Budava	očuvanje staništa/vrste: Šume 9340 <i>Quercus ilex</i> i <i>Quercus rotundifolia</i>
Budava	Uzgajalište Budava	očuvanje staništa/vrste: Kopneni puž <i>Vertigo moulinsiana</i>

Područja visoke vrijednosti za očuvanje (HCVA – *High Conservation Value areas*) nisu smještena u blizini uzgajališta.

Društvo je izradilo procjenu utjecaja s naglaskom na bioraznolikost, koja uključuje i evidenciju ugroženih vrsta (prema IUCN-ovom popisu i Crvenoj knjizi morskih riba Hrvatske) koje obitavaju u blizini Cromarisovih uzgajališta. Jednom godišnje provodi se monitoring na uzgajalištu, odnosno ispod uzgojnih kaveza i u blizini uzgajališta. U nastavku su navedeni rezultati po pojedinom uzgajalištu.

Uzgajalište Košara

Područje ekološke mreže HR3000419 J. Molat – Dugi – Kornat – Murter – Pašman – Ugljan – Rivanj – Sestrunj – Molat udaljeno je oko 300 m od uzgajališta (područje uzgajališta nije uključeno u Ekološku mrežu tijekom postupka proglašenja).

Ekološka mreža HR3000473 Babuljaši i okolni grebeni nalazi se 1,7 km od uzgajališta.

Tijekom monitoringa na samoj lokaciji i u blizini uzgajališta Košara nisu zabilježene osjetljive vrste velike ekonomske vrijednosti na koje može utjecati uzgajalište, poput jastoga (*Palinurus elephas* i *Homarus gammarus*) ili hobotnice.

Uzgajalište Budava

Kopneno područje ekološke mreže HR2000522 Luka Budava –Istra nalazi se na 200 m od uzgajališta Budava. Cilj staništa očuvanja su šume 9340 *Quercus ilex* i *Quercus rotundifolia*.

Područje ekološke mreže HR2001388 Budava nalazi se na 800 m od uzgajališta. Položaj uključuje bočato močvarno područje i dolinu potoka Kanal – kopneni dio, koji se uglavnom upotrebljava za poljoprivredu. Ciljana vrsta navedenog područja ekološke mreže jest kopneni puž *Vertigo moulinsiana*. To je područje jedno od samo četiri nedavna nalazišta te vrste u Hrvatskoj.

Tijekom monitoringa ispod uzgojnih kaveza i u blizini uzgajališta nisu uočene osjetljive vrste velike ekonomske vrijednosti na koje može utjecati rad uzgajališta, poput jastoga (*Palinurus elephas* i *Homarus gammarus*) ili hobotnice.

Uzgajalište Lamjana

Ekološka mreža HR3000419 J. Molat – Dugi – Kornat – Murter – Pašman – Ugljan – Rivanj – Sestrunj – Molat udaljena je otprilike kilometar od uzgajališta. Morsko područje i morski otočići čine više od 99 posto ekološke mreže. Očuvanje je usmjereno na staništa 1170 Grebeni i 8330 Potopljene ili djelomično potopljene morske špilje i vrstu *Tursiops truncatus* (dobri dupin).

Rezultati monitoringa nisu pokazali negativan utjecaj uzgajališta na zaštićene i ugrožene vrste poput *Pinna nobilis* (plemenita periska), te nije zabilježen utjecaj rada uzgajališta na ciljne vrste i staništa.

Uzgajalište Velo žalo, uzgajalište Kudica i uzgajalište Žman

Ekološka mreža HR3000419 J. Molat – Dugi – Kornat – Murter – Pašman – Ugljan – Rivanj – Sestrunj – Molat udaljena je otprilike kilometar od sva tri uzgajališta. Morsko područje i morski otočići čine više od 99 posto ekološke mreže. Očuvanje je usmjereno na staništa 1170 Grebeni i 8330 Potopljene ili djelomično potopljene morske špilje i vrste *Tursiops truncatus* (dobri dupin).

Rezultati monitoringa nisu pokazali negativan utjecaj uzgajališta na ciljne vrste i staništa.

Utjecaj na biljne i životinjske vrste koje obitavaju, odnosno u interakciji su s Cromarisovim uzgajalištima, nastoje se svesti na minimum. Na svojim uzgajalištima Cromaris ne koristi uređaje za akustično uznemiravanje grabežljivaca. Osobita pažnja posvećuje se prilikom postavljanja zaštitne mreže za riblje kaveze. Naime, utvrđeno je da labave mreže pridonose većem zapetljaju ptica. Pažljivijim zatezanjem zaštitnih mreža, pojačanim nadzorom kaveza, krpanjem i izmjenom zaštitnih mreža te predanim koji redovito oslobađaju i puštaju ptice zapletene u zaštitne mreže, izbjegavaju se smrtonosni slučajevi životinjskih vrsta na uzgajalištima.

6. DRUŠTVENE TEME

6.1. Odnos sa zaposlenicima

Zaposlenici su najvrjedniji resurs Grupe bez kojeg nije moguće ostvarenje poslovnih ciljeva pa je materijalnost tog resursa neupitna. Zadovoljstvo zaposlenika jedan je od strateških ciljeva Grupe, pa se pri donošenju dugoročnih odluka razmatra njihov potencijalni utjecaj na zaposlenike. Upravljanje potrebama zaposlenika u nadležnosti je Odjela ljudskih potencijala.

6.1.1. Zapošljavanje

Postupak zapošljavanja u Društvu i Grupi reguliran je odgovarajućim internim aktima kojima se definiraju ovlasti, odgovornosti i postupci pri zapošljavanju. Postupak zapošljavanja naglašava važnost privlačenja, odabira i zadržavanja najboljih talenata u svim menadžerskim i operativnim segmentima poslovanja kako bi uz puni doprinos najboljih ljudskih resursa bili postignuti zadani ambiciozni poslovni ciljevi.

Potrebe za novim zapošljavanjem definiraju se u procesu pripreme godišnjeg plana te ih mora odobriti Uprava, koja potvrđuje valjanost identificirane potrebe i usklađenost s planom troškova rada za tekuću godinu.

Proces odabira provodi se uz pomoć specijaliziranih HR alata, portala i/ili u suradnji sa specijaliziranim agencijama. Sastoji se od primjene stručnih metoda procjene kandidata i odabira onog kandidata koji najbolje zadovoljava uvjete natječaja. Provođi ga Odjel ljudskih potencijala, koji u svakoj fazi procesa odabira informira rukovoditelja odjela, odnosno Upravu pojedinog društva ovisno o konkretnom radnom mjestu koji su uključeni u procjenu bitnih kriterija odabira.

U turističkom dijelu poslovanja Grupe, 2020. obilježila je usmjerenost na očuvanje radnih mjesta. U razdobljima izrazito smanjenog obujma poslovanja u kojem nije bilo moguće osigurati posao svim zaposlenicima postignut je dogovor sa Sindikatima za umanjene plaće za razdoblje kada zaposlenici nisu radili. Dogovoreno je umanjene plaće za 30 posto no ne manje od 4.000 kn neto. Za ključni menadžment uvedeno je umanjene plaće za 30 posto tijekom cijelog razdoblja smanjenog poslovanja. Zaposlenici iz destinacije Zagreb angažirani su modelom ustupanja radnika u Istri i Dubrovniku u razdoblju povećanog poslovanja koje se je svelo na razdoblje od sredina lipnja do sredine kolovoza.

Krajem 2020. Turistički je segment aktivno počeo raditi na projektima suradnje s tri regionalna centra kompetentnosti:

- Škola za turizam, ugostiteljstvo i trgovinu Pula
- Ugostiteljsko-turistička škola Osijek
- Turistička i ugostiteljska škola Dubrovnik.

Suradnja će se realizirati u okviru instrumenta „Uspostava regionalnih centara kompetentnosti u sektoru turizma i ugostiteljstva (UP.03.3.1.05)“, u kojemu Ministarstvo turizma nastupa u ulozi posredničkog tijela prve razine, a Agencija za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih u ulozi posredničkog tijela druge razine. Ciljevi projekta su:

- Uspostava strateške suradnje obrazovnog, javnog, privatnog i civilnog sektora u provedbi programa rada regionalnog centra kompetentnosti.
- Kreiranje, razvoj i provedba suvremenih programa usavršavanja u sektoru turizma i ugostiteljstva.
- Povećanje broja i stručnosti kadrova sposobnih za pružanje usluga visoke kvalitete u sektoru turizma i ugostiteljstva provedbom programa obrazovanja, usavršavanja i osposobljavanja.

Cromarisov fokus u 2020. također je bio na očuvanju radnih mjesta. Na razini menadžmenta provedeno je dogovorno umanjenje plaće do 30 posto.

Okosnica zapošljavanja u Cromarisu bila je na zapošljavanju samo onih osoba potrebnih za održivost proizvodnje.

Croatia osiguranje u 2020. godini nastavlja raditi na privlačenju i zapošljavanju visoko energičnih i predanih osoba koje zbog svoje stručnosti, agilnosti, fokusa i inovativnosti uvelike doprinose daljnjem razvoju tvrtke te njenom usklađivanju sa suvremenim potrebama.

Sudjelovanjem na danima karijera koje organiziraju pojedini fakulteti (ponajprije Fakultet elektrotehnike i računarstva i Prirodoslovno-matematički fakultet) Sveučilišta u Zagrebu, Croatia osiguranje uspješno se predstavlja budućim mladim stručnjacima kao poslodavac izbora, koji osim prilike za strukturiran razvoj karijere svakog djelatnika osigurava osobni rast i razvoj mladim ljudima koji svoje početne poslovne korake čine upravo kao dio lidera tržišta na području osiguranja.

Također, iznimno je bitno spomenuti pokretanje Poslijediplomskog specijalističkog studija Proizvodi, digitalne inovacije i tehnologije u osiguranju – *INSURTECH*, koji je razvijen u suradnji sa Fakultetom elektrotehnike i računarstva. Prvu generaciju studenata novog studija činila su 24 zaposlenika Croatia osiguranja, a sam se studij nastavlja kroz tekuću i naredne godine. Zbog specifičnih uvjeta koje je donijela 2020. godina mnoga su studentska natjecanja i manifestacije otkazani, no Croatia osiguranje je nastojalo podržati svaku studentsku inicijativu koja je zbog novih prilika i kreativnosti studenata morala biti prebačena u online format.

Croatia osiguranje je krajem prosinca 2020. dovršilo postupak certifikacije za stjecanje certifikata Poslodavac Partner. Riječ je o certifikatu kojim se potvrđuje izvrsnost u upravljanju ljudskim resursima, a koji od 2005. godine dodjeljuje konzultantska kuća SELECTIO. Croatia osiguranje prvo je i za sada jedino osiguravajuće društvo koje je steklo ovaj prestižni certifikat.

Kako bi steklo ovaj certifikat, Croatia osiguranje moralo je proći kroz nezavisnu analizu svog sustava upravljanja ljudskim resursima. Analiza obuhvaća pet ključnih HR područja – HR strategiju, procese regrutiranja i selekcije, upravljanje učinkom zaposlenika, usavršavanje i razvoj zaposlenika te odnos kompanije prema zaposlenicima.

U procesu certifikacije, Croatia osiguranje osobito se istaknulo fokusom na strateško planiranje upravljanja ljudskim resursima, kvalitetnim osmišljavanjem i provedbom procesa selekcije kandidata za otvorena radna mjesta. U tvrtki je razvijena snažna interna komunikacija te sustavi putem kojih je moguća razmjena znanja kao i predlaganje sugestija za unapređenje poslovnih procesa.

Croatia osiguranje prepoznato je kao vodeći osiguratelj, poželjan poslodavac i društveno odgovorna tvrtka koja na fer i transparentan način zapošljava, nagrađuje i promovira svoje zaposlenike te u njih značajno ulaže.

Novozaposleni radnici i fluktuacija tijekom izvještajnog razdoblja:

Dobne skupine	2020.				2019.			
	Početak radnog odnosa		Prestanak radnog odnosa		Početak radnog odnosa		Prestanak radnog odnosa	
	Žene	Muškarci	Žene	Muškarci	Žene	Muškarci	Žene	Muškarci
Republika								
Hrvatska	932	642	1.419	951	840	717	643	594
< 18 g.	2	1	1	1	1	1	0	0
18 – 24 g.	198	154	240	204	183	178	113	123
25 – 29 g.	160	140	237	214	137	153	96	107
30 – 39 g.	235	186	302	220	205	192	151	159
40 – 49 g.	156	75	222	112	172	115	152	101
50 – 59 g.	137	64	296	108	124	63	108	70
60 – 64 g.	38	18	104	67	17	15	21	29
> 65 g.	6	4	17	25	1	0	2	5
Bosna i								
Hercegovina	14	12	15	19	35	45	38	42
< 18 g.	0	0	0	0				
18 – 24 g.	2	2	0	2	0	4	0	2
25 – 29 g.	5	3	1	3	3	5	1	3
30 – 39 g.	3	6	5	6	9	13	10	11
40 – 49 g.	4	1	3	4	21	22	23	22
50 – 59 g.	0	0	3	4	2	1	4	3
60 – 64 g.	0	0	3	0	0	0	0	1
Srbija	83	49	86	73	97	81	100	95
< 18 g.	0	0	0	0	6	9	5	10
18 – 24 g.	13	11	12	9	12	11	13	8
25 – 29 g.	11	8	12	10	30	20	29	26
30 – 39 g.	18	10	27	21	26	20	31	25
40 – 49 g.	24	11	18	16	15	13	12	13
50 – 59 g.	13	5	9	8	7	4	7	9
60 – 64 g.	2	2	6	4	1	4	3	4
> 65 g.	2	2	2	5	0	0	0	0
Sjeverna								
Makedonija	34	33	38	32	45	30	35	26
18 – 24 g.	0	0	0	0	6	4	3	2
25 – 29 g.	4	2	2	2	10	6	10	7
30 – 39 g.	5	7	3	6	23	14	15	9
40 – 49 g.	13	11	17	14	5	5	7	8
50 – 59 g.	11	9	13	7	1	1	0	0
60 – 64 g.	1	2	2	2	0	0	0	0
Italija	0	0	1	0	0	0	0	0
40 – 49 g.	0	0	1	0	0	0	0	0
Slovenija	3	2	0	1	2	1	0	0
30 – 39 g.	2	1	0	0	2	0	0	0
40 – 49 g.	1	1	0	0	0	1	0	0
50 – 59 g.	0	0	0	1	0	0	0	0
UKUPNO	989	687	1.304	941	1.019	874	816	757

Zbog značajno smanjenog obujma poslovanja u turističkom dijelu Grupe zaposlen je manji broj zaposlenika na određeno vrijeme. Otvorenost većine objekata je bila kraća nego uobičajeno te je zaposlenicima na određeno vrijeme radni odnos trajao kraće nego uobičajeno.

Pregled korištenja roditeljskim dopustom tijekom izvještajnog razdoblja:

	2020.		2019.	
	Žene	Muškarci	Žene	Muškarci
Broj osoba koje su se mogle koristiti roditeljskim dopustom	258	100	192	55
Broj osoba koje su se koristile roditeljskim dopustom	255	9	192	3
Broj osoba koji se tijekom izvještajnog razdoblja mogao vratiti na posao nakon roditeljskog dopusta	93	8	155	4
Broj osoba koji se tijekom izvještajnog razdoblja vratio na posao nakon roditeljskog dopusta	65	8	141	4
Broj osoba koje su nakon završetka roditeljskog dopusta još barem dvanaest mjeseci ostale u radnom odnosu	99	7	76	1

Svi zaposlenici, osim menadžmenta, imaju jednake pogodnosti neovisno o tome jesu li zaposleni na određeno ili neodređeno vrijeme, odnosno puno ili nepuno radno vrijeme: imaju pravo na regres, božićnicu, prigodni dar djeci do 15 godina, različite pomoći definirane pojedinim kolektivnim ugovorom, naknadu troškova prijevoza na posao i s posla, naknadu za topli obrok i sl.

6.1.2. Odnos zaposlenika i menadžmenta

Održavanje dobrih odnosa i socijalnog dijaloga sa zaposlenicima bitan je čimbenik u kreiranju pozitivne klime i zadovoljstva zaposlenika. Zaposlenici su redovito i na vrijeme obaviješteni o svim važnim promjenama u poslovanju i pravovremeno ih se uključuje u sve za njih važne procese.

Razdoblja za davanje obavijesti zaposlenicima definirana su odredbama zakona iz područja rada i radnih odnosa na razini Grupe, odnosno kolektivnim ugovorom u društvima u kojima djeluje sindikat.

Društvo i Grupa kontinuirano informiraju svoje zaposlenike kroz interne komunikacijske kanale. Razlikuju se u pojedinim društvima, a oni su: Intranet portal, službene e-mail adrese, mobilna aplikacija i interni ekrani.

Tijekom kriza izazvanih pandemijom i razornim potresima u 2020. godini, kada je većina zaposlenika zbog sigurnosti i zaštite zdravlja upućena na rad od kuće ili rotacije timova u radu iz ureda, interna komunikacija je intenzivirana. U jeku krize zaposlenici su dnevno informirani o stanju u okruženju i unutar pojedinih društava i Grupe vezano za provedbu kriznih mjera u poslovanju. Uvedeni su i novi formati komuniciranja poput *aktualno* tjednog newslettera za zaposlenike. U Croatia osiguranju, redovito e-mailom se obraćao i predsjednik Uprave što je dodatno poticalo i motiviralo sve djelatnike te osnaživalo djelatnike da u promijenjenim okolnostima ne gube radni elan. Neki su interni događaji zbog novih prilika otkazani, no dodatno povezivanje i lakše funkcioniranje timova omogućeno je osiguravanjem pristupa platformi *Microsoft Teams*. Nabrojanim komunikacijskim kanalima pružaju se redovite informacije svim djelatnicima o poslovnim prilikama i stanju pojedinih društava i Grupe, novostima u svakodnevnom funkcioniranju timova te se osigurava visoka radna angažiranost kroz jačanje osjećaja pripadnosti velikom i modernom kolektivu.

U društvima Grupe gdje za to postoje uvjeti predstavnik zaposlenika član je Nadzornog odbora, pa su o važnim promjenama u poslovanju koje mogu znatno utjecati na zaposlenike predstavnici zaposlenika upoznati i prije donošenja konačne odluke. Zaposlenike se o predstojećim promjenama bitnima za poslovanje kompanije i njih osobno dodatno informira svim kanalima interne komunikacije te izravnom komunikacijom menadžera sa zaposlenicima.

6.1.3. Zdravlje i sigurnost na radnom mjestu

Briga o sigurnosti zaposlenika, imovine i informacija među temeljnim su karikama korporativne i društvene odgovornosti Grupe. U svom poslovnom okruženju ugled Grupe predstavlja jednu od prepoznatljivih korporativnih vrijednosti koja se ostvaruje i kroz sigurnosnu kulturu zaposlenika i sigurnost radnih uvjeta. Suvremene funkcije korporativne sigurnosti imaju višestruku namjenu u štíćenju sigurnosti zaposlenika na radnom mjestu koje u današnjem vremenu mobilnosti, rada iz ureda, rada od kuće, terenskom radu i sl. zahtjeva odgovoran i holistički pristup sigurnosti zaposlenika.

U trenutku velikih izazova kriznog upravljanja i održavanja kontinuiteta poslovanja uzrokovanih nizom rizika koji se svakodnevno ostvaruju, sigurnost ključnih vrijednosti Grupe – zaposlenika ima visoko mjesto na listi prioriteta. U tom smislu, zaštita i sigurnost naših zaposlenika dobivaju pozornost zajamčenu vrijednostima Grupe i ostavljaju prostor fokusiranosti zaposlenika na ciljeve koje svakodnevno ostvaruju svojim predanim radom. Sve to pridonosi zadovoljstvu zaposlenika i boljem poslovanju Grupe pa je zdravlje i sigurnost na radnom mjestu materijalna tema.

U pojedinim društvima Grupe postoje odjeli u čijoj su nadležnosti zdravstvena sigurnost i zaštita na radu i koji sustavno i operativno provode politike iz navedenih područja te odgovaraju upravama društava. Pitanja zdravlja i sigurnosti uređena su propisima i internim aktima te kolektivnim ugovorima u onim društvima u kojima djeluje sindikat. Tim se propisima i aktima uređuju osnovna pitanja povezana sa zaštitom zdravlja i sigurnosti. U pojedinim društvima Grupe djeluju odbori zaštite na radu te povjerenici zaposlenika za zaštitu na radu. Članovi odbora predstavnici su zaposlenika, stručnjaci zaštite na radu, liječnici specijalisti medicine rada i predstavnici poslodavca.

U okviru navedenih politika kontinuirano se obavljaju unutarnji nadzori primjene pravila zaštite na radu te se u slučajevima uočenih nepravilnosti predlažu rješenja s ciljem smanjenja rizika ili uklanjanja uzroka ozljeda, nezgoda ili poremećaja u procesu rada i sl. Analiziraju se ozljede na radu – njihovi uzroci i mjere koje će se poduzeti kako bi se spriječile ozljede i bolesti u vezi s radom. U propisanim vremenskim razmacima obavljaju se ispitivanja, mjerenja i pregledi sredstava rada i radne opreme te radnog okoliša.

U skladu s primjenjivim propisima zaposlenici se šalju na zdravstvene preglede te se pri zapošljavanju provode osposobljavanja iz područja zaštite na radu.

Odmah po izbijanju krize pandemije početkom 2020. godine, Grupa je s ciljem zaštite zdravlja i sigurnosti vlastitih zaposlenika, promptno osigurala sve uvjete za poslovanje u novim kriznim okolnostima. Donesena je odluka o radu od kuće za sve zaposlenike gdje je to bilo moguće, odnosno organizirane su rotacije timova kada rad od kuće nije moguć. IT opremom i mobitelima tehnički su opremljeni zaposlenici za takvu organizaciju rada. Osigurane su zaštitne maske, dezinfekcijska sredstva, dezibarijere na ulazima u zgrade, mjerenje temperature na ulazu u poslovne prostore. Zaposlenici su upoznati s osnovnim informacijama o COVID-19 uključujući informacije o simptomima, komplikacijama, načinu na koji se virusi (uključujući i COVID-19) prenose i kako se to može spriječiti te najbitnije, kako se zaposlenici mogu zaštititi. Edukacija o zaraznim bolestima i znanje kako umanjiti rizik od zaraznih bolesti nikada nisu bili važniji nego u trenutku ove svjetske pandemije.

Pojedina društva uvela su i provodila dodatne mjere, pa je tako Cromaris osigurao posebne linije za prijevoz radnika za zaposlenike koji putuju na posao iz prigradskih naselja.

Stroge mjere kao i neprestano pozivanje na osobnu odgovornost rezultiralo je time da se niti jedan zaposlenik Turističkog segmenta u protekloj godini nije zarazio u kontaktu s gostima.

Zaposlenicima Croatia osiguranja u slučaju sigurnosnih incidenata, kriznih situacija ili drugih događaja koji zahtijevaju žurnost 24/7 su otvoreni kanali komunikacije s dežurnom Službom za sigurnost koja poduzima sve potrebne radnje i aktivnosti na uspostavljanju sigurnosnog okruženja i otklanjanja posljedica izvanrednih događaja što je rezultiralo s 3214 upita tijekom 2020. i odgovora u vezi informacijske, poslovne i privatne sigurnosti.

Pregled ozljeda na radu tijekom izvještajnog razdoblja:

	2020.		2019.	
	Žene	Muškarci	Žene	Muškarci
Republika Hrvatska				
- prosječan broj zaposlenih	2.896	2.372	3.439	2.769
- broj zaposlenika lakše ozlijeđenih na radu	31	26	54	58
- broj zaposlenika teže ozlijeđenih na radu	0	0	2	2
- broj smrtno stradalih zaposlenika na radu	0	0	0	0
- broj profesionalnih bolesti	0	0	0	0
- ukupno dana bolovanja	1.056	855	1.600	1.024
Bosna i Hercegovina				
- prosječan broj zaposlenih	121	156	135	155
- broj zaposlenika lakše ozlijeđenih na radu	0	0	0	0
- broj zaposlenika teže ozlijeđenih na radu	0	0	1	1
- broj smrtno stradalih zaposlenika na radu	0	0	0	0
- broj profesionalnih bolesti	0	0	0	0
- ukupno dana bolovanja	0	0	30	61
Srbija				
- prosječan broj zaposlenih	276	162	275	179
- broj zaposlenika lakše ozlijeđenih na radu	2	0	0	1
- broj zaposlenika teže ozlijeđenih na radu	0	0	0	0
- broj smrtno stradalih zaposlenika na radu	0	0	0	0
- broj profesionalnih bolesti	0	0	0	0
- ukupno dana bolovanja	66	0	0	12
Sjeverna Makedonija				
- prosječan broj zaposlenih	116	75	116	74
- broj zaposlenika lakše ozlijeđenih na radu	0	0	0	0
- broj zaposlenika teže ozlijeđenih na radu	0	0	0	0
- broj smrtno stradalih zaposlenika na radu	0	0	0	0
- broj profesionalnih bolesti	0	0	0	0
- ukupno dana bolovanja	0	0	0	0
Italija				
- prosječan broj zaposlenih	0	0	0	0
- broj zaposlenika lakše ozlijeđenih na radu	0	0	0	0
- broj zaposlenika teže ozlijeđenih na radu	0	0	0	0
- broj smrtno stradalih zaposlenika na radu	0	0	0	0
- broj profesionalnih bolesti	0	0	0	0
- ukupno dana bolovanja	0	0	0	0
Slovenija				
- prosječan broj zaposlenih	10	10	3	5
- broj zaposlenika lakše ozlijeđenih na radu	0	0	0	0
- broj zaposlenika teže ozlijeđenih na radu	0	0	0	0
- broj smrtno stradalih zaposlenika na radu	0	0	0	0
- broj profesionalnih bolesti	0	0	0	0
- ukupno dana bolovanja	0	0	0	0

6.1.4. Obuka i obrazovanje

Jedna od osnovnih strategija upravljanja ljudskim potencijalima jest ulaganje u obrazovanje i razvoj zaposlenika, što je nužan preduvjet za prilagođavanje novim trendovima i izazovima u poslovnom okruženju, a time i za osiguravanje dugoročne održivosti Grupe. Omogućivanjem kontinuiranog usavršavanja i dodatnog obrazovanja te planiranjem razvoja karijere nastojimo motivirati zaposlenike i povećati njihovo zadovoljstvo i učinkovitost.

Na razini Grupe program obrazovanja i osposobljavanja možemo podijeliti na tri razine:

- osnovni programi osposobljavanja (primjerice poznavanje stranih jezika, osnovni program komunikacijskih vještina, programi pripravnništva...)
- posebni programi osposobljavanja za pojedinačna i specifična radna mjesta (ovisno o specifičnim potrebama pojedinih društava i njihove djelatnosti)
- programi unapređenja menadžerskih vještina.

U turističkom dijelu poslovanja u ožujku 2020. potpuno su reorganizirani poslovi unutar ureda i organiziran je rad od kuće. Ova promjena koja, bez obzira interpretira li se pozitivno ili negativno, dodatno je povećala razinu stresa. Za voditelje koji su po prvi put vodili dislocirane timove redovito su nužene probrane preporuke vezane uz komunikaciju, rad od kuće, kako upravljati emocijama te o onome što se očekuje od voditelja u kriznim situacijama. Dodatno, na raspolaganje su im stavljeni individualizirani telefonski ili virtualni razgovori s psiholozima, stručnim suradnicima iz razvoja ljudskih potencijala.

U 2020. godini fokus turističkog dijela poslovanja bio je na internim treninzima koje provode zaposlenici/interni treneri ljudskih potencijala s programima ciljanim na kvalitetan *Onboarding zaposlenika – program MaiIntro*. Dodatno, stručnjaci za razvoj ljudskih potencijala - interni treneri u Odjelu razvoja ljudskih potencijala proveli su 320 sati edukacija na sljedećim područjima: Komunikacijske MAIstorije (program unapređenja komunikacijskih vještina zaposlenika u direktnom radu s gostima), Razvojne MAIstorije (program unapređenja vještina voditelja odjela u davanju povratne informacije) te Prva pomoć za radnu uspješnost (program za osvježanje načina ocjenjivanja radnog učinka te davanja povratne informacije zaposlenicima). U navedene edukacije bilo je uključeno 500 zaposlenika.

U sklopu franšizne suradnje s Marriott International, zaposlenici objekata u Zagrebu (Westin i Sheraton) i Dubrovniku (Sheraton) te dio zaposlenika u poslovnim funkcijama pohađali su redovne online Marriott edukacije, vezane uz područje rada. U Zagrebu su četiri zaposlenika osposobljena za ulogu *Learning Coordinators Marriott* edukacijskih aktivnosti, te su postali i certificirani treneri za provođenje *Marriott Service Culture* treninga, u čemu im se pridružila i članica Odjela razvoja ljudskih potencijala. Većina Marriott edukacija predviđenih za održavanje uživo u 2020., odgođena je za 2021. godinu, s iznimkom onih u Sheraton Dubrovnik koje se odnose na uvođenje u posao sezonskih zaposlenika na temelju Marriott standarda.

S ciljem unapređenja voditeljskih vještina u centralnim službama, Maistra je krajem 2020. započela program *Mai Leadership Journey*. U program je uključeno 50 zaposlenika na voditeljskim radnim mjestima koji će sudjelovati u osam modula: upravljanje emocijama, komunikacijske vještine, razvoj i motivacija zaposlenika, vođenje tima, vođenje sastanaka, vođenje projekata i upravljanje promjenama.

Maistra je u 2020. provela istraživanje angažiranosti zaposlenika. Istraživanje se provodi sedmi put u svrhu razumijevanja elemenata koji utječu na angažiranost zaposlenika. Zaposlenici HUP-a Zagreb i HDR-a Dubrovnik drugi put su sudjelovali u anketiranju.

Upitnik je sastavljen od 59 osnovnih elemenata koji se promatraju u 12 osnovnih kategorija pitanja. Zabilježen je nešto manji odaziv i angažman zaposlenika u odnosu na prethodnu godinu. Ukupno 75 posto zaposlenika sudjelovalo je u istraživanju u odnosu na njih 81 posto koje je sudjelovalo u istraživanju provedenom u 2019. godini. U odnosu na prošlu godinu (2019.) prosječna ocjena prema dimenzijama viša je između 0,1 i 0,4 u apsolutnom iznosu, odnosno između 0,1 posto i 7,8 posto u relativnom iznosu. Najniža je ocjena zadovoljstva za dimenziju

Plaće/pogodnosti (3,7), što je u skladu s rezultatima prethodnih godina. Najbolje je ocijenjena dimenzija Fokus na gosta (6,0). Ista dimenzija bila je najbolje ocijenjena i u prethodne četiri godine. Značajan rast zabilježen je u kategorijama Suradnja i Organizacija poslovanja. Prosječni IAZ indeks za Maistru je 74, za tri veći nego 2019. godine. U izračunu IAZ indeksa odabrane su grupe pitanja za koje je faktorskom analizom ustanovljeno da među njima postoji najjača povezanost.

Zbog specifičnosti Cromarisovog posla, gdje u proizvodnom djelu nije bilo moguće organizirati rad od kuće, odnosno u potpunosti svesti kontakte na najmanju moguću mjeru, naglasak je bio na edukaciji zaposlenika o zaraznim bolestima, kako umanjiti rizik te kako se zaposlenici mogu zaštititi. Stroge mjere kao i neprestano pozivanje na osobnu odgovornost rezultiralo je time da se proizvodnja odvijala bez dana prekida rada.

Od ostalih edukacija Cromaris se zadržao u 2020. na prvoj razini, odnosno na stručnim certifikatima i dozvolama te seminarima koji su nužni za obavljanje svakodnevnog posla u različitim poslovnim odjelima.

Fokus Croatia osiguranja u 2020. godini bio je na razvoju radnog okruženja koje promovira sigurnost i zdravlje u novim okolnostima vezanim uz COVID-19 situaciju te koji potiče osobnu odgovornost za ostvarenje zajedničkih poslovnih ciljeva pri radu od kuće. Ključne aktivnosti navedene su u nastavku prema glavnim područjima.

Kontinuirana unapređenja organizacijskog zdravlja

U 2020. godini Croatia osiguranje našlo se pred velikim izazovom prebacivanja rada svih radnika tvrtke na rad od kuće. Mnogi su radnici po prvi puta u svojim poslovnim karijerama bili prisiljeni sve svoje poslovne zadatke odrađivati isključivo iz sigurnosti vlastitog doma. Neizvjesnost i općenita nepoznatost situacije doprinijele su dodatnom razvoju stresa kod zaposlenika. Kako bi zaposlenicima olakšali rad u novim okolnostima, uvedena je zasebna rubrika na intranetu sa svim najnovijim vijestima i informacijama o razvoju situacije vezane uz COVID-19, a kroz isti se kanal osigurala i psihološka pomoć svim djelatnicima. Psiholozi iz Sektora za upravljanje ljudskim potencijalima bili su kontakt osobe djelatnicima kao psihološka podrška, a osigurane su i savjetodavne usluge tvrtke Creativa d.o.o. Također, zaposlenicima čiji su objekti stradali u razornom potresu Društvo je osiguralo financijsku pomoć u obnovi ili traženje alternativnog smještaja.

Razvijanje poželjnoga radnog okruženja nažalost nije bilo moguće provesti u uobičajenom formatu kroz događaje informiranja, druženja i razmjene znanja kao što su CO Konferencija, Sportske igre Grupe, te CO OBITELJSKI DAN.

Veći je fokus stavljen na osiguravanje uspješnog funkcioniranja prostorno dislociranih timova kroz zajedničke komunikacijske kanale i češću digitalnu komunikaciju. Primjerice, *Management Forum* Croatia osiguranja, kao format informiranja i povezivanja menadžmenta kompanije u koji su uključeni i pojedini zaposlenici s odličnim rezultatima u radu, proveden je u cijelosti digitalno.

Razvoj talenata

Croatia osiguranje ima u potpunosti implementiran proces upravljanja talentima i razvojem karijere zaposlenika. Ovo je ključni strateški proces upravljanja ljudima koji omogućuje da se na vrijeme prepoznaju osobe koje imaju potencijala za preuzimanje složenijih i odgovornijih poslova u budućnosti i menadžerskih i stručnih te da se potakne i osigura njihov razvoj.

Procjena potencijala i planiranje daljnjeg razvoja svakog zaposlenika provedeni su metodologijom koja omogućuje pravednost i ispravnost procesa. Uz pomoć stručnjaka iz područja upravljanja ljudskim potencijalima rukovoditelji su procjenjivali zaposlenike na način da su vodili računa o njihovim dosadašnjim rezultatima rada kao i o pokazanom potencijalu za učenje, preuzimanje novih poslova i stjecanje novih iskustava. Za osobe s prepoznatim potencijalom za preuzimanje složenijih i odgovornijih poslova pripremljen je i proveden cjelovit program razvoja koji među ostalim obuhvaća razvoj vještina vođenja i upravljanja ljudima i procesima. Program „Efikasno vođenje“, koji je sastavni dio programa razvoja, organiziran je kroz tri modula s ciljem unapređenja vještina vođenja i građenja učinkovitih timova te građenja otvorene, suradničke i na rezultate usmjerene organizacijske kulture. Program je

proveden u suradnji s poslovnom školom IEDC Bled, koja je prepoznata kao regionalni lider u razvoju upravljačkih vještina. Polaznici programa sudjelovali su i na Croatia osiguranje konferenciji za talente, na kojoj su u neposrednom radu s Upravom i pod vodstvom stručnog mentora dobili priliku kritički se osvrnuti na strategiju Croatia osiguranja te usvojiti strateške alate za buduće upravljanje kompanijom.

Podržavanjem i ulaganjem u razvoj karijera svojih zaposlenika, kompanija potiče razvoj radnog okruženja za zadovoljne, agilne i odgovorne pojedince, jasno usmjerene na klijente i nadmašivanje rezultata.

Razvoj znanja

Uz redovne edukacijske programe koje zaposlenici pohađaju radi unapređenja stručnih kompetencija, tijekom 2020. godine Croatia osiguranje nastavlja rad na inicijativama sa ciljem internog dijeljenja znanja i učenja iz iskustva drugih kolega. Tijekom 2020. godine svi su zaposlenici imali priliku sudjelovati u nekom obliku edukacija uključujući interne, vanjske i edukacije putem sustava e-učenja. Uz to, e-učenje kao iznimno važna edukacijska platforma dodatno je razvijana i osigurava stalno dostupne edukacijske sadržaje za sve zaposlenike pa je tako na edukaciji o stručnim znanjima provedeno više od 13.000 sati u e-učenju.

Za više od 1.300 zaposlenika koji su u direktnom kontaktu s klijentima, 2019. kreirani su i pokrenuti edukacijski programi s ciljem podizanja standarda usluge i razine komunikacijskih vještina zaposlenika, a njihovo se izvođenje nastavilo i u 2020. godini. Programi su prilagođeni pojedinom radnom mjestu s obzirom na klijentsko putovanje i standarde pružanja vrhunske usluge, a sve u skladu s organizacijskim vrijednostima Društva.

Godišnji sati obuke i edukacije zaposlenika tijekom izvještajnog razdoblja:

Kategorija zaposlenika	Ukupan broj zaposlenika		Ukupno sati edukacije godišnje		Prosječni sati edukacije godišnje po zaposleniku	
	Žene	Muškarci	Žene	Muškarci	Žene	Muškarci
2020.						
Menadžment	25	44	1.393	3.092	56	70
Ostali radnici	3.174	2.570	28.695	27.065	9	11
UKUPNO	3.199	2.614	30.089	30.157	9	12
2019.						
Menadžment	38	67	4.181	8.125	110	121
Ostali radnici	3.500	2.607	85.502	61.762	24	24
UKUPNO	3.538	2.674	89.683	69.887	25	26

Ulaganjem u obrazovanje i osposobljavanje, odnosno razvijanjem kompetencija i usvajanjem novih znanja tijekom radnog odnosa, zaposlenici podižu i osobnu konkurentnost na tržištu rada.

6.1.5. Raznolikost i jednake mogućnosti, nediskriminacija

Grupa zapošljava, isplaćuje plaću i promiče zaposlenike te donosi druge odluke vezane uz radni odnos na temelju mjerodavnih faktora, ponajprije kvalifikacija i radnog učinka, a ne na temelju rase, spola, boje kože, vjere, dobi, etničke pripadnosti, spolne orijentacije, invaliditeta ili drugih trajnih obilježja.

Posvećeni smo stvaranju profesionalnoga radnog okruženja u kojemu se prema našim zaposlenicima odnosi s poštovanjem i dignitetom i u kojemu nema neodgovarajućeg ponašanja, diskriminacije ili uznemiravanja.

U Grupi postoje osobe koje je imenovala Uprava, uz savjetovanje sa sindikatom i/ili radničkim vijećem u društvima gdje ono djeluje, a brinu se za zaštitu dostojanstva zaposlenika.

U Croatia osiguranju provedeno je šest, a u HUP Zagreb jedan postupak za zaštitu dostojanstva radnika u kojima nisu utvrđene povrede dostojanstva. Temeljem provedenih postupaka u oba društva provedene su sljedeće mjere:

- uspostava otvorene i kvalitetne komunikacije koja mora biti iskrena, jasna i otvorena, a podaci koji se iznose precizni, točni i pravovremeni
- nadređeni kontinuirano prati rad i usmjerava zaposlenika
- aktivno sprječavanje mogućih konfliktnih i problematičnih situacija
- nadređeni jasno komunicira željene oblike ponašanja te ih po potrebi pismeno dokumentira.

Raznolikost upravljačkih tijela i zaposlenika na kraju izvještajnog razdoblja:

Dobne skupine	2020.				2019.			
	Menadžment		Ostali zaposlenici		Menadžment		Ostali zaposlenici	
	Žene	Muškarci	Žene	Muškarci	Žene	Muškarci	Žene	Muškarci
< 18 g.	0	0	0	0	0	0	4	2
18 – 24 g.	0	0	143	158	0	0	225	247
25 – 29 g.	0	0	278	279	0	1	346	344
30 – 39 g.	8	14	982	797	10	17	1.155	758
40 – 49 g.	9	18	941	696	19	30	966	687
50 – 59 g.	6	11	727	484	8	18	803	676
60 – 64 g.	1	2	90	148	3	5	116	160
> 65 g.	0	0	11	10	0	2	12	11
UKUPNO	24	45	3.172	2.572	40	73	3.627	2.885

6.2. Suradnja s lokalnom zajednicom

Razumijevajući ozbiljnost situacije izazvane pandemijom koronavirusa te okolnosti u kojima se zatekla i naša zemlja, Zaklada Adris je donirala tri milijuna kuna KBC-u Rijeka za nabavu respiratora za respiracijski centar koji prihvaća najugroženije pacijente zaražene koronavirusom. Dio vrijedne opreme usmjeren je i u Opću bolnicu Pula. Uz doniranih tri milijuna kuna Zaklade Adris za nabavu respiratora za bolnice u Rijeci i Puli, Adris je dodatna dva milijuna kuna namijenio za obnovu kulturnih spomenika oštećenih u potresu koji je zadesio Zagreb u ožujku 2020., te su, uz pomoć u hrani i smještaju, donirana i sredstva za pomoć stradalima u razornom potresu koji je pogodio gradove Petrinju, Sisak, Glinu i druga obližnja mjesta.

Maistra je, uz slanje mobilnih kućica, stavila na raspolaganje dio smještajnih kapaciteta iz svog portfelja u Zagrebu za potrebe stradalih. Cromaris je donirao deset tona svojih proizvoda Hrvatskome Crvenom križu za pomoć nastradalima, a Croatia osiguranje milijun kuna za pomoć u obnovi porušenih kuća. Uz tu pomoć, mnogi zaposlenici Grupe uključili su se u organizaciju prikupljanja pomoći te osobnim donacijama pomažu stanovnicima nastradalih područja.

Osim smještaja potrebitih uslijed potresa koji su zadesili Zagreb i Petrinju, Crvenom križu u Rovinju pridonijela je donacijama u krevetima i opremi.

Maistra je uključena je u gotovo sve kulturne i društvene projekte u destinacijama u kojima je prisutna te je sponzor većine događaja, što također jača vezu s lokalnom zajednicom.

Jednako tako i u 2020. nastavila je intenzivnu suradnju s malim lokalnim poljoprivrednim obiteljskim gospodarstvima u snabdjevenju svojih ugostiteljskih objekata, zatim s lokalnim školama kroz program stipendiranja i zapošljavanja, sponzoriranja sportskih klubova te ostalih lokalnih subjekata.

Croatia osiguranje je prepoznato kao ugledna kompanija na području društvene odgovornosti jer praktički od samog osnivanja kontinuirano daje značajnu podršku zajednici u kojoj posluje. Tradicionalna sponzorstva i donacije usmjereni su mahom prema lokalnoj zajednici, i to na području sporta, kulture, znanosti i humanitarnih djelatnosti, a u kriznim situacijama, poput potresa i pandemije u 2020. godini, Croatia je u pravilu među prvima koji svojim resursima pomažu zajednici.

S obzirom na visoku prisutnost Croatia osiguranja u lokalnim zajednicama diljem Hrvatske, strategija sponzorstava i donacija kompanije usmjerena je na pokretanje pozitivnih promjena u lokalnim sredinama te je usko vezana uz temeljnu djelatnost i vrijednosti Grupe i Croatia osiguranja.

U 2020. godini Croatia osiguranje je sponzorstvima i donacijama podržalo rad niza sportskih klubova, realizaciju različitih kulturnih projekata i stručnih skupova te djelovanje obrazovnih institucija.

Značajan dio ulaganja usmjeren je u razvoj i razmjenu stručnih znanja. Podržan je niz konferencija s područja osiguranja, aktuaristike, financija, tehnologije, klimatskih promjena te drugih tema vezanih za temeljnu djelatnost kompanije na kojima su sudjelovali i stručnjaci Croatia osiguranja.

Podizanje razine financijske pismenosti u Hrvatskoj važan je cilj svih osiguratelja, a Croatia osiguranje posebno se ističe samostalnim ulaganjima u ostvarenje ovog cilja i podrškom kolektivnim inicijativama na navedenom području. Za aktivnosti kojima se podržava osnaživanje financijske pismenosti građana RH, izdvojeno je više od dva milijuna kuna kroz medijske kampanje i oglase, komunikaciju na društvenim mrežama, podršku stručnim skupovima te edukacije stručnjaka Croatia osiguranja koji su prenosili znanja u obrazovnim institucijama.

S obzirom na ubrzanu transformaciju i digitalizaciju osigurateljnog poslovanja, Croatia osiguranje podržalo je i sudjelovalo na većini najznačajnijih IT i digitalnih skupova u zemlji koji doprinose podizanju razine znanja na ovim područjima.

Croatia osiguranje posebnu pozornost posvećuje doniranju financijskih sredstava i rabljene informatičke opreme obrazovnim institucijama u okviru kojih je tijekom 2020. potpomognut rad više od 40 škola, dječjih vrtića, fakulteta i sveučilišta te nekolicine udruga.

Cromaris je aktivno uključen u brojne društveno korisne projekte i aktivnosti koje utječu na poboljšanje i napredak uže i šire zajednice u kojoj posluje te podržava veliki broj projekata i lokalnih inicijativa na područjima Istarske i Zadarske županije.

Poseban naglasak Cromaris stavlja na suradnju sa školama i fakultetima, pružanjem potpore obrazovanju, kroz mogućnosti obavljanja prakse, posjeta proizvodnih lokacija kao i sudjelovanja u pisanju završnih i znanstvenih radova, te na taj način aktivno sudjelujemo u akademskoj zajednici i ulaganju u obrazovanje i budućni razvoj novih generacija.

U 2020. uključio se, zajedno sa lokalnom zajednicom ili udruženjima u kojima djeluje u nekoliko projekata:

ODJEL ZA EKOLOGIJU, AGRONOMIJU I AKVAKULTURU SVEUČILIŠTE ZADAR:

- Provedbe projekta „*New Tech Aqua*“ – razvoj nove tehnologije, alata i strategije za održivu, otpornu i inovativnu europsku marikulturnu industriju.

FEAP - FEDERATION OF EUROPEAN AQUACULTURE PRODUCERS

- Provedba projekta „*Healthy fish*“ - program obuke za sektor akvakulture a uključuje obuke potrebne za osposobljavanje kadrova u zdravlju i dobrobiti riba te fizičkoj i kemijskoj kontroli.

OPĆINA TKON

- Uređenje dječjeg igrališta – opremanje dječjeg igrališta multifunkcionalnom dječjom spravom

OPĆINA SALI

- Uređenje igrališta i izgradnja male tribine za MNK Drakmar Sali i Saljsku mladost

- Opremanje dječjeg igrališta u mjestu Žman

GRAD ZADAR

- Opremanje dječjeg igrališta u mjestu Mala Rava
- Kupnja opreme za Opću bolnicu Zadar

ZADARSKA ŽUPANIJA

- Projekt „Turizam i lokalni proizvodi“ – na koji način snažnijom suradnjom proizvođačkog i ugostiteljskog sektora povećati potrošnju lokalnih proizvoda (radni sastanci)
- Projekt „Maritimna kultura zadarskog kraja u prošlosti, sadašnjosti i budućnosti“ – znanstveni skup planiran za 10/2020. zbog epidemiološke situacije prolongira se do daljnjega

6.3. Usmjerenost na potrošača

6.3.1. Odgovornost za proizvod

Odgovornost prema potrošačima temeljna je odrednica poslovanja Grupe. Zadobivanje i zadržavanje povjerenja te zadovoljstvo potrošača kao rezultat vrhunskih i inovativnih proizvoda i usluga prilagođenih njihovim potrebama jedan je od najvažnijih strateških ciljeva Grupe. Zadovoljavanje potreba potrošača osigurava najvažniji izvor prihoda, stoga je ono materijalno za Grupi.

Početak godine obilježilo je smanjenje gospodarske aktivnosti uzrokovano globalnom pandemijom, što je utjecalo na znatan pad turističke potražnje. Tako je u ožujku onemogućeno prekogranično kretanje stanovništva, a u kasnijim mjesecima postojala su brojna ograničenja, što je utjecalo na znatno smanjenje turističkih kretanja. Ukupna situacija dovela je do promjene obrasca ponašanja gostiju što je od Maistre iziskivalo maksimalnu fleksibilnost, inovativnost i konzistentnost u ponudi, uslugama, prodaji te komunikaciji. Iskustvo s pandemijom usadilo je novu svijest i navike te posljedično promijenilo uobičajeni način poslovanja u turizmu. Gosti traže nove doživljaje, internet je postao platforma za odabir destinacije, pretraživanje ponuda i stvaranje iskustava, a inovacije i digitalizacija postale su važan dio Maistrinog poslovanja.

U usporedbi s tvrtkama u okruženju, Maistra je pokazala veću otpornost na gospodarsku krizu uzrokovano globalnom pandemijom. Razlog tomu utemeljen je na nekoliko elemenata. Prvi je operativna efikasnost i brza prilagodba operativnog poslovanja, odnosno pravovremeno otvaranje objekata i učinkovito upravljanje troškovima te prilagodba ponude i usluge „novom normalnom“. Drugi razlog je proaktivna prodaja kao posljedica razvijenih direktnih kanala prodaje. Treći je premiumizacija poslovanja, odnosno vrhunski proizvodi u najvišim segmentima hotelske ponude.

Protekla 2020. se pokazala kao godina u kojoj je usmjerenost prema potrošaču i njegovim potrebama došao do najvećeg izražaja. Kontinuirana i pravovremena komunikacija s gostom bila je ključna za pridobivanje svake rezervacije. Kako bi dodatno olakšali planiranje putovanja, svaki gost imao je jamstvo besplatnog otkazivanja ili izmjene rezervacija što mu je omogućilo maksimalnu fleksibilnost nužno potrebnu ponekad i ključnu za odluku o rezervaciji smještaja. Dodatan napredak u komunikaciji s gostima te unapređenju kvalitete njihovog *customer journey-a*, pridonio je i novi razvojni ciklus usmjeren na digitalizaciju i operativnu izvrsnost te usmjerenost prema online kanalima.

U 2020. redizajnirane su službene internet stranice www.maistra.com i www.maistracamping.com kako bi se postiglo unapređenje korisničkog iskustva na svim digitalnim uređajima i veličinama zaslona, a s ciljem povećanja stope konverzije ovog direktnog prodajnog kanala. Dodatno, kompanija se usmjerila na unaprjeđenje performansi internet stranica, odnosno smanjivanje vremena učitavanja istih, te boljem rangiranju na tražilicama kroz SEO i strategiju sadržaja. Upravo je intenziviranje korištenja online kanala, dovelo do osmišljavanja i kreiranja inovativnog i sadržajno zanimljivog promotivnog materijala među kojim se izdvajaju novih pet tematskih videa Grand Park Hotela.

Nakon inicijalnog apliciranja u hotelima koji su dio *Maistra Collection branda*, u 2020. nastavilo se uvođenje mogućnosti korištenja aplikacije za Maistrine goste i u ostalim brendovima. Putem aplikacije gostima je omogućen pristup sadržajima i ponudama smještajnog objekta, rezervacija termina u restoranu ili wellnessu, lociranje hotela i drugih važnih lokacija, naručivanje usluge u sobu ili čišćenje sobe, i još mnogo drugih opcija koje im osiguravaju jedinstveno iskustvo boravka.

Konkurentnost na tržištu u pogledu cijena proizvoda održana je uz daljnji razvoj i unapređenje internog sustava i IT rješenja Maistre za upravljanje prihodima, cijenama i kapacitetima – *Edmond*. Kao dio digitalizacijskog procesa, glavni zaslon sustava razvijen je i ukomponiran u alat s intuitivnim preglednikom i ključnim analitičkim vizualizacijama. Krenuo je razvoj i testiranje grupnog modula kako bi se brže i kontroliranije upravljalo cijenama smještaja za grupe.

Iako je i dalje postojao interes za organizaciju MICE događanja u klasičnom smislu, sve je više upita za održavanje virtualnih ili hibridnih događanja. Kao odgovor na novonastalu situaciju Maistrin hotel Westin u rujnu je u suradnji s partnerima predstavio revolucionarnu novost na tržištu – prvi studio za hibridne i online konferencije. Ponuda studija proširena je u prosincu, kada je proizvodu dodana mogućnost digitalne platforme za organizaciju online i hibridnih događanja. Time je proizvod zaokružen i trenutačno je najbolje potpuno i profesionalno rješenje za organizaciju online i hibridnih konferencija koje se može pronaći na tržištu. Studio je sjajno prihvaćen od strane partnera te je u razdoblju od rujna do prosinca realizirano tridesetak događanja, uz pozitivan trend bookinga za proljeće.

Pored fleksibilnosti marketinške i prodajne infrastrukture, ključ poslovanja bilo je daljnje ulaganje u kvalitetu. Dovršene su sve planirane i započete investicije u 2020. godini te je nastavljeno s pripremama projekata za 2021. godinu. Konkretno investicije u 2020. godini u Istri uključile su renoviranje hotela Eden koji je dobio potpuno adaptiran restoran te prostor lobbyja, uređenje plaže ispred obiteljskog hotela Amarin, a najznačajnija investicija je podizanje razine kvalitete sadržaja i ponude u rovinjskim i vrsarskim kampovima koji su uz segment luksuznih hotela u Rovinju, imali najveću potražnju. U Zagrebu je započelo projektiranje kompletne obnove hotela Panorama i Westin, dok je u Dubrovniku najznačajniji projekt nastavak, odnosno treća faza uređenja hotela Hilton Imperial.

Društvo je u 2020. iznova potvrdilo svoj status predvodnika turizma i u ovim izuzetno izazovnim okolnostima poslovanja. Ostvarene su pozitivne ocjene zadovoljstva gostiju koje su premašile brojke iz 2019., otvoreni su novi kanali prodaje te zahvaćeni i neki drugi tržišni segmenti i gosti koji su do nedavno putovali u daleke avio-destinacije te su radi trenutne situacije bili primorani odabrati mjesta koja su dostupna auto prijevozom. Dodatna potvrda izvrsnosti jest i nagrada *Hotel Property Award 2020* koju je, u konkurenciji 40 hotela iz 12 europskih zemalja, osvojio Grand Park Hotel Rovinj. *Hotel Property Award* jedna je od najprestižnijih nagrada u industriji, dodjeljuje se od 2002. godine za originalnost koncepta smještaja, arhitektonsku kvalitetu, integraciju objekta u okruženje, dizajn, inovaciju (planiranje i izgradnja, dizajn, rad, tehnologija i srodni procesi, okoliš/održivost) te profitabilnost. Nakon internacionalne nagrade *German Design Award* iz veljače 2020., u listopadu je uređenje hortikulture obiteljskog hotela Amarin dobio u New Yorku prestižnu svjetsku nagradu *Gold Winner Muse 2020* u kategoriji *Landscape Design*.

Cromaris je i u 2020. godini veliku pažnju posvetio daljnjem razvoju svog proizvodnog asortimana u skladu sa zahtjevima potrošača. Linija proizvoda pakiranih u modificiranoj atmosferi (MAP) je od ove godine dostupna isključivo u novoj 100 posto reciklirajućoj ambalaži odražavajući tako najviši mogući stupanj orijentiranosti Cromarisa prema održivom razvoju i najvišem mogućem stupnju zaštite okoliša. Uz MAP proizvode, redizajnirani su i delikatesni dimljeni proizvodi na način da čine prepoznatljivu cjelinu s naglašenom orijentacijom prema korištenju reciklirajućih materijala pakiranja. Francuski *Produit de la Mer*, jedan od najznačajnijih europskih specijaliziranih magazina u segmentu marikulture, dodijelio je nagradu za inovaciju godine Cromarisovim filetima brancina, orade i hame u *skin* pakiranju.

U segmentu svježe ribe na kraju 2020. godine Cromaris je tržištu predstavio dvije velike inovacije. Cromarisov asortiman je upotpunjen autohtonim mediteranskim gofom i zubacem. Radi se o dvije vrste koje u ponudi nema niti jedan značajan konkurent na tržištu kvalitetne mediteranske uzgojene ribe.

Najvišu kvalitetu i izvrstan okus svježeg Cromaris ribe prepoznao je i *International Taste & Quality Institute* iz Bruxellesa dodijelivši *Superior Taste* nagrade za sva tri testirana proizvoda – brancina, oradu i hamu te dodatno nagradivši Cromaris brancin *Crystal Taste* nagradom čime je Cromarisov brancin postao jedini ovom prestižnom nagradom nagrađeni proizvod iz kategorije ribe i ribljih preradevina.

U 2020. godini Cromaris se strateški usmjerio uspostavljanju i razvoju digitalnih kanala komuniciranja s tržištem i potrošačima kao temeljne komunikacijske platforme za budućnost. Korporativna stranica je u potpunosti izmijenjena i redizajnirana na način da pruža sve relevantne informacije poslovnoj i široj društvenoj zajednici, ali ujedno i pregršt sadržaja namijenjenog krajnjim potrošačima. U skladu s internacionalnim karakterom Cromarisovog poslovanja internetska stranica je premještena na internacionalnu domenu www.cromaris.com te je dostupna na engleskom, talijanskom i hrvatskom jeziku.

Uz korporativnu stranicu, najznačajnije inovacije u segmentu tržišnih komunikacija predstavlja proaktivan nastup Cromarisa na svim značajnijim društvenim mrežama na domaćem i talijanskom tržištu. Tako je u 2020. započeo aktivnosti na društvenim mrežama u Hrvatskoj (Facebook, LinkedIn, YT i Instagram) te s Instagram kanalom u Italiji. Primarni cilj komunikacije putem tih kanala jest približiti Cromaris postojećim i budućim kupcima, ali i zaposlenicima te poslovnoj zajednici. Dnevnom aktivnostima i objavama cilj je kontinuirano informirati o novitetima vezanim uz Cromarisove proizvode, pružiti dodanu vrijednost uz recepte i korisne informacije te podijeliti ključne inicijative kojima kontinuirano unaprjeđuje svoju ponudu i ukupno poslovanje.

Zahvaljujući orijentaciji na nove kanale komuniciranja te širenju distribucije pakiranih proizvoda Cromaris brand je dosegnuo rekordne razine poznatosti na hrvatskom (72 posto) te talijanskom (5,7 posto) tržištu.

Nakon razornog potresa u Zagrebu u ožujku 2020. Croatia osiguranje je promptno reagirala stavljajući na raspolaganje vlastite financijske i ljudske resurse za pomoć klijentima i zajednici. Omogućeno je poslovanje na daljinu, osobito važno u prijavi šteta, a na teren su odmah upućeni procjenitelji kako bi se u što kraćem roku pregledale i procijenile prijavljene štete, te što prije provela isplata naknade šteta.

Posljedično potresu revidiran je i unaprijeđen dio proizvoda imovinskih osiguranja kako bi se povećala njihova transparentnost i razumljivost te kako bi još bolje zadovoljili potrebe i očekivanja klijenata. Izvršena je korekcija i isplata dodatnog novčanog iznosa neovisno o odredbama sklopljenog ugovora u iznosu više od 15 milijuna kuna čime je Croatia potvrdila svoju istinsku odgovornost prema proizvodu i klijentima. U susret se izašlo i klijentima s ugovorenim policama auto kaska koje nije pokrivalo rizik potresa, te se pomoglo svim klijentima čija su vozila stradala u potresu iako rizik potresa nije bio ugovoren za što je isplaćeno dodatnih milijun kuna. Croatia osiguranje je ovakvim postupanjem potvrdilo svoj identitet lidera i društveno odgovorne kompanije.

Digitalna transformacija poslovanja uvelike određuje osigurateljnu industriju u proteklom razdoblju. Kao tržišni i digitalni lider na osigurateljnom tržištu, Croatia osiguranje trenutno ulaže više od 200 milijuna kuna u digitalizaciju vlastitog poslovanja i razvoj novih proizvoda te predvodi razvoj ukupnog domaćeg tržišta.

U okolnostima pandemije i razornog potresa u Zagrebu, ubrzala se i povećala potražnja tržišta za uslugama na daljinu te je Croatia osiguranje već u prvoj polovini godine zabilježila povećanje prometa na digitalnim kanalima za čak šest puta u odnosu na razdoblje prije pandemije. Kompanija se na takav trend prilagodila u najkraćem roku te je promptno omogućila korištenje na daljinu svih svojih ključnih usluga, od prodaje polica putem unaprijeđene internetske trgovine (*webshop*) do digitalne prijave šteta, o čemu su klijenti informirani na svim kompanijskim komunikacijskim kanalima, primarno na internetskim stranicama i putem društvenih mreža.

Kompanija je u jeku krize lansirala nove, redizajnirane internetske stranice, novu mobilnu aplikaciju Moja Croatia, a već na jesen, početkom listopada 2020. godine, lansirala i prvo 100 posto digitalno osiguranje LAQO.

LAQO je razvijen u samo deset mjeseci, vlastitima snagama, iskustvom i inovativnošću Croatijinih zaposlenika, kao proizvod koji svrstava Hrvatsku u sam europski vrh i usporediv je s najboljim globalnim osigurateljnim digitalnim

rješenjima. LAQO nudi ugovaranje obveznog i kasko auto osiguranja na potpuno digitalan, jednostavan, brz i pametan način. Ugovaranje auto osiguranja moguće je u samo nekoliko klikova, a cijeli proces traje manje od minute. Pomoću LAQO aplikacije moguće je brzo i jednostavno prijaviti štetu, a, ukoliko je sve u redu, ponuda stiže već u roku od 24 sata. LAQO je lansiran uz jaku marketinšku kampanju koju je predvodio simpatičan Pavle Pauk kao zaštitno lice brenda, a LAQO je kao inovacija izazvao veliku medijsku pozornost i izrazito pozitivne reakcije klijenata.

Croatia osiguranje je u 2020. godini uvelo akcije uz Dopunsko zdravstveno osiguranje kojim je klijentima ponudila dodatnu vrijednost u razdoblju kada je zdravstveni sustav bio izrazito opterećen.

Program vjernosti „Dobra prilika“ proširen je novim partnerima kako bi se pokrile dodatne industrije i omogućila još bolja nacionalna prisutnost.

Croatia osiguranje nastavlja kvartalna mjerenja zadovoljstva klijenata koji su ugovorili obvezno automobilsko osiguranje, kasko, imovinu, dopunsko, dodatno ili / i životno osiguranje metodologijom *Net Promoter Score* (NPS). Rezultati istraživanja pokazuju da klijenti imaju izrazito pozitivan stav prema Croatia osiguranju neovisno o kanalu prodaje, te da su zadovoljni znanjem i kompetencijama svojih savjetnika.

Croatia osiguranje prvi je u osiguranju u Hrvatskoj nositelj certifikata sustava upravljanja kvalitetom prema međunarodnoj normi ISO 9001:2015.

Poslovanjem u skladu sa zahtjevima međunarodne norme potvrđuje se trajno opredjeljenje Croatia osiguranja:

- za razumijevanje i ispunjavanje zahtjeva kupaca
- za poboljšavanje kvalitete proizvoda i usluga
- za zadovoljstvo zaposlenika i poslovnih partnera
- za jačanje liderske pozicije na nacionalnom i regionalnom tržištu.

Croatia osiguranje značajno je u 2020. unaprijedila i Croatia poliklinike. U Polikliniku u Zagrebu otvorenu početkom 2020. godine uloženo je više od 40 milijuna kuna a opremljena je najsuvremenijom opremom: od najnovije generacije magnetna, ultrazvuka, opreme za male operacijske zahvate, mamograma, laboratorija. Površina Poliklinike je povećana za čak tri puta, a značajno je povećan i broj specijalizacija. Uz Zagreb, povećani su kapaciteti poliklinika u Koprivnici, Splitu i Puli, a razmatra se i širenje u druge regije.

Uz prisustvo i dostupnost Croatijinih usluga korisnicima na više od 200 prodajnih mjesta diljem Hrvatske, otvorena je i nova poslovnica u Sloveniji. Prodajno mjesto u Ljubljani otvoreno je u lipnju, u četvrti Šiška u kojoj je do 90-tih Croatia osiguranje poslovalo punih 30 godina.

6.3.2. Zdravlje i sigurnost potrošača

Zadovoljavanje najviših zdravstvenih i sigurnosnih standarda prioritet je Grupe, posebice turističkog dijela i Cromarisa s obzirom na njihovu djelatnost.

U turističkom dijelu poslovanja Grupe to se postiže:

- provedbom HACCP sustava koji predstavlja sistematičan pristup identifikaciji opasnosti i rizika u postupanju s namirnicama te pruža jasne metode utvrđivanja načina kontrole tih rizika
- deklariranjem i označavanjem alergena u svim jelovnicima kao i na pansionkim obrocima
- posebnom brigom o gostima koji se ubrajaju u pet rizičnih skupina (starije osobe, kronični bolesnici, dijabetičari, alergičari i oboljeli od celijakije)
- provođenjem uzorkovanja zdravstvene ispravnosti prehrambenih proizvoda, leda i vode za ljudsku potrošnju
- nabavom i manipulacijom prehrambenim proizvodima a da se pritom očuva zdravstvena ispravnost

- uvođenjem suvremenih sustava za dojavu i gašenje požara, kao što su integrirani sustavi dojave požara i sigurnosne evakuacije, specijalizirani visokoučinkoviti sustavi za gašenje požara u komercijalnim kuhinjama, sustavi analitike kod detekcije štetnih plinova i sl.
- sustavnim procjenjivanjem rizika gdje se uzimajući u obzir relevantne rizike potrošača provjerava učinkovitost donesenih sigurnosnih mjera i planiranje budućih
- organizacijom tjelesne zaštite u objektima uz 24-satno dežurstvo
- praćenjem razvoja tehnologije videonadzora, protuprovala i protuprepada radi brige o sigurnosti potrošača i njihove imovine.

Radi unapređivanja sustava zaštite zdravlja i sigurnosti Maistra je podržala nacionalni program javno dostupne rane defibrilacije „Pokreni srce-spasi život” koje provodi Ministarstvo zdravstva. Ciljevi su programa promicanje važnosti rane defibrilacije, povećanje dostupnosti automatskih vanjskih defibrilatora (AVD) i educiranje laika za provođenje postupka oživljavanja uz upotrebu AVD uređaja. Maistra je postavila ukupno 15 AVD-a u svojim objektima i ugovorila suradnju s Hrvatskim zavodom za hitnu medicinu Istarske županije koji će provoditi edukaciju za upotrebu AVD-a za djelatnike Maistre, prema međunarodnim smjernicama Europskog reanimatološkog društva. Lokacije AVD-a mapirane su u besplatnoj mobilnoj aplikaciji „*Staying Alive*” za pronalazak najbližeg AVD uređaja u kojoj je mapirano više od 120.000 AVD-a u svijetu.

Dobrobit gostiju, zaposlenika i zajednice u 2020. bio je prioritet. Maistra je oduvijek ozbiljno shvaćala važnost održavanja standarda higijene i čistoće, a sada više nego ikad s obzirom na situaciju. Svakodnevno su provedeni treninzi i edukacije zaposlenika hotela tijekom kojih su upoznati s protokolima čišćenja i održavanja higijene. Također su postroženi već visoki standardi rukovanja hranom te je povećana učestalost čišćenja i dezinfekcije svih prostorija i površina u smještajnom objektu, osobito javnih prostora s naglaskom na površine koje se često dodiruju.

Kako bi povećala razinu sigurnosti i omogućila što bezbrižniji odmor svojim gostima, Maistra je osigurala i besplatna testiranja na COVID-19 onim gostima čije su zemlje tražile negativan test za povratak. Očekivano, reakcije gostiju bile su pozitivne, interes za testiranjima bio je velik te se na dnevnoj bazi obavljalo prosječno 40-ak testiranja. Ujedno je za potrebe informiranja svojih gostiju o COVID-u, napravljena posebna internetska stranica www.maistra.com/si/ostali/covid-19 s informacijama dostupnim na šest jezika u svrhu informiranja gostiju o aktualnim mjerama poduzetim u smještajnim objektima, obaveznim mjerama koje se gosti moraju pridržavati prilikom dolaska i boravka u destinaciji.

Uz navedene pojačane mjere održavanja visokog stupnja čistoće i dezinfekcije, provođenja mjera socijalne distance u prostorima objekata, implementirane su i dodatne nove procedure u operativnom poslovanju od kojih su najznačajnije:

- kapacitet popunjenosti objekata je smanjen u skladu s preporukom mjerodavnih tijela; gostima je dostupna elektronička prijava putem e-pošte prije dolaska u hotel
- gostima se pri dolasku daju detaljne informacije o hotelskim mjerama za prevenciju bolesti COVID-19
- ograničen je broj gostiju koji istovremeno može boraviti na recepciji
- stolovi su raspoređeni tako da omogućuju socijalnu distancu između gostiju
- stolovi se dezinficiraju nakon svakog gosta, uključujući i sve predmete koji se nalaze na stolu
- sredstvo za dezinfekciju ruku se nalazi na ulazu u objekte, te restorane i barove i ostale javne prostore objekata
- buffet-usluga se provodi uz posluživanje hrane od strane osoblja (samoposluživanje nije dozvoljeno)
- uvedene su nove tehnologije u poslovanju poput QR kodova za skeniranje jelovnika i drugih informacija za goste
- Maistra provodi samoinspekciju vodeći se smjernicama društva o standardima sigurnosti hrane
- aktivnosti u dječjem klubu Amarin održavaju se samo za manje skupine djece, s time da nije dozvoljeno održavanje aktivnosti za dvije različite grupe istovremeno u istom prostoru, te je prije ulaska u dječji prostor obavezno mjerenje temperature, dezinfekcija ruku i provjera simptoma prehlade
- zatvoreni su svi tipovi vlažnih sauna, te su otvorene samo suhe saune, poput finske, s ograničenim brojem osoba istovremeno.

Ponuditi isključivo ribu besprijekorne svježine i vrhunskog nutritivnog sastava Cromarisov je imperativ. To potvrđuju brojni certifikati, ali i svakodnevne provjere kroz sustav strogih kontrola procesa i proizvoda.

Riblja mlad potječe iz vlastitog mrijestilišta, što znači da za svaku ribu znamo tko su joj “mama i tata”. Riba se potom premješta na uzgajališta koja se nalaze u čistom Jadranskom moru. Cromarisova uzgajališta, nalaze se na pomno odabranim lokacijama s visokom kvalitetom morske vode, a ribu uzgaja u nasadima niske gustoće s uzgojnim ciklusom koji prati prirodni ritam rasta ribe.

Specifičnim tehnikama hranjenja i vlastitom recepturom riblje hrane prilagođene svakoj pojedinoj vrsti ribe te održavanjem dobrih veterinarsko-higijenskih uvjeta doprinosi se zdravlju Cromarisove ribe. Od izlova i sortiranja do transporta kupcima, osigurava se optimalni hladni lanac na od 0 do 2 °C. Izlovi se obavljaju šest dana u tjednu, a zatim se riba kroz sustav brze dostave svakodnevno doprema do kupaca u najkraćem mogućem roku.

Uz pomoć LOT broja, koji prati svaki Cromaris proizvod dostupan na prodajnom mjestu, može se utvrditi iz kojeg matičnog jata riba potječe, na kojem je uzgajalištu uzgojena, koju je hranu riba jela u svakoj fazi uzgojnog ciklusa, na koji je način procesuirana kao i temperature prilikom dostave.

Na osnovu dugogodišnjih ulaganja u istraživanje i razvoj, Cromaris je razvio vlastitu recepturu riblje hrane, čime je postignuto da Cromaris riba bude bogata omega-3 masnim kiselinama te ima povoljan omjer omega-3 i omega-6 masnih kiselina.

Cromarisova riba hrani se isključivo prirodnim sastojcima iz održivih izvora, bez antibiotika i GMO sirovina. Tijekom godišnjeg audita u 2020. godini prikupljeni su uzorci ribe i riblje hrane te analizirani u akreditiranim laboratorijima u svrhu dobivanja *Antibiotic free* certifikata za cijeli ciklus proizvodnje. Svi pristigli rezultati su sukladni, pa Cromaris uskoro očekuje tehničku specifikaciju STP80 neovisnog certifikacijskog tijela DNV GL Italia za čitav životni ciklus orade, brancina i hame.

Strateški je cilj Croatia osiguranja društveno odgovorno, zakonito poslovanje, njegovanje kvalitetnog poslovnog odnosa s klijentima te u skladu s time kontinuirano poduzima sve mjere u smjeru zadovoljstva i zaštite prava Ispitanika. U 2020. godini u Croatia osiguranju d.d. ispitanici su podnijeli ukupno 494 pritužbe i 396 zahtjeva vezano za obradu osobnih podataka i ostvarenja svojih prava. Croatia osiguranje provelo je procjenu rizika te je u skladu sa zakonskim propisima utvrđeno da ne postoji obveza obavještavanja Agencije za zaštitu osobnih podataka. Poduzete su sve potrebne mjere za uklanjanje rizika za nastanak štete za ispitanike.

Indeks GRI

Standard GRI	Objava	Naslov objave	Poglavlje
		Organizacijski profil	
	102-1	Ime organizacije	2.1. Profil
	102-2	Aktivnosti, robne marke, proizvodi i usluge	2.1. Profil
	102-3	Sjedište organizacije	2.1. Profil
	102-4	Lokacija poslovnih aktivnosti	2.1. Profil
	102-5	Struktura vlasništva i pravni oblik	2.1. Profil
	102-6	Tržišta	2.1. Profil
	102-7	Veličina organizacije	2.1. Profil
	102-8	Zaposlenici i ostali radnici	2.1. Profil
	102-9	Dobavljački lanac	2.1. Profil
	102-10	Značajne promjene u organizaciji i dobavljačkom lancu	2.1. Profil
	102-11	Princip predostrožnosti	2.1. Profil
	102-12	Vanjske inicijative	2.1. Profil
	102-13	Članstvo u udruženjima	2.1. Profil
		Strategija	
	102-14	Izjava najviše rangirane osobe u organizaciji	1. Izjava Uprave 2.1. Profil
	102-15	Ključni utjecaji, rizici i mogućnosti	2.3. Upravljanje
		Etika i integritet	
	102-16	Vrijednosti, standardi i načela ponašanja	2.2. Etika i integritet
	102-17	Mehanizmi savjetovanja i izražavanja zabrinutosti vezani uz etično ponašanje	2.2. Etika i integritet
		Upravljanje	
	102-18	Struktura upravljanja	2.3. Upravljanje
		Uključivanje dionika	
	102-40	Popis dionika	3.1. Angažman, uključenost interesnih skupina (dionika)
	102-41	Kolektivno pregovaranje	3.1. Angažman, uključenost interesnih skupina (dionika)
	102-42	Prepoznavanje i odabir dionika	3.1. Angažman, uključenost interesnih skupina (dionika)
	102-43	Pristup uključivanju dionika	3.1. Angažman, uključenost interesnih skupina (dionika)
GRI 102: Opći standardni podatci, 2016.			

Standard GRI	Objava	Naslov objave	Poglavlje
	102-44	Ključne teme i interesi dionika	3.2. Objašnjenje materijalno značajnih tema i njihove granice
	Praksa izvještavanja		
	102-45	Organizacijske jedinice uključene u konsolidirane financijske izvještaje	2.4. Praksa izvještavanja
	102-46	Postupak određivanja sadržaja izvještaja i granice aspekata	3.2. Objašnjenje materijalno značajnih tema i njihove granice
	102-47	Popis materijalnih tema	2.4. Praksa izvještavanja
	102-50	Izvještajno razdoblje	2.4. Praksa izvještavanja
	102-51	Datum posljednjeg izvještaja	2.4. Praksa izvještavanja
	102-52	Izvještajni ciklus	2.4. Praksa izvještavanja
	102-53	Kontakt za pitanja vezana uz izvještaj	2.4. Praksa izvještavanja
	102-54	Opcija usklađenosti	2.4. Praksa izvještavanja
	102-55	Kazalo sadržaja za GRI	Indeks GRI
	102-56	Vanjska verifikacija	2.4. Praksa izvještavanja
GRI 201: Ekonomski pokazatelji, 2016.	201-1	Izravno stvorena i distribuirana ekonomska vrijednost	4.1. Ekonomska vrijednost
	201-2	Financijske posljedice i drugi rizici i prilike vezani uz klimatske promjene	2.3. Upravljanje
GRI 202: Tržišna prisutnost, 2016.	202-1	Raspon omjera standardne početne plaće po spolu u usporedbi s lokalnom minimalnom plaćom	4.2. Prisutnost na tržištu
	202-2	Udio višeg menadžmenta zaposlenog iz lokalne zajednice	4.2. Prisutnost na tržištu
GRI 203: Neizravni ekonomski utjecaji, 2016.	203-1	Ulaganja u infrastrukturu i prateće usluge	4.1. Ekonomska vrijednost 6.2. Suradnja s lokalnom zajednicom
	203-2	Značajan neizravan ekonomski utjecaj	4.1. Ekonomska vrijednost 6.2. Suradnja s lokalnom zajednicom
GRI 204: Proces nabave, 2016.	204-1	Udio potrošnje na lokalne dobavljače	2.1. Profil
GRI 205: Antikorupcija, 2016.	205-1	Postotak i ukupan broj poslovnih jedinica podvrgnutih analizi korupcijskog rizika	2.2. Etika i integritet
	205-2	Komunikacija i obuka o antikorupcijskim politikama i procedurama	2.2. Etika i integritet

Standard GRI	Objava	Naslov objave	Poglavlje
	205-3	Potvrđeni incidenti korupcije i poduzete mjere	2.2. Etika i integritet
GRI 206: Protutržišno ponašanje, 2016.	206-1	Pravni postupci pokrenuti zbog ponašanja u suprotnosti s načelom slobode tržišnog natjecanja, antitrustovske i monopolističke prakse te njihovi ishodi	2.2. Etika i integritet
	302-1	Potrošnja energije unutar organizacije	5.1. Energija
GRI 302: Energija, 2016.	302-4	Smanjenje potrošnje energije	5.1. Energija
	302-5	Smanjivanje potrebe za energijom u proizvodima i uslugama	5.1. Energija
	303-1	Interakcije s vodom kao zajedničkim resursom	5.2. Voda, otpadne vode i otpad
	303-2	Upravljanje utjecajima nastalim ispuštanjem vode	5.2. Voda, otpadne vode i otpad
GRI 303: Voda i otpadne vode, 2018.	303-3	Preuzimanje vode	5.2. Voda, otpadne vode i otpad
	303-4	Ispuštanje vode	5.2. Voda, otpadne vode i otpad
	303-5	Potrošnja vode	5.2. Voda, otpadne vode i otpad
	304-1	Lokacije poslovanja u vlasništvu, zakupu, pod upravom ili u neposrednoj blizini zaštićenih područja te područja visoke vrijednosti u pogledu biološke raznolikosti izvan zaštićenih područja	5.3. Bioraznolikost
GRI 304: Bioraznolikost, 2016.	304-2	Opis znatnih utjecaja djelatnosti, proizvoda i usluga na biološku raznolikost u zaštićenim područjima ili područjima visoke vrijednosti u pogledu biološke raznolikosti izvan zaštićenih područja	5.3. Bioraznolikost
	304-3	Zaštićena i obnovljena staništa	5.3. Bioraznolikost
GRI 306: Otpad, 2016.	306-2	Otpada prema vrsti i metodi odlaganja	5.2. Voda, otpadne vode i otpad
	401-1	Nova zaposlenja i fluktuacija zaposlenika	6.1.1. Zapošljavanje
GRI 401: Zapošljavanje, 2016.	401-2	Beneficije osigurane zaposlenicima koji rade puno radno vrijeme, a koje nisu osigurane zaposlenicima zaposlenima privremeno ili na djelomično radno vrijeme	6.1.1. Zapošljavanje
	401-3	Roditeljski dopust	6.1.1. Zapošljavanje
GRI 402: Odnos zaposlenika i menadžmenta, 2016.	402-1	Najkraće razdoblje u kojem se unaprijed obavještava o značajnim promjenama u poslovanju	6.1.2. Odnos zaposlenika i menadžmenta
GRI 403: Zdravlje i sigurnost na radnom mjestu, 2016.	403-1	Radna snaga zastupljena u formalnim zajedničkim odborima za zdravstvena i sigurnosna pitanja	6.1.3. Zdravlje i sigurnost na radnom mjestu

Standard GRI	Objava	Naslov objave	Poglavlje
GRI 404: Obuka i obrazovanje, 2016.	403-2	Vrste i stope ozljeda, profesionalnih bolesti, izgubljenih dana i izostanaka te ukupan broj smrtnih slučajeva povezanih s nesrećama na radu prema regiji i spolu	6.1.3. Zdravlje i sigurnost na radnom mjestu
	403-3	Radnici s visokom učestalosti ili velikim rizikom od bolesti povezanih s njihovim zanimanjem	6.1.3. Zdravlje i sigurnost na radnom mjestu
	403-4	Zdravstvena i sigurnosna pitanja obuhvaćena formalnim sporazumima sa sindikatima	6.1.3. Zdravlje i sigurnost na radnom mjestu
	404-1	Prosječan godišnji broj sati obuke po zaposleniku prema kategoriji zaposlenika	6.1.4. Obuka i obrazovanje
GRI 405: Raznolikost i jednake mogućnosti, 2016.	404-2	Programi za stjecanje vještina i cjeloživotno učenje koji podupiru stalnu mogućnost zapošljavanja zaposlenika	6.1.4. Obuka i obrazovanje
	405-1	Sastav upravljačkih tijela i struktura zaposlenika	6.1.5 Raznolikost i jednake mogućnosti, nediskriminacija
GRI 406: Nediskriminacija, 2016.	405-2	Omjer osnovne plaće i naknada muškaraca i žena prema kategoriji zaposlenika	6.1.5 Raznolikost i jednake mogućnosti, nediskriminacija
	406-1	Ukupan broj slučajeva diskriminacije i poduzetih korektivnih mjera	6.1.5 Raznolikost i jednake mogućnosti, nediskriminacija
GRI 413: Lokalne zajednice, 2016.	413-1	Poslovne jedinice na pojedinim lokacijama s programima uključivanja zajednice i procjene utjecaja te razvojnim programima	6.2. Suradnja s lokalnom zajednicom
	416-1	Procjena utjecaja proizvoda i usluga na zdravlje i sigurnost	6.3.1 Odgovornost za proizvod 6.3.2. Zdravlje i sigurnost potrošača
GRI 416: Zdravlje i sigurnost potrošača, 2016.	416-2	Slučajevi nepridržavanja propisa i dobrovoljnih kodeksa u vezi s utjecajima proizvoda i usluga na zdravlje i sigurnost	6.3.1 Odgovornost za proizvod 6.3.2. Zdravlje i sigurnost potrošača
	417-1	Označavanje proizvoda i usluga te zahtjevi za informacije o proizvodima i uslugama	6.3.1 Odgovornost za proizvod 6.3.2. Zdravlje i sigurnost potrošača
GRI 417: Marketing i označavanje, 2016.	417-2	Incidenti nepoštovanja označavanja proizvoda i usluga te informacija o proizvodima i uslugama	6.3.2. Zdravlje i sigurnost potrošača
	417-3	Incidenti nepoštovanja marketinških komunikacija	6.3.2. Zdravlje i sigurnost potrošača
GRI 418: Privatnost potrošača, 2016.	418-1	Ukupan broj opravdanih pritužbi u vezi s povredama privatnosti kupaca ili gubitkom osobnih podataka o kupcu	6.3.2. Zdravlje i sigurnost potrošača

Izjava osoba odgovornih za sastavljanje izvještaja

Ovime, sukladno članku 462. stavak 2. Zakona o tržištu kapitala (NN 65/18, 17/20), izjavljujemo da, prema našem trenutnom najboljem saznanju:

- godišnji financijski izvještaji društva ADRI S GRUPA d. d., V. Nazora 1, 52210 Rovinj, OIB: 82023167977 (dalje: Izdavatelj) za razdoblje 01.01.2020. – 31.12.2020., sastavljeni uz primjenu odgovarajućih standarda financijskog izvještavanja, daju istinit i objektivni prikaz imovine i obveza, financijskog položaja, dobiti ili gubitka Izdavatelja i društava uključenih u konsolidaciju kao cjeline,
- izvještaj rukovodstva sadrži objektivni prikaz razvoja i rezultata poslovanja i položaja izdavatelja i društava uključenih u konsolidaciju kao cjeline, uz opis najznačajnijih rizika i neizvjesnosti kojima su Izdavatelj i društva izloženi kao cjelina.

ADRI S GRUPA d.d.
Rovinj

Marko Remenar
Član Uprave

ADRIS GRUPA d.d.

Uprava

Obala V. Nazora 1

R O V I N J

Rovinj, 13. travnja 2021.

Temeljem odredbi članka 38. Statuta Društva i članka 300a. i 300.b Zakona o trgovačkim društvima, Uprava Društva donijela je slijedeću

ODLUKU

- I. Utvrđuje se Godišnje izvješće Društva za 2020. prema tekstu u pravitku ove Odluke.
- II. Utvrđuje se nekonsolidiran i konsolidiran Godišnji financijski izvještaj za 2020., koji čine:
 - izvještaj o financijskom položaju (bilanca),
 - račun dobiti i gubitka,
 - izvještaj o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti,
 - izvještaj o novčanim tokovima,
 - izvještaj o promjenama kapitala,
 - bilješke uz financijske izvještaje,prema tekstu u pravitku ove Odluke i sastavni su dio izvješća iz točke I. ove Odluke.
- III. Revizorsko izvješće za 2020. sastavni je dio izvješća iz točke I. ove Odluke.
- IV. Utvrđuje se Godišnje izvješće o stanju Društva i povezanih društava za 2020. (izvješće rukovodstva), zajedno sa Izjavom o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja koje čini sastavni dio izvješća iz točke I. ove Odluke.
- V. Godišnje izvješće Društva za 2020., odnosno izvješća iz točke II. do IV. ove odluke podnose se Nadzornome odboru na ispitivanje.
- VI. Ova odluka stupa na snagu danom donošenja.

ADRIS GRUPA d.d.
član Uprave: Marko Remenar

ADRIS GRUPA d.d.
Rovinj

ADRIS GRUPA d.d.

Nadzorni odbor

Obala V. Nazora 1

R O V I N J

Rovinj, 13. travnja 2021.

Temeljem odredbi članka 300.d, a sukladno odredbi članka 300.c Zakona o trgovačkim društvima, nakon provedenog ispitivanja dostavljenih relevantnih izvješća Uprave Društva, Nadzorni odbor Društva na svojoj sjednici održanoj dana 13. travnja 2021. usvojio je slijedeću

O D L U K U

- I. Daje se suglasnost na Godišnje izvješće Društva za 2020. prema tekstu u prilogu ove Odluke.
- II. Daje se suglasnost na:
 - nekonsolidiran i konsolidiran Godišnji financijski izvještaji za 2020., koji čine: izvještaj o financijskom položaju (bilanca), račun dobiti i gubitka, izvještaj o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti, izvještaj o novčanim tokovima, izvještaj o promjenama kapitala, bilješke uz financijske izvještaje,
 - Revizorsko izvješće za 2020.,
 - Godišnje izvješće o stanju Društva i povezanih društava za 2020. (izvješće rukovodstva), zajedno sa Izjavom o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja, prema tekstu u prilogu ove Odluke, a koja izvješća su sastavni dio izvješća iz točke I. ove Odluke.
- III. Sukladno odredbi članka 300.d Zakona o trgovačkim društvima davanjem suglasnosti iz točke II. ove Odluke, nekonsolidiran i konsolidiran Godišnji financijski izvještaji Društva za 2020. utvrđen je od Uprave i Nadzornog odbora Društva.
- IV. Ova odluka stupa na snagu danom donošenja.

ADRIS GRUPA d.d.

Predsjednik Nadzornog odbora: mr. Ante Vlahović

ADRIS GRUPA d.d.
Nadzorni odbor

Obala V. Nazora 1
R O V I N J

Rovinj, 13. travnja 2021.

Temeljem odredbi članka 300.c Zakona o trgovačkim društvima, nakon provedenog ispitivanja dostavljenog prijedloga Odluke u upotrebi dobiti, Nadzorni odbor Društva na svojoj sjednici održanoj dana 13. travnja 2021. usvojio je slijedeću

O D L U K U

- I. Daje se suglasnost na prijedlog odluke o upotrebi koji se upućuje Glavnoj skupštini na donošenje, a koji glasi:
 - I. *Utvrđuje se da ukupna ostvarena dobit poslije oporezivanja za 2020., iznosi 3.439.910,68 kuna.*
 - II. *Ukupna ostvarena dobit za 2020., poslije oporezivanja, u iznosu od 3.439.910,68 kuna, raspoređuje se u zadržanu dobit Društva.*
- II. Ova odluka snagu na snagu danom donošenja.

ADRIS GRUPA d.d.
Predsjednik Nadzornog odbora: mr. Ante Vlahović

